

Programmabegroting

2017 - 2020

gemeente VOORSCHOTEN

Colofon

Uitgave Gemeente Voorschoten

Postbus 393

2250 AJ Voorschoten

Drukwerk: Repro werkorganisatie Duivenvoorde

Inlichting: gemeente@voorschoten.nl

3 oktober 2016

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
Leeswijzer	10
Infographic	13
Begroting in één oogopslag	14
Beleidsbegroting	34
Recapitulatie	35
Programma 0. Bestuur en ondersteuning.....	36
Programma 1. Veiligheid	54
Programma 2. Verkeer en vervoer.....	60
Programma 3. Economie	70
Programma 4. Onderwijs.....	78
Programma 5. Sport, cultuur en recreatie.....	83
Programma 6. Sociaal Domein	94
Programma 7. Volksgezondheid en milieu.....	112
Programma 8. Wonen en Ruimte.....	122
Verplichte paragrafen.....	130
Paragraaf 1 Lokale heffingen.....	132
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	144
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	150
Paragraaf 4 Financiering.....	154
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	164
Paragraaf 6 Verbonden partijen.....	166
Paragraaf 7 Grondbeleid.....	182
Financiële begroting	186
Resultaat begroting 2017 - 2020	188
Bijlagen	192
Bijlage 1 Nieuw beleid per programma	192
Bijlage 2 Reserves en voorzieningen	196
Bijlage 3 Algemene uitkering uit het gemeentefonds.....	200
Bijlage 4 Subsidies	202
Bijlage 5 Overzicht baten en lasten per taakveld	205
Bijlage 6 Investerings	216
Bijlage 7 Indeling nieuwe begroting	218

Inleiding

Blijven investeren in mensen door behoedzaam te begroten

Kernboodschap: Investeren in onze inwoners is de grootste gemeentelijke taak die er is. Voor de gemeente zijn het nog steeds financieel moeilijke tijden waardoor soms pijnlijke beslissingen genomen worden om zo ook in de nabije toekomst voldoende middelen beschikbaar te hebben om te kunnen investeren.

Het college van burgemeester en wethouders presenteert haar derde begroting die in het teken staat van 'vertrouwen in mensen, verbinden van krachten'. Want iedereen in Voorschoten doet mee. Uit eigen kracht en verbondenheid. Ook wanneer er sprake is van ziekte of beperking. Het budgettaire overschot uit 2015 blijft dan ook beschikbaar voor de zorgtaken in de komende periode. De begroting 2017 is reëel en sluitend.

Dankzij de wet Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is de gekozen programmaindeling van de begroting gelijk aan die van een groot aantal andere gemeenten in Nederland. Hierdoor worden begrotingen toegankelijker en transparanter en kunnen prestaties van de eerste overheid beter met elkaar worden vergeleken. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl

De economie groeit de komende jaren en dat is goed voor Nederland en Voorschoten. Aan de realisatie van het coalitieakkoord wordt hard gewerkt en met succes. Echter, de gemeentelijke financiën moeten van kloppend groeien naar een gezonde situatie. Dat betekent dat de eerder ingezette koers van ombuigingen verder wordt doorgezet. Zo blijft het investeringsplafond in 2017 van kracht waarbij iedere afzonderlijke investering door de gemeente heroverwogen wordt op nut en noodzaak. De gemeente houdt de lasten in reële termen gelijk en geeft niet meer geld uit dan dat er binnenkomt.

Bestuur en ondersteuning

Voorschoten blijft een zelfstandige gemeente met haar eigen gemeentebestuur en eigen agenda. Voorschoten werkt constructief samen met de gemeente Wassenaar, de gemeente Leidschendam – Voorburg en de gemeenten uit de Leidse regio. Na de Toekomstvisie Voorschoten 2025 is nu ook de Toekomstvisie Leidse regio 2027 opgesteld in samenspraak met de buurgemeenten.

De ambtelijke samenwerking tussen Voorschoten en Wassenaar bestaat 3 jaar en heeft zijn dienst bewezen door samen beter, sterker en goedkoper te werken dan wanneer het twee afzonderlijke organisaties zouden zijn gebleven. Op dit moment wordt de bestuurskracht van de gemeente onderzocht. Het rapport wordt gebruikt voor de start van een kerntakendiscussie.

De gemeenteraad van Voorschoten wil de kosten van de ambtelijke samenwerking de komende jaren verder terugdringen. De uitkomsten van de kerntakendiscussie (welke taken dient de gemeente wel en niet uit te voeren) begin 2017 zal een belangrijke bijdrage leveren aan de keuzerichtingen voor (toekomstige) bezuinigen en investeringen.

De kerntakendiscussie die volgt op de bestuurskrachtmeting zal in samenspraak plaatsvinden met onze inwoners, ondernemers en instellingen.

Onze gemeentelijke dienstverlening moet duidelijk, tijdig, klantgericht en toegankelijk zijn. Burgers herkennen zich in het Voorschotense bestuur. De stijl van besturen is betrouwbaar, open en transparant. In samenspraak met de Voorschotense samenleving komt zoveel mogelijk beleid tot stand waarbij particulier initiatief wordt gestimuleerd.

Veiligheid

Voorschoten is een veilig en leefbaar dorp. Burgers en ondernemers voelen zich nauw betrokken bij het veiligheidsbeleid. Voorschoten werkt daarbij integraal samen met alle betrokken ketenpartners op het gebied van veiligheid.

Meer vrijheid en verantwoordelijkheid voor de inwoners, instellingen en ondernemers bereiken we door minder regelgeving. Dit vertaalt zich in de aanpassing van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en door regelgeving te vereenvoudigen.

Verkeer en vervoer

In 2016 is de Verkeersvisie Voorschoten vastgesteld. Ondanks de beperkte beschikbare middelen wordt op sobere en doelmatige wijze ingezet op het verbeteren van de verkeersveiligheid, de leefbaarheid en de bereikbaarheid. Zo wordt het werk aan Knooppunt Voorschoten afgerond en start de vernieuwing van het belangrijke kruispunt Koninklijke Marinelaan. Ook wordt de fietsparkeercapaciteit door ProRail uitgebreid op station Voorschoten in navolging van de eerdere uitbreiding van parkeerfaciliteiten voor auto's.

In 2017 wordt gestart met het in kaart brengen van de huidige en gewenste waterkwaliteit binnen Voorschoten en de constructieve veiligheid van waterbouwkundige kunstwerken. Ook wordt een verdere haalbaarheidsstudie gehouden naar de vervolgstappen voor een eigen passantenhaven in het centrum van Voorschoten.

Economie

Voorschoten houdt aandacht voor banen in de duurzame sector. We werken aan optimale dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers met behulp van het E-loket en de vermindering van regeldruk. Samen met onze buurgemeenten werkt Voorschoten aan de Economie071 van de Leidse regio zoals op het gebied van vitaliteit.

Voorschoten is een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven, winkels en horeca. Ook voor expats. En dat blijkt wel uit de vestiging van het mondiaal opererende Japanse distributiebedrijf Nippon, de bedrijvigheid aan de Rouwkooplaan tot aan de zeer hoge bezettingsgraad van winkelruimtes in het centrum. Het centrum wordt verder versterkt en toekomstbestendig gemaakt in samenwerking met de bewoners en ondernemers waardoor het nog vitaler en toeristisch aantrekkelijker wordt.

Met behulp van het Voorschoten toeristisch overleg wordt structureel uitvoering gegeven aan de ambities op het gebied van samenwerking en gebiedsmarketing van Voorschoten als toeristische bestemming.

Onderwijs

Ieder kind krijgt zoveel mogelijk de ondersteuning die het nodig heeft om aansluiting te vinden en te behouden bij het geschikte onderwijs. Sociale achterstanden en taalachterstanden bij kinderen worden voorkomen. Kinderen tot 4 jaar hebben hierbij onze speciale aandacht. Kinderen moeten de mogelijkheid hebben om talenten te ontwikkelen. Een bijzonder voorbeeld is de speciaal opgerichte schakelklas om de kinderen van in Voorschoten gevestigde asielzoekers met een vergunning passend Nederlands onderwijs te geven.

Sport, cultuur en recreatie

Vanuit de gedachte van een netwerkorganisatie wordt de samenwerking tussen sportverenigingen onderling en de gemeente versterkt. Een resultaat hiervan is de enkelvoudige functie van sportkantine naar de meervoudige namelijk 'het buurthuis van de toekomst' ten behoeve van het sociale domein. Ook de grote investeringen in nieuwe kunstgrasvelden voor hockey en voetbal vormen een versterking van de breedtesport in Voorschoten en bevordert zo de conditionele ontwikkeling, vrijwilligerswerk en samenwerking van onze jeugd en hun (groot)ouders.

Voorschoten heeft een rijk, kwalitatief en divers cultuuraanbod. Door de vaststelling van de cultuurnota 2016-2020 gemeentelijk cultuurbeleid blijft ook voor de toekomst het culturele veld sterk.

Door samenwerking met onze gemeentelijke bureaus en de provincie Zuid-Holland blijft het buitengebied Horst, Duin en Weide vitaal en haar authentieke karakter behouden. Na het herstel van rijksmonument burgemeester Berkhoutpark is het herstel van het park van huize Ter Wadding het volgende rijksmonument wat wordt opgeknapt.

Sociaal Domein

Inwoners van Voorschoten zijn zelfredzaam en houden zo lang mogelijk regie over hun eigen leven. Opgroeien in Voorschoten betekent gezond en veilig opgroeien. Als gemeente willen we kwalitatief goede, betaalbare en passende zorg en ondersteuning voor mensen die dat ook echt nodig hebben. Dit wordt mede gefinancierd uit het overschot op het sociaal domein uit 2015. De verwachting is wel dat vanuit het Rijk minder middelen beschikbaar worden gesteld.

In 2017 wordt een integraal beleidsplan waarbinnen allerlei wet- en regelgeving van het Sociaal Domein valt, voorgelegd aan de gemeenteraad. Op deze wijze krijgt Voorschoten 1 verordening en 1 (ontschot) budget. Deze lijn sluit ook aan bij de ambitie om 1 participatieraad te formeren.

Iedereen die kan werken werkt naar vermogen en staat niet aan de kant. De gemeente zorgt voor financiële zelfredzaamheid door het geven van inkomensondersteuning aan wie dat nodig heeft, waarbij speciale aandacht uitgaat naar de minima.

Door middel van werkervaring, opleiding en begeleiding wordt de belemmering bij het verkrijgen van werk verkleind en kijken we naar de mogelijkheden en talenten van mensen.

Samenwerking met onze partners binnen de gemeente is van groot belang. En in samenwerking met vrijwilligers, mantelzorgers en professionals zetten we ons in voor het versterken van de lokale algemene voorzieningen zodat de groeiende groep kwetsbare Voorschotenaren zolang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen. Het doorontwikkelen naar een stevige vrijwilligerscentrale is van belang om de groeiende vraag naar en inzet van vrijwilligers binnen de zorg en welzijn te werven, te trainen en te coördineren.

Voorschoten werkt actief samen met werkgevers via het werkgeversservicepunt (WSP) en onderhoudt nauw contact met de arbeidsmarktregio Haaglanden en de Leidse regio. Via een arbeidsmarktoffensief wordt gewerkt aan een hogere uitstroom uit de bijstand. Deze uitstroom betekent ook lagere kosten zodat deze minder zwaar drukken op het gemeentelijk budget (Buig-gelden).

Vanuit het Centrum Jeugd en Gezin wordt laagdrempelige preventieve zorg geboden aan kinderen en jong-volwassenen onder de 18 jaar en hun ouders. Participatie, gezond leven, goede voeding en bewegen is van belang voor onze jeugd en dit doen we in samenwerking met onder andere de GGD.

Volksgezondheid en Milieu

De gezondheid van onze jeugd, volwassenen en ouderen is van groot belang. Kwetsbare inwoners met name onder jongeren en ouderen worden ondersteund bij gezonder worden, participatie en regievoeren. Het lokaal gezondheidsplan en het plan van aanpak preventie sociaal domein van de gemeente voorziet hierin. We bieden een gezonde leefomgeving voor onze inwoners en we stimuleren een gezonde levensstijl.

Voorschoten is een aantrekkelijke woongemeente met een groen karakter en gezonde leefomgeving gelegen in de drukke Randstad. Het beheer van de openbare ruimte is gericht op langdurige gebruik waarbij de onderhoudsbalans van soberheid en doelmatigheid leidt tot een kwalitatief veilig en onderhouden groene leefomgeving. De gemeente werkt verder aan duurzaamheid door gescheiden afvalinzameling te bevorderen. Door afval zowel milieutechnisch als economisch verantwoord te verwerken kan een afvalscheidingspercentage van 75% worden bereikt in 2020. In dit kader past ook de effectuering van het milieubeleidsplan 2017-2020.

Een goed functionerend en onderhouden rioolstelsel is van groot belang. Ook in 2017 wordt uitvoering gegeven aan de beheerplannen. Dit vergt omvangrijke financiële investeringen van de gemeente. Zo zal het masterplan riool en water in Noord-Holland zijn afgerond en werkt de gemeente aan masterplannen voor riool en water voor de wijken Adegeest en Bijdorp.

Door zorg dichtbij de inwoners te organiseren hebben de huisartsen in Voorschoten een belangrijke rol als het gaat om samenwerkingsverbanden.

Het vertrek van de spoedeisende hulp uit Leidschendam-Voorburg naar Den Haag leidt ertoe dat de medische samenwerking in de regio dichterbij huis wordt gezocht.

Wonen en ruimte

Voorschoten is een aantrekkelijke woongemeente voor een brede groep. En omdat zo te behouden moet een goede balans worden gevonden tussen de verschillende groepen op de woningmarkt zoals starters, jonge gezinnen, middeninkomens en statushouders. De gemiddelde wachttijd voor een sociale woning is in Voorschoten minstens 7 jaar. Om deze druk af te nemen onderzoekt het college naar alternatieven. Zo is onderzocht of tijdelijk woningbouw mogelijk is aan het Nicolaespad. Inmiddels is besloten hiervan afgezien te gaan op de hoge financiële investering die ermee is gemoeid. In samenwerking met corporaties en bouwondernemingen wordt verder onderzoek gedaan naar nieuwe mogelijkheden.

Voorschoten heeft een duidelijk kader gekregen voor ruimtelijke ontwikkelingen dankzij de structuurvisie Voorschoten 2025. De visie is een inhoudelijk kompas ter voorbereiding op nationale wetgeving namelijk: de Omgevingswet. Ruimtelijke procedures moeten straks eenvoudiger, sneller en goedkoper. Bij initiatieven wordt straks gehandeld op basis van ja mits. Burgerparticipatie krijgt in de Omgevingswet meer gewicht. Samenspraak en het vastleggen van uitkomsten hiervan worden meegenomen in de besluitvorming. Om ervaring op te doen wordt een pilot gestart op de locatie Segaar aan de Vliet.

De afgelopen jaren is veel gemeenschapsgeld gestoken in het opkopen en slopen van oude bloemenkassen om zo de kwaliteit van Duivenvoordecorridor te versterken. Om dit financieel mogelijk te maken is in goed overleg met de provincie en rijk afgesproken dat beperkte woningbouw is toegestaan om zo financiële middelen terug te krijgen. Bij de beperkte nieuwbouw wordt rekening gehouden met de ruimtelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied.

Leeswijzer

Inleiding

De programmabegroting bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting.

De *beleidsbegroting* is opgebouwd uit een programmaplan en de verplichte paragrafen.

In het programmaplan is ons gemeentelijke beleid op hoofdlijnen opgenomen met het geld dat we daarvoor beschikbaar hebben. De paragrafen richten zich op de beheeraspecten, zoals bedrijfsvoering, weerstandsvermogen, kapitaalgoederen, lokale heffingen en grondbeleid.

De *financiële begroting* gaat vooral in op de financiële positie van onze gemeente. Hier nemen wij het totale financiële overzicht op, inclusief de toelichtingen. Dit bestaat uit de door de raad vastgestelde kaders, het algemene financiële beeld en het overzicht van de baten en lasten.

De inhoud van de beleidsbegroting en de financiële begroting lichten we hieronder toe.

Beleidsbegroting

Op grond van artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) bevat de beleidsbegroting:

- a. De te realiseren programma's;
- b. Een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen;
- c. Een overzicht van de kosten van overhead;
- d. Het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting, en
- e. Het bedrag voor onvoorzien.

In de programma's is opgenomen welke maatschappelijke doelen we nastreven, welke activiteiten we daarvoor gaan uitvoeren en wat het kost. De beleidsindicatoren geven een indicatie van de gewenste maatschappelijke effecten.

Het afgelopen jaar is hard gewerkt aan implementeren van het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en dat heeft behoorlijke gevolgen gehad voor deze begroting.

De belangrijkste gevolgen zijn:

1. Een herindeling van de begroting op verplichte taakvelden in plaats van de huidige productgroepen en producten. De taakvelden zijn gegroepeerd onder de programma's;
2. Het werken met voorgeschreven en eventueel op de lokale situatie toegesneden beleidsindicatoren;
3. Overhead en rentetoerekening worden volgens een voorgeschreven systematiek van het rijk eenduidig berekend. Alleen directe kosten drukken zo nog op taakvelden;

4. Het stelsel van baten en lasten wordt beperkt aangepast:
- a. Alle nieuwe investeringen met een maatschappelijk nut mogen na 2017 niet in één keer ten laste van het boekjaar worden gebracht maar moeten worden afgeschreven;
 - b. Actievere sturing op het EMU-saldo.

Een toelichting op de wijzigingen als gevolg van punt 4 staan verder toegelicht in de paragrafen onderhoud kapitaalgoederen en financiering. Waar van toepassing vindt de toelichting op de punten 1 t/m 3 plaats bij de betreffende taakvelden.

De raad is op meerdere manieren betrokken geweest bij de opzet van de begroting. Het eindresultaat vindt zijn weerslag in deze begroting.

Een tabel met de nieuwe programma- en taakveldenindeling is ter informatie opgenomen in bijlage 7 bij deze begroting.

Elk programma begint met de doelstelling van het programma. Daaronder volgt een tabel met de manier waarop via de verschillende taakvelden de doelstelling uit het programma wordt ingevuld. De totaalraming van het programma is opgenomen aan het eind van het programma.

Per taakveld is vervolgens een inhoudelijke toelichting opgesteld voor 2017 en verdere jaren. Omdat er door de nieuwe indeling sprake is van een systeemwijziging is er dit jaar geen verschillenverklaring per taakveld opgenomen. We volstaan met een verschillenverklaring op totaalsaldo van de begroting.

Ter afsluiting van de taakvelden zijn de wettelijke grondslagen en beleidskaders vermeld.

Naast het programmaplan bevat de beleidsbegroting de wettelijk verplichte paragrafen. In de tabel hieronder staan deze vermeld.

Paragraaf	Inhoud
Lokale heffingen	<i>Ontwikkelingen op het gebied van de belastingen en heffingen.</i> Per heffing geven wij aan wat het beleid is en op welke wijze het tarief tot stand is gekomen. Ook geven wij inzicht in de (geraamde) opbrengsten.
Weerstandvermogen en Risicobeheer	<i>Financiële gezondheid van de gemeente</i> De paragraaf geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om financiële risico's op te vangen.

Onderhoud kapitaalgoederen	<i>Beleid ten aanzien van het beheer van kapitaalgoederen.</i> Dit zijn onder andere onderhoud en vervanging van openbaar groen, wegen, riolering, openbare verlichting, verkeerslichtinstallaties en -borden, watergangen (waarvoor de gemeente een onderhoudsverplichting heeft) en civiele kunstwerken.
Financiering	<i>Ontwikkelingen en keuzes in het financieringsbeleid.</i>
Bedrijfsvoering	<i>De wijze waarop de gemeente met de bedrijfsvoeringstaken omgaat.</i>
Verbonden partijen	<i>Een overzicht van alle verbonden partijen.</i> Verbonden partijen zijn organisaties waarin de gemeente een financieel én een bestuurlijk belang heeft.
Grondbeleid	<i>Visie van de gemeente op het grondbeleid.</i> Licht de wijze waarop het grondbeleid ten uitvoer wordt gebracht toe en de prognose van de resultaten van grondexploitaties, winstneming en verloop van reserves.

Financiële begroting

Uitleg over de financiële begroting is in de leeswijzer van de financiële begroting opgenomen.

Helemaal achterin de begroting, na de financiële begroting, zijn zeven bijlagen opgenomen te weten:

- Bijlage 1 Nieuw beleid per programma
- Bijlage 2 Reserves en voorzieningen
- Bijlage 3 Algemene uitkering uit het gemeentefonds
- Bijlage 4 Subsidies
- Bijlage 5 Geraamde baten en lasten per taakveld
- Bijlage 6 Investerings
- Bijlage 7 Indeling nieuwe begroting

Disclaimer

Een algemene opmerking in het document worden de financiële tabellen automatisch gegenereerd, waardoor er afrondingsverschillen in cijfers kunnen voorkomen.

Infographic

MEER WETEN? KIJK OP WWW.VOORSCHOTEN.NL/BEGROTING

Begroting in één oogopslag

Doel van dit hoofdstuk is om vanuit verschillende invalshoeken financieel inzicht geven over de voorliggende begroting. Het hoofdstuk bestaat uit 2 delen

1. exploitatie
2. vermogenspositie

Vooraf

Het afgelopen jaar heeft in het teken gestaan van de implementatie van het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Wet op de Vennootschapsbelasting voor overheden (vpb). De begroting is heringedeeld op verplichte taakvelden in plaats van de huidige thema's en producten. De taakvelden hangen onder de voor elke gemeente vrij gelaten programma-indeling. Uw raad heeft meegedacht over de opzet van de begroting, waaruit het gedragen eindresultaat is verwerkt in deze begroting. Uw raad heeft met de kadernota 2017-2020 deze programma-indeling met bijbehorende taakvelden vastgesteld.

Niet alleen de indeling is gewijzigd, maar ook diverse systematieken. De grootste impact heeft het anders toerekenen van overhead, de rentewijziging (geen vaste rekenrente, maar omslagrente) en een geheel andere nummering in en opzet van de administratie.

De exploitatie

De exploitatie geeft de ramingen van de baten en lasten in het begrotingsjaar (autorisatiefunctie) en de meerjarenramingen. Met het oog op de verschillende taken van de gemeente is de begroting ingedeeld in programma's. Aan het slot van ieder programma staat een tabel met de ramingen die betrekking hebben op dat programma. Elk programma bevat een aantal taakvelden.

De exploitatie wordt onderverdeeld in de volgende onderwerpen:

- 1.1. Vertrekpunt kadernota 2017-2020
- 1.2. Actualisatie van het financieel perspectief
- 1.3. Investeringsplannen
- 1.4. Dekkingsplan
- 1.5. Structureel en reëel evenwicht van de begroting

1.1 Vertrekpunt kadernota 2017-2020

De kadernota 2017-2020 is niet vastgesteld door de raad, maar alleen de algemene begrotingsuitgangspunten (hoofdstuk 4 kadernota) en deze zijn verwerkt in de begroting 2017. Vandaar dat tabel 1 alle wijzigingen bevat die in de kadernota zijn opgenomen. Voor de onderbouwing van de wijzigingen wordt verwezen naar de kadernota 2017-2020. Het vertrekpunt voor de begroting 2017 is op basis van tabel 1 zeer negatief te noemen. Het nadeel van € 2.760.739 in 2017 loopt op tot en met 2019. In 2020 is het tekort lager. In dit saldo is rekening gehouden met de realisatie van de taakstelling van de resterende onverdeelde ambtelijke kosten van zo'n € 300.000.

Tabel 1 Vertrekpunt kadernota 2017-2020

(--nadeel, += voordeel)

MEERJARENBEELD 2017 -2020					
	I/S*	2017	2018	2019	2020
Stand van de meerjarenraming bij vaststelling van de begroting 2016 (incl. motie precario)		286.331	-334.266	-342.344	-125.109
Netto effect septembercirculaire 2015	S	92.318	256.491	276.832	698.348
Overige structurele doorwerkingen najaarsnota 2015	S	-11.518	-11.691	-12.032	-11.200
Stand per 1-1-2016		367.131	-89.466	-77.544	562.039
Voorjaarsnota 2016	S	137.240	137.932	139.126	139.126
Meicirculaire	S	333.578	289.029	300.535	413.152
Beginsaldo Kadernota 2017		837.949	337.495	362.117	1.114.317
Wijzigingen kadernota 2017					
Autonome ontwikkelingen					
Meerjarenperspectief leningen u/g	S	-	-32.080	-66.486	-103.386
1. Verkiezingen 2017	I	-30.000	-	-	-
2. + 3. Overheveling Leges APV-vergunningen	S	-	-	-	-
4. Bijdrage Omgevingsdienst West-Holland	S	-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
5. Op peil brengen dienstverlening klanten W&I	S	-	-	-40.000	-40.000
6. Organiseren beschutte werkplekken Participatiewet *	I	-	-	-	-
7. Verplicht opheffen reserve BUIG 2019 en 2020	S	-	-	-417.701	-417.701
8. Lagere lasten BUIG a.g.v. p.v.a. arbeidsmarktoffensief	S	-	-	417.701	417.701
9. Transformatie in sociaal domein	S	-	-	-	-
10. Capaciteit communicatie i.v.m. transformatie in sociaal domein	S	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
11. Verhoging bijdrage RDOG HM	S	-21.233	-21.233	-21.233	-21.233
12. Schakelklas vluchtelingen	I	-77.500	-	-	-
13. Onderhoudsbudget sportterreinen	S	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
14. WODV wijzigingen n.a.v. begroting 2017	I	-411.453	-	-	-
14. WODV wijzigingen CAO en ICT**	S	-607.500	-650.372	-658.178	-577.844
15. BBV wijzigingen:					
A. Activeren maatschappelijk nut en renteconsequenties***	S	-720.862	-705.605	-680.244	-687.237
B. Toerekening overhead	S	-	-	-	-
16. VPB-heffing	I	-	-31.295	-63.605	-15.088
17. Verlaging bijdrage Holland Rijnland	S	40.000	40.000	40.000	40.000
Subtotaal autonome ontwikkelingen		-1.968.548	-1.540.585	-1.629.746	-1.544.788
Nieuw Beleid (sport, reserve vormen)					
18. Projecten Economische Agenda Leidse Regio/Economie071	I	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
19. 50% bijdrage aan kosten Centrum manager	S	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
20. Opstarten BIZ Rouwkoopplan	I	-5.000	-	-	-
21. Functioneel beheer fietsparkeren bij stations	S	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
22. Uitvoeringsbudget cultuurnota	S	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
23. Opstellen gebiedsprofielen wonen en werken	I	-	-	-	-
24. Herinrichting centrum Voorschoten	I / S	PM	PM	PM	PM
Subtotaal nieuw beleid		-86.000	-81.000	-81.000	-81.000
Beheerplannen (incl. Dekking 170.000)					
25. Actualisering beheerplannen	S	-1.544.140	-1.608.540	-1.724.140	-1.851.540
Subtotaal actualiseren beheerplannen		-1.544.140	-1.608.540	-1.724.140	-1.851.540
Totaal wijzigingen kadernota 2017		-3.598.688	-3.230.125	-3.434.886	-3.477.328
Vertrekpunt programmabegroting 2017		-2.760.739	-2.892.630	-3.072.769	-2.363.011

* I/S = Incidenteel / structureel

De volgende aanpassingen zijn doorgevoerd in de cijfers die in de kadernota zijn gepresenteerd:

* dekking egalisereserve sociaal domein in plaats van budgetneutraal , dit heeft geen effect op het meerjarenbeeld

** juiste bedragen overgenomen uit onderbouwing kadernota bij nr 14 (€ 22.500 voordeel in 2017 en 2018 en € 20.000 in 2019)

*** herberekening wijziging in kapitaallasten riolering en afval veroorzaakt verhoging t.o.v.

Kadernota 2017 € 20.451, 2018 € 44.945, 2019 € 44.945 en 2020 € 90.824

1.2 Actualisatie van het financieel perspectief

Tabel 2 Actualisatie van het financieel perspectief

(- = nadeel, + = voordeel)

MEERJARENBEELD 2017 -2020					
	I/S*	2017	2018	2019	2020
Vertretpunt programmabegroting 2017		-2.760.739	-2.892.630	-3.072.769	-2.363.011
Wijzigingen begroting na kadernota 2017					
26. Project Reconstructie Vlietwijk, regulier onderhoud groen niet nodig	I	187.000	-	-	-
27. BSGR	S	16.095	59.604	98.526	98.526
28. Aanpassing belastingen en rechten	S	-9.945	-9.945	-9.945	10.055
29. Verkiezingen 2019	I	-	-	-30.000	-
30. Facilitair onderhoud gemeentehuis en -werf	S	-27.000	-27.000	-27.000	-27.000
31. Cumulatieve effecten basisjaar gemeentefonds	S	41.891	80.674	142.131	-338.101
32. Herberekening kapitaallasten krediet verkeerregelininstallaties	S	29.516	28.516	28.388	27.824
33. Meerjarig verwerken afschrijvingslasten investeringsplafond	S	-96.467	-85.517	-175.359	-281.629
34. Kosten bijeenkomsten Leidsche Regio	S	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
35. Gemeenteberichten (begroting 2016 motie 100371)	S	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
36. Salariskosten griffie (IKB)	I	-30.000	-	-	-
37. Uitwerking VGRP kostendekkendheid, lagere opbrengsten	S	-84.956	-68.734	-36.237	-43.749
38. Kapitaallasten	S	-146.371	-318.523	-322.607	-172.372
39. Effecten afvalbeleidsplan	S	-18.381	-17.585	-27.634	-115.855
Totaal wijzigingen begroting na kadernota 2017		-173.618	-393.510	-394.737	-877.301
Vertretpunt programmabegroting 2017 na wijzigingen		-2.934.357	-3.286.141	-3.467.506	-3.240.312

* I/S = Incidenteel / structureel

Uit de actualisatie van het financieel perspectief (zie tabel 2) blijkt dat het meerjarenbeeld nog iets nadeliger wordt, het begrotingstekort komt na wijzigingen namelijk op - € 2.934.357. Naast een voordelige wijziging in bijdrage aan de BSGR en groen onderhoud, zijn er een aantal wijzigingen die juist het tegenovergestelde opleveren, zoals facilitair onderhoud, aanpassing in belastingen en rechten, effecten gemeentefonds, gemeenteberichten, uitwerking VGRP etc.

Toelichting bijstellingen

Na het vaststellen van de kadernota 2017 hebben nog ontwikkelingen plaatsgevonden die invloed hebben op het begrotingssaldo. Ontwikkelingen die niet beïnvloedbaar of onontkoombaar zijn, worden verwerkt in de begroting. Hierna worden de grootste bijstellingen toegelicht.

Tabel 3 toelichting op de grootste bijstellingen van tabel 2 (- = nadeel, + =voordeel)

Toelichting grootste wijzigingen meerjarenbeeld na kadernota 2017-2020		
Onderwerp	Bedrag	Toelichting
26. Groenonderhoud Vlietwijk	€ 187.000	In het project reconstructie Vlietwijk is budget beschikbaar gesteld voor vervanging groen. Daarom is het reguliere onderhoudsbudget voor 2017 met €187.000,- verlaagd.
27. BSGR	€ 16.095 oplopend naar € 98.526	Door een wijziging in de kostenverdeelssystematiek is de verwachting dat de deelnemersbijdrage met deze bedragen zal worden verlaagd.
30. Facilitair onderhoud gemeentehuis en gemeentewerf	- € 27.000	Uit de actualisatie van het accommodatiebeleid blijkt dat voor deze panden geen onderhoudsbudgetten zijn geraamd. Er is dan ook sprake van licht achterstallig onderhoud. De onderhoudsbudgetten voor deze panden moeten dan ook worden verhoogd.
31. Cumulatieve effecten gemeentefonds	€ 41.891 aflopend naar - € 338.101	Toepassing van de juiste definitie van de maatstaf verblijfsobjecten en het actualiseren van de aansluiting van 2020 bij de uitkomsten van de laatste versie van de meicirculaire leidt tot de mutaties ten opzichte van hetgeen in de Kadernota gepresenteerd is.
33. Meerjarig verwerken afschrijvingslasten investeringsplafond	- € 96.467 oplopen naar - € 281.629	De afschrijvingslasten van het investeringsplafond zijn meerjarig verwerkt. Immers is vastgesteld dat structureel jaarlijks maximaal € 100.000 afschrijvingslasten van nieuwe investeringen zijn toegestaan. Met het hanteren van het voorzichtigheidsprincipe is in de begroting met deze lasten rekening gehouden.
35. Gemeenteberichten	- € 20.000	Bij de begroting 2016 is motie 100371 ingediend om een plan te maken om inwoners beter te informeren over gemeentelijke bekendmakingen en nieuwsberichten, waar een digitale nieuwsbrief deel van uitmaakt. De extra inkomsten van precarioheffing zouden de dekking vormen voor

		deze motie. Echter het amendement 100410 inzake kunstgrasvelden heeft ervoor gezorgd dat de extra inkomsten van precario volledig worden ingezet ter dekking van de kunstgrasvelden. De dekking ten behoeve van gemeenteberichten is hiermee komen te vervallen.
36. Salariskosten griffie	- € 30.000	Voor de griffie is voor 2017 ten gevolge van de invoering van het individueel keuzebudget (IKB) € 30.000 extra nodig.
37. Uitwerken VGRP, lagere opbrengsten	- € 84.956 aflopend naar - € 43.749	Voor de berekening van de rioolheffing is het vastgestelde VGRP het uitgangspunt. Op basis van de berekening van de kostendekkendheid, waarbij is uitgegaan van de in dit VGRP geraamde onttrekkingen aan de egalisatievoorziening rioolheffing, moeten de geraamde opbrengsten rioolheffing in de begroting neerwaarts worden bijgesteld om zodoende niet meer dan 100% kostendekkend te worden.
38. Kapitaallasten	- € 146.371 oplopend naar - € 172.372	De mutatie in kapitaallasten bestaat uit drie onderdelen: herberekening annuïteiten (aangepaste rente), investeringen die geen onderdeel uitmaken van het investeringsplafond en actualisatie oude investeringen.
39. Effecten Afvalbeleidsplan	- € 18.381 oplopend naar - € 115.855	Met betrekking tot het taakveld Afval zijn naast het rente- en overheadeffect als gevolg van de wijziging van BBV de structurele lasten op basis van het nieuwe afvalbeleidsplan (inclusief lagere verwerkingskosten) verwerkt in de begroting. Op basis van de berekening van de kostendekkendheid moeten de geraamde opbrengsten voor de afvalstoffenheffing in de begroting neerwaarts worden bijgesteld om zodoende niet meer dan 100% kostendekkend te worden.

1.3 Investeringsplanning

In 2015 is de motie 100283 Uitvoering Nut Urgentie en uitvoeringsniveau aangenomen. Daarin wordt aangegeven minimaal jaarlijks voor de begroting een risicoanalyse aan de raad voor te leggen. Deze afweging is voor de investeringsplanning behorende bij de begroting 2017 gemaakt bij de kadernota 2017.

1.4 Dekkingsplan 2017

De scenario's die in de kadernota zijn opgenomen, worden nog eens herhaald. Het betreft de dekkingsvoorstellen 1 tot en met 10. Hierbij wordt rekening gehouden met de amendementen en moties welke bij de behandeling van de kadernota zijn aangenomen, deze worden bij de betreffende dekkingsmogelijkheden genoemd.

In onderstaand overzicht staan dekkingsmogelijkheden aangegeven per wijziging welke uit een reserve of bestaande begrotingspost gedekt kan worden. Totaal wordt er in 2017 € 119.000 uit reserves gedekt en vindt er voor € 99.500 aan nieuwe bestemmingen ten laste van bestaande begrotingsposten plaats.

Tabel 4 Budgetneutrale dekkingsvoorstellen

(- = nadeel, + = voordeel)

BUDGETNEUTRALE DEKKINGSVOORSTELLEN					
Dekking uit reserves		2017	2018	2019	2020
<i>Reserve BUIG</i>					
5. Op peil brengen dienstverlening klanten Werk en Inkomen	P7	-40.000	-40.000	-	-
<i>Egalisatiereserve Sociaal Domein</i>					
6. Organiseren beschutte werkplekken Participatiewet	P7	-70.000	-82.500	-	-
<i>Reserve volkshuisvesting</i>					
23. Opstellen gebiedsprofielen wonen en werken	P6	-9.000	-	-	-
Totaal dekking uit reserves		-119.000	-122.500	-	-
Dekking uit andere producten binnen de begroting					
<i>Van dienstverlening P3 naar veiligheid P2</i>					
2. Overheveling Leges-opbrengsten APV-vergunningen	P3	-17.000	-17.000	-17.000	-17.000
3. Overheveling Leges-opbrengsten APV-vergunningen	P2	17.000	17.000	17.000	17.000
<i>Binnen Jeugd, Participatie en Zorg P7, ten laste van individuele en rolstoelvoorzieningen</i>					
9. Transformatie in sociaal domein	P7	-82.500	-82.500	-82.500	-82.500
	P7	82.500	82.500	82.500	82.500
Saldo dekking binnen de begroting		-	-	-	-
<i>Totaal wordt € 99.500 anders ingezet binnen de begroting</i>					

De wijzigingen welke ten laste van het begrotingsresultaat gaan, moeten op andere wijze gedekt worden. De dekkingsmogelijkheden worden hieronder uitgewerkt.

Totaaloverzicht dekkingsmogelijkheden

In table 5 is het totaal aan dekkingsmogelijkheden opgenomen. Hieruit blijkt dat het dekkingstekort 2017 na verwerking van de dekkingsmogelijkheden is omgezet naar een dekkingsoverschot in 2017 van € 24.917.

Tabel 5 Dekkingsmogelijkheden begrotingstekort

(- = nadeel, + = voordeel)

Dekkingsmogelijkheden Begroting 2017				
	2017	2018	2019	2020
Vertretpunt programmabegroting 2017 na wijzigingen	-2.934.357	-3.286.141	-3.467.506	-3.240.312
Structureel en reëel evenwicht				
1 Woonlastenbenadering, lastenverschuiving (OZB-verhoging):				
A t.g.v. verlaging afvalstoffenheffing t.g.v. aanbestedingsvoordeel = opbrengstdaling € 325.000 voor de gemeente (in gesloten circuit)	325.000	325.000	325.000	325.000
B Activeren maatschappelijk nut en renteconsequenties (met als gevolg verlagen afvalstoffenheffing)	720.862	720.862	720.862	720.862
Totaal OZB-verhoging	1.045.862	1.045.862	1.045.862	1.045.862
2 Budgetten sociaal domein	1.007.731	952.482	881.002	721.774
A Brief 10 juni 2016 over de aanpassing van de meicirculaire 2016	-291.343	-294.982	-294.982	-295.034
Totaal sociaal domein	716.388	657.500	586.020	426.740
3 Centrale ambtelijke huisvesting en gemeentewerf	-	-	-	500.000
4 Kerntakendiscussie				
Fasering afname dienstverlening WODV conform motie 100442	-	162.593	329.089	433.383
5 Algemene bezuinigingen in exploitatie				
Ruimte in exploitatie: 2 X incidenteel = structureel	130.000	130.000	130.000	130.000
2% kaasschaaf op beïnvloedbare budgetten	111.922	119.918	115.689	115.591
Totaal algemene bezuinigingen in exploitatie	241.922	249.918	245.689	245.591
6 Herijken subsidies	38.149	76.298	114.447	152.596
7 Nieuw voor oud	-	-	-	-
Schuldpositie beheersbaar				
8 Verkoopopbrengsten gemeentelijke accommodaties	-	-	-	-
Eigen vermogen inzichtelijk				
9 Incidentele wijzigingen dekken uit concernreserve	416.953	81.295	143.605	65.088
10 Inzetten eigen vermogen	500.000	500.000	500.000	-
Totaal dekkingsmogelijkheden	2.959.274	2.773.466	2.964.712	2.869.260
Vertretpunt programmabegroting 2017 na dekkingsmogelijkheden	24.917	-512.674	-502.794	-371.052

Dekkingsmogelijkheid 1: Woonlastenbenadering (lastenverschuiving)

1.A. De BBV wijziging betreffende renteconsequenties (tabel 2, wijziging 15.A) heeft met name betrekking op de investeringen die gedaan zijn in het zogenoemde gesloten circuit (afval en riolering). De kapitaallasten die berekend worden over de investeringen worden lager. Dit komt omdat de gemeente rekende met een vaste rekenrente van 3% en vanaf 2017 verplicht moet rekenen met omslagrente (voor 2017 1%). Dit scheelt grofweg 2% rente die niet mag worden doorberekend in de afvalstoffenheffing. Omdat de tarieven voor riool- en afvalstoffenheffing niet meer dan 100% kostendekkend mogen zijn betekent dit dat de tarieven neerwaarts bijgesteld moeten worden en de gemeente dus in 2017 € 720.862 minder opbrengsten ontvangt.

1.B. In 2015 heeft een openbare Europese aanbesteding plaatsgevonden voor het verwerken van het huishoudelijk restafval en grofvuil. De potentiële besparing als gevolg van de nieuwe aanbesteding bedraagt in totaal € 447.000. Rekening houdend met de verwachte investeringen, is de verwachting dat de opbrengst van de afvalstoffenheffing hierdoor wordt verlaagd met een totaalbedrag van € 325.000.

Door de zogenoemde woonlastenbenadering te hanteren wordt een verlaging van een maximaal kostendekkende heffing (zoals de afvalstoffenheffing) gecompenseerd door een gelijke verhoging van de Onroerende zaakbelasting (OZB), zodat de lastendruk per saldo gelijk blijft. Dit resulteert in een OZB-verhoging van € 1.045.862 (€ 720.862 + € 325.000).

Motie 100445:

'De inhoud van de motie: Voor de begroting 2017 e.v. een andere berekening van de woonlastenbenadering uit te werken, zodanig dat de verlaging van de afvalstoffenheffing door een OZB-verhoging dusdanig is dat iedereen, huurder en eigenaren, zoveel mogelijk lastenneutraal uitkomen in plaats van de sterke differentiatie zoals in het huidige voorstel.'

Reactie op motie 100445

Een uitwerking van de woonlastenbenadering waarbij iedereen zoveel mogelijk lasten neutraal uitkomt is niet mogelijk. Dit komt doordat een verlaging van de afvalstoffenheffing en rioolheffing leidt tot lagere vaste tarieven per huishouden, terwijl de aanslag OZB daarentegen afhankelijk is van de WOZ-waarde waarbij het tarief (op basis van wettelijk voorschrift) een vast percentage van de waarde is. Afhankelijk van de WOZ-waarde verschilt daardoor ook de lastendruk. Het is daardoor ook onvermijdelijk dat er een lastenverschuiving optreedt van huurders (die geen OZB betalen) naar eigen-woning-bezitters. Omdat niet alleen huishoudens maar ook bedrijven profiteren van een lagere rioolheffing is er wel voor gekozen een deel van de verhoging van de OZB (€ 40.000) te verleggen van OZB-woningen naar OZB-gebruikers voor niet-woningen. Dit heeft echter maar een licht dempend effect op de uitkomsten van de woonlastenbenadering.

Dekkingsmogelijkheid 2: Surplus budgetten Sociaal domein

Rekening houdend met de daling van de rijksvergoeding voor de nieuwe taken de komende jaren, lijkt het beschikbare budget voldoende. In totaliteit betekent het dat, bij een gelijkblijvend uitgavenniveau (gebaseerd op het jaar 2015), het overschot de komende jaren fors te noemen is. Voorlopig is er dan ook geen sprake van een tekort.

Een belangrijk gegeven is dat 2015 het eerste jaar voor de uitvoering van de nieuwe taken is. We kunnen daarom niet uitgaan van ervaringscijfers van eerder jaren. De komende tijd zal blijken in hoeverre de resultaten van 2015 representatief zijn voor 2016 en volgende jaren. De geraamde overschotten op de budgetten van sociaal domein zullen worden ingezet ter dekking van het geraamde tekort in de meerjarenraming.

Tabel 6 Overschot op sociaal domein

(- = nadeel, + = voordeel)

Overschot op sociaal Domein met gelijkblijvende lasten 2015						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal Sociaal Domein	8.270.550	8.037.496	8.122.069	8.066.820	7.995.340	7.836.112
Lasten 2015	-7.114.338	-7.114.338	-7.114.338	-7.114.338	-7.114.338	-7.114.338
Overschot	1.156.212	923.158	1.007.731	952.482	881.002	721.774
Overschot WMO 2015	377.788					
Totaal overschot	1.534.000					

				2017	2018	2019	2020
Raadsinformatiebrief 10-06-2016: Aanpassing meicirculaire vanuit het ministerie, verslechtering integratie uitkering Sociaal Domein 09-06-2016				-291.343	-294.982	-294.982	-295.034
Totaal overschot Sociaal Domein				716.388	657.500	586.020	426.740

Dekkingsmogelijkheid 3: Centrale huisvesting voor ambtenaren en één werf

De twee gemeentekantoren kunnen worden vervangen door één gebouw waar alle ambtenaren in kunnen worden gehuisvest. Rekening houdend met een lagere bezettingsgraad kan het zowel in huisvestingskosten als in reistijd een substantiële bezuiniging opleveren. Ook het samenvoegen van de werf Voorschoten en Wassenaar zal een positief financieel effect hebben. De huisvestingsbezuinigingen leveren echter pas op de langere termijn iets op. Een ander financieel voordeel is te vinden in de personele consequenties hiervan op het gebied van bodes, beveiliging en kantinepersoneel.

Een eerste grove inschatting van wat één centrale huisvesting voor ambtenaren en één werf als voordeel kan opleveren bedraagt ongeveer € 500.000. Dit is hetzelfde bedrag als waar gemeente Wassenaar rekening mee houdt. De verantwoordelijkheid van de gezamenlijke huisvesting ligt bij bestuur en directie van de WODV.

Het begrotingstekort van de jaren 2017, 2018 en 2019 kan incidenteel gedekt worden met een nieuw te vormen reserve "Centrale Ambtelijke Huisvesting". Daar wordt € 1,5 miljoen aan gedoteerd, waar gedurende 3 jaar € 500.000 per jaar onttrokken wordt ter dekking van het begrotingsresultaat. De vorming van deze reserve komt ten laste van de concernreserve.

Dekkingsmogelijkheid 4: Kerntakendiscussie

De uitkomsten van het bestuurskrachtonderzoek en het eerder uitgevoerde benchmarkonderzoek worden meegenomen in een kerntakendiscussie die gevoerd moet worden met raad. De voorbereidingen hiervoor zullen eind 2016 begin 2017 plaatsvinden. Hierbij zal een brede raadpleging plaatsvinden op interactieve wijze met onder andere uw raad en de inwoners van gemeente Voorschoten. De vraag die hierbij centraal zal staan betreft: wat kan Voorschoten minder doen of mee stoppen? Het college zal vervolgens met deze uitkomsten een voorstel doen aan uw raad. Met het doorvoeren van wijzigingen in dienstverlening dient rekening te worden gehouden met de 4-jaarstermijn in afbouw van de dienstverlening.

Motie 100442 "cao kosten dekking WODV":

De inhoud van de motie:

'Voor de begroting 2017 e.v. het bestuur van de WODV opdracht te geven voor de extra kosten zoals vermeld in de wijzigingen voor de Kadernota onder 14 structureel dekking te zoeken in eigen organisatie.'

Motie 100444 "geen visies oude stijl":

De inhoud van de motie:

'In het zicht van de nieuwe omgevingswet en ook de gezamenlijke ontwikkeling daarvan in de Leidse regio, geen nieuwe visies 'oude stijl' te ontwikkelen op het gebied van onder meer bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur zoals bijvoorbeeld een structuurvisie.

Het college dient de raad te informeren hoe zij hier mee zullen omgaan, welke consequenties dit heeft voor de organisatie en welke visies eventueel toch nog moeten worden verlengd of opgefrist tot aan de omgevingswet. De ambtelijke capaciteit die niet meer nodig is voor ontwikkeling van visies dient te worden meegenomen in de structurele taakstelling op de WODV.'

Reactie op moties 100442 en 100444

Beide moties hebben betrekken op de Werkorganisatie Duivenvoorde. Motie 100442 geeft feitelijk een structurele taakstelling mee. Zoals eerder genoemd dient hierbij rekening te worden gehouden met de 4-jaarstermijn in afbouw van dienstverlening.

Tabel 7 Fasering afname dienstverlening WODV

(- = nadeel, + = voordeel)

Afname diensten WODV in 4 jaar				
	2017	2018	2019	2020
WODV-wijzigingen (nr 14 kadernota 2017)	-607.500	-650.372	-658.178	-577.844
Afbouw in %	100%	75%	50%	25%
Afbouw in euro's (=dekkingsmogelijkheid)	0	162.593	329.089	433.383

Om deze motie uit te kunnen voeren is het allereerst noodzakelijk om het AB van de WODV te laten besluiten de motie 100442 uit te voeren. Als de motie daadwerkelijk wordt uitgevoerd is het van belang te weten welke dienstverlening niet meer afgenomen zal worden. Wat wil gemeente Voorschoten minder gaan doen? Hiervoor is een kerntakendiscussie noodzakelijk.

De motie "geen visies oude stijl" heeft mogelijk ook gevolgen voor de WODV en zal worden meegenomen in de kerntakendiscussie.

Dekkingsmogelijkheid 5: Bezuiniging exploitatie

Twee keer incidenteel is structureel

Voor de begroting 2016 is een analyse uitgevoerd naar drie keer incidenteel is structureel. Een nieuwe beleidslijn zou dan zijn dat indien drie jaar op rij sprake is van een onderuitputting op een specifiek budget, deze gezien wordt als structureel. Dit heeft nagenoeg niets opgeleverd, waardoor besloten is deze budgetten niet af te ramen.

Met twee keer incidenteel is structureel is wel op bepaalde budgetten een onderuitputting vastgesteld. Het betreft de volgende budgetten:

Tabel 8 Bezuiniging 2 x incidenteel is structureel

(- = nadeel, + = voordeel)

Bezuiniging 2x incidenteel = structureel				
Taakvelden	2017	2018	2019	2020
P2 1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	20.000	20.000	20.000	20.000
P2 1.2 Integrale veiligheid	10.000	10.000	10.000	10.000
6.2, 6.6 en 6.7 Maatschappelijke ondersteuning / Individuele voorzieningen	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal	130.000	130.000	130.000	130.000

Kaasschaaf-methode

Motie 100443 " kaasschaaf-methode met 2%":

De inhoud van de motie:

'Voor de begroting 2017 e.v. een structurele taakstelling op de totale uitgaven naar programma's uit te werken van 2% op grond van de cijfers van 2016 uitkomst op een structurele taakstelling van € 1.200.000.'

Reactie op motie 100443

Bij het toepassen van de kaasschaafmethode dienen de totale uitgaven te worden verlaagd met 2% om zo een bezuiniging van € 1.200.000 te realiseren. Deze motie lijkt op de motie 120 die in de begroting 2015 is uitgewerkt. Motie 120 gaf aan te bezuinigen op materiële lasten voor 5%. Zoals destijds is gebleken zit er een beperking op de beïnvloedbaarheid van budgetten (bijv. verzekering, belastingen en meerjarige contracten) en dat geldt dat ook voor deze motie. Voor enkele budgetten geldt dat niet op korte termijn, maar één of twee jaar later bezuinigd kan worden. In tabel 8 zijn deze kostenplaatsen in 2018 en verder met € 0,- aangegeven. Als uitgegaan wordt van de beïnvloedbare budgetten en een bezuiniging van 2% komt dat neer op € 111.000 in 2017 oplopend naar € 115.000 de volgende jaren. Om de € 1,2 mln bezuiniging van de motie 100443 te realiseren, zal op de beïnvloedbare budgetten een kaasschaaf van bijna 20% gehanteerd moeten worden. Dit kan niet zonder meer zomaar worden bezuinigd en heeft gevolgen voor de uit te voeren taken.

Daarnaast kan gekeken worden naar specifieke bezuinigingen door minder of niet uitvoeren van extra taken. Ook hiervoor is de eerder genoemde takendiscussie onontkoombaar.

Tabel 9 Motie 100443 kaasschaaf-methode met 2%

(Niet) Beïnvloedbare Lasten voor toepassing kaasschaaf-methode 2%				
Kpl/Ksrt	B2017	B2018	B2019	B2020
Totale lasten begroting	58.591.546	58.534.204	57.480.898	57.652.010
Niet beïnvloedbare lasten				
Rente en afschrijvingen, reservemutaties	11.975.992	12.187.206	11.915.175	12.185.287
Kostenplaatsen tractie en vastgoed	2.006.324	1.993.743	1.976.035	1.976.035
Saldo gem regeling WODV	13.499.356	13.468.912	13.459.017	13.459.017
Salariskosten	883.425	883.425	883.425	883.425
Gas en electra	239.101	0	0	0
Materiële lasten/belastingen	113.720	113.720	113.720	113.720
Overige inkomensoverdrachten en subsidies	5.555.714	5.462.808	5.386.939	5.386.939
Lidmaatschap, contributies, verzekeringen	260.967	0	0	0
Afval en riolering	2.111.495	2.121.889	2.132.389	2.132.389
Leges en W&I	11.933.962	11.903.415	11.885.448	11.791.307
WMO (restant deel)	1.685.350	1.686.474	1.686.474	1.686.474
Grex (geen exploitatie) en GR	2.730.053	2.716.705	2.257.848	2.257.848
Totaal niet beïnvloedbare lasten	52.995.459	52.538.297	51.696.470	51.872.441
Totaal beïnvloedbare lasten	5.596.087	5.995.907	5.784.428	5.779.569
Bezuinigingen 2%	111.922	119.918	115.689	115.591

Dekkingsmogelijkheid 6: Herijken subsidies

Vrijwel alle gemeenten in Nederland zijn door de financiële omstandigheden genooddaakt om hun gesubsidieerde activiteiten tegen het licht te houden. Ook de gemeente Voorschoten ontkomt hier niet aan. De Voorschotense samenleving kenmerkt zich door een breed vertakt en goed georganiseerd netwerk. Vooral in het verenigingsleven en rondom de domeinen van de sport en senioren zijn talloze organisaties actief. Ook op het terrein van kunst en cultuur worden veel activiteiten ontplooid.

Het gaat hier om waardevolle aanvullingen op het woonklimaat in Voorschoten.

Keuzes om te bezuinigen moeten dus zorgvuldig worden gemaakt. Activiteiten en inzet en betrokkenheid van burgers zijn immers sneller wegbezuinigd dan opgebouwd. Benadrukt moet worden dat het hier gaat om een constructief kritische blik op de subsidieverlening. Een verscherpte blik op het subsidieprogramma kan ook leiden tot creatieve en originele aanpakken en elkaar versterkende maatregelen (synergie-effect). Bekostiging van activiteiten gebeurt primair door de gebruiker. Aanvullende middelen vanuit sponsoring, subsidies van derden, publiek-private samenwerking kunnen ertoe bijdragen dat het huidige peil van voorzieningen gehandhaafd blijft.

In eenzelfde onderzoek bij de begroting 2016 is bij de subsidies onderscheid gemaakt in subsidies die te maken hebben met wettelijke taken en die onder de doelstelling van 3D vallen.

Deze subsidies zijn niet beïnvloedbaar en de overige subsidies wel. In totaal ging het maximaal om € 370.148 aan subsidies waarvan het budget mogelijk geheel of gedeeltelijk verlaagd kan worden. Dit is met de begroting 2016 niet ingezet als dekkingsmogelijkheid.

Voor het begrotingsjaar 2017 is besloten om de volgende kortingsreeks voor subsidies op te leggen:

Tabel 10 Herijken subsidies

(- = nadeel, + = voordeel)

Herijken subsidies				
Jaar	2017	2018	2019	2020
Totaal verstrekt in 2016	1.907.450			
Korting subsidies in percentage cumulatief	2%	4%	6%	8%
Bezuiniging subsidies cumulatief	38.149	76.298	114.447	152.596

Dekkingsmogelijkheid 7: Oud voor nieuw

Beleid is onderhevig aan veranderingen. Deze beleidslijn gaat er vanuit dat indien oud beleid wordt vervangen door nieuw beleid de gemeente Voorschoten de beleidslijn nieuw voor oud hanteert. Dit houdt in dat bij de aanvraag van nieuw beleid in eerste instantie dekking binnen het eigen domein moeten worden aangeleverd. Dit dwingt om kritisch te kijken naar de effectiviteit van de diverse taakvelden. Voor een deel is dit reeds gedaan (de budgetneutrale wijzigingen kadernota 2017).

Schuldpositie beheersbaar

In 2015 is veel aandacht geweest voor de houdbare overheidsfinanciën van Voorschoten, met name in het Rekenkamerrapport "Houdbare gemeentefinanciën" en het onderzoeksrapport "Financiële houdbaarheid en strategische keuzes".

Dit is gezien de sterk oplopende vreemd vermogenspositie terecht. De raad wil sturen op de schuldpositie. Dit kan mede door verkoopopbrengsten gemeentelijke accommodaties in te zetten om schulden te kunnen aflossen.

Dekkingsmogelijkheid 8: Verkoopopbrengsten gemeentelijke accommodaties

De afgelopen jaren heeft de gemeente Voorschoten een groot aantal nieuwe gemeentelijke accommodaties gerealiseerd. Met het oog op het in de hand houden van de kosten is daarbij ook gekeken naar de mogelijkheden om accommodaties af te stoten. De raad heeft het college de opdracht gegeven veranderingen in gang te zetten conform het zogenaamde 4 sporen beleid. Inmiddels is voor een aantal accommodaties geconcludeerd dat het niet langer gewenst is het in eigendom/beheer te houden.

Om de beheerskosten te beperken is het zaak om besluiten te nemen over de wijze waarop, en de voorwaarden waaronder de accommodaties worden afgestoten. Hiertoe heeft het college een plan van aanpak vastgesteld. Beoogd wordt om bij het afstoten van accommodaties een optimale opbrengst voor de gemeente te genereren, waarbij inhoudelijke doelstellingen van de gemeente integraal worden afgewogen tegen de financiële aspecten. De opbrengsten uit de verkoop van accommodaties zijn incidentele opbrengsten. Het nu kwantificeren van deze opbrengsten is lastig. De opbrengsten zullen worden ingezet ter verbetering van de schuldenpositie van Voorschoten. Belangrijk om hierbij voor ogen te houden is dat het eenmalige balansmutaties betreft en geen dekking is voor lopende uitgaven.

Eigen vermogen inzichtelijk

Een van de belangrijkste onderdelen van het eigen vermogen is de reservepositie. De hoogte van de voorzieningen is ook een belangrijk onderdeel van de vermogenspositie en wordt beschouwd als zijnde vreemd vermogen. De huidige nota reserves en voorzieningen dateert van november 2011.

In financieel opzicht is van belang, dat bij de vaststelling van de jaarrekening 2014 is besloten de saldi van alle voorzieningen waar een beheerplan aan ten grondslag ligt, te laten vrijvallen. Dit had te maken met het ontbreken van deugdelijke onderbouwingen van deze voorzieningen. Het gevolg hiervan is dat de totstandkoming van een nieuwe nota reserves en voorzieningen in belangrijke mate afhangt van de actualisering van de beheerplannen.

De nota reserves en voorzieningen komt dan ook gefaseerd tot stand; de reserves zijn geactualiseerd bij de kadernota 2017 -2020 en de actualisatie van de voorzieningen wordt gestart in het najaar 2016 (dat was pas mogelijk na actualisatie en vaststelling van de beheerplannen). Naar verwachting kan de nieuwe nota reserves en voorzieningen begin 2017 aan de raad worden voorgelegd. Met de actualisatie van de reserves bij de kadernota 2017 is duidelijk wat de gemeente beschikbaar heeft om in te zetten voor diverse vraagstukken. Eigen vermogen kan slechts beperkt ter dekking worden ingezet voor het negatieve begrotingsresultaat, zie hiervoor dekkingsmogelijkheden 9 en 10. Voor inzicht in de stand van het eigen vermogen wordt verwezen naar bijlage 2 Reserves en Voorzieningen.

Belangrijk: Verschil reserves en liquiditeit

Een belangrijke opmerking hierbij is dat het totaal aan reserves niet betekent dat de gemeente dat ook aan liquiditeiten heeft. Er moet namelijk onderscheid worden gemaakt tussen het vermogen waarmee kan worden "gewerkt", dus het deel van het vermogen dat liquide (snel inzetbaar) is en vermogen waarmee niet op korte termijn betalingen kunnen worden gedaan. Sterker nog, het grootste deel van het vermogen is niet direct inzetbaar. De gemeente heeft bijvoorbeeld vastgoed in bezit, maar om gebruik te kunnen maken van de accommodaties is gas / water en elektra nodig. Stel voor dat de waarde van een pand en grond € 800.000 is. Met dit vermogen kunnen geen rekeningen (bijvoorbeeld de elektriciteitsrekening) worden betaald. Om het vermogen liquide te maken, zal dan eerst het pand moeten worden verkocht. Vermogen dat vast zit in de gemeente is het lang vreemd vermogen en het eigen vermogen. Reserves vallen onder het eigen vermogen.

Dekkingsmogelijkheid 9: incidentele lasten uit de concernreserve

Zoals gezegd mogen incidentele lasten gedekt worden uit incidentele middelen. In dit geval kunnen de mutaties in tabel 11 incidentele wijzigingen worden gedekt uit de concernreserve (voor 2017 € 416.953).

Tabel 11 Incidentele wijzigingen

(- = nadeel, + = voordeel)

Incidentele wijzigingen kadernota 2017				
Wijzigingen kadernota 2017	2017	2018	2019	2020
1. Verkiezingen 2017	-30.000	-	-	-
6. Organiseren beschutte werkplekken Participatiewet	-	-	-	-
12. Schakelklas vluchtelingen	-77.500	-	-	-
14. WODV wijzigingen n.a.v. begroting 2017	-411.453			
16. VPB-heffing	-	-31.295	-63.605	-15.088
18. Projecten Economische Agenda Leidse Regio/Economie071	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
20. Opstarten BIZ Rouwkoopplan	-5.000	-	-	-
23. Opstellen gebiedsprofielen wonen en werken	-	-	-	-
24. Herinrichting centrum Voorschoten	PM	PM	PM	PM
Wijzigingen na kadernota 2017				
Project Reconstructie Vlietwijk, regulier onderhoud groen niet nodig	187.000	-	-	-
Verkiezingen 2019	-	-	-30.000	-
Salariskosten griffie en voormalig personeel	-30.000	-	-	-
Totaal incidentele wijzigingen	-416.953	-81.295	-143.605	-65.088

Dekkingsmogelijkheid 10: Inzetten eigen vermogen

Structurele lasten moeten gedekt worden uit structurele middelen. Zoals in de themacirculaire incidentele baten en lasten 2015 vermeld staat, is een uitzondering hierop van toepassing. Namelijk dekking van structurele lasten uit een reserve voor minimaal drie jaar, waarvan aan het einde van de looptijd dekking moet zijn door structurele middelen. Hiervoor gelden enkele voorwaarden: Er moet een afzonderlijk raadsbesluit worden genomen.

Bij het besluit wordt tenminste aangegeven:

- o de reden van inzet van de reserve
- o voor hoeveel jaar de reserve ingezet wordt
- o voor welk totaalbedrag

Het totaalbedrag moet bij aanvang van de inzet vrij besteedbaar aanwezig zijn in de reserve.

De inzet van de reserve geldt alleen voor het deel dat geen deel uitmaakt van de benodigde weerstandscapaciteit die noodzakelijk is voor het afdekken van de geïnventariseerde risico's. Daarnaast moeten aan het eind van de periode andere structurele dekkingsmiddelen voorzien zijn ter compensatie van de wegvallende inzet van de reserve. Deze andere dekkingsmiddelen worden zoveel mogelijk al aangegeven bij het afzonderlijke raadsbesluit. De gemeente zal moeten onderbouwen dat na deze periode sprake zal zijn van een situatie dat geen noodzaak meer bestaat om middelen aan de reserve te onttrekken om de begroting sluitend te maken. Het alleen opnemen van een bezuinigingstaakstelling maakt dit niet aannemelijk, hiervoor moet een plan worden opgesteld.

Centrale ambtelijke huisvesting en gemeentewerf

Er is nog geen sprake van een uitgewerkt voorstel op het gebied van huisvesting. Het college ziet wel synergievoordelen bij het werken vanuit een centrale huisvesting. Al eerder is aangegeven dat in ieder geval op het gebied van vervoersbewegingen een voordeel te behalen is (een grove schatting: 7 fte voor beide gemeenten samen). Mogelijke andere voordelen dienen nog uitgewerkt te worden. Hierbij valt te denken aan verkoop van achterblijvende accommodaties, lagere huurlasten / afschrijvingslasten en ondersteunende diensten. Een grove raming voor de centrale ambtelijke huisvesting en gemeentewerf komt neer op een toekomstig structureel voordeel van € 500.000. Uitgaande van realisatie in 2020, zal voor 2017 tot en met 2019 een nieuw te vormen reserve "Centrale Ambtelijke Huisvesting" worden ingezet. Daar wordt € 1,5 miljoen aan gedoteerd, waar gedurende 3 jaar € 500.000 per jaar onttrokken wordt ter dekking van het begrotingsresultaat. De vorming van deze reserve komt ten laste van de concernreserve.

1.5 Structureel en reëel evenwicht van de begroting

Gedeputeerde Staten verwacht in zijn rol als toezichthouder dat gemeenten een structureel en reëel sluitende begroting hebben. Dat betekent dat de baten en lasten met elkaar in evenwicht en realistisch geraamd zijn. De aard van de baten en lasten speelt bij beoordeling een rol. Baten en lasten zijn structureel of incidenteel van aard.

Het verschil tussen incidenteel en structureel is niet altijd even scherp te trekken. Structurele baten en lasten zijn in elk geval die baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting, meerjarenbegroting (MJB) en jaarrekening zijn opgenomen. Indien de structurele lasten worden gedekt door de structurele baten is er sprake van structureel begrotingsevenwicht.

Voor materieel begrotingsevenwicht is het nodig dat de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De begroting en rekening bevatten daarom een overzicht van incidentele baten en lasten.

Overzicht incidentele lasten en baten

In table 12 is weergegeven welke bedragen er aan incidentele lasten en baten per jaar in de begroting zijn opgenomen.

Tabel 12 incidentele lasten en baten

(x € 1.000) (-=nadeel, +=voordeel)

Overzicht incidentele baten en lasten									
Programma	Omschrijving (x € 1.000)	Lasten				Baten			
		2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
P0	Verkiezingen	-30		-30					
P0	Rekenkamer	-9				9			
P0	WODV wijzigingen IKB	-411							
P0	VPB-heffing		-31	-64	-15				
P0	Salariskosten griffie (IKB)	-30							
P0	Dekking incidentele lasten middels reserves					417	81	144	65
P3	Opstarten BIZ Rouwkoopplan	-5							
P4	Schakelklas vluchtelingen	-78							
P5	Duivenvoorde Corridor wandelpaden	-209	-168			209	168		
P5	Projecten Economische Agende Leidse Regio	-50	-50	-50	-50				
P5	Groen onderhoud Vlietwijk					187			
P6	Organiseren beschutte werkplekken Participatiewet	-70	-83			70	83		
P8	Opstellen gebiedsprofielen wonen en werken	-9				9			
Totaal		-901	-332	-144	-65	901	332	144	65
Saldo incidentele lasten - incidentele baten		0	0	0	0				

Teneinde de zogenoemde materiële sluitendheid van de (meerjaren)begroting te berekenen worden de begrotingsresultaten geschoond voor de factor 'incidenteel'.

Tabel 13 Structureel begrotingsresultaat

(-=nadeel, +=voordeel)

Structureel begrotingsresultaat				
Omschrijving (x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Vertrekpunt programmabegroting 2017 na wijzigingen	-2.934	-3.286	-3.468	-3.240
Dekkingsmogelijkheden 1 t/m 8	2.042	2.192	2.321	2.804
Dekking middels reserves (dekkingsmogelijkheden 9 + 10)	917	581	644	65
Begrotingsresultaat na reservemutaties	25	-513	-503	-371
Saldo incidentele lasten en baten	0	0	0	0
Structureel resultaat	25	-513	-503	-371

Op basis van bovenstaande tabel concluderen we dat er in 2017 een structureel sluitende begroting ligt. Onderstaande reservemutaties hebben wij hierbij als structureel beschouwd.

Tabel 14 Structureel begrotingsresultaat

(-=nadeel, +=voordeel)

Overzicht structurele mutaties reserves					
Programma	Omschrijving (x € 1.000)	Baten			
		2017	2018	2019	2020
P0	Één centrale ambtelijke huisvesting en werf	500	500	500	0
P5	Kapitaallasten sportvelden	51	51	51	51
P6	BUIG, versnelde uitstroom WWB bestand	417	417	0	0
	Totaal	968	968	551	51

Vermogenspositie

De vermogenspositie wordt toegelicht door in te gaan op het eigen vermogen (reserves) en het vreemd vermogen (voorzieningen en schulden).

Toelichting op het begrip vermogenspositie (robuustheid)

De vermogenspositie wordt bepaald door de bezittingen en schulden van de gemeente te salderen. Een hoog bedrag aan schulden betekent dat de bezittingen met vreemd vermogen zijn gefinancierd.

De vermogenspositie wordt onderverdeeld in de volgende onderwerpen:

- 2.1 Eigen vermogen
- 2.2 Vreemd vermogen
- 2.3 Weerstandsvermogen

2.1 Eigen vermogen (reserves)

Hierna wordt ingegaan op de reservepositie (op hoofdlijnen) en de ontwikkeling hiervan in de periode 2017 – 2019. In het overzicht zijn twee soorten reserves onderscheiden: de algemene reserve (=concernreserve + nuongelden) en de bestemmingsreserves. De algemene reserve heeft geen vastgestelde bestemming. Het is het vrij besteedbare deel van de reserves. De bestemmingsreserves hebben een door de raad vastgesteld doel en kunnen voor dat doel worden aangewend. Het doel kan door de raad worden gewijzigd.

Tabel 15 Stand van de reserves

Reserves per 31 december (x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020
Concernreserve	7.613	5.608	5.443	5.278	5.190
Reserve weerstandsvermogen	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Risicoreserve Duivenvoordecorridor	1.869	1.869	1.869	1.869	1.869
Reserve rekeningresultaat	0	0	0	0	0
Totaal algemene reserves	13.482	11.477	11.312	11.147	11.059
Totaal bestemmingsreserves	10.587	10.837	9.589	8.880	8.672
Totaal reserves	24.070	22.315	20.900	20.027	19.731

Tabel 16 Mutaties reserves 2016-2019

(-=nadeel, +=voordeel)

Programma's (x € 1.000)	Mutaties reserves											
	Begroting 2017			Begroting 2018			Begroting 2019			Begroting 2020		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P0 Eén centrale ambtelijke huisvesting, Motie CAO voor WODV, regionale investeringen, rekenkamer, structuurverbetering	2.831	-1.537	1.294	882	-37	844	844	0	844	265	0	265
P2 Regulier groenonderhoud Vlietwijk, niet nodig ivm project reconstructie Vlietwijk	0	-187	-187	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P3 Projecten economische agenda, BIZ-Rouwkoopplan	55	0	55	50	0	50	50	0	50	50	0	50
P4 Schakelklas vluchtelingen	78	0	78	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 Kunstgrasvelden	51	-92	-42	51	-92	-42	51	-92	-42	51	-92	-42
P6 BUIG, beschutte werkplekken Participatiewet	528	0	528	540	0	540	0	0	0	0	0	0
P7 Gebiedsprofielen wonen en werken, rentemutaties grex	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P8	30	0	30	21	0	21	22	0	22	22	0	22
Totaal mutaties reserves	3.573	-1.816	1.756	1.544	-129	1.413	967	-92	874	388	-92	295

2.2 Vreemd vermogen (voorzieningen)

De stand van de voorzieningen bedraagt per 1 januari 2017 afgerond € 7.121.000 en daalt tot € 4.535.000 per 31 december 2020. De mutaties vinden plaats door geraamde aanwendungen in het kader van het onderhoud van gemeentelijke accommodaties, wegen, riolering. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Vreemd vermogen (schulden)

De schulden van de gemeente bestaan uit langlopende en kortlopende geldleningen. Op de langlopende geldleningen wordt jaarlijks afgelost. Als kortlopende schuld wordt uitgegaan van de maximaal onder de kasgeldlimiet aan te houden € 4,8 miljoen.

Tabel 17 Verloop opgenomen vaste geldleningen

(x € 1.000)

Prognose per 31 december	2016	2017	2018	2019	2020
Vaste geldleningen (zonder herfinanciering)	31.506	27.906	24.306	15.506	12.706
Financieringssaldo	12.184	18.637	23.419	32.941	33.706
Totale verwachte schuldpositie	43.690	46.543	47.725	48.447	46.412

2.3 Ratio's

Hoe hoog is het bezit belast met schuld?

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer van het eigen vermogen als onderdeel van het totale vermogen. Begin 2017 heeft Voorschoten 33% van de balans met eigen vermogen gefinancierd. Dit betekent dat de overige 67% van het gemeentebezit is 'belast' met schulden. Hierbij dient men zich te realiseren dat die 67% voor 72% bestaat uit lang aangetrokken geldleningen. De rest bestaat uit door de raad ingestelde voorzieningen voor de bekostiging van toekomstige lasten (voor bijv. onderhoud van de openbare ruimte) en uit exploitatie-gerelateerde posten als crediteuren en andere nog te betalen bedragen.

Tabel 18 solvabiliteitsratio 2016 – 2020**(x € 1.000)**

Prognose per 31 december	2016	2017	2018	2019	2020
Eigen vermogen (A)	24.069	22.314	20.901	20.027	19.731
Totaal vermogen (B)	72.665	65.778	60.194	50.208	46.941
Solvabiliteitsratio (A/B)	33,1%	33,9%	34,7%	39,9%	42,0%

Hoe zwaar drukt de schuld op de begroting?

De netto schuld wordt berekend door de som van de onderhandse leningen, overige vaste schuld, kortlopende schuld en overlopende passiva te nemen en daar de langlopende uitzettingen, kortlopende (debiteuren)vorderingen en uitzettingen, liquide middelen en overlopende activa af te trekken.

Tabel 19 Netto-schuldquote**(x € 1.000)**

Prognose per 31 december	2016	2017	2018	2019	2020
Netto schuld (A)	44.617	47.470	48.652	49.374	47.339
Netto schuld gecorrigeerd voor verstrekte leningen (B)	36.507	39.841	41.423	42.804	45.605
Baten voor mutatie reserves (C)	66.431	52.843	52.423	52.090	51.757
Netto schuldquote (A/C)	67,2%	89,8%	92,8%	94,8%	91,5%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen (B/C)	55,0%	75,4%	79,2%	82,2%	88,1%

Als de netto schuld wordt gedeeld door de totale inkomsten (voor bestemming reserves), is het resultaat de netto schuld als aandeel van de exploitatie (inkomsten). Dit kengetal wordt ook wel de netto schuldquote genoemd. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. Bij een netto schuldquote hoger dan 130% springt het licht voor een gemeente bij wijze van spreken op rood. De gemeente heeft dan een zeer hoge schuld. Dit plafond is vergelijkbaar met het Europese schuldplafond van 60% BBP dat geldt voor landen. Bij een netto schuldquote hoger dan 130% moet de schuld worden afgebouwd. Dat betekent een terughoudend investeringsbeleid en het afbouwen van voorraden bouwgrond. Al bij een lager percentage tussen de 100% en 130% is voorzichtigheid geboden en staat het licht voor de gemeente op oranje. Voorschoten bevindt zich op de rand van de gevarenszone waarin de schuldenlast een dusdanig zware last op de exploitatie kan gaan leggen voor wat betreft rente- en aflossingsverplichtingen dat dit de vrije financiële beleidsruimte meer dan redelijk/wenselijk beperkt.

2.3 Weerstandsvermogen

Onder het weerstandsvermogen wordt het volgende verstaan: de mate waarin de organisatie in staat is middelen vrij te maken (weerstandscapaciteit) om de financiële gevolgen van aanwezige risico's op te vangen. Om te beoordelen in welke mate de gemeente haar risico's kan dekken met eigen weerstandscapaciteit is uit te drukken in de ratio weerstandsvermogen en is voor 2017

berekend op 4. Aangezien de raad besloten heeft om minimaal een ratio van 1,0 te hanteren met een streefratio van 1,4, kan de ratio weerstandsvermogen 2017 beoordeeld worden als uitstekend .

Voor verdere toelichtingen en onderbouwingen over het weerstandsvermogen wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Beleidsbegroting

Programma's en paragrafen

Recapitulatie

Begroting 2017 en meerjarenbegroting 2018-2020

Tabel 20 Recapitulatie

Programma's bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting 2017			Begroting 2018			Begroting 2019			Begroting 2020		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning*	1.638	-4.523	-2.886	1.346	-4.369	-3.023	1.311	-4.392	-3.081	1.274	-4.365	-3.091
P1 Veiligheid	123	-1.960	-1.837	123	-1.960	-1.837	123	-1.960	-1.836	123	-1.959	-1.836
P2 Verkeer en vervoer	90	-3.040	-2.950	90	-3.431	-3.341	90	-3.576	-3.486	90	-3.700	-3.611
P3 Economie	110	-311	-201	110	-306	-196	110	-306	-196	110	-306	-195
P4 Onderwijs	53	-1.776	-1.723	53	-1.692	-1.639	53	-1.651	-1.598	53	-1.645	-1.592
P5 Sport, cultuur en recreatie	335	-5.830	-5.495	324	-5.961	-5.637	156	-5.814	-5.658	156	-5.813	-5.657
P6 Sociaal Domein	5.073	-18.868	-13.795	5.073	-18.820	-13.747	4.993	-18.189	-13.196	4.993	-18.206	-13.213
P7 Volksgezondheid en milieu	6.482	-5.729	753	6.359	-5.673	686	6.398	-5.712	686	6.308	-5.604	704
P8 Wonen en bouwen	1.054	-2.571	-1.517	922	-2.430	-1.508	835	-2.343	-1.508	726	-2.235	-1.509
Totaal programma's	14.958	-44.609	-29.650	14.399	-44.642	-30.242	14.069	-43.943	-29.874	13.833	-43.833	-30.000
Algemene dekkingsmiddelen	34.511	-288	34.223	34.361	-246	34.115	34.373	-203	34.170	34.454	-203	34.251
Overhead	3.414	-9.665	-6.251	3.700	-9.416	-5.717	3.680	-9.237	-5.557	3.502	-8.353	-4.851
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	-31	-31	0	-64	-64	0	-15	-15
Onvoorzien	0	-52	-52	0	-52	-52	0	-52	-52	0	-52	-52
Saldo van baten en lasten	52.883	-54.613	-1.730	52.460	-54.387	-1.927	52.123	-53.499	-1.376	51.790	-52.456	-667
Mutaties reserves	3.571	-1.817	1.755	1.544	-130	1.414	966	-92	874	388	-92	296
Resultaat	56.455	-56.430	25	54.004	-54.516	-513	53.089	-53.591	-503	52.177	-52.548	-371

* De bedragen van deze taakvelden horen bij programma 0 en zijn in deze tabel (anders dan in de overige tabellen in deze begroting) in mindering gebracht op de bedragen in te tabelregel van programma 0. De volgende (sub-)taakvelden zijn in deze tabel apart zichtbaar gemaakt en met regels onder het totaal van programma's opgenomen:

- de Algemene dekkingsmiddelen (taakveld 0.61, 0.62, 0.64, 0.7 en taakveld 0.8 exclusief het bedrag voor onvoorzien)
- de overhead (taakveld 0.4)
- de heffing vennootschapsbelasting (taakveld 0.9)
- het bedrag voor onvoorzien (taakveld 0.8 alleen bedrag onvoorzien)

Programma 0. Bestuur en ondersteuning

Doelstelling: "Wat willen we bereiken?"

- Vijf sterren dienstverlening binnen vier jaar , de dienstverlening is daarbij duidelijk, tijdig, klantgericht en toegankelijk. We werken op basis van vertrouwen;
- Voorschoten blijft een zelfstandige gemeente met haar eigen bestuur en eigen agenda. Het college werkt constructief samen met de gemeenten uit de Leidse Regio en met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg;
- Burgers herkennen zich in het Voorschotense bestuur. De bestuursstijl is betrouwbaar, open en transparant. Daarom komt beleid zoveel mogelijk tot stand in samenspraak met burgers en hun vertegenwoordigers. Wij stimuleren hierbij het particulier initiatief en scheppen zoveel mogelijk de randvoorwaarden om deze initiatieven mogelijk te maken;
- De gemeente houdt de lasten in reële termen gelijk en geeft niet meer geld uit dan dat er binnenkomt;
- Kernwoorden bij de aanpak zijn een integrale en strategische benadering van al het gemeentelijk bezit en het vergroten van het inzicht in de financiële resultaten ervan. Daarbij is de aanpak gericht op de uitgangspunten dienstverlenend (in- en extern) en flexibel.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakvelden	Wat gaan we doen ?	Hoe doen we dat ?
0.1 Bestuur	<i>Een open en transparante cultuur met een toegankelijk en herkenbaar gemeentebestuur.</i> <i>Beleid en regelgeving moeten herkenbaar zijn voor onze inwoners.</i>	<i>Het college communiceert op een transparante en respectvolle wijze met de raad en haar inwoners.</i> <i>Informatiebrieven dragen bij aan het tijdig informeren van raad en burgers.</i>
0.2 Burgerzaken	<i>Tijdig en klantgericht helpen van de inwoners volgens het uitgangspunt "digitaal als het kan, persoonlijk waar nodig";</i>	<i>Voorschoten werkt op afspraak en is aangesloten op MijnOverheid;</i> <i>Alle daarvoor geschikte gemeentelijke producten zijn digitaal aan te vragen;</i> <i>Het digitaal vaardig maken</i>

		<i>van de inwoners met een speciale training.</i>
0.3 Beheer en overige gebouwen en gronden	<i>Op adequate wijze beheren van gemeentelijk vastgoed .</i>	<i>Invoeren van kostprijs dekkende huren</i>
0.4 Overhead	<i>Het zo efficiënt en effectief mogelijk uitvoeren van de dienstverlening.</i>	<i>In overleg treden met het bestuur van de werkorganisatie Duivenvoorde om efficiency en effectiviteit te waarborgen.</i>
0.5 Treasury	<i>De financieringsfunctie van de gemeente is geoptimaliseerd zodat we een zo hoog mogelijk rendement behalen bij een zo klein mogelijk risico.</i>	<i>Looptijden van uitstaande en aangetrokken geldleningen worden afgestemd op de liquiditeitsprognose en handhaven schuldenplafond</i>
0.61 OZB woningen	<i>De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk.</i>	<i>Toepassen inflatiecorrectie Toepassen woonlastenbenadering</i>
0.62 OZB niet-woningen	<i>De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk.</i>	<i>Toepassen inflatiecorrectie</i>
0.63 Parkeerbelasting	<i>Niet van toepassing voor Voorschoten.</i>	<i>Niet van toepassing voor Voorschoten.</i>
0.64 Overige belastingen	<i>De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk.</i>	<i>Toepassen inflatiecorrectie</i>
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen Gemeentefonds	<i>Bestuur en organisatie zijn tijdig en juist geïnformeerd over de ontwikkeling van het gemeentefonds . Het is daardoor mogelijk tijdig</i>	<i>In de P&C documenten wordt de raad geïnformeerd over de (verwachte) ontwikkeling van de algemene uitkering.</i>

Toelichting op de taakvelden:

Taakveld: 0.1 Bestuur

Tabel 21 Taakveld 0.1 Bestuur

Taakveld: 0.1 Bestuur bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	167	201	176	176	176	176
Lasten	-4.146	-4.794	-2.499	-2.459	-2.459	-2.448
Saldo	-3.979	-4.593	-2.323	-2.284	-2.283	-2.273
Onttrekking reserves	309	310	700	250	250	250
Toevoeging reserves	-4	-1	0	0	0	0
Mutaties reserves	305	310	700	250	250	250
Geraamde resultaat taakveld	-3.674	-4.283	-1.623	-2.034	-2.033	-2.023

Goed bestuur

Het college werkt samen met de raad aan een gemeente die midden in de samenleving staat en samen met inwoners en ondernemers werkt aan de toekomst van Voorschoten. De coalitie blijft inwoners meer en beter betrekken bij het maken van plannen en het geven van informatie over de gemaakte plannen. Dit gaat verder dan de wettelijke informatieplicht en is onderdeel van de wijze waarop Voorschoten werkt.

Er zijn kansen in de Voorschotense samenleving die beter benut kunnen worden. Door aan de slag te gaan met co-creatie en (overheids)participatie zullen kennis en expertise van inwoners, gebruikers en instellingen ingezet worden voor het gemeentelijke beleid.

De vorm waarin we dat doen verschilt per situatie. Voorwaarde is dat iedereen meerwaarde in de methode ziet en er voldoende goede informatie kan worden opgehaald om een oordeel te vormen. Hiermee wordt het draagvlak vergroot en zal er meer doelgericht gewerkt kunnen worden. De interactie tussen overheid, inwoners en instellingen zal niet alleen een positief effect hebben op het proces en het eindresultaat, maar draagt ook bij aan de sociale ontwikkeling van en cohesie in het dorp. De burgers, bedrijven en instellingen voelen zich op deze wijze meer betrokken bij de gemeente en het gemeentelijk beleid. Goede burgerparticipatie kan ook kostenbesparend werken. In de tweede helft van 2016 wordt een bestuurskrachtonderzoek uitgevoerd. We verwachten dat voor raad en college duidelijk wordt op welke terreinen de bestuurskracht optimaal functioneert en waar verbetering nodig is.

Samenwerkingsverbanden in de regio

Het college werkt constructief samen met de gemeenten uit de Leidse Regio en met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg.

De aard van de samenwerking verschilt. Met Wassenaar participeert Voorschoten in de Werkorganisatie Duivenvoorde, in Leidschendam-Voorburg is de dienst Werk en Inkomen ondergebracht en in de Leidse regio wordt versterking gezocht op terreinen als wonen, groen, bereikbaarheid, cultuur, zorg, onderwijs en arbeidsmarkt.

Aansluiting van Voorschoten zowel de Metropoolregio Rotterdam Den Haag als de Amsterdamse Metropoolregio is van groot belang voor de voor economische ontwikkeling.

Het kader verbonden partijen, dat in 2016 is vastgesteld, biedt een goede houvast. Naast de samenwerkingsverbanden met: Economische agenda Leidsche Rijn, Samenwerking 3D programma-organisatie, Herinrichting Duivenvoorde Corridor en Pact van Duivenvoorde, is ook met de onderstaande partijen een samenwerkingsverband.

Naam	Inkoop Netwerkorganisatie
Juridische vorm	Geen officiële juridische vorm, het betreft een netwerkstructuur van acht (8) gemeenten, met een samenwerkings- en uitvoeringsovereenkomst
Vestigingsplaats	Zoetermeer
Bestuur en toezicht	Geen officieel bestuur. Wel een stuurgroep (gemeentesecretarissen van Zoetermeer en Delft) en een directeur van de gemeente Zoetermeer (toezicht op netwerkregisseur)
Doelstelling	Het intensiveren van de samenwerking op het gebied van Inkoop & Aanbesteding

Naam	Leidse Regio
Juridische vorm	Informeel bestuurlijke samenwerking, definitieve samenwerkingsvorm is nog onduidelijk
Vestigingsplaats	Samenwerking tussen de 5 gemeenten uit de Leidse Regio; Leiden Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude
Bestuur en toezicht	Stuurgroep Leidse Regio, hierin zitten bestuurders uit de 5 gemeenten en Klankbordgroep Leidse Regio, bestaande uit raadsleden uit deze gemeenten.
Doelstelling	Doel was om een gezamenlijke visie op de toekomst van de Leidse regio te

	formuleren die richting geeft aan het bestuurlijk handelen in de regio. De insteek was om het perspectief van de verbinding met de samenleving te concretiseren. Aanleiding voor deze visie is het feit dat in diverse toekomstvisies en coalitieakkoorden van deze vijf gemeenten de wens en het voornemen is benoemd om intensiever met de Leidse regio te willen samenwerken. Dit vanuit het uitgangspunt en de overtuiging dat door een krachtig gezamenlijk optreden als Leidse regiogemeenten de belangen van inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen in de regio beter kunnen worden bediend. En mede vanuit het inzicht dat de vijf gemeenten méér kunnen bereiken voor hun inwoners wanneer zij samen optrekken, en wanneer zij hun krachten verenigen met die van burgers, bedrijven en maatschappelijke partners.
Bestuurlijk belang	Omdat De Leidse regio met vijf gemeenten, hun inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen één stedelijk gebied gebruiken, is samenwerking noodzakelijk. Die samenwerking wil de Leidse regio intensiveren. De bestuurlijke slagkracht en realisatiekracht in de regio kan beter, blijkt uit gesprekken met inwoners, uit onderzoek en uit interviews met belangrijke partners. Ook hebben deze partners aangegeven waar kansen liggen dan wel urgentie is om als vijf gemeenten krachtiger samen op te trekken.
Relatie met andere verbonden partijen	Holland Rijnland (GR) en de Leidse Regio zijn voor de gemeente Voorschoten communicerende vaten. Dat betekent dat wat meer gedaan wordt in de Leidse Regio dat minder wordt gedaan in de Samenwerking in Holland Rijnland. De gemeenten die deelnemen aan de samenwerking Leidse Regio maken daarnaast ook alleen deel uit van de regionale samenwerking Holland Rijnland.

Naam	Gezamenlijke afdeling Werk en Inkomen
Juridische vorm	Samenwerking op basis van een overeenkomst
Vestigingsplaats	Leidschendam-Voorburg
Bestuur en toezicht	Per 1 januari 2012 zijn de gemeenten Voorschoten, Leidschendam-Voorburg en Wassenaar een samenwerkingsovereenkomst aangegaan om bepaalde werkzaamheden en dienstverlening op het gebied van Werk en Inkomen door de gemeente Leidschendam-Voorburg te laten verzorgen.
Doelstelling	Per 1 januari 2012 zijn de gemeenten Voorschoten, Leidschendam-Voorburg en Wassenaar een samenwerkingsovereenkomst aangegaan om bepaalde werkzaamheden en dienstverlening op het gebied van Werk en Inkomen door de gemeente Leidschendam-Voorburg te laten verzorgen.

Gemeenteraad/griffie

Voor de gemeenteraad is 2017 het jaar in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018. In dat kader zullen activiteiten worden georganiseerd, waaronder een wervingsavond voor nieuwe raadsleden en een politieke markt.

Om de professionaliteit van de raad en het debat in de vergaderingen verder te bevorderen zal de jaarlijkse debattraining worden georganiseerd.

In 2016 heeft de raad besloten burgers meer te betrekken bij de werkzaamheden van de gemeente. In 2017 zal dit meer vorm moeten krijgen door burgers vroegtijdig te betrekken bij beleidsvorming en door het organiseren van thema-avonden en werkbezoeken.

Taakveld: 0.2 Burgerzaken

Tabel 22 Taakveld 0.2 Burgerzaken

Taakveld: 0.2 Burgerzaken bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	504	426	409	409	409	409
Lasten	-981	-902	-859	-851	-881	-848
Saldo	-477	-476	-450	-441	-471	-439
Onttrekking reserves	0	0	30	0	30	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	30	0	30	0
Geraamde resultaat taakveld	-477	-476	-420	-441	-441	-439

Tot dit taakveld behoren de volgende zaken:

- paspoorten en rijbewijzen;
- bevolkingsregister;
- straatnaamgeving en kadastrale informatie;
- burgerschap;
- verkiezingen, referenda;
- burgerzaken legesopbrengsten (economische categorie baten: 3.7).

De gemeente beheert de persoonsgegevens van alle inwoners en maakt hierbij steeds meer gebruik van digitale voorzieningen waardoor deze informatie gemeentebreed gedeeld kan worden. Een recent voorbeeld van een digitale voorziening is de aansluiting op MijnOverheid. Dit is een persoonlijke website voor alle (landelijke) overheidszaken. Een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren blijft de beveiliging van persoonsgegevens en digitale communicatie. De informatiebeveiliging binnen de gemeente voldoet aan alle voorgeschreven objectieve normen die

er zijn. Normen die voor alle gemeenten hetzelfde zijn. We zullen het beleid dat op de verschillende domeinen wel aanwezig is doorvertalen in een gemeentelijk vastgesteld informatieveiligheidsbeleid.

Op 15 maart 2017 zijn er verkiezingen voor de Tweede Kamer.

Taakveld: 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Tabel 23 Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Taakveld: 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	142	127	134	134	134	134
Lasten	-307	-320	-242	-242	-242	-242
Saldo	-165	-193	-108	-108	-108	-107

Onttrekking reserves	0	30	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	30	0	0	0	0

Geraamde resultaat taakveld	-165	-163	-108	-108	-108	-107
------------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Onder het beheer overige gebouwen en gronden vallen gebouwen en gronden die niet in exploitatie zijn en die niet aan een specifiek taakveld toe te wijzen zijn. Hoe omgegaan wordt met gebouwen komt terug in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen onder de alinea vastgoed.

Taakveld: 0.4 Overhead

Tabel 24 Taakveld 0.4 Overhead

Taakveld: 0.4 Overhead bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	6.312	9.237	3.414	3.700	3.680	3.502
Lasten	-8.246	-10.707	-9.665	-9.416	-9.237	-8.353
Saldo	-1.934	-1.470	-6.251	-5.717	-5.557	-4.851

Onttrekking reserves	28	13	500	500	500	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	28	13	500	500	500	0

Geraamde resultaat taakveld	-1.906	-1.457	-5.751	-5.217	-5.057	-4.851
------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Alle gemeentelijke kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de primaire processen worden hier begroot en verantwoord. In dit kader is het belangrijk aan te geven dat het primaire proces uitgevoerd wordt door medewerkers van de Werkorganisatie Duivenvoorde. Alle kosten verband houdend met ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces vinden in dit kader ook plaats in de werkorganisatie.

In de met de Werkorganisatie Duivenvoorde overeengekomen bijdrageregeling is overeengekomen dat alle kosten met betrekking tot bedrijfsvoering (overhead) worden verdeeld over de deelnemers aan de gemeenschappelijk regeling op basis van inwoners. De gemeente heeft met uitzondering van de griffie geen personeel in dienst.

De commissie BBV heeft in de "voorpublicatie begroting- en verslaggevingsvoorschriften voor verbonden partijen" het volgende uitgangspunt opgenomen dat van toepassing is op de gemeente Voorschoten:

"Wanneer de gemeenschappelijke regeling overheadtaken van de gemeente uitvoert, dan wordt de bijdrage voor deze gemeentelijke overheadtaken aan de lastenkant bij gemeenten en batenkant bij gemeenschappelijke regelingen op het taakveld overhead begroot en verantwoord."

Op dit taakveld zijn conform de regelgeving in het Besluit Begroting en Verantwoording zowel alle overheadkosten van de gemeente als de bijdrage van de gemeente aan overheadtaken die de werkorganisatie voor de gemeente uitvoert op dit taakveld begroot.

In de paragraaf bedrijfsvoering staat een uitsplitsing van de totale bijdrage aan de werkorganisatie per programma.

Taakveld: 0.5 Treasury

Tabel 25 Taakveld 0.5 Treasury

Taakveld: 0.5 Treasury bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	3.500	3.280	918	626	592	555
Lasten	-822	-1.028	-923	-817	-811	-826
Saldo	2.678	2.253	-5	-191	-219	-271
Onttrekking reserves	0	1.076	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	-1.076	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	2.678	2.253	-5	-191	-219	-271

De financieringsfunctie van de gemeente blijft zo geoptimaliseerd dat de financieringslasten tot een minimum beperkt blijven. De toegang tot de geld- en kapitaalmarkt tegen marktconforme condities blijft verzekerd. Binnen de beperkingen die verbonden zijn aan het verplichte schatkistbankieren kan van het optimaliseren van beleggingsresultaten verbonden aan het uitzetten van kasoverschotten nauwelijks sprake zijn. De te verwachten winstuitkeringen van ondernemingen waar de gemeente vanuit de publieke taak een (aandelen)belang in heeft worden behoudend maar zo reëel mogelijk geraamd.

Taakveld: 0.61 OZB Woningen

Tabel 26 Taakveld 0.61 OZB Woningen

Taakveld: 0.61 OZB Woningen bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	3.906	4.303	5.381	5.381	5.381	5.381
Lasten	-377	-398	-429	-387	-344	-344
Saldo	3.529	3.905	4.952	4.994	5.037	5.037

Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0

Geraamde resultaat taakveld	3.529	3.905	4.952	4.994	5.037	5.037
------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Toepassen inflatiecorrectie

De opbrengst van de onroerende-zaakbelasting (OZB) voor woningen is voor 2017 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,0% (consumentenprijzenindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Toepassen Woonlastenbenadering

Zoals in de Kadernota 2017 is aangegeven wordt met de term 'woonlastenbenadering' bedoeld dat lagere opbrengsten uit de afvalstoffenheffing en de rioolheffing worden gecompenseerd door hogere opbrengsten uit de OZB, zodat het totaal aan opbrengsten van gemeentelijke belastingen gelijk blijft. Concreet betekent dit voor de burger dat de tarieven voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing zullen dalen en dat het OZB-tarief voor woningen zal stijgen. De gemiddelde lastendruk zal daarbij voor de inwoners gelijk blijven. Er treedt daarbij een onvermijdelijke lastenverschuiving op van huurders (die geen OZB betalen) naar eigen-woning-bezitters. Als gevolg van het toepassen van de woonlastenbenadering is de opbrengst van de OZB voor 2017 extra gestegen.

Taakveld: 0.62 OZB Niet-Woningen

Tabel 27 Taakveld 0.62 OZB Niet-woningen

Taakveld: 0.62 OZB Niet- Woningen bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	922	889	950	950	950	950
Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo	922	889	950	950	950	950

Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0

Geraamde resultaat taakveld	922	889	950	950	950	950
------------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Toepassen inflatiecorrectie

De opbrengst van de onroerende-zaakbelasting (OZB) voor niet-woningen is voor 2017 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,0% (consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Taakveld: 0.63 Parkeerbelasting

Tabel 28 Taakveld 0.63 Parkeerbelasting

Taakveld: 0.63 Parkeerbelasting bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	0	0	0	0	0	0

Parkeerbelasting is niet van toepassing voor de gemeente Voorschoten.

Taakveld: 0.64 Belastingen overig

Tabel 29 Taakveld 0.64 Belastingen overig

Taakveld: 0.64 Belastingen overig bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	670	1.179	1.188	1.188	1.188	1.188
Lasten	-85	-72	-81	-81	-81	-81
Saldo	585	1.107	1.108	1.108	1.108	1.108
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	585	1.107	1.108	1.108	1.108	1.108

Onder de overige belastingen vallen de hondenbelasting, reclamebelasting, precariobelasting en roerende-ruimtebelastingen. Alleen de opbrengst voor de *hondenbelasting* is voor 2017 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,0% (consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Omdat de opbrengst voor de *reclamebelasting* onder aftrek van de perceptiekosten wordt uitgekeerd aan het ondernemersfonds wordt de opbrengst in overleg met de centrumondernemers vastgesteld. De opbrengst is voor 2017 niet verhoogd.

De opbrengst van de *precariobelasting* in Voorschoten bestaat voor het grootste deel uit precariobelasting op kabels en leidingen. Omdat de minister van Binnenlandse Zaken in juni 2016 een wetsvoorstel heeft ingediend waarin gemeenten nog maximaal 10 jaar lang precariobelasting op kabels en leidingen mogen heffen, maar wel tegen ten hoogste het tarief zoals dat gold op 1 januari 2016, is de opbrengst van de precariobelasting voor 2017 niet verhoogd.

De tarieven voor de overige feiten worden wel met het inflatiepercentage verhoogd.

De tarieven voor de *roerende-ruimtebelastingen* zijn op basis van wettelijk voorschrift gelijk aan die van de OZB. De onder taakveld 0.61 OZB woningen opgenomen uitgangspunten gelden onverkort voor de roerende-ruimtebelastingen.

Taakveld: 0.7 Algemene uitkering en overige uitkering gemeentefonds

Tabel 30 Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkering gemeentefonds

Taakveld: 0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	25.886	26.516	26.121	26.023	26.059	26.205
Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo	25.886	26.516	26.121	26.023	26.059	26.205
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	25.886	26.516	26.121	26.023	26.059	26.205

De verschillende circulaire over het gemeentefonds worden uitgewerkt in college- en raadsvoorstellen waarmee duidelijk wordt wat de beleidsimplicaties en financiële gevolgen zijn van de daarin verwoorde ontwikkeling van de algemene uitkering. De consequenties worden zo spoedig mogelijk in de (meerjaren)ramingen verwerkt voor een zo actueel mogelijk begrotingsbeeld.

Taakveld: 0.8 Overige baten en lasten

Tabel 31 Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

Taakveld: 0.8 Overige baten en lasten bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	22	46	871	819	795	730
Lasten	776	234	170	170	170	170
Saldo	797	280	1.041	989	965	900

Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0

Geraamde resultaat taakveld	797	280	1.041	989	965	900
------------------------------------	------------	------------	--------------	------------	------------	------------

In deze begroting behoren onderstaande posten tot de overige baten en lasten:

- Resterende ambtelijke urenproblematiek € 315.325
- Niet voorziene uitgaven € 51.609.
- Doorbelaste rente € 871.000

Idealiter ramen we op dit taakveld alleen de post onvoorzien.

Taakveld: 0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)

Tabel 32 Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting

Taakveld: 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB) bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	-31	-64	-15
Saldo	0	0	0	-31	-64	-15

Onttrekking reserves	0	0	0	31	64	15
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	31	64	15

Geraamde resultaat taakveld	0	0	0	0	0	0
------------------------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Per 1 januari 2016 geldt de vennootschapsbelastingplicht niet alleen voor private ondernemingen, maar ook voor overheden. Deze wetwijziging betekent voor onze gemeente dat wij vanaf 2016 vennootschapsbelasting (vpb) moeten gaan betalen over de fiscale winst uit alle economische activiteiten. Activiteiten van een overheidslichaam zijn vpb-plichtig als voldaan wordt aan alle vijf volgende fiscale criteria:

1. Een duurzame organisatie van
2. Kapitaal en,
3. Arbeid
4. Deelname aan het economische verkeer
5. Waarbij winst wordt beoogd of in (potentie in) concurrentie wordt getreden.

Ieder jaar moeten diverse werkzaamheden worden uitgevoerd om van alle opbrengstcategorieën te bepalen of er sprake is van fiscale winst voor de vpb. Om dit goed te kunnen managen is een standaard clustering gemaakt van alle voor de vpb van belang zijnde activiteiten en een onderliggend dossier met relevante onderbouwingen. De clustering en andere uitgangspunten (zoals grondexploitatie Duivenvoorde Corridor) moeten nog worden afgestemd met de Belastingdienst, wat gevolgen kan hebben voor de af te dragen vpb. Naar verwachting zal dat begin 2017 plaatsvinden. Daarnaast zal een fiscale jaaragenda worden vormgegeven, zodat alle belangrijke werkzaamheden op het juiste moment gedaan worden. Dit zal worden opgenomen in de reguliere P&C-cyclus. Jaarlijks moet er na afloop van het jaar aangifte vennootschapsbelasting (Vpb) gedaan worden, in 2017 wordt er dus aangifte over 2016 gedaan. Dit geldt voor boekjaren vanaf 1 januari 2016.

Taakveld: 0.10 Mutaties reserves

Tabel 33 Taakveld 0.10 Mutaties reserves

Taakveld: 0.10 Mutaties reserves bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	121	5.293	1.600	100	0	0
Toevoeging reserves	-63	-5.114	-1.537	-37	0	0
Mutaties reserves	58	180	63	63	0	0
Geraamde resultaat taakveld	58	180	63	63	0	0

Op dit taakveld zijn alle dotaties en onttrekkingen aan de reserves opgenomen voor zover deze niet direct aan een programma toerekenbaar zijn. De inhoudelijke toelichting vindt plaats bij de afzonderlijke begrotingsprogramma's.

Taakveld: 0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten

Tabel 34 Taakveld 0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten

Taakveld: 0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	0	0	0	0	0	0

Dit taakveld laat alleen bij de jaarrekening een resultaat zien.

Beleidsindicatoren programma Bestuur en ondersteuning

Tabel 35 Beleidsindicatoren programma 0

	Beleidsindicator	streef waarde	2016	2017	2018	2019	2020
0.1	Formatie in fte per 1.000 inwoners	nvt	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
0.2	Bezetting in fte per 1.000 inwoners	nvt	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
0.3	Apparaatskosten per inwoner	nvt	nvt	€ 228	€ 207	€ 201	€ 192
0.4	Kosten externe inhuur als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	nvt	58,81%	54,27%	57,27%	57,27%	57,27%
0.5	Overhead als % van totale lasten	nvt	nvt	10,20%	9,58%	9,44%	9,24%

Toelichting beleidsindicatoren

Met uitzondering van de griffie heeft de gemeente Voorschoten geen bezoldigd personeel in dienst. De gemeente Voorschoten betaalt een bijdrage aan de werkorganisatie voor de uitvoering van de gemeentelijke dienstverlening. Daarmee is de indicator onvergelijkbaar met andere gemeenten.

Verbonden partijen van programma

In de tabel hieronder staan de namen van de Verbonden Partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de Verbonden Partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Tabel 36 Verbonden partijen programma 0

	Naam Verbonden Partij	Taakveld
	Werkorganisatie Duivenvoorde	alle taakvelden
	Holland Rijnland	
	Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)	
	BNG NV	
	Alliander NV	
	Dunea NV	

Wettelijke beleidskaders

Tabel 37 Wettelijke beleidskaders programma 0

Centraal	Lokaal
Grondwet	Verordening op de raadscommissies 2012
Gemeentewet	Verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2003
Algemene wet bestuursrecht	Gedragscode bestuurlijke integriteit
Wet ruimtelijke ordening	Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2014
Wet maatschappelijke ondersteuning	Verordening Werkgeverscommissie Voorschoten 2011
Wet gemeenschappelijke regelingen	Verordening op de Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg 2013
Wet revitalisering generiek toezicht	Reglement van Orde voor de vergadering van de Gemeenteraad 2012
Aanbestedingswet	Gemeenschappelijk financieel Toezichtkader 2014 "kwestie van evenwicht"
Wet op staatsteun	Themacirculaire incidentele baten en lasten 2015
Wet dualisering gemeentebestuur en provinciebestuur	Financiële verordening
Wet Besluit Begroting en Verantwoording	Nota overkoepelend financieel beleidskader 2015 Voorschoten
Wet financiering decentrale overheden (FIDO)	Controleprotocol
Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (RUDDO)	Normenkader accountant
Wet Schatkistbankieren	Nota reserves en voorzieningen
Wet Houdbare Overheidsfinanciën	Nota activabeleid
Specifiek voor taakveld 0.2 Burgerzaken	
Programma digitale overheid (digiprogramma) 2015. Het programma is nationaal, meerjarig (wordt ieder jaar herijkt) en heeft een interbestuurlijk karakter.	Nota grondbeleid
Wet basisregistraties adressen en gebouwen (BAG)	Nota lokale heffingen
Wet Basisregistratie Personen (BRP)	Nota risicomanagement en weerstandsvermogen
Burgerlijk Wetboek 1 & 10	Treasurystatuut
Rijkswet op het Nederlanderschap	Budgethoudersregeling
Wet bescherming persoonsgegevens	Specifiek voor taakveld 0.2 Burgerzaken
Paspoortwet	Visie op de dienstverlening
Wegenverkeerswet	Implementatieplan dienstverlening 2015-2017
Vreemdelingenwet	
Wet op de justitiële documentatie	
Kieswet	
Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990	

Tabel 38 Totaalraming programma 0

Raming totaal programma P0 Bestuur en ondersteuning

P0 Bestuur en ondersteuning bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
0.1 Bestuur	Baten	167	201	176	176	176	176
	Lasten	-4.146	-4.794	-2.499	-2.459	-2.459	-2.448
	Saldo	-3.979	-4.593	-2.323	-2.284	-2.283	-2.273
0.2 Burgerzaken	Baten	504	426	409	409	409	409
	Lasten	-981	-902	-859	-851	-881	-848
	Saldo	-477	-476	-450	-441	-471	-439
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	142	127	134	134	134	134
	Lasten	-307	-320	-242	-242	-242	-242
	Saldo	-165	-193	-108	-108	-108	-107
0.4 Overhead	Baten	6.312	9.237	3.414	3.700	3.680	3.502
	Lasten	-8.246	-10.707	-9.665	-9.416	-9.237	-8.353
	Saldo	-1.934	-1.470	-6.251	-5.717	-5.557	-4.851
0.5 Treasury	Baten	3.500	3.280	918	626	592	555
	Lasten	-822	-1.028	-923	-817	-811	-826
	Saldo	2.678	2.253	-5	-191	-219	-271
0.61 OZB Woningen	Baten	3.906	4.303	5.381	5.381	5.381	5.381
	Lasten	-377	-398	-429	-387	-344	-344
	Saldo	3.529	3.905	4.952	4.994	5.037	5.037
0.62 OZB Niet-Woningen	Baten	922	889	950	950	950	950
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	922	889	950	950	950	950
0.63 Parkeerbelasting	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	Baten	670	1.179	1.188	1.188	1.188	1.188
	Lasten	-85	-72	-81	-81	-81	-81
	Saldo	585	1.107	1.108	1.108	1.108	1.108
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Baten	25.886	26.516	26.121	26.023	26.059	26.205
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	25.886	26.516	26.121	26.023	26.059	26.205
0.8 Overige baten en lasten	Baten	22	46	871	819	795	730
	Lasten	776	234	170	170	170	170
	Saldo	797	280	1.041	989	965	900
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	-31	-64	-15
	Saldo	0	0	0	-31	-64	-15
0.10 Mutaties reserves	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Totaal baten		42.031	46.204	39.563	39.406	39.365	39.230
Totaal lasten		-14.189	-17.986	-14.528	-14.114	-13.948	-12.988
Totaal saldo van baten en lasten		27.842	28.218	25.035	25.292	25.416	26.243

Onttrekking reserves	458	6.723	2.831	882	844	265
Toevoeging reserves	-66	-6.190	-1.537	-37	0	0
Mutaties reserves	391	532	1.294	844	844	265

Geraamde resultaat programma	28.233	28.750	26.328	26.137	26.260	26.508
-------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Programma 1. Veiligheid

Doelstelling: "Wat willen we bereiken?"

- Een veilig dorp zonder inbraken en overlast, wij willen vóórkomen in de landelijke top tien van veiligste gemeenten;
- Burgers voelen zich betrokken bij het veiligheidsbeleid en de contacten met burgers zijn goed. Het accent ligt op preventie. Onze inwoners zijn zelfredzaam, kennen hun eigen verantwoordelijkheid en geven daar actief invulling aan, al dan niet georganiseerd op buurt- en wijkniveau. De afspraken die we maken en acties die we uitvoeren hebben de basis in vrijwilligheid, maar zijn niet vrijblijvend;
- Integrale samenwerking tussen alle partners die betrokken zijn bij de veiligheid, we werken hiervoor samen in de Veiligheidsregio Hollands Midden;
- Wij handhaven de geldende wet- en regelgeving.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakvelden

1.1
Crisisbeheersing en brandweer

Wat gaan we doen ?

**** Bij crisisbeheersing ligt het accent op preventie en zelfredzaamheid. De kwetsbare groepen ondersteunen we hierbij waar nodig;***

**** De brandweer richt zich, naast de bestrijding van branden, steeds meer op de preventietaken. We werken samen in de Veiligheidsregio Regio Hollands Midden.***

Hoe doen we dat ?

Bij de borging van regionale crisisplannen wordt specifiek aandacht besteed aan kwetsbare groepen.

Voor de specifieke afspraken over preventietaken wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden Partijen (VRHM).

1.2
Openbare orde en veiligheid

**** Bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid investeren in participatie, door de samenwerking in veiligheidsketen, bewoners, maatschappelijke organisaties te behouden en te bevorderen.***

Gemeente bepaalt de norm en betreft alle relevante partners en partijen;

Lokale initiatieven worden aangemoedigd;

Betrekken van stakeholders en bewoners bij evaluatie van APV(-beleid).

Toelichting op de taakvelden:

Taakveld: 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Tabel 39 Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Taakveld: 1.1 Crisisbeheersing en brandweer bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	155	156	105	105	105	105
Lasten	-1.297	-1.389	-1.388	-1.388	-1.387	-1.387
Saldo	-1.141	-1.233	-1.283	-1.283	-1.283	-1.282

Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0

Geraamde resultaat taakveld	-1.141	-1.233	-1.283	-1.283	-1.283	-1.282
------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Tot dit taakveld behoren alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen:

- brandbestrijding;
- preventieve maatregelen ten behoeve van de fysieke veiligheid;
- rampenbestrijding.

Voor een toelichting op de taken van de brandweer verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden Partijen (VRHM).

De gemeente is verantwoordelijk voor de zorg van de bevolking en voorlichting tijdens een ramp, crisis of zwaar ongeval. Hiervoor is een goede voorbereiding nodig om een optimale inzet van alle daartoe aangewezen diensten, instanties en personen te waarborgen. Om aan de eisen te voldoen en zo efficiënt en effectief mogelijk te werken, wordt er in clusterverband (Leidse regio gemeenten: Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude) en op regionale schaal samengewerkt in de veiligheidsregio Hollands Midden.

Crisisfunctionarissen (zowel bestuurlijk als ambtelijk) binnen de gemeente worden elk jaar opgeleid, getraind en geoefend om uitvoering te geven aan deze gemeentelijke taak bij een crisis of ramp (preparatie). Hierbij wordt de nadruk gelegd op de basiszorg voor verminderd zelfredzamen en wordt zelfredzaamheid gestimuleerd.

De bevolking wordt geïnformeerd over de rampen en crises die de regio kunnen treffen, de maatregelen die zijn getroffen ter voorkoming en bestrijding of beheersing hiervan en over de daarbij te volgen gedragslijn (preventie).

Taakveld: 1.2 Openbare orde en veiligheid

Tabel 40 Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

Taakveld: 1.2 Openbare orde en veiligheid bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	2	19	19	19	19
Lasten	-388	-396	-573	-572	-572	-572
Saldo	-387	-394	-554	-554	-554	-554
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-387	-394	-554	-554	-554	-554

Tot dit taakveld behoren alle gemeentelijke taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid:

- toezicht en handhaving openbare orde, BOA's;
- Wet Bibob en (bestuurlijke) aanpak georganiseerde criminaliteit;
- bureau Halt;
- preventie van criminaliteit;
- opstellen en handhaven APV;
- leges drank & horeca;
- wet wapen en munitie (voorheen vuurwapenwet) ;
- beleid, toezicht en ruiming van conventionele explosieven;
- veilige woon- en leefomgeving;
- antidiscriminatiebeleid;
- doodsschouw (door de officier van Justitie gelast onderzoek ivm de mogelijk niet natuurlijke doodsoorzaak);
- dierenbescherming.

Deregulering APV

Eén van de kernpunten van het Coalitieakkoord 2014-2018 is meer vrijheid en verantwoordelijkheid voor de inwoners. Dit moet onder andere worden bereikt door minder regelgeving. Als gevolg hiervan is ook de APV en een concept van een gedereguleerde APV opgesteld met een vereenvoudiging van regelgeving voor inwoners en ondernemers. Overbodige en verouderde regelgeving is hierin waar mogelijk geschrapt. Het concept van de gedereguleerde APV is inmiddels ter kennisgeving aan uw Raad aangeboden en is vrijgegeven voor burgerparticipatie. Mede op basis van de uitkomsten hiervan zal uw Raad een definitief besluit nemen voor wat betreft de gedereguleerde APV.

Beleidsindicatoren programma Veiligheid

Tabel 41 Beleidsindicatoren programma 1

	Beleidsindicator	streef waarde	2016	2017	2018	2019	2020
1.1	Verwijzingen Halt, aantal per 10.000 jongeren	130	130	130	130	130	130
1.2	Harde kern jongeren, aantal per 10.000 inwoners	0	0	0	0	0	0
1.3	Winkeldiefstallen, aantal per 1.000 inwoners	< 1	< 1	< 1	< 1	< 1	< 1
1.4	Geweldsmisdrijven, aantal per 1.000 inwoners	< 1	< 1	< 1	< 1	< 1	< 1
1.5	Diefstallen uit woning, aantal per 1.000 inwoners	≤ 4	≤ 4	≤ 4	≤ 4	≤ 4	≤ 4
1.6	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte), aantal per 1.000 inwoners	≤ 4	≤ 4	≤ 4	≤ 4	≤ 4	≤ 4

Toelichting beleidsindicatoren

1.5 Het aantal diefstallen uit woningen is gebaseerd op politiecijfers 2015. In 2015 waren er 97 woninginbraken. Dit is c.a. 4 per 1000 inwoners.

Verbonden partijen van programma

In de tabel hieronder staan de namen van de Verbonden Partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de Verbonden Partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Tabel 42 Verbonden partijen programma 1

	Naam Verbonden Partij	Taakveld
	Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	Crisisbeheersing en brandweer
	Werkorganisatie Duivenvoorde	alle taakvelden

Wettelijke beleidskaders

Tabel 43 Wettelijke beleidskaders programma 1

Centraal	Lokaal
Gemeentewet	Regionaal Beleidsplan Politie Eenheid Den Haag,
Wet Veiligheidsregio's	Regionaal Crisisplan,
Politiewet	Integraal Veiligheidsplan 2015-2018.
Wet Bopz (IBS)	Algemene Plaatselijke Verordening Voorschoten
Drank- en Horecawetgeving	Bouwverordening Voorschoten
Algemene Plaatselijke Verordening	Legesverordening
Wet tijdelijk huisverbod	Afvalstoffenverordening
Wet Bibob	
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)	
Wet Milieubeheer	
Bouwbesluit	
Winkeltijdenwet	
Drank en Horecawet	
Afvalstoffenwet	
Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen	

Raming totaal programma P1 Veiligheid

Tabel 44 Totaalraming programma 1

P1 Veiligheid bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	155	156	105	105	105	105
	Lasten	-1.297	-1.389	-1.388	-1.388	-1.387	-1.387
	Saldo	-1.141	-1.233	-1.283	-1.283	-1.283	-1.282
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	0	2	19	19	19	19
	Lasten	-388	-396	-573	-572	-572	-572
	Saldo	-387	-394	-554	-554	-554	-554
Totaal baten		155	157	123	123	123	123
Totaal lasten		-1.684	-1.785	-1.960	-1.960	-1.960	-1.959
Totaal saldo van baten en lasten		-1.529	-1.628	-1.837	-1.837	-1.836	-1.836

Onttrekking reserves						
Toevoeging reserves						
Mutaties reserves						

Geraamde resultaat programma	-1.529	-1.628	-1.837	-1.837	-1.836	-1.836
-------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Programma 2. Verkeer en vervoer

Doelstelling: "Wat willen we bereiken?"

- Verbeteren van de bereikbaarheid voor Voorschoten door goede aansluiting op het omringende net van snelwegen en een goede doorstroming van het verkeer richting Leiden en Leidschendam;
- Aandacht voor de verkeersveiligheid met name voor het langzaamverkeer, extra aandacht besteden we aan de veiligheid van schoolroutes;
- Goede kwaliteit van wegen en straten;
Behouden, en waar mogelijk uitbreiden, van het openbaar vervoer.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakvelden	Wat gaan we doen ?	Hoe doen we dat ?
2.1 Verkeer en vervoer	<i>*Verbeteren van de bereikbaarheid van Voorschoten;</i> <i>* Verbeteren van de verkeersveiligheid van vooral langzaam verkeer. Dit met name door gedrags-beïnvloeding</i> <i>* Handhaven van het onderhoudsniveau van de wegen op minimaal niveau B, conform het beheerplan</i>	<i>Met provincie en gemeente Leiden blijven werken aan verbetering bereikbaarheid noordzijde Voorschoten</i> <i>Vervangen en opnieuw afstellen verkeersregelinstallaties op invalswegen</i> <i>Bewustwording van wegdeelnemers door opvallende objecten, snelheidsdisplays en beperkt fysieke remmende maatregelen</i> <i>Advies opstellen op welke wijze een vervolg gegeven wordt aan de tweede ontsluiting Krimwijk</i> <i>Door de openbare ruimte en de daaronder vallende beheerarealen schoon, heel en veilig te houden</i> <i>Door uitvoering van de vastgestelde beheerplannen.</i>

Toelichting op de taakvelden:

Taakveld: 2.1 Verkeer en vervoer

Tabel 45 Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

Taakveld: 2.1 Verkeer en vervoer bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	9.129	132	78	78	78	78
Lasten	-2.691	-6.610	-3.000	-3.391	-3.536	-3.661
Saldo	6.437	-6.478	-2.923	-3.314	-3.459	-3.583
Onttrekking reserves	516	4.351	0	0	0	0
Toevoeging reserves	-9.000	-64	-187	0	0	0
Mutaties reserves	-8.484	4.287	-187	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-2.047	-2.191	-3.110	-3.314	-3.459	-3.583

In 2016 is de Verkeersvisie Voorschoten vastgesteld. Met de beperkt beschikbare middelen wordt op sobere en doelmatige wijze ingezet op het verbeteren van de verkeersveiligheid, de leefbaarheid en als derde de bereikbaarheid van Voorschoten. Concrete projecten in de fysieke ruimte zijn de afronding van het Knooppunt en Kruising Koninklijke Marinelaan.

Naast fysieke maatregelen richten we ons de komende periode vooral op het beïnvloeden van het gedrag van verkeersdeelnemers. Om blijvend aandacht te houden voor de verkeersveiligheid rondom scholen streven we naar een oudercomité op alle Voorschotense basisscholen. Voorbeelden van het beïnvloeden van gedrag zijn het opvallende straatmeubilair in de omgeving van scholen en het tijdelijk plaatsen van elektronische snelheidsdisplays.

Door de beheerarealen: wegen, kunstwerken, zwerfafval, openbare verlichting en straatmeubilair zoals vastgelegd in de beheerplannen op het basisniveau te onderhouden (CROW niveau 'B') vult de gemeente haar wettelijke zorgplicht voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in. Regelmatig worden de betreffende beheerarealen geïnspecteerd. Uit de inspecties, meldingen, overige projecten en waarnemingen volgt het jaarprogramma. Door zoveel als mogelijk wijkgericht te werken wordt de overlast voor de inwoners beperkt. Door zoveel als mogelijk wijkgericht te werken wordt de overlast voor de inwoners beperkt. Daarnaast worden ook nog specifieke projecten uitgevoerd op het gebied van groot onderhoud. Waar mogelijk wordt dit integraal uitgevoerd. Alle nieuw aan te brengen openbare verlichting zal (na kosten- baten analyse) van een duurzaam type zijn.

Taakveld: 2.2 Parkeren

Tabel 46 Taakveld 2.2 Parkeren

Taakveld: 2.2 Parkeren bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	10	12	12	12	12	12
Lasten	-62	-43	-30	-30	-30	-30
Saldo	-52	-30	-18	-18	-18	-18
Onttrekking reserves	0	11	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	-11	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-52	-30	-18	-18	-18	-18

In het centrum van Voorschoten is sprake van een blauwe zone; het parkeren is gratis maar er geldt een parkeerduurbepaling. Dit willen we continueren. In overleg met onder andere ondernemers wordt daarbij bepaald of de maximale parkeerduur van twee uur nog voldoet of aangepast dient te worden.

In bestaande woonwijken waar zich daadwerkelijk een tekort voordoet treden we met bewoners in overleg om te analyseren wat de oorzaken (en mogelijke oplossingen) zijn voor het parkeerprobleem.

Voor nieuwe ontwikkelingen hanteren we de parkeercijfers van het CROW, zodat het parkeeraanbod in overeenstemming is met het huidige autobezit.

In het kader van het verbeteren van de ketenmobiliteit is in 2015 het aantal autoparkeerplaatsen bij station Voorschoten uitgebreid. In navolging hiervan wordt door ProRail BV de fietsparkeercapaciteit bij station Voorschoten aanzienlijk uitgebreid. Er wordt op toegezien dat dit zo voortvarend mogelijk wordt opgepakt.

Taakveld: 2.3 Recreatieve havens

Tabel 47 Taakveld 2.3 Recreatieve havens

Taakveld: 2.3 Recreatieve havens bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	0	0	0	0	0	0

Passantenhaven

Op basis van de afronding van het haalbaarheidsonderzoek voor de passantenhaven (2016) besluiten wij of een passantenhaven gewenst is. Indien een passantenhaven onder de gestelde voorwaarden gewenst is dan wordt in 2017 een Plan van Aanpak opgesteld door marktpartijen, waarmee de ontwikkeling in de markt kan worden gezet.

Uitbreiding van Haven de Kom

Ten behoeve van de uitbreiding van Haven de Kom vinden er gesprekken plaats met watersportvereniging Voorschoten. Verder worden gezamenlijk (on)mogelijkheden onderzocht en een inschatting gemaakt van de financiële haalbaarheid. Wij stellen hierbij een Plan van Aanpak voor het uitbreiden van De Kom op.

Taakveld: 2.4 Economische havens en waterwegen

Tabel 48 Taakveld 2.4 Economische havens en waterwegen

Taakveld: 2.4 Economische havens en waterwegen bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	0	0	0	0	0	0

Door de beheerarealen: water en waterbouwkundige kunstwerken zoals vastgelegd in de beheerplannen op het basisniveau te onderhouden (CROW niveau 'B'). Vult de gemeente haar wettelijke zorgplicht voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in. Tevens is er aandacht voor de waterkwaliteit en constructieve veiligheid van water en waterbouwkundige kunstwerken. Regelmatig worden de betreffende arealen geïnspecteerd en gemonitord. Op basis van de inspecties en monitoring, in afstemming met het Hoogheemraadschap van Rijnland, de visvereniging en de watersportvereniging volgen maatregelen. Deze nemen we op in jaarprogramma's. In 2017 wordt een begin gemaakt met het in beeld brengen van de huidige en gewenste waterkwaliteit en -kwantiteit en de constructieve veiligheid van de waterbouwkundige kunstwerken binnen de gemeente Voorschoten. Ook zetten we de samenwerking voort met het Hoogheemraadschap van Rijnland, Watersport-, Visvereniging en Sportvisserij Zuidwest Nederland.

Taakveld: 2.5 Openbaar vervoer

Tabel 49 Taakveld 2.5 Openbaar vervoer

Taakveld: 2.5 Openbaar vervoer bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	-10	-10	-10	-10
Saldo	0	0	-10	-10	-10	-10
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	0	0	-10	-10	-10	-10

Het beleid op het gebied Openbaar Vervoer is gericht op het tenminste handhaven van de huidige kwaliteit en waar mogelijk te zoeken naar verbeteringen.

Beleidsindicatoren programma Verkeer en vervoer

Tabel 50 Beleidsindicatoren programma 2

	Beleidsindicator	streef waarde	2016	2017	2018	2019	2020
2.1	Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig, % Voorstel om dit criterium te vervangen door het gangbare 'ernstige slachtoffers', dat zijn ziekenhuisopnamen en doden	< 13					
2.2	Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser, % Voorstel om dit criterium te vervangen door het gangbare 'overige slachtoffers'	< 6					

Toelichting beleidsindicatoren

Het uiteindelijke doel van het verkeersveiligheidsbeleid zou uiteraard moeten zijn dat zich helemaal geen ernstige ongevallen meer voordoen. Zo is ook het doel van de lijn 'Maak van de nul een punt' van het Regionaal Ondersteuningsbureau Verkeersveiligheid Zuid-Holland gericht op 0 (vermijdbare) verkeersongevallen. Hier ligt echter niet alleen een rol van de gemeente als wegbeheerder, maar ook bijvoorbeeld de politie, de auto-industrie, het CBR en uiteraard ook alle verkeersdeelnemers zelf. Op dit moment is nul verkeersongevallen een lovenswaardig streven, maar helaas nog geen haalbare kaart.

In Voorschoten is, na een periode met een zeer slechte registratiegraad en dientengevolge bijzonder lage ongevalscijfers, die registratiegraad in 2015 weer verbeterd. Volgens de informatie van het ROV ZH vielen in dat jaar bij verschillende ongevallen in totaal 13 ernstige slachtoffers (12 ziekenhuisgewonden en 1 dode) en daarnaast 6 overige gewonden. De oorzaak van de ongevallen wordt geanalyseerd.

Verbonden partijen van programma

In de tabel hieronder staan de namen van de Verbonden Partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de Verbonden Partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Tabel 51 Verbonden partijen programma 2

	Naam Verbonden Partij	Taakveld
	Geen	

Wettelijke beleidskaders

Tabel 52 Wettelijke beleidskaders programma 2

Europees	Nationaal
Kader Richtlijn Water (KRW)	Wet Milieubeheer (Wm)
Stroomgebied Beheerplan (SGBP)	Waterwet
Europese Richtlijn 2006/7/EG, 15 februari 2006 betreffende het beheer van de zwemwaterkwaliteit	Wegenwet
Europese Richtlijn 2006/44/EG van 21 november 2008 betreffende de waterkwaliteit voor het leven van vissen	Wet Informatie Uitwisseling Ondergrondse Netten (WION)
Provinciaal	Deltaprogramma
Provinciaal Waterplan 2010-2015	Flora- en Faunawet
Rioleringsbeleid in het buitengebied	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo)
Regionaal Hoogheemraadschap van Rijnland	Wet op de ruimtelijke ordening (Wro)
Waterbeheerplan Hoogheemraadschap van Rijnland	Waterschapswet
Nota Emissie beheer riolering	Wet Gemeentelijke Watertaken(Wgm)
Advies Nota Grondwater	4de Nota Waterhuishouding (NW4)
Keur Rijnland	Rijksvisie Waterketen
Nota Peilbesluit	Nota Ruimte
Lokaal	Planwet verkeer en vervoer
Milieubeleidsplan	Wegenverkeerswet
Bouwverordening	Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW)
Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	Nationaal Bestuursakkoord Water Actueel (NBW - a)
Klimaatnota	Bestuursakkoord Waterketen 2007
Groen- en waterstructuurvisie	Duurzaam Inkoop beleid
Nota Cultureel Erfgoed	Besluit lozingen
Archeologie	Activiteitenbesluit
Beheerplan Water	Bouwbesluit
Beheerplan Openbare Verlichting	Besluit omgevingsrecht (Bor)
Beheerplan Bruggen	Wet Bodem Bescherming (Wbb)
Beheerplan Wegen	Monumentenwet
Beheerplan Verkeersregelinstallaties	Gemeentewet

Tabel 53 Totaalraming programma 2

Raming totaal programma P2 Verkeer en vervoer

P2 Verkeer en vervoer bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	9.129	132	78	78	78	78
	Lasten	-2.691	-6.610	-3.000	-3.391	-3.536	-3.661
	Saldo	6.437	-6.478	-2.923	-3.314	-3.459	-3.583
2.2 Parkeren	Baten	10	12	12	12	12	12
	Lasten	-62	-43	-30	-30	-30	-30
	Saldo	-52	-30	-18	-18	-18	-18
2.3 Recreatieve havens	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	-10	-10	-10	-10
	Saldo	0	0	-10	-10	-10	-10
Totaal baten		9.139	144	90	90	90	90
Totaal lasten		-2.753	-6.653	-3.040	-3.431	-3.576	-3.700
Totaal saldo van baten en lasten		6.385	-6.508	-2.950	-3.341	-3.486	-3.611
Onttrekking reserves		516	4.361	0	0	0	0
Toevoeging reserves		-9.000	-75	-187	0	0	0
Mutaties reserves		-8.484	4.287	-187	0	0	0
Geraamde resultaat programma		-2.099	-2.222	-3.137	-3.341	-3.486	-3.611

Programma 3. Economie

Doelstelling: "Wat willen we bereiken?"

- Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven, winkels en horeca;
- Meer werkgelegenheid, met aandacht voor banen in de duurzame sector en voor duurzaam ondernemen;
- Vitaal en aantrekkelijk houden van het centrum voor inwoners en toeristen.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakvelden	Wat gaan we doen ?	Hoe doen we dat ?
3.1 Economische ontwikkeling	<i>*Versterken en toekomstbestendig maken van de centrumfunctie van Voorschoten samen met ondernemers en inwoners</i> <i>* Vergroten van de aantrekkelijkheid van het vestigingsklimaat voor bedrijvigheid in samenwerking met de regio</i> <i>* Stimuleren van werkgelegenheid met aandacht voor duurzame bedrijvigheid</i>	<i>*Meewerken aan uitvoering Economische Agenda Leidse Regio</i> <i>*Versterken, herinrichting en kwaliteitsverbetering centrum</i> <i>* Bijdragen aan Centrummanager Voorschoten</i> <i>*Stimuleren afstemming vraag en aanbod werklocaties voor ZZP-ers</i> <i>*Samenwerking accountmanagement en W&I</i>
3.2 Fysieke bedrijfs-infrastructuur	<i>* Zorgdragen voor, en stimuleren van, een hoog kwaliteitsniveau van de bedrijfsinfrastructuur</i>	<i>*Opstellen beeldkwaliteitsplan voor het centrum</i> <i>*Versterken van winkelcentrum Hofland</i>
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	<i>* Versterken samenhang en gebiedskwaliteiten door het instellen van een goed werkende parkmanagement-organisatie</i>	<i>*Uitvoeren Bedrijven investeringszone (BIZ) Dobbewijk</i> <i>* Opstarten BIZ</i>

Toelichting op de taakvelden:

Taakveld: 3.1 Economische ontwikkeling

Tabel 54 Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

Taakveld: 3.1 Economische ontwikkeling bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	3	0	0	0	0	0
Lasten	-203	-280	-223	-218	-218	-218
Saldo	-200	-280	-223	-218	-218	-218
Onttrekking reserves	10	0	55	50	50	50
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	10	0	55	50	50	50
Geraamde resultaat taakveld	-190	-280	-168	-168	-168	-168

Economische agenda Leidse Regio/Economie071

Met de Economische agenda Leidse Regio werken wij regionaal samen aan het versterken van het investeringsklimaat ten gunste van de werkgelegenheid. Alle gemeenten in de Leidse Regio nemen een structurele post op voor financiering van de projecten om de voortgang te borgen. Dit jaarlijkse bedrag van 50.000, - (€2,-/inwoner) voor Voorschoten zal in 2017 onder andere worden ingezet voor de Retailvisie (versterking winkelcentrum Hofland als boodschappencentrum), het expat center en het cluster vitaliteit (versterking zorgcluster).

Versterken centrum

Het versterken van het centrum is niet alleen economisch van belang, maar het is ook het hart van het dorp, waar je contacten legt en je mededorpsgenoten ontmoet. Waar mogelijk verplaatsen we publiekstrekkende functies naar het centrum (multifunctionele accommodatie) en breiden we de belevingswaarden uit (zie ook taakveld 2.3 passantenhaven). De voortzetting van de inzet van de Taskforce Centrum wordt gestimuleerd.

Herinrichting en kwaliteitsverbetering centrum Voorschoten

De gemeente heeft een plan opgesteld als uitwerking van de gemeentelijke opgave van de maatregelen uit de Taskforce Centrum. De uitvoering van dit plan in 2017 dient te leiden tot een herinrichting en kwaliteitsverbetering van het centrum als recreatief winkelgebied dat aansluit op de kernwaarden Historisch, Bereikbaar en Ontmoeten.

Centrummanager Voorschoten

Een Centrummanager heeft een grote meerwaarde bij het leggen van verbindingen, de organisatie van evenementen en de promotie van het centrum. Omdat wij de Centrummanager van meerwaarde achten voor heel Voorschoten nemen wij structureel een deel van de kosten van de Centrummanager ad € 10.000 op in de begroting van de gemeente Voorschoten.

Bedrijfsverzamelgebouwen

Mede naar aanleiding van het onderzoek naar de behoefte voor een (extra) bedrijfsverzamelgebouw, wordt de markt gestimuleerd om het aanbod en de behoefte beter op elkaar af te stemmen.

Samenwerking accountmanagement en W&I

Het gezamenlijk benaderen van de ondernemers door accountmanagers en consultants van W&I wordt voortgezet, om actief de mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt weer zo snel mogelijk aan de slag te krijgen. Tevens worden noodzaak en mogelijkheden van verduurzaming van de bedrijven onder de aandacht gebracht.

Taakveld: 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Tabel 55 Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Taakveld: 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	0	0	0	0	0	0

Opstellen beeldkwaliteitsplan centrum

Om zowel de regeldruk te kunnen verminderen en de kwaliteit hoog te houden t.b.v. het centrum als aantrekkelijk verblijfsgebied, wordt een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Hierin zullen beheeraspecten, de doorvertaling naar de kernwaarden en de aspecten van uitstallingen en reclames aan de orde komen.

Winkelcentrum Hofland

Door het faciliteren van de plannen van de ondernemers en advisering door de regionale retailmanager wordt gewerkt aan verbetering van samenwerking en economische versterking.

Opknappen Rouwkooplaan

Vanwege het belang van het functioneren van de Rouwkooplaan in het wegennetwerk wordt een financiële bijdrage ad € 5.000 voorgesteld aan de noodzakelijke opknapbeurt van de Rouwkooplaan. Met deze bijdrage staan de pandeigenaren garant voor een goede en veilige inrichting. De gemeente zal (pas) bijdragen als het duurzame beheer wordt gegarandeerd.

Taakveld: 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Tabel 56 Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Taakveld: 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	36	40	40	40	40	40
Lasten	-39	-35	-68	-68	-68	-68
Saldo	-4	5	-29	-29	-29	-29
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-4	5	-29	-29	-29	-29

Bedrijven Investerings Zone (BIZ) - Dobbewijk

De BIZ-bijdrage is een bestemmingsheffing die het voor ondernemers mogelijk maakt om gezamenlijk te investeren in een schone, verzorgde en veilige omgeving om in te ondernemen. De gemeente zet hierbij haar exclusieve recht om belastingen te heffen in om initiatieven van een groep ondernemers te financieren. Mits de formele draagvlakmeting slaagt, zal er voor de periode 2017 tot en met 2021 voor het bedrijventerrein Dobbewijk een bedrijveninvesteringszone ingesteld worden waarbij een BIZ-bijdrage wordt geheven. De opbrengst van de BIZ-bijdrage wordt onder aftrek van de perceptiekosten uitgekeerd aan de Vereniging Ondernemers Dobbewijk. De heffing en invordering van de BIZ-bijdrage wordt verzorgd door Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR).

Opstarten Bedrijveninvesteringszone Centrum

Op verzoek van het COV wordt, in het centrum een BIZ voor pandeigenaren ingevoerd, mits de ondernemers gezorgd hebben voor (voldoende) draagvlak. Hierdoor worden zowel de pandeigenaren als de ondernemers verantwoordelijk voor de voeding van het ondernemersfonds voor het centrum.

Dienstverlening

De inzet van accountmanagers en het zorgvuldig bijhouden van het ondernemersloket, met de specifieke pagina voor startende ondernemers, wordt voortgezet.

Weekmarkt

We stimuleren dat de markt en standplaatsen een evenwichtig aanbod vormen, aanvullend op het bestaande winkelaanbod. Dit moet de levendigheid en aantrekkingskracht van het centrum vergroten. Er worden afspraken gemaakt tussen markt, horeca en gemeente om dit te bevorderen. De marktgelden en standplaatsgelden dienen (zo veel mogelijk) kostendekkend te zijn.

Taakveld: 3.4 Economische promotie

Tabel 57 Taakveld 3.4 Economische promotie

Taakveld: 3.4 Economische promotie bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	90	70	71	71	71	71
Lasten	-70	-71	-20	-20	-20	-20
Saldo	20	-1	51	51	51	51
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	20	-1	51	51	51	51

Toeristisch Overleg

In 2016 heeft de gemeente in samenwerking met een kopgroep van ondernemers het toeristisch overleg opgestart. In 2017 wordt het overleg verder vorm gegeven en krijgt het een helder doel en definitieve inhoud. Het toeristisch overleg zal dan een structureel platform of werkoverleg worden tussen ondernemers en belanghebbende partijen en mogelijk ook de gemeente.

Uitvoeren concrete projecten Roadmap gebiedsmarketing

Tijdens de startfase van het toeristisch overleg is de Roadmap gebiedsmarketing opgesteld. De Roadmap bestaat uit een beschrijving van de ambitie, het profiel en de doelgroep(en) en bevat concrete projecten, die het verschil maken en aansluiten bij de ambitie, het gewenste profiel en de doelgroep(en). In 2017 komen diverse projecten uit de Roadmap tot uitvoering. Het gaat om financieel haalbare en uitvoerbare projecten met een hoge prioriteit en voldoende draagvlak van ondernemers en/of stakeholders.

Project 'Be good and tell it' Economie 071'

Vanuit Economie 071 is een project gestart om de inwoners enerzijds te stimuleren om hun trots op stad en streek te vertalen in promotioneel ambassadeurschap, anderzijds te verleiden tot meer (regio)bezoek. Het streven is de bewoner van de ene gemeente tot de bezoeker van de ander te maken en op die manier ook het trotse gevoel over de regio mee te geven. Producten en verhaallijnen zijn:

- Online en offline mediaplatform;
- Gezamenlijke Uitagenda;
- Aanjagen culturele programmering.

Verbeteren toeristische bewegwijzering

Een duidelijke en strategische toeristische bewegwijzering is voor de bezoeker belangrijk en draagt bij aan de vindbaarheid van de toeristische en recreatieve voorzieningen, inclusief het centrum. In 2017 zal onderzocht worden op welke plekken de bewegwijzering verbeterd en geoptimaliseerd kan worden.

Samenwerken toeristische sector regio Leiden en Den Haag

Samenwerking met omliggende gebieden draagt bij aan het beter benutten en promoten van bestaande potentieel en het imago van Voorschoten. In 2017 wordt de samenwerking verder vormgegeven en bekijken we welke allianties aangegaan kunnen worden om daarmee de lokale economie van Voorschoten te versterken.

Toeristenbelasting

De opbrengst van de toeristenbelasting valt in de algemene middelen van de gemeente. Er is dus geen (rechtstreekse) koppeling tussen de opbrengst van de toeristenbelasting en kosten die samenhangen met het aantrekkelijk maken van de gemeente voor toeristen.

Voor 2017 is de opbrengst verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,0% (consumentenprijsindex). De heffing en invordering van toeristenbelasting wordt verzorgd door Belastingen Samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR).

Beleidsindicatoren programma Economie

Tabel 58 Beleidsindicatoren programma 3

	Beleidsindicator	streef waarde	2016	2017	2018	2019	2020
3.1	Functiemenging, %						
3.2	Bruto Gemeentelijk Product; verhouding tussen verwacht en gemeten product						
3.3	Vestigingen (van bedrijven), Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar						

Toelichting beleidsindicatoren

Verbonden partijen van programma

In de tabel hieronder staan de namen van de Verbonden Partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de Verbonden Partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Tabel 59 Verbonden partijen programma 3

	Naam Verbonden Partij	Taakveld
	Geen	

Wettelijke beleidskaders

Tabel 60 Wettelijke beleidskaders programma 3

Landelijk	Provinciaal / Regionaal
Nota Ruimte	Structuurvisie en Verordening Ruimte provincie Zuid-Holland
Wet BIZ - Wettelijk beleidskader BIZ-bijdrage: Wet op de bedrijveninvesteringszones en verordening Participatie wet	Detailhandel visie provincie Zuid-Holland
Gemeentewet	Regionale structuurvisie Holland Rijnland
Wettelijk beleidskader toeristenbelasting: Gemeentewet en verordening toeristenbelasting.	Economische Agenda Holland Rijnland
Gemeentelijk	Economische Agenda Leidse Regio
Verordening toeristenbelasting	Kantorenstrategie Holland Rijnland
Economische Visie Voorschoten 2016 – 2019	Regionale Bedrijventerreinenstrategie Holland Rijnland
Marktverordening Voorschoten / Inrichtingsplan warenmarkt	Regionale Detailhandelsstructuurvisie Holland Rijnland

Raming totaal programma P3 Economie

Tabel 61 Totaalraming programma 3

P3 Economie bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	3	0	0	0	0	0
	Lasten	-203	-280	-223	-218	-218	-218
	Saldo	-200	-280	-223	-218	-218	-218
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Baten	36	40	40	40	40	40
	Lasten	-39	-35	-68	-68	-68	-68
	Saldo	-4	5	-29	-29	-29	-29
3.4 Economische promotie	Baten	90	70	71	71	71	71
	Lasten	-70	-71	-20	-20	-20	-20
	Saldo	20	-1	51	51	51	51
Totaal baten		128	110	110	110	110	110
Totaal lasten		-312	-386	-311	-306	-306	-306
Totaal saldo van baten en lasten		-184	-277	-201	-196	-196	-195
Onttrekking reserves		10	0	55	50	50	50
Toevoeging reserves		0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		10	0	55	50	50	50
Geraamde resultaat programma		-174	-277	-146	-146	-146	-145

Programma 4. Onderwijs

Doelstelling: "Wat willen we bereiken?"

- Al onze inwoners hebben de mogelijkheid hebben om hun talenten te ontwikkelen. Hiervoor is het noodzakelijk dat alle kinderen goed onderwijs krijgen;
- Het is belangrijk dat in Voorschoten goede en adequate onderwijshuisvesting is voor alle scholen. Hieronder vallen zowel de gebouwen als de schoolpleinen;
- We willen sociale achterstanden en taalachterstanden voorkomen;
- We willen schooluitval en schoolverzuim voorkomen.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakvelden	Wat gaan we doen ?	Hoe doen we dat ?
4.1 Openbaar basisonderwijs	* Zorg dragen voor voldoende openbaar onderwijs.	a. Uitvoering wettelijke taken
4.2 Onderwijs-huisvesting	* Goede onderwijshuisvesting; * De kwaliteit van de onderwijsgebouwen behouden na de overheveling van de verantwoordelijkheid van het buitenonderhoud naar de schoolbesturen.	a. Aanvragen behandelen voor uitbreiding of nieuwbouw
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	* Ieder kind krijgt zoveel mogelijk de ondersteuning die het nodig heeft om aansluiting te vinden en te behouden bij het geschikte onderwijs; * Sociale achterstanden en taalachterstanden bij kinderen worden voorkomen. Kinderen tot 4 jaar hebben hierbij onze speciale aandacht; * Kinderen de mogelijkheid bieden om hun talenten te ontwikkelen.	a. Schakelklas voortzetten b. VVE-beleid bijstellen en uitvoeren c. Uitvoering Harmonisatiewet monitoren d. Subsidiebeleid uitvoeren e. Uitvoering Actieplan Jeugdwerkeloosheid

Toelichting op de taakvelden:

Taakveld: 4.1 Openbaar basisonderwijs

Tabel 62 Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs

Taakveld: 4.1 Openbaar basisonderwijs bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	-13	-13	-13	-13
Saldo	0	0	-13	-13	-13	-13
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	0	0	-13	-13	-13	-13

Uitvoering wettelijke taken

Ook het openbaar onderwijs is de afgelopen jaren meer verzelfstandigd. De gemeente heeft nog wel een aantal wettelijke taken, om invulling te geven aan de zorgplicht voor voldoende openbaar onderwijs, zoals aanstellen van het bestuur, goedkeuren van de begroting en instemmen met de jaarrekening. Ook het beoordelen van eventuele huisvestingsaanvragen is de taak van de gemeente.

Taakveld: 4.2 Onderwijshuisvesting

Tabel 63 Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

Taakveld: 4.2 Onderwijshuisvesting bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	317	264	46	46	46	46
Lasten	-2.466	-2.112	-1.185	-1.179	-1.139	-1.134
Saldo	-2.149	-1.848	-1.139	-1.133	-1.093	-1.088
Onttrekking reserves	516	375	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	-98	0	0	0	0
Mutaties reserves	516	277	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-1.633	-1.570	-1.139	-1.133	-1.093	-1.088

Aanvragen behandelen voor uitbreiding of nieuwbouw

De verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud van scholen ligt nu bij de schoolbesturen. De bekostiging voor uitbreiding of nieuwbouw zijn nog aan de gemeente. Aanvragen hiervoor worden in behandeling genomen, als deze worden ingediend. Dit betekent echter dat de aanvragen altijd gehonoreerd worden.

Taakveld: 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Tabel 64 Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Taakveld: 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	3	7	7	7	7	7
Lasten	-538	-621	-578	-500	-499	-498
Saldo	-535	-614	-571	-493	-492	-491

Onttrekking reserves	0	0	78	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	78	0	0	0

Geraamde resultaat taakveld	-535	-614	-494	-493	-492	-491
------------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Schakelklas voortzetten

Ook in 2017 zal de schakelklas worden voortgezet. Het plaatsingsproces van de kinderen, het vervoer, de overgang naar het regulier onderwijs e.d. vraagt voortdurend aandacht ook in 2017.

VVE-beleid bijstellen en uitvoeren

Het beleid voor Voor- en Vroegschoolse Educatie, voor kinderen met (risico op) een taalachterstand vraagt tegen het licht te worden gehouden van de Harmonisatiewet Kinderopvang en Peuterspeelzalen. Zo nodig wordt het beleid geactualiseerd en kan tot uitvoering worden overgegaan in 2018.

Uitvoering Harmonisatiewet monitoren

De Harmonisatiewet Kinderdagopvang en peuterspeelzalen stelt eisen aan de peuterspeelzalen. Invoering is voorzien op 1 januari 2018. Het monitoren van deze transitie vanuit de gemeente is van belang, om te voorkomen dat in 2018 problemen ontstaan.

Subsidiebeleid uitvoeren

Het subsidiebeleid bevat binnen het Programma Onderwijs de subsidie voor peuterspeelzalen.

Uitvoerings Actieplan Jeugdwerkloosheid

Het Actieplan Jeugdwerkloosheid zal ook in 2017 worden uitgevoerd, om het aantal voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie te begeleiden en terug te dringen.

Beleidsindicatoren programma Onderwijs

Tabel 65 Taakveld Beleidsindicatoren programma 4

	Beleidsindicator	streef waarde	2016	2017	2018	2019	2020
4.1	Absoluut verzuim, aantal per 1.000 leerlingen	3	3	3	3	3	3
4.2	Relatief verzuim, aantal per 1.000 leerlingen	50	54	53	52	51	50
4.3	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers), % deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,4	1,7	1,6	1,5	1,4	1,4

Toelichting beleidsindicatoren

De cijfers uit 2016 van 4.1 en 4.2 zijn gebaseerd op cijfers van het schooljaar 2014-2015.

Er is sprake van absoluut verzuim wanneer een kind tussen de 5-18 jaar niet ingeschreven is op een school en geen vrijstelling heeft van de leerplicht. Onder relatief verzuim gaat het om een kind tussen de 5-18 jaar die wel staat ingeschreven bij een school, maar zonder geldige reden les of praktijktijd verzuimt. Dit betreft diverse soorten verzuim: luxe verzuim, spijbelverzuim en signaalverzuim (veelal zorggerelateerd).

Landelijk ligt het absoluut verzuim op 5 per 1.000 leerlingen. Voorschoten doet het dus relatief goed. Het streven is het lage aantal te handhaven. Geheel terugbrengen tot 0 is onrealistisch, omdat er altijd probleemsituaties zijn, die (tijdelijk) niet oplosbaar zijn.

Landelijk ligt het aantal van relatief verzuim op 60 per 1.000 leerlingen. Het relatief verzuim is de laatste jaren al sterk gedaald. Met name als gevolg van de daling van het luxe verzuim (door het invoeren van studiedagen voorafgaand aan schoolvakanties). Verder melden scholen ook beter, waardoor er eerder passende maatregelen worden getroffen. Een verdergaande daling is de inzet. In het MBO zijn de meeste meldingen. Hier is een landelijke Taskforce opgezet.

De voortijdige schoolverlaters ligt met een percentage van 1,7% beneden het landelijk gemiddelde van 1,8. Als het landelijk streven wordt vertaald naar Voorschoten, dan wordt de streefwaarde 1,4%. De fluctuaties zijn bij een kleine gemeente als Voorschoten wel relatief groot, dus het kan volgend jaar ook snel heel anders liggen (in positieve of negatieve zin).

Verbonden partijen van programma

In de tabel hieronder staan de namen van de Verbonden Partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de Verbonden Partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Tabel 66 Taakveld Beleidsindicatoren programma 4

	Naam Verbonden Partij	Taakveld
	GR Holland-Rijnland (RBL)	Onderwijs; Leerplicht

Wettelijke beleidskaders

Tabel 67 Wettelijke beleidskaders programma 4

Landelijk
Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen
Wet op het primair onderwijs
Wet op het passend onderwijs
Wet op ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie
Huisvestingsverordening onderwijs
Jeugdwet
Leerplichtwet

Raming totaal programma P4 Onderwijs

Tabel 68 Totaalraming programma 4

P4 Onderwijs bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / " + " = voordeel)		Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
4.1 Openbaar basisonderwijs	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	-13	-13	-13	-13
	Saldo	0	0	-13	-13	-13	-13
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	317	264	46	46	46	46
	Lasten	-2.466	-2.112	-1.185	-1.179	-1.139	-1.134
	Saldo	-2.149	-1.848	-1.139	-1.133	-1.093	-1.088
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	3	7	7	7	7	7
	Lasten	-538	-621	-578	-500	-499	-498
	Saldo	-535	-614	-571	-493	-492	-491
Totaal baten		320	271	53	53	53	53
Totaal lasten		-3.004	-2.732	-1.776	-1.692	-1.651	-1.645
Totaal saldo van baten en lasten		-2.684	-2.462	-1.723	-1.639	-1.598	-1.592
Onttrekking reserves		516	375	78	0	0	0
Toevoeging reserves		0	-98	0	0	0	0
Mutaties reserves		516	277	78	0	0	0
Geraamde resultaat programma		-2.168	-2.184	-1.646	-1.639	-1.598	-1.592

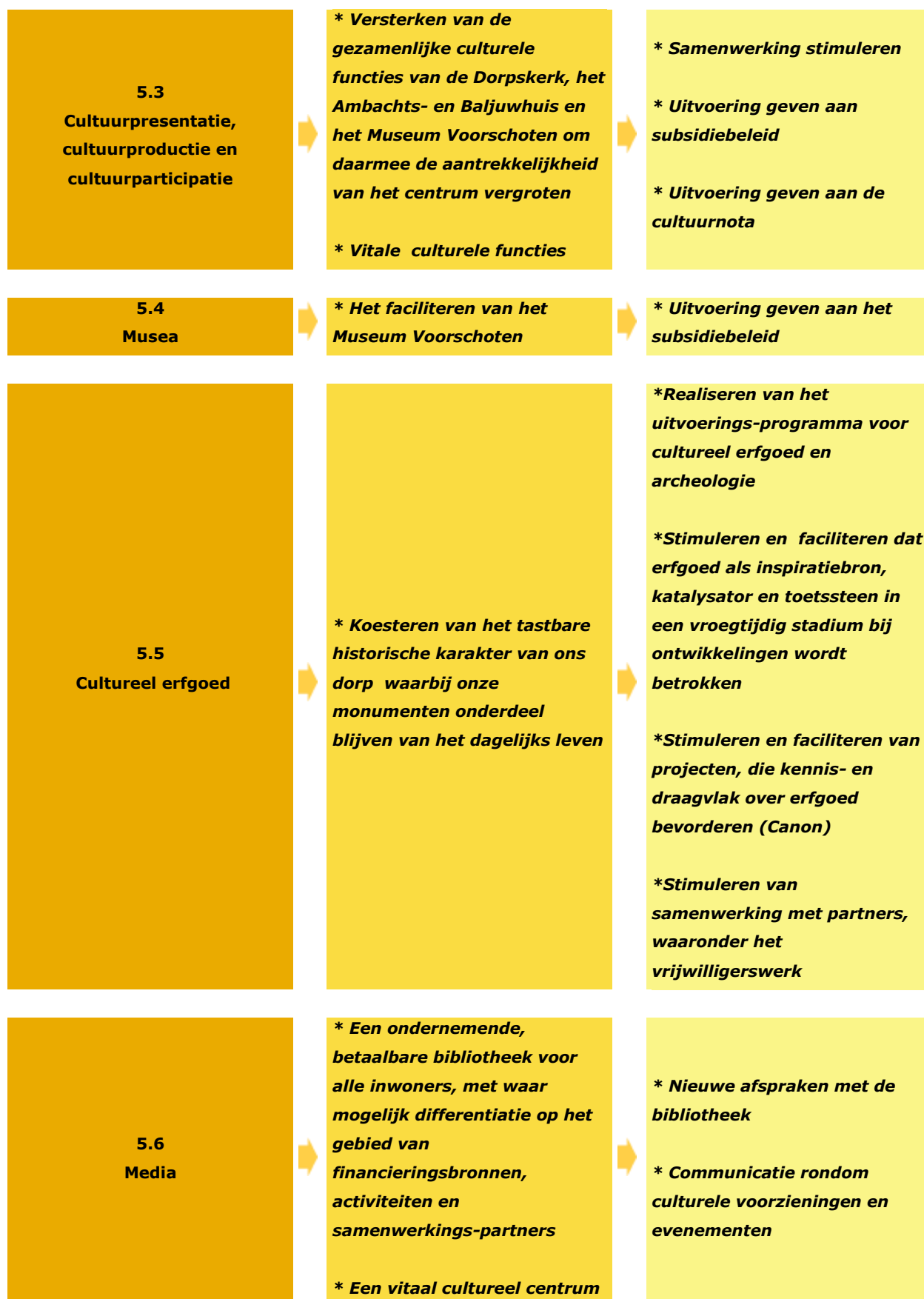
Programma 5. Sport, cultuur en recreatie

Doelstelling: "Wat willen we bereiken?"

- Gezonde, betrokken en actieve inwoners en sterke verenigingen. Sport is in onze visie belangrijk voor een gezonde en sociale samenleving. Daarom stimuleren wij de samenwerking van sportverenigingen;
- We willen dat onze inwoners actief mee kunnen doen aan culturele activiteiten.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakvelden	Wat gaan we doen ?	Hoe doen we dat ?
5.1 Sportbeleid en activering	<i>* De gemeente vormt een constructieve gesprekspartner voor de verenigingen</i> <i>* De verenigingen werken met elkaar samen als daarmee het bestaansrecht kan worden gegarandeerd en kostenvoordelen kunnen worden behaald</i> <i>* De subsidies worden efficiënt ingezet</i> <i>* De kosten voor de (sport)voorzieningen komen meer terecht bij de gebruikers</i>	<i>* Netwerk bijeenkomsten kennisoverdracht</i> <i>* Uitvoering subsidiebeleid</i> <i>* Sportbeleid met een visie op kostendekkende huur sportaccommodaties</i>
5.2 Sportaccommodaties	<i>* De verenigingen maken optimaal gebruik van de beschikbare ruimte</i> <i>* Zorgvuldig contractbeheer, transparante huur- en/of gebruiksvergoeding</i>	<i>* Samenwerking verenigingen en sociaal domein stimuleren</i> <i>* Inzicht in kosten en opbrengsten sportaccommodaties</i> <i>* Contractmanagement</i>

Toelichting op de taakvelden:

Taakveld: 5.1 Sportbeleid en activering

Tabel 69 Taakveld Sportbeleid en activering

Taakveld: 5.1 Sportbeleid en activering bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	-252	-250	-197	-196	-196	-195
Saldo	-252	-250	-197	-196	-196	-195

Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0

Geraamde resultaat taakveld	-252	-250	-197	-196	-196	-195
------------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Netwerkbijeenkomsten en kennisoverdracht

De gemeente zal sportverenigingen verbinden en versterken door het organiseren van netwerkbijeenkomsten en kennisoverdracht.

Uitvoering subsidiebeleid

Het nieuwe subsidiebeleid biedt mogelijkheden voor sportverenigingen om een bijdrage te krijgen voor activiteiten op het scheidingsvlak van sociaal domein en sport. De sportverenigingen zullen hierop worden geattendeerd en over goede ervaringen elders worden geïnformeerd.

Sportbeleid met een visie op kostendekkende huur sportaccommodaties.

Op basis van de startnotitie Sportnota uit 2016 zal in 2017 het sportbeleid worden voorgelegd aan de raad.

Taakveld: 5.2 Sport-accommodaties

Tabel 70 Taakveld 5.2 Sport-accommodaties

Taakveld: 5.2 Sport-accommodaties bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	90	68	68	68	68	68
Lasten	-1.494	-1.176	-1.182	-1.181	-1.180	-1.179
Saldo	-1.404	-1.108	-1.115	-1.113	-1.112	-1.111

Onttrekking reserves	0	0	51	51	51	51
Toevoeging reserves	0	-92	-92	-92	-92	-92
Mutaties reserves	0	-92	-42	-42	-42	-42

Geraamde resultaat taakveld	-1.404	-1.200	-1.156	-1.155	-1.154	-1.153
------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Samenwerking verenigingen en sociaal domein stimuleren

Door verenigingen in contact te brengen met elkaar (bijv. door netwerkbijeenkomsten) kan de samenwerking tussen verenigingen een stimulans krijgen. Het uitwisselen van goede ervaringen en ideeën over samenwerking tussen een vereniging en het sociaal domein (bijv. "De sportkantine als buurthuis van de toekomst") krijgt daarbij volop aandacht.

Inzicht in kosten en opbrengsten sportaccommodaties

Om besluitvorming in zake kostendekkende huur te funderen is inzicht nodig in de kosten en opbrengsten van alle sportaccommodaties.

Contractmanagement

Het opstellen, tekenen, beheren en naleven van de contracten, krijgt extra aandacht in 2017. Zowel in relatie tot de discussie rondom kostendekkende huur als in het kader van achterstallig onderhoud.

Taakveld: 5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie

Tabel 71 Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie,- productie en -participatie

Taakveld: 5.3 Cultuur presentatie, prod, particip bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	269	183	14	14	14	14
Lasten	-952	-879	-397	-395	-393	-390
Saldo	-682	-696	-383	-381	-379	-376
Onttrekking reserves	0	30	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	30	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-682	-666	-383	-381	-379	-376

Samenwerking stimuleren door o.a. netwerkbijeenkomsten en kennisoverdracht

De gemeente zal de cultuurraad faciliteren bij het verbinden en versterken van het culturele veld door netwerkbijeenkomsten en kennisoverdracht.

Uitvoering geven aan het subsidiebeleid

In 2016 is het nieuwe subsidiebeleid voorgelegd aan de raad. Daarin zijn wederom subsidiemogelijkheden voor kunst en cultuur opgenomen. Daarnaast zijn er mogelijkheden gecreëerd voor subsidie op het snijvlak van cultuur en sociaal domein. Communicatie over de mogelijkheden van deze subsidies vindt plaats.

Cultuurnota Voorschoten

Met de in het najaar van 2016 vast te stellen cultuurnota 2016-2020 wordt aan het gemeentelijke cultuurbeleid voor de periode 2016-2020 vorm gegeven.

Het beleid moet leiden tot behoud van het diverse cultuuraanbod in Voorschoten en een sterk cultureel veld. Het beleid heeft oog voor de eigen intrinsieke waarde van cultuur en draagt daarnaast bij aan het sociaal domein, met name op het gebied van participatie en preventie. Ook draagt het beleid bij aan het onderwerp economie door aansluiting te vinden bij recreatie & toerisme.

Taakveld: 5.4 Musea

Tabel 72 Taakveld 5.4 Musea

Taakveld: 5.4 Musea bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	-13	-13	-13	-13
Saldo	0	0	-13	-13	-13	-13
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	0	0	-13	-13	-13	-13

Uitvoering geven aan het subsidiebeleid

Museum Voorschoten wordt gefaciliteerd door middel van een gemeentelijke subsidieverstrekking.

Faciliterend t.a.v. Kasteel Duivenvoorde

Een belangrijk toeristisch trekpleister vormt Kasteel Duivenvoorde. Daar waar mogelijk vindt samenwerking plaats met het Kasteel om de aantrekkende werking van deze locatie te versterken.

Taakveld: 5.5 Cultureel erfgoed

Tabel 73 Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

Taakveld: 5.5 Cultureel erfgoed bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	81	46	30	30	30	30
Lasten	-275	-305	-264	-264	-264	-264
Saldo	-194	-260	-234	-234	-234	-234
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-194	-260	-234	-234	-234	-234

Cultuurhistorische waardekaart

- Voor het bevorderen en ontwikkelen van kennis en verschaffen van inzicht welke cultuurhistorische waarden van belang zijn, is het zaak de basis op orde te hebben. Dat betekent dat we in 2016 doorgaan met de actualisering van de erfgoedlijsten.
- Voor het op een laagdrempelig wijze zichtbaar maken wat deze waarden (zowel boven als onder de grond) werken we aan digitale ontsluiting van informatie.

Erfgoedtafel

- Ter bevordering van de beleidsdoelen die gaan over het behouden, beleven en benutten, neemt de gemeente deel aan zowel de Landschapstafel Duin, Horst en Weide, Leidse Ommelanden als de Provinciale Erfgoedtafels Trekvaart, Landgoederen en Limes. Wanneer bij de landgoederentafel in 2016 de aanvraag wordt gehonoreerd voor het opstellen van een Masterplan van de Umfahungsweg van Petzold, wordt 2017 een plan ontwikkeld voor het versterken van de 19de-eeuwse padenstructuur over de landgoederen van Prins Frederik (zoals Ter Horst). Dit draagt bij aan het beter benutten van het recreatieve gebruik en het op de kaart zetten van de historie van Voorschoten.

Promotie

- De ondersteuning van de voorbereiding door de Provincies Utrecht, Gelderland, Zuid-Holland en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed voor de Werelderfgoednominatie van de Romeinse limes in 2019 zal in 2107 wordt gecontinueerd.
- Verder wordt voor het cultureel erfgoed vooral ingezet op het beter bekendmaken van de bestaande producten (Groene Menukaart, Subsidiebeleid) en het bevorderen van communicatie over erfgoed. Dit vindt bij voorkeur plaats in samenwerking met de vrijwilligers, zoals die zijn vertegenwoordigd in het Comité Open Monumentendag, het Lokaal Erfgoed Platform en de lokale musea.

Taakveld: 5.6 Media

Tabel 74 Taakveld 5.6 Media

Taakveld: 5.6 Media bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	40	31	18	18	18	18
Lasten	-414	-423	-410	-403	-396	-388
Saldo	-373	-391	-392	-385	-377	-370
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-373	-391	-392	-385	-377	-370

Nieuwe afspraken met de bibliotheek

We zien als rol van de gemeente het faciliteren van een eigentijdse en ondernemende bibliotheek en het bieden van een plek voor ontmoeting en verbinding voor de inwoners van Voorschoten. Met de bibliotheek vindt in 2017 regelmatig (bestuurlijk) overleg plaats. De afspraken die in 2016 zijn bezien en herijkt worden gemonitord.

Communicatie rondom culturele voorzieningen en evenementen

De communicatie rondom culturele voorzieningen en evenementen zal nader worden vormgegeven, via internet met name.

Taakveld: 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Tabel 75 Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Taakveld: 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	785	957	205	194	26	26
Lasten	-2.914	-3.227	-3.366	-3.508	-3.373	-3.383
Saldo	-2.129	-2.270	-3.161	-3.315	-3.347	-3.357

Onttrekking reserves	349	151	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	349	151	0	0	0	0

Geraamde resultaat taakveld	-1.780	-2.119	-3.161	-3.315	-3.347	-3.357
------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Door de beheerarealen: wegen, kunstwerken, zwerfafval, openbare verlichting en straatmeubilair zoals vastgelegd in de beheerplannen op het basisniveau te onderhouden (CROW niveau 'B') vult de gemeente haar wettelijke zorgplicht voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in. In 2017 wordt vanuit de beheerplannen uitvoering gegeven aan:

- Het actief betrekken van bewoners bij het behouden en versterken van het groene karakter door het toepassen van adoptiegroen;
- Het doorgaan met het herstel van het gemeentelijk deel van het landschapspark Ter Wadding;
- Het opknappen van groenvakken, gazons en (halfverharde) paden in de wijken;
- Het samen met de bewoners herinrichten van de speelplekken Palestrinalaan/Sweelinckhof en Prof. Lorentzlaan;
- Voor het behoud van de groene kwaliteiten en klimaatadaptie wordt het stimuleren van de ontstening van tuinen en de aanleg van geveltuintjes voortgezet.

Als lid van de Landschapstafel Duin Horst & Weide zetten we ons er voor in om middelen beschikbaar te krijgen voor het realiseren van projecten, die voor Voorschoten van belang zijn. In 2017 ligt daarbij het accent op het bevorderen van de communicatie over wat er aan recreatieve mogelijkheden is. Daarnaast wordt ingezet op het aanleggen van een missende schakel in het recreatief netwerk en het verbeteren van een verbinding tussen Vliet en aanliggende dorpen waaronder Voorschoten.

Als lid van de stuurgroep Leidse Ommelanden gaan we ons inzetten voor de recreatieve en groene invulling van de Leidse Stadsrand.

Beleidsindicatoren Sport, cultuur en recreatie

Tabel 76 Beleidsindicatoren programma 5

	Beleidsindicator	streef waarde	2016	2017	2018	2019	2020
5.1	% niet sporters	40%	45,6	45	44	42	40

Toelichting beleidsindicatoren

Onder sporter wordt iemand verstaan die minimaal 1 keer in de week sport.

Het percentage van 45,6% niet-sporters is gebaseerd op kerngegevens uit 2014. Over heel Nederland genomen is het percentage niet-sporters 49,9%. Landelijk wordt gestreefd naar een afname van het aantal niet-sporters van 10%.

Door de aanleg van nieuwe kunstgrasvelden in 2016 zijn er meer mogelijkheden om te sporten en kan het enthousiasme om te sporten toenemen. Ook zal op netwerkbijeenkomsten met sportverenigingen en andere partijen de mogelijkheden uitgewisseld worden om mensen te stimuleren te gaan sporten. In 2017 zal dat nog een beperkte toename zijn.

Verbonden partijen van programma

In de tabel hieronder staan de namen van de Verbonden Partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de Verbonden Partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Tabel 77 Verbonden partijen programma 5

	Naam Verbonden Partij	Taakveld
	Geen	

Wettelijke beleidskaders

Tabel 78 Wettelijke beleidskaders programma 5

Nationaal	Lokaal
Wet ruimtelijke ordening	Landschapsontwikkelingsplan Duin Horst & Weide 2012
Besluit ruimtelijke ordening	Cultuurhistorische impuls Duin, Horst en Weide 2005
Erfgoedwet	Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide 2016-2020
Flora-en Faunawet	Groenstructuurvisie Voorschoten 2009 en Evaluatie Groenstructuurvisie 2013
Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte 2012	Beheerplan Groen 2016 -2020
Visie Erfgoed en Ruimte 'Kiezen voor Karakter' 2016-2018	Beheerplan Spelen 2016 - 2020
Beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg 2009	Kadernota Erfgoed Cultureel Erfgoed loont, leeft en inspireert 2013-2017
Provinciaal / Regionaal	Structuurvisie Cultuurhistorie 2013-2028
Visie Ruimte en Mobiliteit	Nota archeologie herijking 2013 (2014)
Verordening Ruimte en mobiliteit	Erfgoedverordening Voorschoten 2016
Beleidsvisie Cultureel Erfgoed 2013-2016 'Erfenis, erfgoed	Ter Wadding, Herstel- en beheerplan voor de historische parkaanleg In bezit bij gemeente Voorschoten, 2015.
Regioprofielen cultuurhistorie Zuid-Holland	

Raming totaal programma P5 Sport, cultuur en recreatie

Tabel 79 Totaalraming programma 5

P5 Sport, cultuur en recreatie bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-252	-250	-197	-196	-196	-195
	Saldo	-252	-250	-197	-196	-196	-195
5.2 Sport-accomodaties	Baten	90	68	68	68	68	68
	Lasten	-1.494	-1.176	-1.182	-1.181	-1.180	-1.179
	Saldo	-1.404	-1.108	-1.115	-1.113	-1.112	-1.111
5.3 Cultuurpresentatie, prod, particip	Baten	269	183	14	14	14	14
	Lasten	-952	-879	-397	-395	-393	-390
	Saldo	-682	-696	-383	-381	-379	-376
5.4 Musea	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	-13	-13	-13	-13
	Saldo	0	0	-13	-13	-13	-13
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	81	46	30	30	30	30
	Lasten	-275	-305	-264	-264	-264	-264
	Saldo	-194	-260	-234	-234	-234	-234
5.6 Media	Baten	40	31	18	18	18	18
	Lasten	-414	-423	-410	-403	-396	-388
	Saldo	-373	-391	-392	-385	-377	-370
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	Baten	785	957	205	194	26	26
	Lasten	-2.914	-3.227	-3.366	-3.508	-3.373	-3.383
	Saldo	-2.129	-2.270	-3.161	-3.315	-3.347	-3.357
Totaal baten		1.266	1.285	335	324	156	156
Totaal lasten		-6.300	-6.260	-5.830	-5.961	-5.814	-5.813
Totaal saldo van baten en lasten		-5.034	-4.974	-5.495	-5.637	-5.658	-5.657
Onttrekking reserves		349	181	51	51	51	51
Toevoeging reserves		0	-92	-92	-92	-92	-92
Mutaties reserves		349	89	-42	-42	-42	-42
Geraamde resultaat programma		-4.686	-4.885	-5.537	-5.679	-5.699	-5.699

Programma 6. Sociaal Domein

Doelstelling: "Wat willen we bereiken?"

- Iedereen die kan werken werkt en staat niet aan de kant;
- Er is kwalitatief goede, betaalbare en passende zorg en ondersteuning voor mensen die dat echt nodig hebben;
- Jongeren kunnen, al dan niet met behulp van passende ondersteuning en zorg, veilig en gezond opgroeien;
- Onze inwoners zijn sociaal actief en nemen deel aan de Voorschotense samenleving
- Onze inwoners zijn zelfredzaam en houden zolang mogelijk regie over hun leven.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakvelden	Wat gaan we doen ?	Hoe doen we dat ?
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	* <i>Bewoners zijn zelfredzaam en houden zo lang mogelijk regie over hun eigen leven;</i> * <i>Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen;</i> * <i>Voorschoten is veilig en er is sociale cohesie.</i>	<i>a. Uitvoeren laagdrempelige (preventieve) zorg voor 18-</i> <i>b. Bieden van Preventieve ondersteuning 18+;</i> <i>c. Uitvoeren wijkbeleid.</i> <i>d. Maken van en uitvoering geven aan prestatieafspraken jeugd- en jongerenwerk</i> <i>e. Nauwe samenwerking met brede welzijnsorganisatie/ Een sterk vrijwilligersveld.</i> <i>f. Start maken met uitvoeren agenda 22.</i> <i>g. Vorm geven aan één participatieraad.</i> <i>h. Uitvoeren volwasseneneducatie</i>
6.2 Wijkteams	* <i>Eén huishouden, één plan, één regisseur ;</i> * <i>Toegang tot ondersteuning is laagdrempelig, lokaal en integraal georganiseerd;</i>	<i>a. Bieden van één loketfunctie.</i> <i>b. Integrale werken volgens de principes van 1G1P1R. (1 Gezin, 1 Plan, 1 Regisseur).</i>

	<i>*Een integrale aanpak van 0 - 100 jarigen door te verbinden tussen jeugd, Wmo en participatie.</i>	
6.3 Inkomensregelingen	<i>*We zorgen voor financiële zelfredzaamheid door het geven van inkomensondersteuning aan wie dat nodig heeft, waarbij speciale aandacht uitgaat naar ondersteuning van minima.</i>	<i>a. Zoveel mogelijk mensen aan het werk door uitvoering geven aan diverse plannen van aanpak. b. Gedurende de begeleiding naar financiële zelfredzaamheid en participatie in de samenleving worden als laatste vangnet uitkeringen verstrekt</i>
6.4 Begeleide participatie	<i>*Iedereen die kan werken werkt, of levert een bijdrage naar vermogen; *Ondersteunen van werkgevers in de gemeente om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.</i>	<i>a. Uitvoeren wettelijke taken op grond van de WSW b. Uitvoeren wettelijke taak tot Tegenprestatie c. Maatwerk op grond van Beschut werk in het kader van de Participatiewet</i>
6.5 Arbeidsparticipatie	<i>*Iedereen die kan werken werkt, of levert een bijdrage naar vermogen; *Door middel van werkervaring, opleiding en/of begeleiding, de belemmeringen bij het verkrijgen van werk verkleinen waarbij uitgegaan wordt van de mogelijkheden en talenten van mensen.</i>	<i>a. Re-integratie-activiteiten bieden en organiseren, gericht op individuen en groepen b. Onderhouden contacten met werkgevers c. Actieve rol op de regionale arbeidsmarkt d. Uitvoering geven aan het Plan van Aanpak Jeugdwerkgelegenheid e. Lokale invulling werkgeversbenadering volgens Sociaal Economische agenda</i>
6.6 Maatwerkvoor-zieningen WMO	<i>*Mensen kunnen zo lang mogelijk thuis blijven wonen.</i>	<i>a. Maatwerkvoorzieningen verstrekken.</i>
6.71 Maatwerk- dienstverlening 18+	<i>*Er is een duurzaam systeem voor zorg en ondersteuning; *Zorg en ondersteuning vinden dicht bij huis plaats.</i>	<i>a. Uitvoering geven aan het beleidsplan Schuldhulpverlening 2017 t/m 2020</i>

Toelichting op de taakvelden:

Onder de kop “wat gaan we doen” is gebruik gemaakt van de maatschappelijke effecten zoals opgenomen in de Monitor Sociaal Domein. Met de monitor wordt de raad in staat gesteld om bij het aanjagen en volgen van de voortgang van de transformatie jaarlijks te reflecteren op de vragen: waar zijn we mee bezig, wat hebben we bereikt en waar willen we heen. Ook biedt de monitor de raad de mogelijkheid om op basis van objectieve gegevens te bepalen of bijsturing van beleid noodzakelijk is.

In 2017 wordt het beleidsplan Sociaal Domein ter vaststelling voorgelegd aan de raad. Dit beleidsplan is een integraal plan van de verschillende wetten in het sociaal domein. Ook wordt er gestreefd naar een verordening Sociaal Domein. Daarbij worden de budgetten binnen het sociaal domein ontschot tot één budget.

Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Tabel 80 Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	388	306	175	175	175	175
Lasten	-2.264	-2.382	-1.887	-1.865	-1.844	-1.823
Saldo	-1.876	-2.076	-1.712	-1.691	-1.669	-1.648

Onttrekking reserves	140	130	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	140	130	0	0	0	0

Geraamde resultaat taakveld	-1.736	-1.946	-1.712	-1.691	-1.669	-1.648
------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

a. Uitvoeren laagdrempelige (preventieve) zorg voor 18-

- Inrichting van een CJG van waaruit laagdrempelige (preventieve) zorg voor 18- wordt uitgevoerd.
- Uitvoering laten geven aan Jeugdgezondheidszorg en (preventief) gezondheidsbeleid
- Uitvoering laten geven aan Veilig Thuis, Jeugd Preventieteam en Jeugd Interventie Team, Halt.
- Uitvoering geven aan het Plan van aanpak preventie sociaal domein

b. Bieden van preventieve ondersteuning 18+;

We zetten, in samenwerking met partners in de gemeente, in op het versterken van lokale algemene voorzieningen zodat de groeiende groep kwetsbare Voorschotenaren zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen. We sluiten prestatieafspraken met organisaties die actief zijn op het terrein van welzijn, maatschappelijke dienstverlening en cliëntondersteuning om middels integraal werken invulling te geven aan het bereiken van de volgende effecten :

1. Inwoners zijn zelfredzaam, participeren naar vermogen in de samenleving en houden zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven
2. Inwoners leven gezond en veilig
3. Inwoners kunnen zich maximaal ontwikkelen en doen mee met de samenleving
4. Inwoners kunnen terugvallen op hun sociale omgeving en voelen zich daarin veilig.

Daarbij worden de doelgroepen vrijwilligers en mantelzorgers in de afspraken meegenomen.

Doorontwikkeling van een netwerk 18+ waarbij aandacht is voor:

- Het verschaffen van duidelijkheid van rollen, taken en regie in de toegang;
- De verbinding tussen de preventieve zorg 18- en 18+;
- Versterken van het opdrachtgeverschap.

Daarnaast biedt de RDOG preventieve ondersteuning aan zowel jeugdige als volwassenen van 0-100.

c. Uitvoeren wijkbeleid

De komende jaren ligt de nadruk in sociale cohesie en leefbaarheid op de speerpunten: Verbinding en samen. Uiteindelijk doel is het vergroten van de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van buurten.

Speerpunt Verbinding:

Het gaat om:

- ontmoeten: ontdekken van nieuwe sleutelfiguren in de wijken/potentiele contacten.
- Netwerk bouwen (intensiveren van contact met wijk- en buurtverenigingen, buurthuizen, clubs, maar ook WABP groepen (whatsappbuurtpreventie en sociale groepen)
- Bruggen bouwen
- Samen aan de slag.

Speerpunt samen:

Het gaat om:

- *Verschillen verkleinen*

Organisaties laten samenwerken, informele netwerken van vrijwilligers. Waardoor langer zelfredzaam zijn en langer thuis wonen mogelijk wordt.

- *Van elkaar leren*

Laat de wijken met elkaar samenwerken en laat de buurt samenwerken. Van elkaar weten wie we zijn. Samen initiatieven ontwikkelen.

Daarbij staan de thema's Eigen Kracht en Groen waar wij stimuleren, transformeren, innoveren, leren en betrokkenheid centraal.

Wat gaan we doen:

- In kaart brengen wat er al gebeurt aan activiteiten in Voorschoten die de sociale cohesie bevorderen. Bijvoorbeeld het organiseren van netwerkvondens, buurtvondens of wijktafels.
- Aansluiten bij zoveel mogelijk activiteiten in de buurt die gekoppeld zijn aan landelijke activiteiten zoals bijvoorbeeld 'NL Doet' en de burendag.
- Versterking en versteviging van de rol en positie van de welzijnsorganisatie (inclusief de doelgroepen vrijwilligers en mantelzorgers.)

d. Nauwe samenwerking met brede welzijnsorganisatie/ Een sterk vrijwilligersveld..

- Het door ontwikkelen naar een stevige vrijwilligerscentrale die in staat is de groeiende vraag aan vrijwilligers en inzet van vrijwilligers binnen zorg en welzijn te werven, coördineren en trainen. (Verbinden, makelen, versterken, verbreiden en verankeren)
- Verbinden van professionele en informele ondersteuning (voor betere en betaalbare zorg voor degenen die het nodig hebben).

e. Start maken met uitvoeren agenda 22

De VN heeft een verdrag aangenomen met als doel dat mensen met een handicap volwaardig mee kunnen doen in de samenleving. Nederland heeft het verdrag in januari 2016 geratificeerd.

Het VN verdrag is beter bekend als Agenda 22. 'Agenda 22' is een praktische en handzame methode voor alle belangenorganisaties om in eigen leefomgeving gelijke rechten te bereiken. De methode vloeit voort uit de destijds geformuleerde "22 Standaard Regels voor Gelijke Kansen voor mensen met een handicap", vanuit een aangenomen resolutie van de Verenigde Naties.

f. Vorm geven aan één participatieraad

Het streven is om in 2017 te komen tot één participatieraad sociaal domein breed.

g. Uitvoeren volwasseneducatie

De participatie van laaggeletterden vergroten door inzet van volwasseneducatie onder de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB).

Taakveld: 6.2 Wijkteams

Tabel 81 Taakveld 6.2 Wijkteams

Taakveld: 6.2 Wijkteams bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	34	46	0	0	0	0
Lasten	-1.877	-2.119	-571	-571	-571	-571
Saldo	-1.844	-2.073	-571	-571	-571	-571
Onttrekking reserves	6	1.678	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	-1.678	0	0	0	0
Mutaties reserves	6	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-1.838	-2.073	-571	-571	-571	-571

a. Bieden van een loketfunctie.

Tot dit taakveld behoren alle loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning(maatwerkvoorzieningen en - dienstverlening):

- voorlichting;
- advisering;
- cliëntondersteuning;
- toegang tot 1e en 2e lijnsvoorzieningen;
- preventie;
- vroegsignalering.

b. Integrale werken volgens de principes van 1G1P1R.

- Zorgdragen voor een integrale werkwijze voor alle betrokken zorg partijen volgens de principes van 1G1P1R.
- Verdere verbinding tussen CJG (jeugd), WMO en participatie.
- Versterking samenwerking omliggende veld

- W&I gaat wegen zoeken om het persoonlijke contact met toch een aanzienlijk deel van het klantenbestand waar een meer administratieve relatie mee is, te herstellen om zo de integrale benadering te bevorderen.

Taakveld: 6.3 Inkomensregelingen

Tabel 82 Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

Taakveld: 6.3 Inkomensregelingen bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	4.735	4.547	4.346	4.346	4.346	4.346
Lasten	-5.954	-5.971	-5.922	-5.922	-5.504	-5.504
Saldo	-1.219	-1.423	-1.576	-1.576	-1.158	-1.158

Onttrekking reserves	414	457	418	418	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	414	457	418	418	0	0

Geraamde resultaat taakveld	-805	-967	-1.158	-1.158	-1.158	-1.158
------------------------------------	-------------	-------------	---------------	---------------	---------------	---------------

a. Zoveel mogelijk mensen aan het werk door uitvoering geven aan diverse plannen van aanpak

Het gaat daarbij om de volgende plannen:

- Plan van aanpak arbeidsmarktoffensief:
- Uitvoeringsplan naleving en handhaving Jeugd, Wmo en Participatie 2016-2017
- Plan van aanpak Jeugdwerkgelegenheid
- Plan van Aanpak Communicatie Minimabeleid
- Plan van aanpak vergunninghouders

b. Gedurende de begeleiding naar financiële zelfredzaamheid en participatie in de samenleving worden als laatste vangnet uitkeringen verstrekt

Uitvoering geven aan wettelijke taken op grond van de Participatiewet, BBZ 2004, IOAW, IOAZ, WSW.

N.B. In programma 8.3 Wonen en bouwen vermeld dat aan de taakstelling voor het huisvesten van vergunninghouders (vluchtelingen met een verblijfsvergunning) wordt voldaan door deze te huisvesten binnen de sociale voorraad en hierover afspraken te maken met de woningcorporaties. Onderzocht wordt waar (tijdelijk) extra sociale woningen kunnen worden gerealiseerd om de druk op de sociale voorraad te verlichten.

Taakveld: 6.4 Begeleide participatie

Tabel 83 Taakveld 6.4 Begeleide participatie

Taakveld: 6.4 Begeleide participatie bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	4	90	90	90	10	10
Lasten	-2.619	-2.531	-2.804	-2.772	-2.567	-2.491
Saldo	-2.614	-2.441	-2.714	-2.682	-2.557	-2.481
Onttrekking reserves	30	0	110	123	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	30	0	110	123	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-2.584	-2.441	-2.604	-2.560	-2.557	-2.481

De "oude" taak participatie wordt op grond van de nieuwe voorschriften opgedeeld in taakveld 6.4 *Begeleide participatie* en taakveld 6.5 *Arbeidsparticipatie*. Bij het opstellen van deze begroting was de juiste verdeling van het budget nog niet beschikbaar. De nieuwe verdeling zal in de voorjaarsnota, bugettair neutraal, worden gecorrigeerd.

a. Uitvoeren wettelijke taak tot WSW

-

b. Uitvoeren wettelijke taak tot Tegenprestatie

De uitvoering van de tegenprestatie (onderdeel van de participatiewet) te beleggen bij W&I en de begeleiding van de cliënten definitief te beleggen bij Voor Elkaar/Vive.

c. Maatwerk op grond van Beschut werk in het kader van de Participatiewet

Uitvoeren van Nieuw Beschut Werk in de loonvormende variant.

Taakveld: 6.5 Arbeidsparticipatie

Tabel 84 Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

Taakveld: 6.5 Arbeidsparticipatie bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	-16	-16	-16	-16
Saldo	0	0	-16	-16	-16	-16
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	0	0	-16	-16	-16	-16

De "oude" taak participatie wordt op grond van de nieuwe voorschriften opgedeeld in taakveld 6.4 *Begeleide participatie* en taakveld 6.5 *Arbeidsparticipatie*. Bij het opstellen van deze begroting was de juiste verdeling van het budget nog niet beschikbaar. De nieuwe verdeling zal in de voorjaarsnota, bugettair neutraal, worden gecorrigeerd.

a. Re-integratie-activiteiten bieden en organiseren, gericht op individuen en groepen

In het eerste geval wordt, afhankelijk van de mogelijkheden van de cliënt, een passend aanbod gedaan. De groepsgerichte activiteiten zijn terug te vinden in o.a. de werkacademie, jongeren-loopbaancentrum en voorlichtingsbijeenkomsten voor personen die de maximale WW duur bijna hebben doorlopen.

b. Onderhouden contacten met werkgevers

Het werkgeversservicepunt (WSP) is structureel bemenst en voeren de volgende taken uit:

- Het delen van vacatures en potentiële kandidaat gegevens van personen die voor de vacature in aanmerking komen.
- Onderhouden van contacten met de werkgevers.
- Onderhouden van nauwe contacten met arbeidsmarktregio Haaglanden en de Leidse regio (Holland Rijnland), zo wordt onder meer de gehanteerde toolbox onderling afgestemd.

Op basis van het plan van aanpak arbeidsmarktoffensief is de capaciteit uitgebreid, zodat een hogere uitstroom uit de bijstand gerealiseerd wordt en een besparing op de kosten voor het verstrekken van deze uitkeringen uit het BUIG-budget.

c. Actieve rol op de regionale arbeidsmarkt

Dit wordt bereikt door het vergroten van de coördinatie van de dienstverlening door samenwerking van de gemeente vanuit de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal met de arbeidsmarktregio Haaglanden aan een sectorale aanpak. Hierbij wordt ook de samenwerking gezocht met de Leidse regio (in Holland Rijnland verband). Vanuit het werkgeversservicepunt is contact gelegd met de arbeidsmarktregio Leiden om aansluiting te vinden met elkaar en mogelijkheden voor samenwerking te onderzoeken. Met bureau Leerplicht Leiden dragen we zorg voor een sluitende aanpak voor jongeren.

d. Uitvoering geven aan het Plan van Aanpak Jeugdwerkgelegenheid

Dit plan van aanpak voorziet in maatregelen om jongeren te activeren en te bemiddelen naar werk, scholing of een combinatie daarvan. Hierbij wordt zowel de vraag- als de aanbodkant op de arbeidsmarkt bewerkt.

e. Lokale invulling werkgeversbenadering volgens Sociaal Economische agenda

De contacten tussen W&I en economie zijn geformaliseerd, accountmanagers van het Werkgeversservicepunt en de afdelingen Economie van de verschillende gemeenten ontmoeten elkaar in periodiek overleg. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in het plan van aanpak arbeidsmarktoffensief, social return on investment en sociaal ondernemerschap. Door deze initiatieven is een uitgebreid netwerk ontstaan van lokale en regionale werkgevers.

Werkgevers in Voorschoten en de rest van de regio hebben een eigen accountmanager ter beschikking, die als spil in dit netwerk fungeert.

Taakveld: 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Tabel 85 Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen

Taakveld: 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	1	6	0	0	0	0
Lasten	-739	-898	-1.083	-1.082	-1.082	-1.081
Saldo	-738	-893	-1.083	-1.082	-1.082	-1.081
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-738	-893	-1.083	-1.082	-1.082	-1.081

a. Maatwerkvoorzieningen verstrekken

Tot dit taakveld horen materiële voorzieningen om zelfstandig te kunnen functioneren (WMO) voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking verstrekt worden:

- huisautomatisering (domotica);
- woningaanpassingen;
- hulpmiddelen;
- overige voorzieningen gehandicapten;

Voor de hierboven genoemde voorzieningen kan de gemeente een eigen bijdrage vragen.

We bepalen aan de hand van de hulpvraag van de cliënt welke zorg nodig is, geven hiervoor een beschikking af en zorgen dat de voorziening verstrekt wordt.

Daarnaast is het onderwerp "zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen" meegenomen in de woonvisie.

Indien een collectieve organisatie van bovengenoemde voorzieningen leidt tot een adequatere, goedkopere oplossing of kan voorkomen dat duurdere voorzieningen nodig zijn, kan hiervoor worden gekozen. Hierbij valt te denken aan aanpassingen ten behoeve van de toegankelijkheid van een appartementencomplex.

Taakveld: 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Tabel 86 Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Taakveld: 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	353	487	463	463	463	463
Lasten	-2.425	-3.046	-2.781	-2.739	-2.754	-2.868
Saldo	-2.073	-2.559	-2.319	-2.276	-2.291	-2.406
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-2.073	-2.559	-2.319	-2.276	-2.291	-2.406

a. Uitvoering geven aan het beleidsplan Schuldhulpverlening 2017 tm 2020

Dit plan voorziet in zowel de preventieve als curatieve aanpak.

b. Maatwerk dienstverlening verstrekken

Tot dit taakveld behoort dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek/psychisch) die zelfstandig wonen en die ondersteuning behoeven in de vorm van beschikbare uren op basis van een toekenningsbeschikking:

- individuele begeleiding;
- dagbesteding;
- huishoudelijke verzorging;
- respijtzorg ten behoeve van mantelzorgers;
- individueel vervoer;
- financiële tegemoetkoming voor personen met een fysieke beperking, een psychische of psychosociale beperking van daarmee verband houdende extra kosten;
- schuldhulpverlening;
- PGB WMO;

Voor de hierboven genoemde voorzieningen kan de gemeente een eigen bijdrage vragen.

We bepalen aan de hand van de hulpvraag van de cliënt welke zorg nodig is, geven hiervoor een beschikking af en zorgen dat de voorziening verstrekt wordt.

c. Afstemming, onderzoek & samenwerking met andere beleidsterreinen en in de regio

Van uit de Wmo werken we samen op de volgende onderdelen:

- Uitvoering maatschappelijke opvang, vrouwen opvang en beschermd wonen (via centrumgemeente Leiden)
- Inkoop inclusief financiële afhandeling van de declaraties aan de aanbieders.
- Uitvoeren (via GGD Haaglanden) van het toezicht Wmo.

- Beleid, onder andere doelgroepenvervoer, regionaal handhavingsbeleid, overleg met zorgverzekeraars.
- Woonbeleid voor zorgdoelgroepen, waaronder het onderzoeken van de mogelijkheden voor noodwoningen en een betere overgang van een intramurale setting naar het zelfstandig wonen.

Taakveld: 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Tabel 87 Taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Taakveld: 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	-2.708	-3.776	-3.177	-3.227	-3.227	-3.227
Saldo	-2.708	-3.776	-3.177	-3.227	-3.227	-3.227
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-2.708	-3.776	-3.177	-3.227	-3.227	-3.227

a. -

b. Realiseren van een breed scala aan jeugdhulpvoorzieningen

Hiervan vindt de technische inkoop plaats via de GR Inkoopbureau H-10.

c. Uitvoering geven aan de lokale transformatieagenda

Uitvoering wordt gegeven via de speerpunten van het Regionaal Transitiearrangement Jeugd Haaglanden 2015-2017 en de Innovatieagenda Haaglanden. Daarbij staan drie bewegingen centraal:

- versterking van de basisvoorzieningen
- adequate zorgbehoefte bepaling
- (semi)residentieel naar intensief ambulant (waaronder ook van dwang naar drang binnen het gedwongen kader).

Taakveld: 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Tabel 88 Taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Taakveld: 6.81 Geescaleerde zorg 18+ bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	-85	-93	-108	-108	-107	-107
Saldo	-85	-93	-108	-108	-107	-107
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-85	-93	-108	-108	-107	-107

a. -

b. Beleggen crisisdienst 0-100 jaar

Op dit moment is de crisisdienst voor volwassenen ondergebracht via de veiligheidsregio Hollands Midden en de crisisdienst voor jeugdigen via regio Haaglanden. In 2017 start regio Hollands Midden met een integrale crisisdienst 0-100 jaar. Het beleidsteam regio Haaglanden heeft geadviseerd om een andere positionering niet voor 1 januari 2018 te realiseren, vanwege de looptijd van het Regionaal Transitiearrangement Jeugd Haaglanden (2015 t/m 2017). Daarom wordt gebruik gemaakt van 2017 om na te gaan waar we de crisisdienst zullen afnemen.

Taakveld: 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Tabel 89 Taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Taakveld: 6.82 Geescaleerde zorg 18- bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	-357	-158	-518	-518	-518	-518
Saldo	-357	-158	-518	-518	-518	-518
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-357	-158	-518	-518	-518	-518

a. Realiseren van een breed scala aan jeugdhulpvoorzieningen

Zie toelichting bij 6.72

b. Optimalisering van de werkwijze rondom het vrijwillig en het gedwongen kader

Optimalisering gebeurt via actualisatie van de afspraken rond werkwijze Jeugdbeschermingstafel, werkwijze Crisisinterventieteam, werkwijze Gecertificeerde Instellingen en werkwijze Raad voor de Kinderbescherming.

c. Beleggen crisisdienst 0-100 jaar

Zie toelichting 6.81.

Beleidsindicatoren Sociaal Domein

Tabel 90 Beleidsindicatoren programma 6

	Beleidsindicator*	streef waarde/	2016	2017	2018	2019	2020
6.1.	Banen, Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar (landelijk 470)	zie onderstaande toelichting	183	–	–	–	–
6.2.	Jongeren met een delict voor de rechter, % 12 t/m 21 jarigen (landelijk 2,57)	idem	1,28	–	–	–	–
6.3.	Kinderen in uitkeringsgezin, % kinderen tot 18 jaar (landelijk 5,66)	idem	2,03	–	–	–	–
6.4.	Netto arbeidsparticipatie, % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking (landelijk 65,4)	idem	66,3	–	–	–	–
6.5.	Achterstandsleerlingen, % 4 t/m 12 jarigen (landelijk 11,7)	idem	4,6	–	–	–	–
6.6.	Werkloze jongeren, % 16 t/m 22 jarigen (landelijk 1,21)	idem	0,55	–	–	–	–
6.7.	Personen met een bijstandsuitkering, Aantal per 10.000 inwoners (Landelijk 228)	idem	132	–	–	–	–
6.8.	Lopende re-integratievoorzieningen, Lopende re-integratievoorzieningen (landelijk 208.870)	idem	550	–	–	–	–

6.9	Jongeren met jeugdhulp, % van alle jongeren tot 18 jaar (landelijk 10,0)	idem	10,4	—	—	—	—
6.10	Jongeren met jeugdbescherming, % van alle jongeren tot 18 jaar (landelijk 1,2)	idem	0,6	—	—	—	—
6.11	Jongeren met jeugdreclassering, % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar (landelijk 0,5)	idem	0	—	—	—	—
6.12	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO, Aantal per 10.000 inwoners (landelijk 569)	idem	420	—	—	—	—

* Voor wat betreft de indicatoren 6.2/6.3/6.5 en 6.6 is het peiljaar 2012, voor de overige indicatoren is het peiljaar 2015.

Toelichting beleidsindicatoren

Algemeen

In de tabel zijn in de kolom voor 2016 de Voorschotense scores op de door het rijk voorgeschreven beleidsindicatoren opgenomen. Ter vergelijking is per indicator ook aangegeven wat het landelijke cijfer voor de betreffende indicator is. In veel gevallen scoort Voorschoten in vergelijking tot het landelijk cijfer beter. De streefwaarden zijn nog niet ingevuld, omdat we op dit moment nog niet over voldoende beleidsinformatie beschikken om hier een gedegen uitspraak over te doen. De komende jaren willen we er naartoe werken om per beleidsindicator streefwaarden te bepalen. De monitor sociaal domein helpt hierbij om inzicht te krijgen in het verhaal achter de cijfers.

In de beleidsnota sociaal domein 2017 zal gestart worden met het bepalen van streefwaarden. Deze streefwaarden zullen vervolgens vanaf 2018 in de begroting worden opgenomen.

6.12 Cliënten met een maatwerkarrangement WMO

Stapelings voorzieningen in Sociaal Domein op cliëntniveau

Onderwerp	Voorschoten	Nederland
1 voorziening	450	639
2 voorzieningen	225	267
3 voorzieningen	60	95
4 voorzieningen	25	44
5 voorzieningen	10	21
6 of meer voorzieningen	10	24

Het aantal cliënten met een maatwerkvoorziening bedraagt 420 per 10.000 inwoners. Landelijk is dat 569.

Beleidsindicatoren Sociaal Domein

Voor een verdere toelichting op de beleidsindicatoren programma Sociaal Domein verwijzen wij u naar de monitor Sociaal Domein Voorschoten.

Verbonden partijen van programma

In de tabel hieronder staan de namen van de Verbonden Partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de Verbonden Partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Tabel 91 Verbonden partijen programma 6

	Naam Verbonden Partij	Taakveld
	Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10	- Maatwerk dienstverlening 18- - Geëscaleerde zorg 18-
	Gezamenlijke afdeling Werk en Inkomen	- Wijkteams - Inkomensregelingen - Begeleide participatie - Arbeidsparticipatie - Maatwerk dienstverlening 18+ - Maatwerk dienstverlening 18-
	Gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	- Samenkracht en burgerparticipatie - Wijkteams - Maatwerk dienstverlening 18+ - Maatwerk dienstverlening 18- - Geëscaleerde zorg 18+ - Geëscaleerde zorg 18-

Wettelijke beleidskaders

Tabel 92 Wettelijke beleidskaders programma 6

Nationaal
Bijstand voor zelfstandigen 2004 (BBZ)
Inkomensvoorziening oudere werklozen (IOAW)
Inkomensvoorziening oudere zelfstandigen (IOAZ)
Wet sociale werkvoorziening (WSW)
Participatiewet
Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Jeugdwet

Raming totaal programma P6 Sociaal Domein

Tabel 93 Totaalraming programma 6

P6 Sociaal Domein bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	388	306	175	175	175	175
	Lasten	-2.264	-2.382	-1.887	-1.865	-1.844	-1.823
	Saldo	-1.876	-2.076	-1.712	-1.691	-1.669	-1.648
6.2 Wijkteams	Baten	34	46	0	0	0	0
	Lasten	-1.877	-2.119	-571	-571	-571	-571
	Saldo	-1.844	-2.073	-571	-571	-571	-571
6.3 Inkomensregelingen	Baten	4.735	4.547	4.346	4.346	4.346	4.346
	Lasten	-5.954	-5.971	-5.922	-5.922	-5.504	-5.504
	Saldo	-1.219	-1.423	-1.576	-1.576	-1.158	-1.158
6.4 Begeleide participatie	Baten	4	90	90	90	10	10
	Lasten	-2.619	-2.531	-2.804	-2.772	-2.567	-2.491
	Saldo	-2.614	-2.441	-2.714	-2.682	-2.557	-2.481
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	-16	-16	-16	-16
	Saldo	0	0	-16	-16	-16	-16
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	1	6	0	0	0	0
	Lasten	-739	-898	-1.083	-1.082	-1.082	-1.081
	Saldo	-738	-893	-1.083	-1.082	-1.082	-1.081
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	353	487	463	463	463	463
	Lasten	-2.425	-3.046	-2.781	-2.739	-2.754	-2.868
	Saldo	-2.073	-2.559	-2.319	-2.276	-2.291	-2.406
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-2.708	-3.776	-3.177	-3.227	-3.227	-3.227
	Saldo	-2.708	-3.776	-3.177	-3.227	-3.227	-3.227
6.81 Geescaleerde zorg 18+	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-85	-93	-108	-108	-107	-107
	Saldo	-85	-93	-108	-108	-107	-107
6.82 Geescaleerde zorg 18-	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-357	-158	-518	-518	-518	-518
	Saldo	-357	-158	-518	-518	-518	-518
Totaal baten		5.515	5.482	5.073	5.073	4.993	4.993
Totaal lasten		-19.028	-20.975	-18.868	-18.820	-18.189	-18.206
Totaal saldo van baten en lasten		-13.513	-15.493	-13.795	-13.747	-13.196	-13.213

Onttrekking reserves	591	2.264	528	540	0	0
Toevoeging reserves	0	-1.678	0	0	0	0
Mutaties reserves	591	586	528	540	0	0

Geraamde resultaat programma	-12.922	-14.906	-13.267	-13.207	-13.196	-13.213
-------------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Programma 7. Volksgezondheid en milieu

Doelstelling: "Wat willen we bereiken?"

- Voorschoten is een groen dorp, de groene plekken moeten behouden blijven;
- Het beheer van de openbare ruimte is erop gericht om langdurig gebruik te kunnen blijven maken van een aantrekkelijk groen woon-, werk- en leefklimaat en waar nodig op punten de functionaliteit ervan te optimaliseren. Beheer en onderhoud wordt uitgevoerd op een sober en doelmatig niveau (niveau B). Dat betekent een veilige en schone leefomgeving, met veel groen, aandacht voor kwaliteit in de openbare ruimte en een goede balans tussen onderhoudsniveau en beschikbare middelen;
- De afvalinzameling schenkt voldoende aandacht aan gescheiden afvalinzameling;
- We blijven werken aan de ontwikkeling en het behoud van een duurzame leefomgeving en versterking van de milieukwaliteiten van de leefomgeving;
- We willen dat Voorschoten een gezonde leefomgeving is voor onze inwoners en we bevorderen een gezonde leefstijl.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakvelden	Wat gaan we doen ?	Hoe doen we dat ?
7.1 Volksgezondheid	* Een gezonde en veilige leefomgeving voor onze inwoners bevorderen en bewaken; We doen dit zoveel mogelijk in samen- werking met de regio	* Uitvoeren van Nota Lokaal Gezondheidsbeleid en Plan van aanpak preventie sociaal domein
7.2 Riolering	* Veilig en goed functionerend riool op basis van Europese, landelijke, provinciale en gemeentelijke regelgeving *Uitgangspunt is de uitvoering van het door de raad vastgestelde Verbreed Gemeentelijk Riolplan	* Door het rioolstelsel te onderhouden conform het huidige vGRP; * Het frequent monitoren van de objecten op status en functioneren * Het realiseren van overwogen maatregelen ter bevordering van de levensduur van de kapitaalgoederen

Toelichting op de taakvelden:

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid

Tabel 94 Taakveld 7.1 Volksgezondheid

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	-1.169	-1.112	-1.046	-1.039	-1.037	-1.036
Saldo	-1.169	-1.112	-1.046	-1.039	-1.037	-1.036
Onttrekking reserves	7	15	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	7	15	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-1.162	-1.097	-1.046	-1.039	-1.037	-1.036

Uitvoeren van Nota Lokaal Gezondheidsbeleid en Plan van aanpak preventie sociaal domein.

In de nota lokaal gezondheidsbeleid en het Plan van aanpak zijn de belangrijkste thema's uitgewerkt inzake gezondheid voor jeugd en volwassenen & ouderen:

- Gezondheidswinst behalen door inzet van preventie en vroegsignalering
- Bevorderen van gezondheid en participatie in Voorschoten
- Kwetsbare inwoners m.n. onder jongeren en ouderen ondersteunen bij het gezond(er) worden, regie voeren en participeren.
- Inwoners van Voorschoten stimuleren om hun leefstijl blijvend positief te beïnvloeden
- Naar een gezonde leefomgeving die bijdraagt aan de gezondheid en het welbevinden van de Voorschotense bevolking
- Bijdragen aan de positieve ontwikkeling en vorming van de jeugd van Voorschoten.

Jeugd

Dit betreft de aanpak van problematiek omtrent de opgroeiende jeugd. Het gaat daarbij vooral om faciliteren van de preventieve jeugdgezondheidszorg, gezonde levensstijl (preventie van roken, alcohol en druggebruik), inzetten op voeding, sport en bewegen (gezond gewicht) en het bevorderen van maatschappelijke en culturele participatie.

Ook wordt ingezet op het voorkomen en verminderen van psychische problematiek onder jongeren, het verminderen van het aantal vechtscheidingen, het verlagen van middelengebruik onder jongeren en verminderen van criminaliteit.

Uitvoering preventie jeugd ligt bij GGD en deels ook bij CJG (0-23 jaar).

Volwassenen en ouderen

Betreft de fysieke en geestelijke gezondheid van volwassenen (19 t/m 64-jarigen) en senioren (65+). Gaat daarbij vooral om gezonde leefstijl, inzetten op bewegen, aanpak eenzaamheid, valpreventie, veilig inrichten van de fysieke omgeving, faciliteren van kwetsbare ouderen en aandacht voor psychische en sociale gezondheid.

Taakveld: 7.2 Riolering

Tabel 95 Taakveld 7.2 Riolering

Taakveld: 7.2 Riolering bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	2.769	3.147	2.732	2.713	2.742	2.728
Lasten	-2.383	-2.317	-1.667	-1.668	-1.693	-1.686
Saldo	386	830	1.065	1.044	1.049	1.042
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	386	830	1.065	1.044	1.049	1.042

De gemeente vult haar wettelijke zorgplicht voor het afval-, stedelijk- en grondwater door het riool veilig en functionerend te houden. Dit is vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk Riool Plan (vGRP). De gezondheid voor mens, dier en plant mag hierbij niet in het gedrang komen. Regelmatig vindt inspectie plaats. Op basis van de inspecties en monitoring, in afstemming met het Hoogheemraadschap van Rijnland, volgen maatregelen. Deze worden opgenomen in de jaarprogramma's.

In 2017 is het masterplan riool en water Noord Hofland afgerond en werken we aan wijkgerichte masterplannen riool en water voor de wijken Adegeest en Bijdorp. Door de te nemen maatregelen wordt gewerkt aan een toekomstbestendig riool- en waterstelsel. In 2017 begint de voorbereiding voor het optimaliseren van het riool en de overige (verkeers) knelpunten van een deel van de Leidseweg Noord tussen Voorschoterweg en de Piet Heijnlaan.

De Samenwerking Afvalwaterketen Rijnland zetten we voort om kwetsbaarheid, kosten en kwaliteit (3 k's) goed te kunnen beheersen. Ook levert het een verrijking van kennis op door uitwisseling van kennis en ervaring.

De gemeente zal op grond van haar wettelijke zorgplicht bij het opstellen van masterplannen riool en water, zorgen voor een lagere hoeveelheid afvalwater dat over gestort wordt in de watergangen vanuit de riolering.

Taakveld: 7.3 Afval

Tabel 96 Taakveld 7.3 Afval

Taakveld: 7.3 Afval bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	3.919	4.067	3.438	3.334	3.345	3.268
Lasten	-3.470	-3.552	-2.297	-2.247	-2.263	-2.166
Saldo	449	515	1.141	1.088	1.082	1.102

Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0

Geraamde resultaat taakveld	449	515	1.141	1.088	1.082	1.102
------------------------------------	------------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Afvalinzameling

In het nieuw opgestelde afvalbeleidsplan is de doelstelling voor de komende jaren vastgesteld. Uitgangspunt is dat het afvalscheidingspercentage vergroot moet worden. Dit heeft te maken met de landelijke doelstelling t.a.v. het maximaal aantal kilo restafval per inwoner. Door de huidige situatie te optimaliseren kan dit de basis vormen om dat doel te bereiken. De optimalisatie vindt plaats door bovengrondse containers te vervangen door ondergrondse containers en minicontainers te vervangen en te voorzien van een chip. Daarnaast door elke 14 dagen het papier huis aan huis in te zamelen. Voor de komende drie jaar wordt ruim €1,2 miljoen geïnvesteerd in containers voor de inzameling van het afval.

Stimuleren van de ontwikkeling van een duurzaamheidscentrum

Met de gemeenten Wassenaar en Leidschendam-Voorburg onderzoeken wij de ontwikkeling van een duurzaamheidscentrum. Dit is een centrum waar (grof) afval kan worden gebracht en waarbij het afval zoveel mogelijk weer wordt hergebruikt, gerepareerd of als nieuwe grondstof in de productiestroom wordt gebracht. Het duurzaamheidscentrum is bedoeld als alternatief voor het huidige afvalbrengstation aan de Hogeboomseweg in Wassenaar. Dit brengstation is niet toekomstbestendig vanwege bereikbaarheid en de ligging in de groene buffer.

Taakveld: 7.4 Milieubeheer

Tabel 97 Taakveld 7.4 Milieubeheer

Taakveld: 7.4 Milieubeheer bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	124	0	0	0	0	0
Lasten	-811	-794	-441	-441	-441	-441
Saldo	-687	-794	-441	-441	-441	-441

Ottrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0

Geraamde resultaat taakveld	-687	-794	-441	-441	-441	-441
------------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

- Het vast te stellen Milieubeleidsplan 2017-2020 bevat de gemeentelijke kaders en ambities voor activiteiten op het terrein van milieu en duurzaamheid. De uitvoering van het plan start na de vaststelling (medio 2017).
- We werken samen met partners in de regio om meerwaarde te boeken bij (grootschalige) opgaven in de energietransitie en door kennis uit te wisselen over succesvolle duurzame, innovatieve projecten.
- De gemeente geeft het goede, duurzame voorbeeld, bv. door te onderzoeken hoe het gemeentelijk vastgoed verduurzaamd kan worden.

We voeren de landelijke afspraken uit het Energieakkoord uit, onder meer door:

- afspraken te maken met corporaties over verduurzaming van de sociale woningvoorraad;
- inwoners en bedrijven te stimuleren en faciliteren een bijdrage te leveren aan vermindering van CO₂-emissies (bv. wijkaanpak verduurzaming woningen).
- We stimuleren bewoners ook rekening te houden met het veranderend klimaat (bv. door tuinen te ontstenen). Voor duurzame initiatieven zetten wij o.m. de reserve duurzaamheid in.
- We passen waar nodig het wettelijk kader toe om de milieukwaliteiten van de leefomgeving te beschermen of waar mogelijk te verbeteren. Dit doen we o.a. bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de uitvoering van een aanzienlijk deel van de wettelijke milieutaken hebben wij de Omgevingsdienst West-Holland gemandateerd;
- Continuering van deelname in zowel de Landschapstafel Duin Horst & Weide als de samenwerking Leidse Ommelanden t.b.v. de ontwikkeling van landschap, recreatie en ecologie en de promotie hiervan.

De gemeente is verantwoordelijk voor de bestrijding van ongedierte - met name ratten - in de openbare ruimte. Is de volksgezondheid in het geding dan heeft de gemeente de mogelijkheid om buiten de openbare ruimte de ongedierte te bestrijden.

Taakveld: 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Tabel 98 Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Taakveld: 7.5 Begraafplaatsen en crematoria bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	328	311	312	312	312	312
Lasten	-323	-312	-279	-278	-278	-275
Saldo	5	-1	33	33	33	36
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	5	-1	33	33	33	36

Het betreft de exploitatie van de algemene begraafplaats Rosenburgh, inclusief het beheer en onderhoud van de aula en de begraafplaats. Binnen de exploitatie van de begraafplaatsen valt ook de (bege)leiding van uitvaarten en bijzettingen en lijkbezorging van overledenen waar niemand anders voor zorgdraagt. In 2017 wordt invulling gegeven aan het onderhouden van de begraafplaats op niveau Basis (CROW niveau 'B').

Beleidsindicatoren programma Volksgezondheid en Milieu

Tabel 99 Beleidsindicatoren programma 7

	Beleidsindicator	streef waarde	2016	2017	2018	2019	2020
7.1	Omvang huishoudelijk restafval. Kg/inwoner	100 kg in 2020	201 kg	201 kg	179 kg	156 kg	100 kg
7.2	Hernieuwbare elektriciteit, %						
7.3	Omvang CO ₂ -emissies (in kton)						

Toelichting beleidsindicatoren

Omvang huishoudelijk restafval kg/inwoner

De beleidsindicator 7.1 is mede ingegeven vanuit de landelijke doelstelling voor het aantal kilo restafval per inwoner. Uiteindelijk moet het aantal kilo restafval per inwoner dalen naar 100 kg per inwoner in 2020.

Hernieuwbare elektriciteit % en Omvang CO₂-emissies (in kton)

Voor de indicatoren 7.2 en 7.3 wordt de landelijke klimaatmonitor van Rijkswaterstaat gebruikt. De monitoring van CO₂-emissies loopt ca. drie jaar achter. In de loop van 2019 worden pas voldoende betrouwbare gegevens over 2016 bekend. In 2012 hadden de CO₂-emissies in Voorschoten een omvang van 86,4 kiloton. Het percentage hernieuwbare elektriciteit (0,9% in 2014) is een schatting. Een exacte benadering is niet mogelijk omdat veel vormen van hernieuwbare energie niet bemeterd worden. Opwekking en gebruik vinden geheel of gedeeltelijk 'achter de meter' plaats (bv. bij zonnepanelen) of bemetering is niet noodzakelijk. Voor zover wel bemeterd wordt zijn gegevens in mindere mate centraal beschikbaar dan die van gas- en elektriciteitsgebruik.

Verbonden partijen van programma

In de tabel hieronder staan de namen van de Verbonden Partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de Verbonden Partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Tabel 100 Verbonden partijen programma 7

Naam Verbonden Partij	Taakveld
Samenwerkingsverband Afvalwaterketen Rijnland	Riolering
Gemeenschappelijk regeling GGZ subsidies	Volksgezondheid
RDOG Hollands Midden	Volksgezondheid

Per 2017 neemt de gemeente deel aan de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland.

Wettelijke beleidskaders

Tabel 101 Wettelijke beleidskaders programma 7

Nationaal
AVL 2000
Besluit op de Lijkbezorging
Wet op de Lijkbezorging (wlb)
Wegenwet
Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo)
Wet milieubeheer
Wet ruimtelijke ordening (Wro)
Wet geluidhinder
Wet bodembescherming
Activiteitenbesluit
Besluit bodemkwaliteit
APV Voorschoten
Besluit lozen buiten inrichtingen
Besluit externe veiligheid inrichtingen

Raming totaal programma P7 Volksgezondheid en milieu

Tabel 102 Totaalraming programma 7

P7 Volksgezondheid en milieu bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / " + " = voordeel)		Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
7.1 Volksgezondheid	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.169	-1.112	-1.046	-1.039	-1.037	-1.036
	Saldo	-1.169	-1.112	-1.046	-1.039	-1.037	-1.036
7.2 Riolering	Baten	2.769	3.147	2.732	2.713	2.742	2.728
	Lasten	-2.383	-2.317	-1.667	-1.668	-1.693	-1.686
	Saldo	386	830	1.065	1.044	1.049	1.042
7.3 Afval	Baten	3.919	4.067	3.438	3.334	3.345	3.268
	Lasten	-3.470	-3.552	-2.297	-2.247	-2.263	-2.166
	Saldo	449	515	1.141	1.088	1.082	1.102
7.4 Milieubeheer	Baten	124	0	0	0	0	0
	Lasten	-811	-794	-441	-441	-441	-441
	Saldo	-687	-794	-441	-441	-441	-441
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	328	311	312	312	312	312
	Lasten	-323	-312	-279	-278	-278	-275
	Saldo	5	-1	33	33	33	36
Totaal baten		7.139	7.526	6.482	6.359	6.398	6.308
Totaal lasten		-8.156	-8.087	-5.729	-5.673	-5.712	-5.604
Totaal saldo van baten en lasten		-1.017	-561	753	686	686	704
Onttrekking reserves		7	15	0	0	0	0
Toevoeging reserves		0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		7	15	0	0	0	0
Geraamde resultaat programma		-1.009	-546	753	686	686	704

Programma 8. Wonen en Ruimte

Doelstelling: "Wat willen we bereiken?"

- Er moet een goede balans zijn in het woningaanbod, daardoor kan Voorschoten verschillende doelgroepen aan zich binden. Ook bevordert de voldoende beschikbaarheid van woningen de doorstroming;
- We willen het dorpse groene karakter behouden, de ruimtelijke opgave voor de komende jaren richt zich daarom op de instandhouding en het beheer van de ruimtelijke structuur van Voorschoten.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakvelden	Wat gaan we doen ?	Hoe doen we dat ?
8.1 Ruimtelijke ordening	<i>*Reguleren van de samenhang tussen de verschillende functies in het dorp en ontwikkelingen faciliteren die daar aan bijdragen. Dit alles in goed overleg met de inwoners</i> <i>*Behouden van de status van kwalitatief hoogwaardige groene woongemeente</i>	<i>* Vaststellen van structuurvisie VS 2025</i> <i>* Opstellen van integrale gebieds-uitwerkingen uit structuurvisie</i> <i>* Voorbereiden op de Omgevingswet</i> <i>* Opstellen van 1 bestemmingsplan voor heel Voorschoten</i> <i>* Doorzetten van lopende projecten en procedures: Duivenvoordecorridor, Starrenburg III, Beresteijn, Intratuin; Pilot Segaar (deregulering en burgerparticipatie)</i>
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	<i>*Grondbeleid gebruiken voor handhaven en versterken van de ruimtelijke kwaliteit met, per ontwikkeling, een</i>	<i>*Faciliterend grond-beleid voeren waar dat kan en actief waar nodig</i>

	<i>afweging tussen actief en faciliterend grondbeleid</i>	<i>* Op transparante wijze samenwerken met marktpartijen</i> <i>*Uitvoeren verplicht kostenverhaal</i> <i>Sluiten van private overeenkomsten</i>
8.3 Wonen en bouwen	<i>*Eén van de beste woongemeenten van Nederland blijven door een gevarieerd aanbod van woningen en aandacht voor kwetsbare doelgroepen</i> <i>* Bij vergunning- verlening staat de gebruiker centraal en niet de regel. Er zijn heldere normen waardoor er geldt "aanvragen is toekennen"</i> <i>*In geval van overtredingen hanteren we een strikt handhavings- beleid ter bescherming van de woon- en leefomgeving</i>	<i>*Prestatie-afspraken met corporaties en huurders;</i> <i>* Taakstelling vergunninghouders;</i> <i>* Opstellen van gebiedsprofielen;</i> <i>* In gesprek met particuliere verhuurders over de bijdrage aan het volkshuisvestings-beleid, waaronder de huisvesting van vergunninghouders;</i> <i>* In gesprek met marktpartijen over bouwen van goedkope koopwoningen en middeldure huur;</i> <i>* Voorlichting burgers op het gebied van zorg en duurzaamheid;</i> <i>* Onderzoeken Politie Keurmerk Wonen campagne;</i> <i>* Onderzoeken mogelijkheden domotica;</i> <i>* Onderzoeken blijverslening;</i> <i>* Evalueren, actualiseren</i> <i>* Kruimelgevallen-beleid;</i> <i>* Onderzoeken situatie noodwoningen.</i> <i>*Opstellen Vergunningen, Toezicht en Handhavings-beleidsplan;</i> <i>Opstellen jaarlijks Vergunningenuit-voeringsprogramma.</i> <i>* Opstellen jaarlijks Handhavingsuit-voeringsprogramma.</i>

Toelichting op de taakvelden:

Taakveld: 8.1 Ruimtelijke ordening

Tabel 103 Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening

Taakveld: 8.1 Ruimtelijke ordening bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	9	0	0	0	0	0
Lasten	-720	-807	-573	-573	-573	-573
Saldo	-712	-807	-573	-573	-573	-573
Onttrekking reserves	18	110	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	18	110	0	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-693	-697	-573	-573	-573	-573

Met het de Structuurvisie Voorschoten 2025 "Groen, veilig en betrokken" beschikken we over een duidelijk kader voor ruimtelijke ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving van Voorschoten. Deze visie geldt als inhoudelijk kompas in de voorbereiding op de Omgevingswet. Voor enkele in de structuurvisie genoemde gebieden maken we een gebiedsuitwerking. Ook wordt met omliggende gemeenten gewerkt aan de "Toekomstvisie Leidse Regio 2027 " en "Het Hart van Holland, regionale agenda Omgevingsvisie".

Ons voorbereiden op de Omgevingswet betekent enerzijds dat we tot de wetswijzing de bestaande kaders op orde houden en anderzijds beperkt ervaring opdoen met de werkwijze als bedoeld in de Omgevingswet in bestaande lopende projecten. Ruimtelijke procedures moeten straks eenvoudiger, sneller en goedkoper. Bij initiatieven wordt gehandeld op basis van ja mits.

Deregulering is daarom van belang. Flexibiliteit (uitgangspunten/randvoorwaarden loslaten) en het bepalen van grenzen (welke waarden en kwaliteiten mogen absoluut niet worden aangetast) moeten met elkaar in balans worden gebracht. Als tussenstap naar één omgevingsplan gaan we één bestemmingsplan voor heel Voorschoten voorbereiden.

Daarnaast worden afwijkingen van bestemmingsplannen gefaciliteerd door zogenaamde postzegelplannen en uitwerkingsplannen en Omgevingsvergunningen waarvoor een uitgebreide procedure gevolgd wordt. In 2017 zal voor de locatie Starrenburg III een uitwerkingsplan worden opgesteld om de ontwikkeling te faciliteren. Voor de locatie Intratuin zal de initiatiefnemer een postzegelplan laten opstellen.

Burgerparticipatie krijgt in de context van de Omgevingswet meer gewicht. Dit betekent concreet dat er meer aandacht zal zijn voor samenspraak en dat de resultaten van samenspraak ook goed worden vastgelegd en meegenomen in de besluitvorming. Om hier ervaring mee op te doen wordt voor de locatie Segaar vervolg gegeven aan de Pilot 'ontslakken', oftewel het versnellen van gebiedsontwikkeling.

Taakveld: 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Tabel 104 Taakveld 8.2 Grondexploitatie

Taakveld: 8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein) bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / " += voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	10.408	4.883	711	579	492	383
Lasten	-9.936	-6.290	-732	-600	-514	-405
Saldo	472	-1.407	-21	-21	-22	-22
Onttrekking reserves	15.152	1.767	21	21	22	22
Toevoeging reserves	-15.342	-360	0	0	0	0
Mutaties reserves	-190	1.407	21	21	22	22
Geraamde resultaat taakveld	282	0	0	0	0	0

Duivenvoorde Corridor

Het doel voor de Duivenvoordecorridor is het versterken van bestaande kwaliteiten waaronder openheid, natuur- en landschapswaarden. Om dit te bereiken heeft de gemeente veel geïnvesteerd door de aankoop van en verwijderen van kassen. Met het Rijk en provincie is afgesproken dat als drager daarvoor beperkte woningbouw voor in de plaats komt waarbij de ruimtelijke en cultuurhistorische kwaliteiten beschermd en versterkt worden. De ontwikkellocatie Roosenhorst is een middel om bovengenoemd doel te bereiken. Voor de ontwikkellocatie Roosenhorst is een aanbestedingsprocedure gestart. Het winnende plan dient als basis voor verdere uitwerking van het bestemmingsplan. De eerste kavelverkoop in respectievelijk Oranjepolder en UW III Roosenhorst zijn gepland in 2017. De ontwikkeling van UW II Noortveer wordt opgepakt na afronding van UW III Roosenhorst. De gemeente heeft grond in eigendom, maar zal niet zelf ontwikkelen.

Taakveld: 8.3 Wonen en bouwen

Tabel 105 Taakveld Wonen en bouwen

Taakveld: 8.3 Wonen en bouwen bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Baten	663	368	343	343	343	343
Lasten	-1.910	-1.892	-1.265	-1.256	-1.256	-1.256
Saldo	-1.247	-1.523	-922	-913	-913	-913
Onttrekking reserves	0	1.113	9	0	0	0
Toevoeging reserves	0	-1.018	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	95	9	0	0	0
Geraamde resultaat taakveld	-1.247	-1.428	-913	-913	-913	-913

Tot dit taakveld behoren gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening:

bouwvergunningen (omgevingsvergunning) en - toezicht, basisregistratie adressen en gebouwen (BAG);
woningbouw en woningverbetering, renovatie;
woonruimteverdeling, woningsplitsingsvergunning, woonvergunning;
stedelijke vernieuwing: gebiedsgerichte aanpak woningvoorraad, woonomgeving en voorzieningen.

Woonbeleid Voorschoten

Het woonbeleid van Voorschoten heeft als hoofddoelstelling: het behoud van Voorschoten als aantrekkelijke woongemeente voor een brede groep inwoners en sturen op slaagkansen van de verschillende groepen op de woningmarkt. Daarbij wordt met name ingezet op het verbeteren van de slagingskansen op de woningmarkt van starters, jonge gezinnen en middeninkomens. Om een van de beste woongemeenten van Zuid-Holland te blijven, zijn naast het beleidsveld wonen diverse andere beleidsvelden van belang. In 2017 zal binnen het taakveld wonen op basis van de woonvisie gewerkt worden aan:

- Een goede samenwerking met de corporaties, omdat zij een belangrijke partner zijn voor het uitvoeren van het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid zoals geformuleerd in de woonvisie.
- Prestatieafspraken met de woningcorporaties en de huurdersverenigingen over zaken als: beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen, duurzaamheid, leefbaarheid en huisvesting van kwetsbare doelgroepen (zorgbehoevenden en vergunninghouders);
- De taakstelling voor het huisvesten van vergunninghouders (vluchtelingen met een verblijfsvergunning, zie ook taakveld 6.3) door deze te huisvesten binnen de sociale voorraad en hierover afspraken te maken met de woningcorporaties. Onderzocht wordt waar (tijdelijk) extra sociale woningen kunnen worden gerealiseerd om de druk op de sociale voorraad te verlichten;
- Het voeren van gesprekken met particuliere verhuurders over hun bijdrage aan het uitvoeren van de woonvisie en het toewijzen van woningen aan vergunninghouders;

- Het stimuleren van marktpartijen om goedkope koopwoningen en middeldure huurwoningen te realiseren;
- Gebiedsprofielen waardoor de woonvisie wordt vertaald op wijkniveau. Hierdoor kunnen voorzieningen, doelgroepen en bouw mogelijkheden c.q. wijzigingen van gebruik beter worden afgewogen;
- Het informeren van burgers over de mogelijkheden op het gebied van langer thuis wonen (aanpassen woningen, domotica e.d.) en duurzaamheid;
- Het evalueren van beleidsinstrumenten zoals de blijverslening en het politie keurmerk veilig wonen (PKVW).

VTH Beleidsplan

De Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) en verordening VTH verplichten het college om op hoofdlijnen te beschrijven hoe zij hun VTH taken uitvoeren. Een jaarlijks Vergunningsuitvoeringsplan (VUP) en Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) maken de te hanteren VTH-normen concreet voor alle belanghebbenden.

In het VUP worden de prioriteiten in het kader van vergunningverlening WABO vastgelegd.

In het HUP worden de handhavingsprioriteiten voor dat jaar vastgelegd. De inzet van handhavingsinstrumenten is afhankelijk van de soort en mate van overtreding.

Beleidsregel Kruiemelgevallen

Begin 2016 is kruiemelgevallen beleid vastgesteld. Periodieke evaluatie van de effecten voorkomt dat aansluiting bij ontwikkelingen in het omgevingsrecht verloren gaat.

Beleidsindicatoren programma Wonen en Ruimte

Tabel 106 Beleidsindicatoren programma 8

	Beleidsindicator	streef waarde	2016	2017	2018	2019	2020
8.1	Gemiddelde WOZ waarde, x € 1.000	306	283	289	294	300	306
8.2	Nieuw gebouwde woningen	900	100	200	200	200	200
8.3	Demografische druk, %	86,5%	86,5%	86,5%	86,5%	86,5%	86,5%
8.4	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	?	?	?	?	?	?
8.5	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	?	?	?	?	?	?

Toelichting beleidsindicatoren

- 8.1 Uitgegaan wordt van een jaarlijkse stijging van de WOZ-waarde van 2%. Deze stijging wordt gedempt doordat gestreefd wordt naar bouw van betaalbare woningen.
- 8.2 De komende jaren staan zo'n 900 woningen in de pijplijn om gebouwd te worden. Per jaar bedraagt dit aantal zo ongeveer 200 woningen.
- 8.3 De demografische druk (werkzame populatie 20 – 70 jaar versus niet werkzame populatie) is hoog en zal de komende jaren toenemen. Door het bouwen van woningen voor starters en jonge gezinnen wordt ernaar gestreefd de demografische druk niet te laten toenemen.
- 8.4 –
- 8.5 –

Verbonden partijen in programma

In de tabel hieronder staan de namen van de Verbonden Partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de Verbonden Partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Tabel 107 Verbonden partijen programma 8

Naam Verbonden Partij	Taakveld
Geen	

Vul de naam in van de Verbonden Partij en het Taakveld in de tabel.

Wettelijke beleidskaders

Tabel 108 Wettelijke beleidskaders programma 8

Nationaal	Provinciaal
Rijksoverheid	Provinciale verordening ruimte
Wet ruimtelijke ordening (<i>Wro</i>)	Regionale structuurvisie
Besluit ruimtelijke ordening (<i>Bro</i>)	Lokaal
Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)	Structuurvisie
Wet voorkeursrecht Gemeenten (<i>Wvg</i>)	Economische visie
Wet Markt en Overheid	Groen en watervisie
Gemeentewet (<i>Gemw</i>)	Woonvisie
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (<i>Wabo</i>)	Verkeersvisie
Wet Milieubeheer	Bouwverordening Voorschoten
Bouwbesluit	Legesverordening Voorschoten

Raming totaal programma P8 Wonen en bouwen

Tabel 109 Totaalraming programma 8

P8 Wonen en bouwen bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Jaar- rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
8.1 Ruimtelijke ordening	Baten	9	0	0	0	0	0
	Lasten	-720	-807	-573	-573	-573	-573
	Saldo	-712	-807	-573	-573	-573	-573
8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)	Baten	10.408	4.883	711	579	492	383
	Lasten	-9.936	-6.290	-732	-600	-514	-405
	Saldo	472	-1.407	-21	-21	-22	-22
8.3 Wonen en bouwen	Baten	663	368	343	343	343	343
	Lasten	-1.910	-1.892	-1.265	-1.256	-1.256	-1.256
	Saldo	-1.247	-1.523	-922	-913	-913	-913
Totaal baten		11.080	5.252	1.054	922	835	726
Totaal lasten		-12.567	-8.989	-2.571	-2.430	-2.343	-2.235
Totaal saldo van baten en lasten		-1.487	-3.737	-1.517	-1.508	-1.508	-1.509
Onttrekking reserves		15.170	2.990	30	21	22	22
Toevoeging reserves		-15.342	-1.379	0	0	0	0
Mutaties reserves		-171	1.612	30	21	22	22
Geraamde resultaat programma		-1.658	-2.125	-1.487	-1.487	-1.487	-1.487

Verplichte paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Voorschoten geheven belastingen, bestemmingsheffingen en rechten. Onder de belastingen vallen: de onroerende-zaakbelastingen, de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten, de hondenbelasting, de toeristenbelasting, de precariobelasting en de reclamebelasting. De opbrengst van de belastingen gaat naar de algemene middelen.

Onder de bestemmingsheffingen vallen de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

De rechten omvatten een zeer grote groep belastbare feiten. De belangrijkste hiervan zijn de marktgelden, de begrafenisrechten en de leges inzake omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en gemeentelijke basisadministratie. Voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten geldt dat tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat de opbrengst gebruikt wordt ter dekking van de gemaakte kosten.

1.2 Beleid lokale heffingen

Het beleid van de gemeente Voorschoten is als volgt samen te vatten: "De burgers, bedrijven en andere belanghebbenden leveren een rechtvaardige bijdrage in de gemeentelijke voorzieningen." De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk, waarbij er van uitgegaan wordt dat leges en rechten kostendekkend blijven c.q. worden.

Conform de kadernota 2017 zijn de geraamde opbrengsten van belastingen, leges en rechten in de begroting 2017 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,0% (consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Naast de verhoging met het inflatiepercentage wordt voor 2017 de woonlastenbenadering toegepast. Dit houdt in dat lagere opbrengsten uit de afvalstoffenheffing en de rioolheffing worden gecompenseerd door hogere opbrengsten uit de OZB, zodat het totaal aan opbrengsten van gemeentelijke belastingen gelijk blijft als gevolg van deze verschuiving. Concreet betekent dit voor de burger dat de tarieven voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing zullen dalen en dat het OZB-tarief voor woningen en niet-woningen zal stijgen. De gemiddelde lastendruk zal daarbij voor de inwoners als gevolg van deze lastenverschuiving niet veranderen. Er treedt daarbij wel een onvermijdelijke lastenverschuiving op van huurders (die geen OZB betalen) naar eigen-woning-bezitters. Omdat niet alleen huishoudens maar ook bedrijven profiteren van een lagere rioolheffing is er wel voor gekozen een deel van de verhoging van de OZB (€ 40.000)¹ te verleggen van OZB-woningen naar OZB-gebruikers voor niet-woningen.

¹ Berekend naar rato van het aandeel van bedrijven in verlaging van de rioolheffing.

1.3 Overzicht geraamde baten belastingen, heffingen en rechten

Onderstaand overzicht vermeldt de geraamde opbrengsten voor 2016 en 2017 voor de diverse belastingen en rechten.

Tabel 110 Geraamde opbrengsten belastingen en rechten (-=nadeel, += voordeel)

belastingen / heffingen / rechten <i>Bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2015	Raming 2016	Raming 2017	mutatie t.o.v. 2016
OZB Eigenaren (woningen en niet-woningen)	4.451	4.826	5.916	1.090
OZB Gebruikers (niet-woningen)	367	357	406	49
Roerende ruimte belastingen	6	6	6	0
Hondenbelasting	68	77	78	1
Precariobelasting	512	1.024	1.024	0
Toeristenbelasting	87	67	68	1
Reclamebelasting	77	81	81	0
Afvalstoffenheffing	3.107	3.421	3.191	- 230
Rioolheffing	2.761	2.687	2.094	- 593
Marktgeden	32	40	40	0
Begraafplaatsrechten	297	300	303	3
Wabo-leges	588	290	293	3
Leges (overig)	497	439	440	1
Rechten Paardenmarkt	2	3	3	0

De tarieven voor 2017 voor de diverse belastingen en rechten worden eind 2016 definitief door de raad vastgesteld via de belastingverordeningen.

1.4 Belastingen

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

De aanslag OZB wordt voor het belastingjaar 2017 gebaseerd op (nog door de raad vast te stellen) OZB-tarieven voor 2017 en de WOZ-waarde naar waardepeildatum 1 januari 2016.

De uitgangspunten voor de geraamde netto OZB-opbrengst 2017 zijn:

- Indexering van de geraamde opbrengst 2016 met 1,0% (€ 49.000);
- Areaaluitbreiding (€ 44.000);
- Toepassen woonlastenbenadering:
 - verhoging OZB ter compensatie van lagere opbrengsten afvalstoffenheffing en rioolheffing als gevolg van de renteconsequenties door gewijzigd BBV (€ 721.000)
 - verhoging OZB ter compensatie van lagere opbrengst afvalstoffenheffing als gevolg van lagere verwerkingskosten (€ 325.000).

Bij de berekening van de onderstaande geraamde tarieven voor het jaar 2017 is rekening gehouden met bovenstaande uitgangspunten en met een waardestijging van woningen van 2,2% en een waardedaling van 1,0% voor niet-woningen. Deze waardeontwikkeling is gebaseerd op voorlopige cijfers van de BSGR. De werkelijke tarieven kunnen mede afhankelijk van de ontwikkeling van de WOZ-waarde nog worden bijgesteld.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de OZB-tarieven 2016 en de voorlopige OZB-tarieven 2017:

Tabel 111 Geraamde opbrengsten belastingen en rechten (-=nadeel, += voordeel)

Tarieven	tarief 2016 in %	tarief 2017 in %
gebruikerstarief niet-woningen	0,1726	0,1950
eigenarentarief woningen	0,1370	0,1649
eigenarentarief niet-woningen	0,2146	0,2112

Hondenbelasting, toeristenbelasting, en precariobelasting

De opbrengsten voor de toeristenbelasting en hondenbelasting zijn conform de kadernota 2017 met slechts het inflatiepercentage van 1,0% verhoogd. Dit houdt voor deze belastingen in dat de tarieven ook met 1,0% zijn verhoogd.

Bij de behandeling van de begroting 2016 is de opbrengst van de precariobelasting met € 489.000 extra verhoogd. Van deze extra opbrengst wordt jaarlijks € 300.000 aangewend voor een structurele verbetering van de financiële positie van Voorschoten, € 117.000 ter compensatie van de doorberekening van de belasting aan de inwoners van Voorschoten en € 72.000 te reserveren voor beleidsprioriteiten (inmiddels ingezet als voeding voor de reserve kapitaallasten sportvelden). Met betrekking tot de precariobelasting heeft de minister van Binnenlandse Zaken in juni 2016 een wetsvoorstel ingediend waarin gemeenten nog maximaal 10 jaar lang precariobelasting op kabels en leidingen mogen heffen, maar wel tegen ten hoogste het tarief zoals dat gold op 1 januari 2016. Aangezien het grootste deel van de opbrengst precariobelasting bestaat uit opbrengst van precario op kabels en leiding is de geraamde opbrengst niet aangepast. De tarieven voor kabels en leidingen worden niet verhoogd, de overige precariotarieven worden voor 2017 met 1,0% verhoogd.

In onderstaand tarievenoverzicht zijn de hierboven vermelde voorgestelde belastingtarieven 2017 opgenomen:

Tabel 112 Belastingtarieven (-=nadeel, += voordeel)

	2014	2015	2016	2017
<u>Hondenbelasting</u>				
eerste hond	48,60	49,32	51,96	52,44
tweede hond	71,40	72,48	76,32	77,16
elke volgende hond	97,44	98,88	104,16	105,24
<u>Toeristenbelasting</u>				
per overnachting	1,49	1,51	1,53	1,55
<u>Precariobelasting</u>				
kabels, leidingen en buizen, per strekkende meter	1,08	1,10	2,20	2,20

1.5 Heffingen en rechten

Met ingang van de begroting 2017 moet in de paragraaf lokale heffingen een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. In deze paragraaf worden de diverse heffingen kort behandeld en wordt per heffing via een vast format inzicht gegeven in de kosten die (vanuit de diverse taakvelden en extracomptabel) aan de heffing worden toegerekend. De gehanteerde tariefstelling, geraamde baten en eventuele achterliggende beleidskeuzes worden ook per heffing aangegeven.

Onafhankelijk van de aard en samenstelling van de overhead kan deze worden toegerekend aan de directe kosten van de taakvelden. Voor de wijziging van het BBV werd de overhead via de kostenplaatsen toegerekend aan de verschillende kostendragers (en daarmee aan de tarieven). Nu gebeurt dat niet meer binnen de begroting maar voor de heffingen extracomptabel. Voor wat betreft het toerekenen van overhead aan de tarieven is gekozen voor een systematiek waarbij de totale overhead op taakveld 0.4 op basis van de volgende formule wordt verdeeld:

$$\text{Opslag taakveld} = \frac{\text{overhead} \times ((\text{aantal aan heffing toegerekende uren}) / (\text{totaal aantal verdeelde uren exclusief uren taakveld overhead}))}{\text{taakveld overhead}}$$

1.5.1 Rioolheffing

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Hoe gemeenten op korte en lange termijn invulling geven aan de gemeentelijke zorgplichten wordt vastgelegd in het verbreed gemeentelijke rioleringsplan (vGRP). Dit is een verplicht plan op grond van de Wet milieubeheer. Op 5 maart 2015 is het vGRP 2014-2018 vastgesteld. Daarmee is tevens besloten om de watertaken die voorheen uit de algemene middelen werden betaald onder de rioolheffing te brengen. Het uitgangspunt is dat de kosten voortkomend uit de zorgplicht voor 100% worden gedekt uit de rioolheffing.

Het kostendekkingsplan uit het vGRP 2014-2018 is verwerkt in de begroting 2017. Daarbij is rekening gehouden met lagere rentelasten als gevolg van BBV-wijzigingen. Op basis van de begroting 2017 daalt de opbrengst (en daarmee het tarief) van de rioolheffing voor 2017 met 22%. In het meerjarenperspectief stijgt de geprognosticeerde rioolheffing tot 2020 jaarlijks met circa 10%. De egalisatievoorziening rioolheffing daalt daarbij van € 1.676.000 per 1 januari 2017 naar € 477.000 per 1 januari 2020.

Tabel 113 Kostendekkendheid rioolheffing (=-nadeel, += voordeel)

Berekening kostendekkendheid rioolheffing

Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.209.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-638.000
Netto kosten taakveld(en)	1.571.000
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	301.000
BTW	339.000
Totaal toerekenbare kosten	640.000

Totale kosten	2.211.000
Totale opbrengsten*	2.211.000
Kostendekkendheid	100%

* € 2.094.000 rioolheffing en € 117.000 uit opbrengst precariobelasting

Tarieven rioolheffing en beleidskeuzes

Een groot deel van de kosten hangt samen met het in stand houden van het rioolstelsel, terwijl slechts een beperkt deel van de kosten samenhangt met de mate van gebruik van de riolering. Omdat er mede hierdoor nauwelijks onderscheid te maken is naar individualiseerbaar profijt hanteert de gemeente Voorschoten een vast tarief per aansluiting.

Wel wordt voor de rioolheffing onderscheid gemaakt tussen percelen van waaruit huishoudelijk afvalwater of bedrijfsafvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd en percelen van waaruit alleen hemelwater wordt afgevoerd.

Tabel 114 Tarieven rioolheffing

soort woning/huishouden	tarief 2016	tarief 2017
perceel met afvalwater	€ 241,20	€ 187,08
perceel met alleen hemelwater	€ 14,28	€ 11,16

1.5.2 Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van percelen waarvoor een inzamelplicht voor huishoudelijke afvalstoffen bestaat. De belasting wordt geheven per huishouden. In 2015 heeft een openbare aanbesteding plaatsgevonden voor de verwerking van restafval en grof vuil waardoor de verwerkingskosten zijn gedaald. Daarnaast is in 2016 het nieuwe afvalbeleidsplan aan de raad voorgelegd. De daaruit voortvloeiende consequenties zijn verwerkt in de begroting. Het saldo van de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing bedraagt per 1 januari 2017 naar verwachting € 690.000. Om de lastendruk als gevolg van het toepassen van het woonlastenbeginsel niet te laten stijgen wordt voor 2017 € 104.000 onttrokken aan de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing. Het resterende saldo van deze voorziening (€ 587.000) blijft beschikbaar om mogelijke tegenvallers bij de uitvoering van het afvalbeleidsplan op te vangen. Op basis van de begroting 2017 daalt de afvalstoffenheffing voor 2017 met 6,7% ten opzichte van 2016. In meerjarenperspectief wordt vooralsnog geen stijging van de geprognosticeerde afvalstoffenheffing voorzien.

Tabel 115 Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing	
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.497.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen*	-247.000
Netto kosten taakveld(en)	2.250.000
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	700.000
BTW	241.000
Totaal toerekenbare kosten	941.000
Totale kosten	3.191.000
Totale opbrengsten	3.191.000
Kostendekkendheid	100%

* € 143.000 vergoedingen en € 104.000 onttrekking egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

Tarieven afvalstoffenheffing en beleidskeuzes

De afvalstoffenheffing in de gemeente Voorschoten is gedifferentieerd naar type woning (aanleunwoning, etagewoning en overige woning) en naar de grootte van het huishouden in de vorm van een eenpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden. Hiermee wordt zoveel mogelijk recht gedaan aan het principe 'de vervuiler betaalt' en blijft de uitvoering van de heffing bovendien praktisch uitvoerbaar.

Tabel 116 Tarieven afvalstoffenheffing

soort woning/huishouden	tarief 2016	tarief 2017
aanleunwoning	€ 218,76	€ 203,28
etagewoning (1ph)	€ 245,88	€ 228,48
etagewoning (mph)	€ 313,32	€ 291,12
overige woning (1ph)	€ 290,88	€ 270,24
overige woning (mph)	€ 358,56	€ 333,12

1.5.3 Begraafplaatsrechten

Begraafplaatsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaar relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen (circa 90 per jaar) en de opbrengst van het jaarlijks geven onderhoudsrecht. Voor 2017 is de geraamde opbrengst verhoogd met het inflatiepercentage.

Tabel 117 Kostendekkenheid begraafplaatsrechten

Berekening kostendekkenheid begraafplaatsrechten	
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	294.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld(en)	294.0000
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	155.000

BTW	16.000	
Totaal toerekenbare kosten	171.000	
Totale kosten	465.000	
Totale opbrengsten	303.000	
Kostendekkendheid		65%

Tarieven begraafplaatsrecht

De verordening Rechten begraafplaats Rosenburgh Voorschoten kent een tarieventabel met een uiteenlopend aantal tarieven voor de verschillende diensten. Uitgangspunt voor deze tarieven is 100% kostendekkendheid. Door een gewijzigde toerekeningssystematiek is de kostendekkendheid voor 2017 gedaald tot onder de 100%. Voor 2017 zijn de tarieven in navolging van de geraamde opbrengst met het inflatiepercentage verhoogd.

1.5.4 Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het gebruiken van openbare grond c.q. het innemen van een standplaats op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. De opbrengst is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting van weekmarkt. Voor 2017 is de geraamde opbrengst met het inflatiepercentage verhoogd.

Tabel 118 Kostendekkenheid marktgelden

Berekening kostendekkenheid marktgelden		
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	33.000	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	
Netto kosten taakveld(en)	33.000	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	5.000	
BTW	3.000	
Totaal toerekenbare kosten	8.000	
Totale kosten	41.000	
Totale opbrengsten	40.000	
Kostendekkendheid		98%

Tarieven marktgelden

Het marktgeld bedraagt een tarief voor iedere strekkende meter grond, waarvoor een standplaats wordt ingenomen, gemeten in de lengterichting. Er gelden aparte tarieven voor losse en vaste standplaatsen. Uitgangspunt voor deze tarieven is 100% kostendekkendheid. Voor 2017 zijn de tarieven in navolging van de geraamde opbrengst met het inflatiepercentage verhoogd.

Tabel 119 Tarieven marktgelden

standplaats	tarief 2016	tarief 2017
losse standplaats, per strekkende meter, per dag	€ 3,46	€ 3,50
vaste standplaats, per strekkende meter, per kwartaal	€ 39,71	€ 40,10

1.5.5 Leges

Leges worden geheven voor het door de gemeente verlenen van diensten zoals opgenomen in de tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Deze tarieventabel bestaat uit drie titels:

Algemene dienstverlening, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving

(omgevingsvergunningen) en dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn

(specifiek voor ondernemers). Binnen de drie titels zijn de leges onderverdeeld in hoofdstukken waarbinnen de samenhangende tarieven zijn geclusterd. De opbrengsten zijn in de begroting niet op hoofdstukniveau opgenomen, maar zijn functioneel gegroepeerd. Van een aantal diensten wordt namelijk dusdanig weinig gebruik gemaakt dat het apart opnemen van een raming geen meerwaarde heeft.

Tabel 120 Kostendekkendheid Leges, algemene dienstverlening

Berekening kostendekkendheid Leges Algemene dienstverlening

	<i>kosten</i>	<i>baten</i>	<i>kostendek.</i>
Burgerlijke stand	57.000	29.000	51%
Reisdocumenten	322.000	242.000	75%
Rijbewijzen	236.000	89.000	38%
Secretarieleges			
- Verstrekkingen uit basisregistratie personen			
- Verstrekking uit het Kiezersregister			
- Verstrekkingen Wet bescherming persoonsgegevens			
- Bestuursstukken			
- Vastgoedinformatie			
- Overige publiekszaken			
- Gemeentearchief			
Totaal secretarieleges	85.000	50.000	59%
Huisvesting			
- Huisvestingswet			
- Leegstandswet			
- Gemeentegarantie			
Totaal leges huisvesting	18.000	1.500	8%
APV-vergunningen			
- Markten			
- Winkeltijdenwet			
- Kansspelen			
- Kabels en leidingen			
- Verkeer en vervoer (ontheffing APV)			
- Diversen			
Totaal APV-vergunningen	83.000	13.000	16%
Verkeer en vervoer	33.000	12.000	36%
totaal leges Algemene dienstverlening	834.000	436.500	52%

Tabel 121 Kostendekkendheid Leges fysieke leefomgeving

Berekening kostendekkendheid Leges vallend onder fysieke leefomgeving

(omgevingsvergunning)	<i>kosten</i>	<i>baten</i>	<i>kostendek.</i>
Omgevingsvergunning	652.000	293.000	45%

Tabel 122 Kostendekkendheid Leges dienstenrichtlijn

Berekening kostendekkendheid Leges vallend onder Europese dienstenrichtlijn			
	<i>kosten</i>	<i>baten</i>	<i>kostendek.</i>
APV-vergunningen			
- Horeca			
- Organiseren van evenementen of markten			
- Prostitutiebedrijven			
- Afvalstoffenvergunning			
- Ventvergunning, standplaatsvergunning			
Totaal APV-vergunningen	27.000	4.000	15%
Totaal leges vallend onder Europese dienstenrichtlijn	27.000	4.000	15%

Tarieven, kostendekkendheid en kruissubsidiëring leges

De tarieven voor de diverse leges worden jaarlijks in principe met het inflatiepercentage verhoogd, waarbij wordt uitgegaan van de reeds bestaande verdeling in de tarieven. Voor tarieven waarvoor een maximumbedrag geldt wordt uitgegaan van het maximaal toegestane bedrag.

Om de digitale dienstverlening te stimuleren wordt voor het verstrekken van gegevens uit de basisregistratie personen (titel 1) een lager tarief gerekend als de aanvraag volledig digitaal plaats vindt.

Op basis van de berekening van de kostendekkendheid is er binnen de drie titels geen sprake van kruissubsidiëring.

Specifiek met betrekking tot het tarief van de omgevingsvergunning geldt dat gekozen is voor een tariefstelsel met staffels met daarbij als grondslag een degressief percentage van de bouwsom. Dit heeft gemiddeld kruissubsidiëring tot gevolg van grote naar kleine bouwwerken, maar de mate van kruissubsidiëring verschilt van bouwwerk tot bouwwerk.

1.6 Vergelijking gemeentelijke woonlasten met andere gemeenten

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

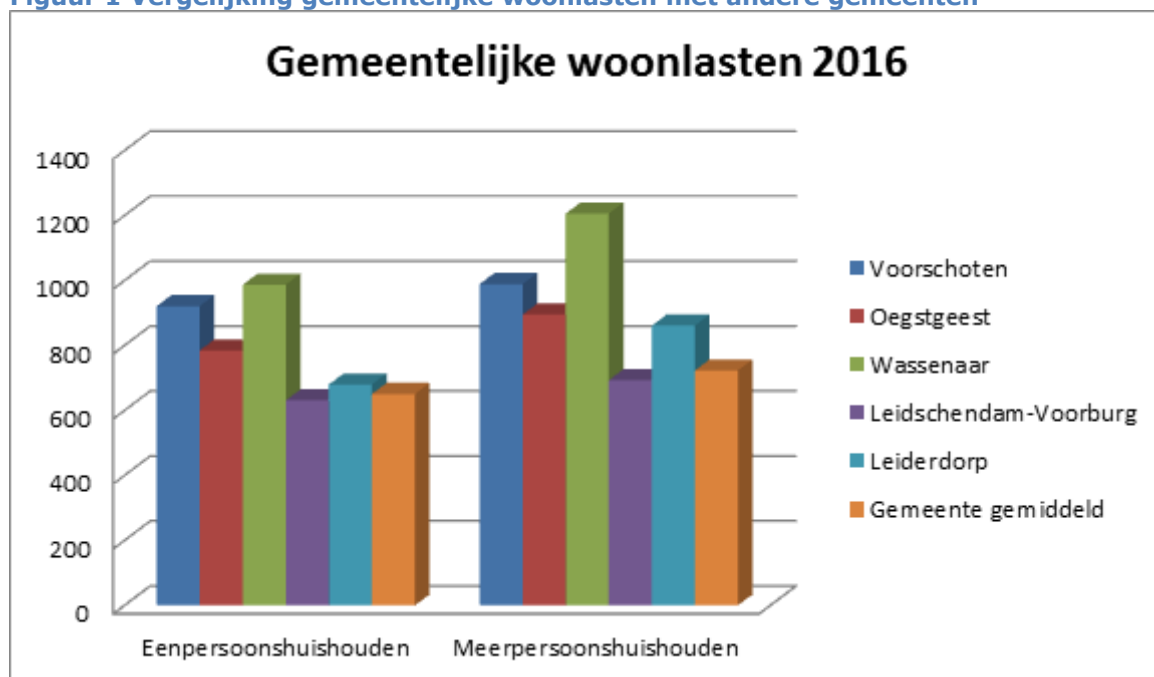
Om een beeld te geven van de gemeentelijke woonlasten van de burgers van de gemeente Voorschoten is een vergelijking gemaakt met die van omliggende gemeenten en met de woonlasten in een gemeente.

Tabel 123 Vergelijking gemeentelijke woonlasten met andere gemeenten

Gemeentelijke woonlasten 2016	Voorschoten	Oegstgeest	Wassenaar	Leidschendam-Voorburg	Leiderdorp	gemiddelde gemeente
Eenpersoonshuishouden	€ 921,00	€ 785,00	€ 987,00	€ 631,00	€ 680,00	€ 651,00
Meerpersoonshuishouden	€ 989,00	€ 895,00	€ 1.206,00	€ 693,00	€ 861,00	€ 723,00

Bron: Coelo Atlas van de lokale lasten 2016

Figuur 1 Vergelijking gemeentelijke woonlasten met andere gemeenten

Ontwikkeling woonlasten

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar $t-1$ (zoals gepubliceerd door het Coelo) en uit te drukken in een percentage kan de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde worden geschetst.

Tabel 124 Ontwikkeling woonlasten per gezin

	2015	2016	2017
totale woonlasten gezin Voorschoten in jaar t	€ 910,00	€ 977,00	€ 997,00
woonlasten gemiddeld gezin in $t-1$ (cijfers Coelo)	€ 704,00	€ 716,00	€ 723,00
woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor (x 100%)	129,3%	136,5%	137,9%

Bovenstaande vergelijking laat zien dat de woonlasten in Voorschoten hoger liggen dan het landelijk gemiddelde en dat ook de ontwikkeling van de woonlasten hoger ligt dan gemiddeld.

1.7 Kwijtscheldingsbeleid

In de raadsvergadering van 2 april 2015 is de Verordening Kwijtschelding Gemeentelijke belastingen Voorschoten 2015 vastgesteld. Hiermee is het kwijtscheldingsbeleid geactualiseerd. Dit kwijtscheldingsbeleid blijft voor 2017 ongewijzigd. Kwijtschelding is in Voorschoten mogelijk voor de OZB, roerende-ruimtebelasting, afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting (alleen eerste hond) en begraafplaatsrechten (alleen onderhoudsrecht).

De kwijtscheldingsnorm in Voorschoten blijft gehandhaafd op de maximaal door het Rijk toegestane 100% van de bijstandsnorm. Dat wil zeggen dat iemand met een inkomen op bijstandsniveau bijna altijd in aanmerking komt voor kwijtschelding, tenzij er sprake is van vermogen (spaargeld of eigen woning). Ook voor ZZP'ers is het mogelijk om onder dezelfde voorwaarden als privé-personen voor kwijtschelding in aanmerking te komen. De kwijtschelding wordt uitgevoerd door de Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR).

De bedragen aan kwijtschelding voor afvalstoffenheffing en rioolheffing worden als kosten meegenomen bij het bepalen van de tarieven. Met ingang van 2016 worden de kosten voor kwijtschelding van de hondenbelasting ook verhaald via de tarieven.

Over het jaar 2017 worden naar verwachting de volgende bedragen aan kwijtschelding verleend:

► OZB	€ 2.000
► Afvalstoffenheffing	€ 137.000
► Rioolheffing	€ 113.000
► Hondenbelasting	€ 3.000

1.8 Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

Met ingang van 2011 is de volledige heffing en invordering, inclusief de waardering in het kader van de Wet WOZ, overgedragen aan het belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR). Voor de gemeente Voorschoten geldt dit voor 2011 voor de onroerende-zaakbelastingen, rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting. Met ingang van 2016 is ook de reclamebelasting aan de BSGR overgedragen.

Sinds 2011 ontvangen de belastingbetalers een gecombineerd aanslagbiljet voor waterschapslasten en gemeentelijke lasten (in plaats van één van de gemeente en één van het hoogheemraadschap van Rijnland). Daarnaast kan het aanvragen van kwijtschelding in één keer gebeuren.

Naast een kostenbesparing leidt samenwerking ook tot een robuustere en minder kwetsbare belastingorganisatie, vooral bij kleinere gemeenten.

De deelnemersbijdrage voor 2017 bedraagt € 422.273 (vgl. 2016: € 419.130). De invoering (met ingang van 2018) van een zuiver KostPrijsCalculatie-model (KPC-model) als bekostigingsgrondslag voor de BSGR levert vanaf 2019 naar verwachting een structureel voordeel op van € 85.000. Voor 2018 wordt een voordeel verwacht van € 42.500.

1.9 Algemene ontwikkelingen

Verruiming lokaal belastinggebied

De lokale belastingen staan de afgelopen jaren meer en meer in de belangstelling. In 2015 zijn verschillende studies gepubliceerd, o.a. door het Centraal Planbureau (CPB), de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) en - in opdracht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) - de commissie Financiële ruimte voor gemeenten (commissie Rinnooy Kan) over de inrichting en vormgeving van het gemeentelijk belastinggebied. In al deze studies wordt, vanuit verschillende invalshoeken, gepleit voor een verschuiving van € 4 miljard van rijksbelastingen (loon- en inkomstenbelasting) naar gemeentebelastingen.

In een brief aan de Tweede Kamer van 24 juni 2016 hebben de minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Financiën overwegingen gegeven die een rol kunnen spelen bij de hervorming van het gemeentelijk belastinggebied.

De belangrijkste onderdelen uit deze brief zijn, de schuif van inkomstenbelasting naar gemeentebelastingen, de introductie van twee brede heffingen, het mechanisme om afwenteling op niet-stemmers en specifiek te voorkomen, en het afschaffen van kleine gemeentelijke belastingen. Daarbij is aangegeven dat de keuzes daaromtrent worden overgelaten aan een volgend kabinet. In de eerste plaats omdat een aantal fundamentele keuzes zoals bijvoorbeeld de omvang van de schuif en de te kiezen grondslagen en onderlinge verhouding tussen die grondslagen bij uitstek keuzes zijn die voorbehouden zijn aan een nieuw kabinet. Daarnaast betreft het een majeure operatie zowel budgettair gezien als wat betreft het op adequate wijze inpassen van de effecten in het koopkrachtbeeld, eventueel met een zekere netto lastenverlichting die het logisch maken om dit over te laten aan een nieuw kabinet.

Afschaffing precariobelasting nutsnetwerken

In juni 2016 heeft de minister van BZK een wetsontwerp naar de Tweede Kamer gestuurd dat de afschaffing van precariobelasting op nutsnetwerken regelt. Het kabinet heeft daarbij gekozen voor een overgangstermijn van tien jaar, zodat daarin de effecten kunnen worden opgevangen van inkomstenderving vanwege het afschaffen van deze vorm van precariobelasting. Bij een grotere hervorming/verruiming van het belastinggebied kan de voorgestelde periode van 10 jaar worden bekort.

Als de Tweede en Eerste Kamer onverhoopt instemmen met het wetsvoorstel leidt dat er voor de gemeente Voorschoten toe dat uiterlijk met ingang van 2027 een bedrag ter hoogte van € 1.023.000 aan belastinginkomsten wegvalt. Deze wegvallende inkomsten zullen dan lokaal weer moeten worden gecompenseerd.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Uit deze paragraaf blijkt dat het weerstandsvermogen van de gemeente Voorschoten uitstekend is. Daarnaast verhouden de Voorschotense scores op de wettelijk voorgeschreven indicatoren zich wisselend tot de normen die VNG hiervoor heeft ontwikkeld.

1. Risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. Met behulp van een risicomanagementinformatiesysteem prioriteert, analyseert en beoordeelt de gemeentelijke organisatie risico's op systematische wijze. Door een goed systeem van risicomanagement kunnen bestuurders en managers vervolgens in voor risico's, die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen, passende beheersmaatregelen nemen.

Op basis van de inventarisatie is een risicoprofiel voor 2017 opgesteld. Conform het beleidskader Risicomanagement en Weerstandsvermogen van 29 januari 2015 toont het onderstaande overzicht de tien grootste risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit aangevuld met de getroffen beheersmaatregel. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit gaat het college uit van deze 'top 10'.

Deze top 10 behelst circa 90% van de totale financiële omvang van de risico's. Om voldoende dekking hebben voor deze kleinere risico's, wordt daarnaast een buffer van 10% (van de benodigde weerstandscapaciteit) van de 10 grootste risico's gehanteerd.

Tabel 125 Risico's

(Bedragen x € 1)

Prog.	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Maximale impact	Netto maximaal risico
0	Grote afwijkingen na actualisatie beheer- en onderhoudskosten van kapitaalgoederen vastgoed en tractie.	Effect op de doelstellingen is dat niet alle voorzieningen op het gewenst onderhoudsniveau kunnen of worden onderhouden. Financieel is het gevolg dat er budgetoverschrijding plaatsvindt of de budgetten verhoogd moeten worden. Daarnaast is er is kans op imagoschade doordat er geen goed en actueel overzicht beschikbaar is.	Opstellen van beheer- en onderhoudsplannen voor de kapitaalgoederen vastgoed en tractie.	95%	€ 2.000.000	€ 807.500
6	De gemeente is verantwoordelijk voor het sociaal domein. Door open einde regelingen, afnemende rijksbudgetten en een toenemende doelgroep is het risico dat er niet binnen het geraamde budget de afgesproken kwaliteit in het sociaal domein gerealiseerd kan worden.	De afgesproken kwaliteit in het sociaal domein niet kunnen realiseren binnen de gestelde budgetten.	De egalisatiereserve sociaal domein inzetten.	70%	€ 2.300.000	€ 805.000

Prog.	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Maximale impact	Netto maximaal risico
8	Het project Duivenvoorde Corridor brengt het risico met zich mee van geen grond kunnen verkopen in de Duivenvoorde Corridor, niet alle gronden kunnen verwerven en dat door aantrekkende economie de geraamde kosten te laag zijn.	Het niet realiseren van het geraamde saldo in de grondexploitatie Duivenvoorde Corridor.	Gezien het grote belang en aanzienlijke bedrag aan berekende risico's is een aparte risicoreserve gevormd om de mogelijke risico's te dekken.	30%	€ 4.000.000	€ 600.000
7	Bij realisatie of aanschaf van kapitaalgoederen is er geen of onvoldoende aandacht voor de beheerskosten die dit met zich mee brengt.	Financieel is het gevolg dat er geen middelen gereserveerd zijn voor beheer en onderhoud. Het effect op doelstellingen is dat het onderhoudsniveau wordt niet gehaald omdat het onderhoud beperkt of niet uitgevoerd wordt dan wel ten koste van andere objecten gaat. Het imago risico is dat er wel geld is om aan te leggen maar niet om te onderhouden.	Bij realisatie of aanschaf van kapitaalgoederen in kaart brengen wat de beheerskosten zijn en deze opnemen in de begroting.	90%	€ 400.000	€ 145.500
5	Onvoldoende zicht op contractuele/-onderhouds-verplichtingen van (sport) accommodaties.	De gemeente kan geconfronteerd worden met onvoorziene kosten op basis van deze verplichtingen.	Invoering contractenregister en het opstellen van meerjaren-onderhoudsplannen.	70%	€ 400.000	€ 140.000
6	Door economische ontwikkelingen vindt er een groter beroep plaats op uitkeringsregelingen. De gemeente loopt het risico dat de lokale ontwikkeling van het bijstandsvolume in negatieve zin afwijkt van de landelijke ontwikkeling waardoor de rijksbijdrage te kort schiet.	Effect op de doelstellingen is dat niet iedereen voldoende ondersteund kan worden in het participeren in de samenleving. Financieel is het gevolg dat de gemeente wordt geconfronteerd met budgetoverschrijding.	Voor de jaren 2015 - 2018 is de risicoreserve BUIG ingesteld. Hierdoor is geld beschikbaar om de uitstroom te bevorderen en de budgetoverschrijding en te dekken.	90%	€ 216.000	€ 129.600
0	Als gevolg van onderuitputting op de Rijksbegroting, aanpassingen van de verdeelsystematiek of verschillen in de mate waarin de landelijke en gemeentelijke uitkeringsbasis zich ontwikkelen bestaat de kans dat de algemene uitkering uit het gemeentefonds achterblijft bij de raming.	Effect op de doelstellingen is dat de bezuinigingen een dusdanige omvang kunnen aannemen dat voorgenomen beleids(intensivering)en niet (volledig) en misschien wel alleen getemporiseerd uitgevoerd kan worden. Financieel is het gevolg dat er een negatief budgettaire effect kan zijn dat ombuigingen / bezuinigingen met zich mee kan brengen.	Het is een autonome ontwikkeling. De ontwikkelingen worden gevolgd en verwerkt in de gemeentelijke begroting.	50%	€ 500.000	€ 125.000
1	Het niet voldoen aan wet- en regelgeving zoals asbest, legionella, werken op hoogte, gevaarlijke stoffen, brandveiligheid e.d. waardoor calamiteiten kunnen optreden.	Het financiële risico is dat er budgetoverschrijding kan plaatsvinden omdat er geen of in onvoldoende mate rekening is gehouden met calamiteit, Effect op doelstellingen is dat er veel aandacht in tijd en geld is om calamiteit het hoofd te bieden, aandacht voor reguliere (beheer)taken is er minder. De gemeente kan imagoschade oplopen als er sprake is van eventuele aansprakelijkheid.	Medewerkers mogelijkheden bieden om zich periodiek te laten informeren en voorlichten over huidige en veranderende wet- en regelgeving; ze te laten trainen op het toepassen en nazien van deze regels en hoe eventuele calamiteiten voorkomen kunnen worden dan wel hoe	70%	€ 400.000	€ 124.833

Prog.	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Maximale impact	Netto maximaal risico
7	Risico op wateroverlast door een verkeerd gekozen constructie, fout in berekening of in uitvoering of door klimaatverandering, matig gerealiseerd onderhoud, optreden van grote verzakkingen, vermindering in functionaliteit door gerealiseerde plaatselijke herstelwerkzaamheden.	Er ontstaat wateroverlast op straten en/of in woningen.	Areaalkennis vastleggen, onderhoudsprogramma opstellen en zorgen dat voor dat onderhoud geld gereserveerd is/wordt en tijdig uitgevoerd wordt. Periodiek monitoren van waterstanden en periodiek schouwen op de kwaliteit van wegen, riolering en watergangen. Herstelwerkzaamheden zorgvuldig uitvoeren en bij oplevering werken met 4-ogen principe.	30%	€ 1.000.000	€ 114.000
5	Niet voldoen aan de wettelijke zorgplicht doordat door storm een boom omvalt omdat deze onvoldoende geworteld bleek te zijn.	Imagoschade omdat de gemeente de kwaliteit van de bomen onvoldoende beheert. Financieel risico voor de kosten van herstel en aansprakelijkheid.	Door periodiek het uitvoeren van een gezondheidscheck van de bomen (VTA) en training VTA voor buitendienstmedewerkers.	90%	€ 200.000	€ 105.000
Totaal top 10 risico's (90%)						€ 3.096.433
Buffer voor kleinere risico's (10%)						€ 309.643
Totaal benodigd weerstandsvermogen (100%)						€ 3.406.076

Vergeleken met de jaarrekening 2015 zijn er geen risico's verdwenen uit de top 10. Wel is de financiële impact van het 1^e en 3^e risico verlaagd.

2 . Beschikbare weerstandscapaciteit

In theorie beschikt een gemeente over incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves, de langlopende voorzieningen, de begrotingspost onvoorzien en aanwezige stille reserves. De structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald door de omvang van toekomstige bezuinigingsmogelijkheden en het onbenutte deel van de belastingcapaciteit. Het is een politieke afweging om te bepalen welke delen van de incidentele en structurele componenten men tot de weerstandscapaciteit wil rekenen.

De raad heeft in de nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen" de concernreserve en de begrotingspost onvoorzien aangemerkt als de beschikbare weerstandscapaciteit. Hier wordt vanaf 2015 ook de risicoreserve Duivenvoorde Corridor in meegenomen, omdat de gewogen projectrisico's van het project Duivenvoorde Corridor hiermee worden gedekt. In de kadernota 2017 is ten behoeve van een minimale dekking voor de risico's van de gemeente Voorschoten een reserve weerstandsvermogen ingesteld van € 4 miljoen welke tot uiteraard tot de weerstandscapaciteit behoort.

De beschikbare weerstandscapaciteit per 01-01-2017 is als volgt:

Concernreserve	7.613.361
Reserve weerstandsvermogen	4.000.000
Risicoreserve Duivenvoorde Corridor	1.869.000
Begrotingspost onvoorzien	<u>51.609</u>
Beschikbare weerstandscapaciteit	13.533.970

3. Weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's (en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit) en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ } 13.533.970}{\text{€ } 3.406.076} = 4,0$$

De raad heeft besloten om minimaal een ratio van 1,0 te hanteren met een streefratio van 1,4 wat staat voor voldoende weerstandscapaciteit. Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen gehanteerd, die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de universiteit Twente. Zij hanteren de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen.

Tabel 126 Kwalificatie ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Voorschoten is 4; conclusie is dat de weerstandscapaciteit uitstekend is.

4. Financiële kengetallen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat op basis van nieuwe verantwoordingsregels vanaf de begroting 2016 vijf financiële kengetallen. De berekenwijze van de kengetallen is vastgelegd in een ministeriële regeling. Mede op basis van deze kengetallen dient de paragraaf een analyse te geven van de financiële positie van de gemeente. De VNG heeft een aantal normen ontwikkeld om een grofmazige waardering te geven aan deze indicatoren.

Tabel 127 Financiële kengetallen

		Indicatoren Voorschoten (%)			Normen VNG (%)		
Kengetallen		Rek. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	"voldoende"	"matig"	"onvoldoende"
1a	Netto schuldquote	37	67	90	< 100	> 100 / < 130	> 130
1b	Netto schuldquote gec. voor verstrekte leningen	24	55	75			
2	Solvabiliteitsratio	37	33	34	> 50	< 50 / > 30	< 30
3	Structurele exploitatieruimte	14	-4	0	> 0,6	< 0,6 / > 0	0
4	Grondexploitatie	13	36	14	geen norm		
5	Belastingcapaciteit	129	137	138	< 100	> 100 / < 120	> 120

1) De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke

bezittingen) met de totale baten van de begroting. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' voor door rente en aflossing. De bovenstaande tabel presenteert hiernaast ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug). Op beide indicatoren scoort de gemeente Voorschoten 'voldoende'.

2) De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). Voorschoten scoort met 34% volgens deze normatiek 'matig'.

3) De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. VNG waardeert een score hoger dan 0,6 als 'voldoende', een score tussen 0 en 0,6 als 'matig' en een score van 0 als 'onvoldoende'. Voor het begrotingstoezicht door de Provincie is de structurele begrotingsruimte 'voldoende' wanneer deze groter is dan 0. Gezien het zeer geringe structurele begrotingsresultaat in 2017 van € 25.000 (zie Begroting in één oogopslag, paragraaf 1.6) is het percentage iets groter dan 0 en scoort de gemeente Voorschoten net een voldoende.

4) Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Voor deze indicator zijn geen normen geformuleerd omdat de boekwaarde op zich niets zegt over de mate waarin vraag en aanbod op elkaar aansluiten en in hoeverre de investeringen dus kunnen worden terugverdiend. De paragraaf grondbeleid biedt hierin meer inzicht.

5) De indicator 'Belastingcapaciteit' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'.

Bovenstaande vergelijking laat zien dat de woonlasten in Voorschoten hoger liggen dan het landelijk gemiddelde en dat ook de ontwikkeling van de woonlasten hoger ligt dan gemiddeld.

De indicatoren en normen zijn een grofmazig instrument om een uitspraak te kunnen doen over de financiële positie van een gemeente. Als een indicator onvoldoende scoort of meerdere jaren op rij verslechtert, kan dit aanleiding zijn om bij te sturen. De bovenstaande indicatoren verhouden zich wisselend tot de normen. met name de schuldbestand en de structurele sluitendheid van de begroting behoeven aandacht.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Voor het goed kunnen functioneren van de samenleving en voor het behoud van de kwaliteit en de veiligheid van de woon- en leefomgeving is het noodzakelijk dat de gemeente haar eigendommen (kapitaalgoederen) in de openbare ruimte in goede staat onderhoudt. De gemeente Voorschoten bezit een groot aantal eigendommen zoals wegen, bruggen, speelvoorzieningen, gebouwen en riolering.

Het onderhoud van deze kapitaalgoederen is van groot belang om kapitaalvernietiging te voorkomen. Deze paragraaf geeft inzicht in hoe de gemeente omgaat met haar kapitaalgoederen.

De instandhouding van de kapitaalgoederen is in de gemeente vastgelegd in beheerplannen, waarin het meerjarig onderhoudsprogramma en de daarbij behorende financiële middelen zijn opgenomen. In de beheerplannen is ook het gewenste kwaliteitsniveau van de voorziening vastgelegd.

Per categorie wordt ingegaan op het onderhoud van de kapitaalgoederen:

1. Openbare Ruimte (wegen, groen, water, openbare verlichting, VRI, wegmeubilair en spelen);
2. Riolering;
3. Begraafplaatsen;
4. Vastgoed (gebouwen);
5. Tractie.

Openbare Ruimte

In juli 2016 zijn de beheerplannen voor de openbare ruimte vastgesteld. In de beheerplannen staan de verschillende beheerarealen beschreven met de daaraan gekoppelde kwaliteitsdoelen (CROW niveau 'B'). Voor bepaalde arealen wordt daarnaast nog gekeken naar veiligheid voor de omgeving, constructieve veiligheid en functionaliteit. De benodigde financiële middelen zijn voor een periode van vijf jaar gelabeld. Met een doorkijk gegeven naar de komende twintig jaar. Jaarlijks investeert de gemeente vanaf 2017 € 4,5 miljoen in het onderhoud van de openbare ruimte oplopend naar 5,0 miljoen in 2020. Hieronder vallen wegen, bruggen, groen, water(bouwkundige kunstwerken), openbare verlichting, verkeersregelininstallaties, wegmeubilair en speeltoestellen.

Tabel 128 Financiële consequenties beheerplannen**x € 1.000**

	VZ	Beheer	KO	GO	totaal	Beheer	KO	GO	Totaal	Beheer	KO	GO	Totaal	Beheer	KO	GO	Totaal
		2017				2018				2019				2020			
groen	nee	81	1.339	264	1.685	81	1.339	451	1.872	81	1.339	451	1.872	81	1.339	451	1.872
Spelen	ja	27	80	173	280	27	80	173	280	27	80	173	280	27	80	173	280
wegen	ja	482	125	700	1.307	482	125	800	1.407	482	125	900	1.507	482	125	1.000	1.607
bruggen	ja	69	61	65	195	69	61	65	195	69	61	65	195	69	61	65	195
Water	ja	236	36	21	294	200	36	21	258	216	36	21	274	243	36	21	301
OVL	ja	235	96	120	451	235	96	120	451	235	96	120	451	235	96	120	451
wegmeub.	nee	43	26	33	103	43	26	33	103	43	26	33	103	43	26	33	103
VRI	ja	40	59	69	168	40	59	69	168	40	59	69	168	40	59	69	168
totaal		1.214	1.822	1.446	4.482	1.178	1.822	1.733	4.733	1.194	1.822	1.833	4.849	1.221	1.822	1.933	4.976

KO= Klein onderhoud, GO= Groot onderhoud, VZ = Voorziening, VRI = Verkeersregelininstallaties

Voorzieningen kapitaalgoederen openbare ruimte

Tabel 129 Stand voorzieningen**x € 1.000**

Stand	Toev.	Onttr.	Stand	Toev.	Onttr.	Stand	Toev.	Onttr.	Stand	Toev.	Onttr.	Stand	Toev.	Onttr.	Stand
W 31-12-15	B 2016	B 2016	B 31-12-16	B 2017	B 2017	B 31-12-17	2018	2018	B 31-12-18	2019	2019	B 31-12-19	2020	2020	B 31-12-20
451	2.254	1.181	1.524	1.148	1.617	1.055	1.248	1.473	831	1.348	1.546	634	1.448	1.516	566

Riolering

Omschrijving beleidskader

Op basis van de Wet Milieubeheer geeft de gemeente in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) aan op welke wijze zij haar wettelijke taak voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater wil uitvoeren. Het plan is gericht op een duurzame instandhouding van een goed werkende riolering, waarbij de veiligheid van mens, dier en plant is gewaarborgd.

Naast de van toepassing zijnde wet- en regelgeving werken we met landelijke normen en leidraden van de Stichting RIONED. Op basis hiervan nemen we maatregelen.

Tabel 130 Financiële consequenties**x € 1.000**

Beheer	KO	GO	totaal	Beheer	KO	GO	Totaal	Beheer	KO	GO	Totaal	Beheer	KO	GO	Totaal
2017				2018				2019				2020			
307	812	-	1.119	285	812	-	1.097	295	812	-	1.107	295	812	-	1.107

In de jaarrekening 2014 is de bestemmingsreserve (egaliseringsreserve riolering) omgezet naar een (egalisatie) voorziening.

Het taakveld water maakt sinds het VGRP (2014-2018) in maart 2015 aan de raad is aangeboden onderdeel hiervan uit.

In het VGRP is 100 % kostendekkendheid afgesproken. Jaarlijks mogen de kosten voor rioolheffing met een bepaald percentage stijgen.

Aan de exploitatiekosten voor het taakveld riolering en het taakveld water kunnen kosten voor kwijschelding, perceptiekosten en BTW worden toegerekend. Deze totale kosten worden afgezet tegen de rioolheffing. Het verschil wordt onttrokken of toegevoegd aan de voorziening.

Tabel 131 Ontwikkeling van de voorziening**x € 1.000**

Stand	Toev.	Onttr.	Stand	Toev.	Onttr.	Stand	Toev.	Onttr.	Stand	Toev.	Onttr.	Stand	Toev.	Onttr.	Stand
W 31-12-15	B 2016	B 2016	B 31-12-16	B 2017	B 2017	B 31-12-17	2018	2018	B 31-12-18	2019	2019	B 31-12-19	2020	2020	B 31-12-20
2.187	-	511	1.676	-	638	1.038	-	397	642	-	165	477	-	165	312

Tabel 132 Bestaande investeringsaanvragen riolering x € 1.000

B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
1.468	1.571	743	438

Tabel 133 Kapitaallasten op bestaande en nieuwe investeringen x € 1.000

B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
1.080	1.200	1.223	1.213

Tabel 134 Beheerkosten**x € 1.000**

	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Beheerkosten en klein onderhoud	4.415	4.357	4.383	4.410
Groot onderhoud	1.466	1.753	1.853	1.953
Mutatie VZ groot onderhoud	-1.107	-621	-362	-233
Kapitaallasten	1.080	1.200	1.223	1.213
Totaal	5.854	6.688	7.096	7.343

Begraafplaatsen*Omschrijving beleidskader*

Voor de begraafplaats zijn de beheerverordening en uitvoeringsbesluiten leidend. De begraafplaats wordt op het basis onderhoudsniveau (CROW niveau 'B') onderhouden waarbij duurzaam technische instandhouding het uitgangspunt is.

Tabel 135 Begroting begraafplaatsen**x € 1.000**

Beheer	KO	GO	totaal	Beheer	KO	GO	Totaal	Beheer	KO	GO	Totaal	Beheer	KO	GO	Totaal
2017				2018				2019				2020			
190	69	20	279	190	69	20	279	190	69	20	279	190	69	20	279

Vastgoed*Omschrijving algemeen beleidskader*

De basis voor het beheer van gemeentelijk vastgoed is vastgelegd in het vastgestelde accommodatiebeleid. Naast richtinggevende kaders voor de inzet van het gemeentelijke vastgoed (concentreren en clusteren, kostendekkend), de kaders voor het gebruik (het huidige sociaal-culturele en sportieve klimaat in stand houden op basis van (gesubsidieerd) particulier initiatief), eigendom (het ondersteunen van activiteiten betekent niet automatisch het in eigendom hebben van een scala aan gebouwen) en financiën (door herschikken van voorzieningen moeten middelen beschikbaar komen) is het gehele beleidskader voor iedereen toegankelijk en duidelijk.

De uitvoering van het kader vindt plaats aan de hand van vier geformuleerde 'sporen van beleid' (operationeel beheer, zorg-, sport- en cultuurspoor).

Beleidskader onderhoud

Het beheer en onderhoud van het gemeentelijk vastgoed wordt samengevat in een nieuw Beheerplan Vastgoed. Op basis van de meerjaren onderhoudsplannen (MJOP's) per pand of per object wordt het beheer van de totale vastgoedportefeuille samengevat voor de komende jaren met een doorkijk naar de toekomst. In het beheerplan wordt onderscheid gemaakt in (de geprognoseerde) kosten voor het reguliere periodieke onderhoud zoals schilderwerk, grootschalig instandhoudingsonderhoud waaronder dakvervangingen en uitgesteld onderhoud.

Omvang vastgoedportefeuille

Alle panden die onderdeel uitmaken van de vastgoedportefeuille zijn geïnventariseerd. Door vastgoedbeslissingen, bijvoorbeeld herpositioneren, herontwikkelen, restauratie en renovatie, herbestemmen of afstoten wordt invulling gegeven aan de beleidskaders. Met name door verkoop van accommodaties vermindert de omvang van de portefeuille op termijn.

Tractie

Omschrijving beleidskader

De gemeente beschikt over een groot aantal tractiemiddelen die beschikbaar gesteld worden aan de Werkorganisatie Duivenvoorde voor de uitvoering van werkzaamheden binnen de gemeente. Werkzaamheden waarvoor de voertuigen zijn aangeschaft zijn onder andere: beheer openbare ruimte, toezicht, afvalinzameling en facilitaire zaken. Het 'Beheerplan tractie' wordt in 2016 geactualiseerd. Uitgangspunt is dat de voertuigen goed onderhouden zijn zodat deze effectief, efficiënt en veilig ingezet kunnen worden door de medewerkers van de Werkorganisatie Duivenvoorde.

Tabel 135 Begroting tractie x € 1.000

B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
533	523	518	450

Paragraaf 4 Financiering

Treasuryfunctie en -beleid

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. En dit op een zodanige wijze, dat risico's en kosten worden geminimaliseerd en opbrengsten worden geoptimaliseerd.

De wettelijke kaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie liggen onder andere vast in de wet financiering decentrale overheden (fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen en de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof). De kaders voor de treasuryfunctie zijn vastgelegd in het Treasurystatuut. Daarin ligt de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vast in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Ook besteedt het treasurystatuut aandacht aan de bevoegdheden en administratieve organisatie.

Schatkistbankieren

Om beter kunnen voldoen aan de door Europa gestelde begrotingsdiscipline is sinds 15 december 2013 een daartoe strekkende wijziging van de wet Financiering decentrale overheden (fido) van kracht. Met ingang van die datum zijn decentrale overheden verplicht tot schatkistbankieren zonder leenfaciliteit. Dit betekent dat overtollige kasmiddelen niet langer 'in de markt' uitgezet kunnen worden maar alleen bij 's Rijks schatkist, zijnde het ministerie van Financiën, en overige decentrale (mede)overheden. Dat is van grote invloed op de treasuryfunctie en het financieringsresultaat.

In 'Rijks schatkist kan een decentrale overheid middelen aanhouden in rekening-courant en/of in deposito's met een looptijd variërend van een week tot maximaal 30 jaar. Over het dagelijkse saldo in rekening-courant wordt de daggeldrente (het zgn. Eonia-tarief) vergoed. De te vergoeden rente op deposito's is gelijk aan de percentages waartegen het Rijk zelf leent op de geld- en kapitaalmarkt. Omdat de actuele rentetarieven historisch gezien extreem laag zijn en soms zelfs negatief, is expliciet bepaald dat de aan decentrale overheden te vergoeden rente nooit negatief kan zijn. Alle rentepercentages worden dagelijks vastgesteld op basis van de actuele marktrente.

Uitzettingen uit hoofde van de publieke taak blijven voor decentrale overheden mogelijk. Zo kunnen ook na invoering van het verplicht schatkistbankieren leningen worden verstrekt aan derden of eigen vermogen aan verbonden partijen.

Daarnaast kunnen decentrale overheden er als alternatief voor het aanhouden van overtollige middelen in 'Rijks schatkist voor kiezen om schulden af te lossen en/of aan elkaar leningen te verstrekken (los van de publieke taak). Bij onderling te verstrekken leningen gelden twee voorwaarden.

Ten eerste mag er geen verticale toezichtrelatie bestaan tussen geldverschaffer en lener en ten tweede dienen onderlinge leningen aan het CBS te worden gerapporteerd op een nog nader te bepalen wijze. Gelden mogen uitsluitend worden uitgezet in de vorm van hoofdsomgarantieproducten of vastrentende waarden.

Beleidskader 2017 - 2020

De huidige inschatting is dat de komende jaren sprake zal zijn van een verder toenemend financieringstekort dat evenwel onder de maximale overeengekomen grens van € 55 mln. zal blijven.

Om de rentekosten zo laag mogelijk te houden wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van het rekening-courantkrediet van de BNG van € 6,4 mln. en overige (korte termijn)mogelijkheden voor zover deze goedkoper zijn dan het BNG-rekening courant-tarief. Deze wijze van financiering wordt beperkt door de maximaal aan te trekken hoeveelheid korte middelen die tot uitdrukking komt in de kasgeldlimiet. Daarnaast zijn de verwachtingen omtrent de ontwikkeling van de geldmarkt- en de kapitaalmarktrente uiteraard een belangrijke andere factor bij het bepalen van het tijdstip waarop en van de looptijd waarvoor eventueel gelden worden aangetrokken.

Pas wanneer het rekening-courantkrediet volledig is gebruikt en daarbij overschrijding van de maximaal toegestane termijn van 3 opvolgende kwartalen van de kasgeldlimiet dreigt, wordt op basis van de financieringsbehoefte en de liquiditeitenplaning de kapitaalmarkt betreden.

Met ingang van 2014 is het schatkistbankieren zonder leenfaciliteit verplicht waardoor het wegzetten van tijdelijk overtollige geldmiddelen bij onze huisbankier slechts voor 0,75% van het begrotingstotaal, hetgeen overeenkomt met ca. € 423.000, zal zijn toegestaan. Aangezien Voorschoten een structurele financieringsbehoefte heeft, is het schatkistbankieren nauwelijks van invloed op het Voorschotense treasurybeleid.

Omdat de rentevergoeding op de verplicht bij het Rijk aangehouden kasoverschotten achterblijft bij de geldende vergoedingen in de markt zal bekeken worden in hoeverre de aanvullende financieringsbehoefte kan worden aangetrokken van andere decentrale overheden. Dit is een mogelijkheid die onder het schatkistbankieren bestaat en die voor beide partijen beter zal renderen dan het aanhouden van tegoeden in de vorm van deposito's bij het Rijk.

Hierbij zal mogelijk gebruik worden gemaakt van de standaardisatie van contracten die BNG Vermogensbeheer B.V. (onderdeel van de Bank Nederlandse Gemeenten) kan bieden. Afhankelijk van de te betalen tarieven kunnen kapitaalmarktleningen ook worden aangetrokken via andere hierin gespecialiseerde financiële instellingen.

Financieringspositie 2017

Begin 2017 bestaat de beleggings- en financieringsportefeuille ad € 35,6 miljoen naar verwachting uit:

Tabel 136 Overzicht beleggings- en financieringsportefeuille

Uitgezette / aangetrokken middelen	Looptijd	Bedrag 1 januari 2017 (x € 1.000)	Gemiddeld rentepercentage	Expiratie
<u>Opgenomen gelden</u>				
Langlopende leningen	5 - 40 jaar	- 31.506	2,65	2018 - 2052
Idem. in 2016 aan te trekken		- 7.389		
BNG rekening courant		- 4.795	0,0	
<u>Uitgezette gelden</u>				
BNG lening	15 jaar	4.800	3,97	2020
Leningen i.k.v. publieke taak	div.	3.310	div.	div.
Schatkistbankieren rekening courant		0		
Saldo uitzettingen en opgenomen middelen		-35.580		

Ontwikkeling liquiditeit

In de berekening van de korte termijn, liquiditeitsprognose dienen de lange termijn-/ kapitaalmarkt posities buiten beschouwing te worden gelaten. Aldus gecorrigeerd heeft het bovenstaande overzicht van de beleggings- en financieringsportefeuille van begin 2017 naar verwachting een tekort aan kort geld van ca. € 12,2 miljoen in zich. Hiervan zal maximaal € 4,8 mln. gedekt mogen worden met kort geld (zie Kasgeldlimiet). Het restant zal aanvullend met zgn. lang geld moeten worden gedekt. Dit betekent dat in 2016 naar verwachting nog voor ca. € 7,4 mln. aan lange financiering aangetrokken zal moeten worden.

In navolgende balans is afgestapt van het tot in de begroting voor 2016 gehanteerde uitgangspunt om de meerjarenbalans op te stellen in de veronderstelling dat alle uit eerdere besluitvorming openstaande (investerings-) kredieten aan het eind van het lopende begrotingsjaar zijn uitgegeven. Uitgegaan wordt van een behoudende doch realistische inschatting van de ontwikkeling van de investeringsuitgaven van rond de € 4,0 miljoen per jaar. De oude handelswijze bracht immers met zich mee dat de gepresenteerde geprognosticeerde waarde van de rekening courant met het Rijk dan wel het financieringssaldo aan het begin van het begrotingsjaar af zal wijken van de waarde zoals die uit de jaarrekening zal volgen en dat voor een groot deel voor het gerealiseerde onderuitputting op de investeringsuitgaven. Daarnaast kan onderuitputting optreden op de exploitatie; dit 'risico' blijft bestaan. Desalniettemin zal van deze aanpassing een hogere voorspellende waarde voor de verwachte liquiditeitsontwikkeling en de in de paragraaf weerstandsvermogen vermelde financiële kengetallen uitgaan.

De in de financiële begroting en bijlagen opgenomen bedragen voor balansposten zijn uiteraard nog wel opgesteld conform de besluitvorming; van een aangepaste investeringsplanning en liquiditeitssaldo is daar geen sprake.

De geprognosticeerde balans voor 2016 - 2020 geeft het volgende beeld:

Tabel 137 Gepronosticeerde balans 2016-2020

x € 1.000

Boekwaarde per 31 december	2016	2017	2018	2019	2020
ACTIVA					
Materiële vaste activa					
Volgens staat C	48.571	50.168	51.802	53.452	57.486
Financiële vaste activa					
langlopende uitzettingen	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
aan woningbouwcorporaties	1.426	984	509	0	0
Overige langlopende leningen u/g deelnemingen	6.684	6.645	6.605	6.570	1.734
	290	290	290	290	290
Voorraden					
MPG (bouwgrondexploitaties)	9.836	8.286	6.365	4.795	3.095
Uitzettingen < 1 jaar					
vorderingen openbare lichamen *	2.588	2.588	2.588	2.588	2.588
Rek Courant met Rijk (saldo met INV en saldo GREX)	0	0	0	0	0
Overig *	3.252	3.252	3.252	3.252	3.252
Liquide middelen **	0	0	0	0	0
Overlopende activa *	3.203	3.203	3.203	3.203	3.203
Totaal activa/investeringen	84.849	84.414	83.612	83.148	80.647
PASSIVA					
Eigen Vermogen					
Algemene reserves	13.482	11.477	11.312	11.147	11.059
Bestemmingsreserves	10.587	10.837	9.589	8.880	8.672
Vreemd Vermogen					
Voorzieningen	7.121	5.589	5.018	4.706	4.535
Vaste geldleningen (zonder herfinanciering)	31.506	27.906	24.306	15.506	12.706
Kortlopende schulden < 1 jaar	2.923	2.923	2.923	2.923	2.923
Overlopende passiva *	7.046	7.046	7.046	7.046	7.046
Totaal passiva/financiering	72.665	65.778	60.194	50.208	46.941
Financieringssaldo (- = tekort)	-12.184	-18.637	-23.419	-32.941	-33.706

*Voor deze posten die eigenlijk uit de bedrijfsvoering volgen, is uitgegaan van het 2-jaarsgemiddelde van de jaarrekeningen over 2014 en 2015.

** Indien van toepassing is voor de post liquide middelen is uitgegaan van het maximaal onder het schatkistbankieren aan te houden banksaldo van 0,75% van het begrotingstotaal.

Tabel 138 Schuldpositie**x € 1.000**

Cum. fin.saldo per 31 december (x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020
Financieringssaldo	-12.184	-18.637	-23.419	-32.941	-33.706
Waarvan lang aan te trekken i.v.m. kasgeldlimiet	-7.389	-13.842	-18.788	-28.388	-29.242
waarvan veroorzaakt door herfinanciering (cumulatief)	-3.600	-9.200	-15.400	-23.800	-29.200
Nieuwe financieringsbehoefte	-8.584	-9.437	-8.019	-9.141	-4.506
Netto schuldquote (in %)	67,2%	89,8%	92,8%	94,8%	91,5%
Idem gecorrigeerd voor alle leningen (in %)	55,0%	75,4%	79,2%	82,2%	88,1%
totale schuldpositie	43.690	46.543	47.725	48.447	46.412

Naar verwachting is begin 2017 sprake van een financieringsbehoefte van € 12,2 mln. In 2017 zal deze behoefte met naar verwachting € 6,5 mln. oplopen. Hiervan wordt € 5,6 mln. Veroorzaakt door herfinanciering van aflossingen en betreft € 0,9 mln. nieuwe financieringsbehoefte.

De in het kader van het ingestelde investeringsplafond doorgaande investeringen als in Knooppunt Voorschoten en Vlietwijk, de bijschrijvingen op de bouwgrondexploitaties en de aflossingen op de bestaande leningenportefeuille zijn de voornaamste oorzaken van de stijging van het financieringstekort.

Geconstateerd wordt dat met het volgen van de geactualiseerde investeringsplanning het overeengekomen schuldenplafond van € 55 mln. niet overschreden zal worden. Deze constatering wordt in hoge mate beïnvloed doordat in de prognose wordt uitgegaan van een realistisch jaarlijks investeringsvolume van € 4,0 mln.. In het theoretische geval dat alle in 2016 en eerder beschikbaar gestelde kredieten nog in 2016 uitgevoerd zouden worden, zou begin 2017 sprake zijn van een overschrijding met € 2,5 mln. van het maximale bruto leningen-plafond van € 55 mln. De vertraging in de investeringsuitvoering blijkt daarmee vanuit financieel oogpunt een 'blessing in disguise', ook voor het EMU-saldo. Zolang de nieuwe investeringen niet uitgevoerd zijn wordt door afschrijving van activa ruimte gecreëerd om onder het schuldenplafond te blijven.

Met het vaststellen van deze begroting wordt de verwachte omvang van het financieringstekort per ultimo 2017 van € 18,6 mln. als kader voor de tot eind 2017 (maximaal) aan te trekken financiering benoemd. De werkelijke financieringsbehoefte is uiteraard afhankelijk van de feitelijke realisatie maar zal het kader niet te buiten mogen gaan zonder instemming van de raad.

Schuldquote

Binnen de integrale financiering zal Voorschoten per 1 januari 2017 naar verwachting voor € 38,9 mln. aan langlopende geldleningen en € 4,8 mln. aan rekening courant aangetrokken hebben. Hierbij hoort een netto schuldquote van ongeveer 67,2%. Dit betekent dat per saldo sprake is van een schuldpositie van ongeveer 67,2% van de baten in de gemeentelijke exploitatie (vóór beschikking over reserves). In 2017 loopt de schuldquote evenwel op naar 89,8% en in 2018 en 2019 naar resp. 92,8% en 94,8% om daarna weer af te nemen tot 91,5% eind 2020 (zie tabel 138).

Deze ratio's geven een aanzienlijke verslechtering te zien ten opzichte van vorige publicaties omdat met ingang van 2016 de aan provincie Zuid-Holland verstrekte € 9,0 mln. bijdrage voor de Rijnlandroute niet langer als financieel vast actief dient te worden gezien maar als een immaterieel actief dat niet meetelt in de berekening van de schuldquote.

Renteontwikkeling 2017

Sinds de laatste aanpassing van 10 maart 2016 door de Europese Centrale Bank van het tarief voor de herfinancierings(refi)rente bedraagt deze de historisch lage 0,00%. Banken kunnen dus gratis kort geld lenen bij de ECB. Op de interbancaire geldmarkt geldt evenwel een nog lager 3-maandstarief van bijna – 0,30%.

De ECB blijft een ruim monetair beleid voeren en koopt tot maart 2017 nog maandelijks € 80 mrd. aan staatsleningen ed. op. Dit draagt er toe bij dat de Nederlandse economie in 2016 en 2017 met naar verwachting resp. 1,6% en 1,4% groeit (was 2,0%) bij een inflatie van 0,7% in 2016 en 1,5% in 2017. De korte rente loopt waarschijnlijk nog iets verder terug. De lange rentetarieven zullen onder invloed van het gematigd economisch herstel oplopen.

Uitgaande van het Economisch beeld van BNG van 18 juli jl. wordt een korte (3 maands)rente van ca. - 0,40 % verwacht voor kasgeld eind 2016. De depositovergoedingen van het agentschap van het Ministerie van Financiën lopen daardoor ook in 2016 iets verder terug naar – 0,5%.

De verwachting voor de 10-jaarsrente aan het begin van 2017 bedraagt afgerond 1,0 %. De verwachte gemiddelde 10-jaarsrente over 2017 bedraagt 1,2 %.

Resultaat externe rente 2017

Op basis van bovenstaande ontwikkelingen en verwachtingen wordt in 2017 per saldo een negatief rente- en beleggingsresultaat van € 586.000 geraamd. Dit saldo bestaat voor € 880.000 uit financieringslasten en voor € 294.000 uit rentebaten op verstrekte geldleningen

Risicobeheer

Alle treasury-activiteiten vinden plaats binnen de kaders, richtlijnen en limieten als vastgesteld in het Treasurystatuut en overige wetgeving (voor zover deze niet in het Treasurystatuut zou zijn verwerkt).

Toezihtnormen

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de netto-vlottende schuld en beperkt daarmee het renterisico op de korte schuld. De limiet wordt bepaald voor korte financiering met een rentetypische looptijd van maximaal 1 jaar en wordt gerelateerd aan het begrotingstotaal.

Met een begrotingstotaal van ca. € 56,4 miljoen bedraagt de kasgeldlimiet voor 2017 € 4.795.000 (8,5%). Ten opzichte van de begroting voor 2016 neemt hierdoor het bedrag met € 275.000 af dat aan korte termijnfinanciering kan worden aangetrokken ter financiering van de publieke taak.

Onderstaande prognose van de ontwikkeling van de kasgeldlimiet geeft aan, dat begin 2017 reeds voor € 7,4 mln. aan aanvullende lange financiering aangetrokken dient te zijn na maximale financiering onder de kasgeldlimiet van € 4,8mln.

In de loop van 2017 loopt de behoefte aan aanvullende lange financiering verder op naar € 13,8 mln. (cumulatief) aan het eind van het vierde kwartaal.

Tabel 139 Prognose kasgeldlimiet 2017

x € 1.000

Prognose kasgeldlimiet 2017 aan het begin van het kwartaal	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
Gemiddeld liquiditeitssaldo (bruto)	-12.184	-13.798	-15.411	-17.024
Kasgeldlimiet (incl. grex)	4.795	4.795	4.795	4.795
Ruimte onder de kasgeldlimiet				
Overschrijding van de kasgeldlimiet = aan te trekken lange financiering	-7.389	-9.002	-10.615	-12.229

De renterisiconorm van 20% van het begrotingstotaal wordt in meerjarenperspectief niet overschreden.

Tabel 140 Renterisico vaste schuld 2017

x € 1.000

Renterisico vaste schuld	2017	2018	2019	2020
1 Renteherzieningen	0	0	0	0
2 Aflossingen	5.600	6.200	8.400	5.400
3 Renterisico (1 + 2)	5.600	6.200	8.400	5.400
4 Renterisiconorm	11.283	10.896	10.712	10.503
5a Ruimte onder renterisiconorm	5.683	4.696	2.312	5.103
5b Overschrijding renterisiconorm				
4a Begrotingstotaal 2016 (incl grex)	56.415	54.480	53.559	52.515
4b percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4 Renterisiconorm 2016	11.283	10.896	10.712	10.503

Vermogenswaarden

De gemeente is in het bezit van aandelen van de NV Bank van Nederlandse Gemeenten (BNG) en het netwerkbedrijf Alliander.

In de exploitatiebegroting wordt het dividend, dat op basis van het aandelenbezit wordt uitgekeerd, structureel geraamd op basis van uitkering in voorafgaande jaren. Met incidentele meevallers, zoals de 'extra uitkeringen' en tijdelijke verhogingen wordt niet structureel gerekend.

Wet Houdbare Overheidsfinanciën

Volgens Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). In 2013 is de Wet houdbare overheidsfinanciën aangenomen waarmee decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen. De wet komt er op neer dat het begrotingstekort (lees: de geldschepping) door alle medeoverheden beperkt dient te blijven tot een jaarlijks afnemende afgeleide norm van voor 2016 inmiddels 0,4% van het bruto binnenlands product (bbp). Om hun EMU-saldo te kunnen monitoren zouden voor gemeenten en provincies

jaarlijks individuele EMU-referentiewaarden worden gepubliceerd. Voor 2016 heeft dit evenwel niet plaatsgevonden. Eind september is het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen waarin een verdere verlaging van het plafond voor de decentrale overheden tot 0,3% wordt besproken en de referentiewaarden voor 2017 wel/niet zullen worden voorgesteld. Ze kunnen pas 4 weken nadat de minister van Financiën de Staten-Generaal daarover heeft geïnformeerd worden vastgesteld.

In deze kabinetsperiode zullen overschrijdingen van de macronorm niet in sancties uitmonden. Dreigt de landelijke macronorm overschreden te worden dan zullen *na deze kabinetsperiode* maatregelen genomen worden waarbij de individuele referentiewaarden en eventuele overschrijding daarvan als aanknopingspunten dienen. Vooralsnog wordt een overschrijding van die norm evenwel niet voorzien.

In 2015 bedroeg de referentiewaarde voor Voorschoten uitgaande van de oorspronkelijke 0,5%-norm € 2,162 mln., voor 2016 is er dus geen referentiewaarde.

Het EMU-saldo voor Voorschoten voor 2017 komt uit op - € 4,914 miljoen. Het betekent dat in EMU-termen de uitgaven € 4,914 miljoen groter zijn de inkomsten.

VNG adviseert gemeenten overigens om niet heel strak te sturen op de EMU-referentiewaarde. Tussen de decentrale overheden worden plussen en minnen ten opzichte van de individuele EMU-referentiewaarde namelijk gesaldeerd en strikte focus op de eigen norm leidt mogelijk tot een onnodig uitstel van investeringen door gemeenten.

De EMU-systematiek werkt daarnaast op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat decentrale overheden hanteren. Investeringen en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

In plaats van focus op het EMU-saldo kunnen gemeenten beter sturen op de ontwikkeling van de hoogte van de schuld. Als Voorschoten hebben wij aandacht voor de financieringspositie van onze gemeente via de jaarstukken en begroting en de daarin verplicht opgenomen paragrafen Financiering en Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

EMU-saldo

In onderstaand overzicht is de geactualiseerde berekening van de EMU-saldi voor de jaren 2016 tot en met 2018 weergegeven. Het zijn met name de investeringen en de grondexploitatie die de overschrijdingen veroorzaken.

Tabel 141 Berekening Emu-saldo

x € 1.000

Berekening EMU-saldo					
Vraag			2016 Volgens realisatie tot en met juni 2016 *	2017 volgens begroting 2017	2018 volgens meerjaren- raming
+	1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-7.422	-1.730	-1.927
+	2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	5.582	2.519	2.857
+	3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	3.199	1.296	1.396
-	4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	4.000	4.171	1.779
+	5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	134	0	0
+	6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
-	7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0
+	8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
-	9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	4.761	2.828	1.967
-	10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0
	11	Verkoop van effecten:			
	11a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee
-	11b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0	0	0
Berekend EMU-saldo			-7.268	-4.914	-1.420

*aangevuld met raming resterende periode

De met de realisatie gecorrigeerde raming voor 2016 laat een groot verruimend effect zien. De uitkomst voor 2017 geeft een kleiner verruimend effect dat nog altijd boven de referentiewaarde van 2015 van - € 2,3 mln. uitkomt. Indien de voortgang van de jaarrekening over 2017 een vergelijkbare uitkomst te zien geeft en de toegestane geldschepping wordt overschreden, kan het nodig zijn maatregelen te nemen om eventuele sancties te voorkomen.

Van de begrotingscijfers voor 2018 gaat vooralsnog een beperkte verruiming van de geldhoeveelheid uit die onder de verwachte referentiewaarde zal uitkomen.

Maatregelen ter beperking EMU-saldo: investeringsplafond

Zoals eerder is aangegeven is in het financieel onderhandelaarsakkoord overeengekomen in de huidige kabinetsperiode nog geen sancties op te leggen bij overschrijding van de EMU-norm. Deze ruimte dient te worden aangegrepen om een prioriteitenstelling binnen de investeringswensen aan te brengen en deze vervolgens af te zetten tegen de beschikbare structurele ruimte in de exploitatie.

Samen met het bij elke jaarrekening doorlopen van 'openstaande' investeringskredieten op hun wenselijkheid en het voor maximaal 2 jaar aanhouden van de kredieten, zorgt het investeringsplafond voor een verdere afname van het investeringsvolume waarmee overschrijdingen van de EMU-norm minder waarschijnlijk worden.

Hoewel in eerste instantie ingegeven om de toekomstige exploitatie niet te rigide te laten worden door een steeds groter wordende en nauwelijks te beïnvloeden afschrijvingslast, gaat van het ingestelde investeringsplafond een positieve invloed uit op het EMU-saldo.

Het investeringsplafond kan dus gezien worden als een van de maatregelen die de gemeente na deze kabinetsperiode bij dreigende overschrijding van de referentiewaarde dient te nemen, nl. het prioriteren en temporiseren van investeringen.

Berekening renteresultaat 2017

a.	Externe rentelasten over de lange en korte financiering	880.272	
b.	Externe rentebaten	<u>293.946</u>	-
	Totaal door te rekenen externe rente	586.326	
c1.	Rente toe te rekenen aan grondexploitaties	252.030	-
c2.	Rente projectfinanciering toe te rekenen aan taakveld	0	-
c3.	Rentebaten van doorverstrekte leningen indien daar projectfinanciering voor is aangetrokken	<u>0</u>	+
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		334.296
d1.	Rente over eigen vermogen	0	+
d2.	Rente over voorzieningen	<u>20.758</u>	±
	Aan taakvelden toe te rekenen rente		355.054
e.	Werkelijke aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	<u>618.766</u>	-
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury		-263.712

De aan de taakvelden toe te rekenen rente bedraagt € 355.054. Afgezet tegen een boekwaarde van de geactiveerde investeringen van ca. € 71,4 mln. resulteert een naar boven afgeronde omslagrente van 1,0%.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering licht het gemeentebestuur het voorgenomen beleid toe op het gebied van de PIOFACH-taken. PIOFACH staat voor personeel, informatievoorziening, financiën, administratieve organisatie, communicatie en huisvesting. Globaal gezegd zijn het de taken die nodig zijn om de gemeente als organisatie te laten functioneren.

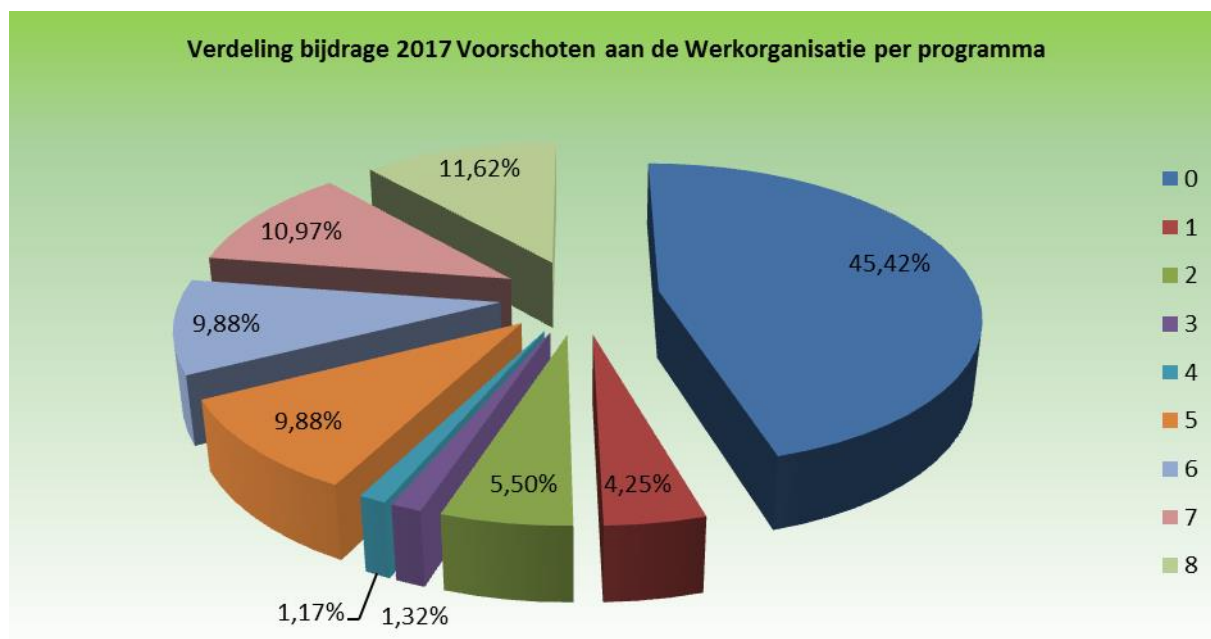
In Voorschoten zijn de bedrijfsvoeringstaken belegd bij de gemeenschappelijke regeling “Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV)”. De gemeente als organisatie heeft deze taken daardoor niet meer zelf in huis. Dat betekent dat de verantwoording hierover plaatsvindt in de paragraaf bedrijfsvoering van de werkorganisatie.

In de begroting van de Werkorganisatie staan de kosten begroot van het programma bedrijfsvoering en het programma dienstverlening. Daartegenover staat de bijdrage van de gemeente Voorschoten als inkomst in de werkorganisatie begroot. De bijdragen van de deelnemende gemeenten zijn gelijk aan de totaal geraamde kosten in de werkorganisatie. In de gemeentelijke begroting van Voorschoten staan de kosten geraamd van de bijdragen aan de werkorganisatie. Deze kosten staan verdeeld over de gehele begroting. De verdeling van de kosten over de taakvelden in 2017 (op basis van de vastgestelde begroting 2017 van de werkorganisatie Duivenvoorde) ziet er op programmaniveau als volgt uit;

Tabel 142 Verdeling bijdrage aan de WODV per programma

Programma	2017	2018	2019	2020
0. Bestuur en ondersteuning	6.422.373	6.026.847	6.034.603	5.934.269
1. Veiligheid	600.307	600.307	600.307	600.307
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	777.108	777.108	777.108	777.108
3. Economie	186.979	186.979	186.979	186.979
4. Onderwijs	165.502	165.502	165.502	165.502
5. Sport, cultuur en recreatie	1.397.035	1.397.035	1.397.035	1.397.035
6. Sociaal domein	1.396.901	1.396.901	1.396.901	1.396.901
7. Volksgezondheid en milieu	1.551.739	1.551.739	1.551.739	1.551.739
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.642.876	1.639.377	1.629.532	1.629.532
Totaal	14.140.820	13.741.795	13.739.706	13.639.372

Figuur 2 Verdeling bijdrage aan de WODV per programma

In begroting 2017 zijn wijzigingen opgevoerd waardoor de bijdrage aan de werkorganisatie Duivenvoorde wijzigt. In tabel 143 wordt de gemeentelijke bijdrage van Voorschoten na wijzigingen weergegeven. De motie 100442 is hierin nog niet verwerkt.

Tabel 143 Bijdrage aan WODV na wijzigingen

Bijdrage aan de WODV	2017	2018	2019	2020
Primitieve begroting 2017	14.140.820	13.741.795	13.739.706	13.639.372
Versterking ICT (P0)	22.500	22.500	22.500	22.500
Verlaging bijdrage bedrijfsafval (P7)	-19.500	-19.500	-19.500	-19.500
Bijdrage na wijzigingen	14.143.820	13.744.795	13.742.706	13.642.372

Met ingang van de begroting 2017 verandert de regelgeving rondom de gemeentelijke begrotingen. Sinds april van dit jaar is het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van kracht. Dit is aanleiding geweest om nog eens kritisch te kijken naar de inhoud van de hele begroting.

Deze kritische inventarisatie heeft ertoe geleid dat we ervoor hebben gekozen om de bedrijfsvoering niet meer in de begroting van Voorschoten toe te lichten. De belangrijkste reden hiervoor is dat niet het college van Voorschoten, maar het bestuur van de WODV verantwoordelijk is voor de bedrijfsvoeringstaken. Uit oogpunt van transparantie moet de verantwoording dan ook daar plaatsvinden.

Daarnaast was de strekking van "oude" teksten meer bestuurlijk van aard dan bedrijfsmatig. De toelichting op het beleid op bestuurlijk terrein vindt in zijn geheel plaats in programma 0 "Bestuur en ondersteuning" en is niet op zijn plek in de paragraaf bedrijfsvoering.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de verbonden partijen, een omschrijving van hun publieke taak en eventuele ontwikkelingen in 2017.

Er is sprake van een verbonden partij als het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft. Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een *bestuurlijk belang* als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alléén een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht - de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen - is er strikt genomen géén sprake van een verbonden partij.

Van een *financieel belang* is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiës).

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de betreffende verbonden partijen onder vermelding van het financieel belang van de gemeente Voorschoten daarin. De gemeente Voorschoten heeft, volgens onderstaand overzicht, bestuurlijke en financiële belangen in zeven gemeenschappelijke regelingen en drie naamloze vennootschappen

Tabel 144 Verbonden partijen Voorschoten

Naam Verbonden partij
GR Holland Rijnland
Veiligheidsregio Hollands Midden
GR Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden
GR GGZ subsidies
GR Werkorganisatie Duivenvoorde
GR Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)
GR Inkoopbureau H-10
BNG NV
Alliander NV
Dunea NV

Lijst verbonden Partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	De regio Holland Rijnland wordt bestuurd door een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. De gemeenteraden benoemen de leden van het Algemeen Bestuur, dat uit haar midden een Dagelijks Bestuur aanwijst. Naast een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur kent Holland Rijnland portefeuillehoudersoverleggen. Het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland is een zogenaamd 'gemengd bestuursmodel'. Dat betekent dat gemeenten zelf kiezen of zij collegeleden, raadsleden of een combinatie daarvan afvaardigen in het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur vergadert doorgaans vier keer per jaar. Op 1 januari 2016 is de 7^e algehele herziening van de Gemeenschappelijke Regeling Holland Rijnland in werking getreden, met o.a. de volgende wijzigingen. 1. Het stemgewicht van een AB-lid dat zitting neemt in het DB is 1 (artikel 9, lid 7). 2. Het aantal stemmen per gemeente is 1 stem per 10.000 inwoners, afgerond naar boven, vermenigvuldigd met de factor 3. Iedere gemeente vaardigt 2 leden af; gemeenten die een DB-lid leveren, mogen een derde AB-lid afvaardigen. De uitgebrachte gemeentelijke stemmen worden vermenigvuldigd met 3. Doordat DB-leden maar 1 stem hebben, zijn deze stemmen te verwaarlozen in verhouding tot het aantal stemmen per gemeente Het Dagelijks Bestuur van de regio wordt aangewezen uit de leden van het Algemeen Bestuur. Uit de drie clusters (Duin- en Bollenstreek, de Leidse Regio en de Rijnstreek) worden elk twee leden voorgedragen. Elk lid van het Dagelijks Bestuur is portefeuillehouder voor een of meerdere beleidsvelden. Het Dagelijks Bestuur doet na advisering door het portefeuillehoudersoverleg voorstellen aan het Algemeen Bestuur of de colleges van Burgemeester en Wethouders. Ook is het Dagelijks Bestuur belast met de uitvoering van besluiten van het Algemeen Bestuur. Elk college van Burgemeester en Wethouders is in elk portefeuillehoudersoverleg vertegenwoordigd. Dit is dé tafel waar de veertien portefeuillehouders elkaar treffen en waar feitelijk 'zaken' worden gedaan. In de besturingsfilosofie van Holland Rijnland is het politiek primaat in deze portefeuillehoudersoverleggen gelegd. De gemeentelijke vertegenwoordigers spreken in de portefeuillehoudersoverleggen dan ook niet op persoonlijke titel, maar namens de eigen gemeente. Alle voorstellen die in het Algemeen Bestuur worden geagendeerd, zijn eerst in het portefeuillehoudersoverleg besproken. De portefeuillehoudersoverleggen zijn openbaar en telkens in een ander gemeentehuis in de regio.

Eigenaarsrol	De 14 gemeenten (Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude).	
Opdrachtgeversrol	Het Algemeen Bestuur.	
	Publiek Belang	
Taakveld	Holland Rijnland faciliteert de gemeenten om in staat te zijn om tijdig analyses te maken van nieuwe, strategisch belangrijke ontwikkelingen en hier naar te kunnen acteren. Daarnaast doet Holland Rijnland uitvoerende taken, zoals het Regionaal Bureau Leerplicht, de ondersteuning van de Urgentiecommissie Woonruimteverdeling, de Regiotaxi en het faciliteren van de Tijdelijke Werkorganisatie Jeugd. Verder wordt gewerkt aan de transitie van de organisatie ten behoeve van de rolverandering en het financieel afgesproken kader (25% bezuiniging inwonerbijdrage in 2017 t.o.v. 2013).	
Doelstelling	Holland Rijnland draagt binnen de regio zorg voor een optimale verbinding, ontmoeting en samenwerking op ruimtelijk, economisch en sociaal gebied.	
Besluit tot deelname	2004.	
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur is de gemeente Voorschoten vertegenwoordigd met een raadslid en een collegelid.	
Relatie met andere verbonden partijen	Holland Rijnland is niet verbonden aan andere organen, maar participeert wel in diverse overlegorganen.	
	Financieel Belang	
Gemeentelijk financieel belang	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 291.746	€ 291.746
Eigen en vreemd vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	Eigen vermogen: € 84.681 Vreemd vermogen: € 572.263	Eigen vermogen: € 84.681 Vreemd vermogen: € 483.776
Verwachte omvang financieel resultaat 2017	Nihil	
	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten	
Visie en beleidsvoornemens	De veertien aangesloten gemeenten vormen gezamenlijk een regio die gelegen is tussen de 2 metropoolregio's Amsterdam en Rotterdam Den Haag. De regio wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid voor inwoners om te wonen, werken en recreëren én voor het bedrijfsleven en de wetenschap. De diversiteit is de kracht van de regio. Holland Rijnland faciliteert samenwerking tussen gemeenten waarmee zij profiteren van meer slagkracht en grotere impact. Zo zijn de gemeenten met elkaar in staat zijn het antwoord te geven en te zijn op ontwikkelingen in en buiten de regio. Vier ambities geven in de komende jaren binnen verschillende domeinen richting aan de regionale samenwerking in Holland Rijnland. Deze ambities zijn beschreven in de Inhoudelijke Agenda.	

	Maatschappij: de ambitie van de regio Holland Rijnland is het hebben van een optimaal niveau van sociale voorzieningen, lokaal en regionaal, waarbij de eigen kracht van de burger centraal staat. Zij willen op het brede terrein van samenlevingsvraagstukken bereiken dat de kwaliteit, omvang en samenhang van voorzieningen van een goed niveau zijn. De strategische visie van de gemeenten gaat uit van een integrale, vraaggerichte dienstverlening waarbij de regie (meer) bij de burger komt te liggen en de eigen kracht wordt ondersteund. Economie: de ambitie van de regio Holland Rijnland is koploper te zijn in het toepassen van economische en technologische innovaties. Leefomgeving: de ambitie van de regio Holland Rijnland is het hebben van een aantrekkelijke en vitale woon- en leefomgeving. Netwerkorganisatie: de ambitie van Holland Rijnland als netwerkorganisatie is het versterken van het strategisch vermogen van de samenwerkende gemeenten. In de Inhoudelijke Agenda 2016-2020 zijn de ambities uitgewerkt in speerpunten, die door gemeenten, door Holland Rijnland of door een combinatie opgepakt zullen dienen te worden.
Beleidsdoel begrotingsjaar	Naast de uitvoering van de hierbovenstaande ambities en speerpunten in de Inhoudelijke Agenda: Maatschappij, Economie, Leefomgeving en Netwerkorganisatie, zal ook gewerkt worden aan de volgende doelstellingen. Tot stand brengen van cofinanciering Cofinanciering biedt de regio de mogelijkheid om slagvaardig kansen te benutten zonder daarvoor een extra bijdrage aan gemeenten te hoeven vragen in de vorm van begrotingswijzigingen. Beperking frictie en transitiekosten Met de toepassing van de CAR/UWO en de uitvoering van het Sociaal Plan zijn kosten gemoeid. Er wordt naar gestreefd deze kosten zo laag mogelijk te houden.
Wijze waarop de VP bijdraagt aan beleidsdoelstelling van het taakveld	Samenwerking Holland Rijnland streeft ernaar de gemeenten op de kansrijke opgaven nog meer onderling met elkaar te verbinden én met het bedrijfsleven, onderwijs, de provincie en het Rijk. En samenwerking in verschillende allianties te stimuleren en organiseren zodat gemeenten – voor zichzelf en voor elkaar – betere resultaten realiseren, Inhoudelijke Agenda Voor de inzet van de organisatie Holland Rijnland voor de realisatie van de Inhoudelijke Agenda zijn vijf rollen te onderscheiden: · Platform voor ontmoeten en netwerken, kennis en ervaringen delen; · Afstemming en coördinatie van beleidskaders en uitgangspunten; · Lobby en belangenbehartiging; · Signalering nieuwe ontwikkelingen; · Uitvoering programma's, taken en opdrachten: Voor een aantal specifieke opgaven voert Holland Rijnland concrete taken uit: onder meer de Urgentiecommissie Woonruimteverdeling, Opdrachtgeverschap Jeugdhulp en het Regionaal Bureau Leerplicht. De Strategische Eenheid van Holland Rijnland zal de ambities en daarbij behorende taken uitvoeren in samenwerking met de deelnemende gemeenten, maatschappelijke partners en ondernemers.

	Cofinanciering Met het programma Cofinanciering speelt Holland Rijnland snel in op bovengemeentelijke initiatieven uit de regio die op een duurzame manier bijdragen aan het realiseren van het resultaat op de opgaven van de inhoudelijke agenda 2016-2020. Frictie en transitiekosten De organisatie Holland Rijnland streeft een grote mate van efficiëntie en effectiviteit na en een beperkte lastendruk op de gemeenten. Holland Rijnland zet zich in om er voor te zorgen dat het aantal boventallige personeelsleden zo snel mogelijk afneemt.
Recente activiteiten en ontwikkelingen	In de Voorschotense zienswijze d.d. 11 juni 2015 op de begroting 2016 Holland Rijnland is Holland Rijnland gevraagd om verlaging van de inwonerbijdrage voor Voorschoten in verband met het niet afnemen van een aantal Sociaal Domeintaken. Per brief van 7 maart 2016 heeft het DB hierop afwijzend gereageerd. Wel werd toegezegd dat de toerekening en verrekening inwonerbijdragen op 6 juli in het AB zou worden besproken. Dat is niet gelukt. Holland Rijnland heeft toegezegd dat deze wens meegenomen wordt in de discussie over het cafetariamodel. Het onderwerp wordt geagendeerd voor het AB van 26 oktober 2016. In de Inhoudelijke Agenda 2016 - 2020 Holland Rijnland zijn de inhoudelijke thema's beschreven waar Holland Rijnland als netwerkorganisatie zich in 2016 op richt. Daarbij is geanticipeerd op het bereiken van de bezuiniging van 25% op de kosten t.o.v. 2013, in 2017. Holland Rijnland nieuwe stijl is een netwerkorganisatie. Holland Rijnland maakt geen beleid; Holland Rijnland faciliteert slechts de samenwerking en helpt lobby te organiseren. Evaluatie van Holland Rijnland vindt in hoofdlijnen plaats via de begroting en de jaarrekening. Dit zal geleidelijk aan steeds meer inzicht geven in wat goed gaat en wat verbeterd moet worden. Dit zal wel door de gemeenten zelf georganiseerd moeten worden. De inzet van Holland Rijnland ten behoeve van de Inhoudelijke Agenda 2016 -2020 in 2016 varieert van platformfunctie (het ondersteunen en organiseren van het overleg tussen de gemeenten), lobby, belangenbehartiging en concrete projecten tot uitvoering. In 2016 wordt met de gemeenten, provincie en andere samenwerkingspartners verder uitwerking gegeven aan de in de Inhoudelijke Agenda geformuleerde ambities en speerpunten in programmaplannen en uitvoeringsplannen. Twee thema's – Energie en Jeugd – krijgen speciale aandacht en focus vanwege actualiteit, landelijke/provinciale ontwikkelingen en/of kansen die zich aandienen. Het grootste deel van de organisatie Holland Rijnland houdt zich bezig met uitvoerende taken, zoals het Regionaal Bureau Leerplicht, de ondersteuning van de Urgentiecommissie Woonruimteverdeling, de Regiotaxi en het faciliteren van de Tijdelijke Werkorganisatie Jeugd. Bij de gemeenten bestaat de behoefte om begrotingen zo SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) mogelijk op te stellen. Ook Holland Rijnland doet dat zo veel waar mogelijk, maar dat lukt niet altijd.

	Daar waar het gaat om taken als het accumuleren van activiteiten, netwerken en lobbyen is het maatschappelijk effect van de inspanning (outcome) vaak moeilijk meetbaar te formuleren. Holland Rijnland start in 2016 een traject om samen met de gemeenten te komen tot een begroting die 'SMART-er' is.
Financiële en bestuurlijke risico's	Eventuele risico's worden gezamenlijk gedeeld door de deelnemende gemeenten. De risico's op het gebied van het algemene financiële beheer van Holland Rijnland worden bij begroting, jaarrekening en begrotingswijzigingen getoetst en beoordeeld.
Beslispunten	

Naam	Veiligheidsregio Hollands Midden
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	Het Bestuur van de VRHM wordt gevormd door een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. De burgemeesters van de deelnemende gemeenten vormen het Algemeen Bestuur onder voorzitterschap van de voorzitter van de Veiligheidsregio (de burgemeester van Leiden). Het Dagelijks Bestuur bestaat uit een vertegenwoordiging van het Algemeen Bestuur en de voorzitter van de Veiligheidsregio. De stemverhouding binnen het AB en de bijdrage van de 19 deelnemende gemeenten geschiedt, rekening houdend met respectievelijk naar rato van het aantal inwoners
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Openbare Orde en Veiligheid
Opdrachtgeversrol	Bestuurlijk Cluster
	Publiek Belang
Taakveld	1.1. Crisisbeheersing en brandweer
Doelstelling	De VRHM bundelt krachten van partners, burgers en bedrijven. De VRHM is gericht op het verkleinen van risico's De VRHM bestrijdt daadkrachtig incidenten, rampen en crises en beperkt daaruit voortvloeiend leed en maatschappelijke schade. De veiligheidsregio heeft haar taken verdeeld in: · Risicobeheersing · Planvorming · Opleiden, Trainen en Oefenen · Incidentbestrijding · Informatievoorziening · Communicatie Het regionale risicoprofiel is belangrijke input voor het regionale beleidsplan. De VRHM analyseert en adviseert over maatregelen die bijdragen aan het verkleinen van de impact en/of waarschijnlijkheid van de risico's. De VRHM behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op de terreinen van: - Brandweezorg; - Instellen en in stand houden van een GHOR;

	- Samenwerking bij de gemeenschappelijke crisisbeheersing en rampenbestrijding; - Multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing; - Inrichten en in stand houden van de gemeenschappelijke meldkamer.	
Besluit tot deelname	2010	
Bestuurlijk belang	Burgemeester is lid van het AB.	
Relatie met andere verbonden partijen	Geen	
	Financieel Belang	
Gemeentelijk financieel belang	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 1.207.209	€ 1.207.209
Eigen en vreemd vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 7.476.271	€ 6.121.232
Verwachte omvang financieel resultaat 2017	nihil	
	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten	
Visie en beleidsvoornemens	De missie van de VRHM luidt: De Veiligheidsregio Hollands Midden bevordert de multidisciplinaire voorbereiding en uitvoering van crisisbeheersing in de regio. De visie van VRHM is: Wij kennen de veiligheidsrisico's in onze regio. Met de crisispartners bereiden wij ons hier gezamenlijk op voor, zodat de bestuurlijke en operationele crisisorganisatie slagvaardig opereert.	
Beleidsdoel begrotingsjaar	De missie en visie van VRHM vormen het uitgangspunt voor de ambities van de VRHM voor de komende vier jaar, zoals neergelegd in het Regionaal Beleidsplan VRHM, Korpsbeleidsplan en de Financiële kaderstelling 2017, die gezamenlijk als uitgangspunt gelden voor de begroting 2017-2020.	
Wijze waarop de VP bijdraagt aan beleidsdoelstelling van het taakveld	Beleidsdoelstellingen zijn hier preventie en zelfredzaamheid. Deze beleidsdoelstellingen komen ook terug in het Regionaal Beleidsplan VRHM 2017-2020 Hier wordt ook uitgegaan van adequate informatievoorziening, benoemen en uitwerken risico's en inzet van zelfredzame burgers. Voorlichting in het kader van zelfredzaamheid en het geven van handelingsperspectieven aan de burger heeft hierbij een belangrijke rol.	
Recente activiteiten en ontwikkelingen	De crisisorganisatie is op orde. Nu gaat het er om de organisatie duurzaam te maken en te houden: bestendigen en gericht versterken. Behouden wat is opgebouwd en versterken waar gewenst.	
Financiële en bestuurlijke risico's	Als mogelijk risico is te noemen de problematiek rondom brandkranen en de waterleiding diameters in relatie tot het nieuwe hygiëne beleid van de waterleidingbedrijven.	

Naam	Gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden			
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling			
Vestigingsplaats	Leiden			
Bestuur en toezicht	De toezichthoudende taak ligt bij het Algemeen Bestuur (AB) en het Dagelijks Bestuur (DB). Het AB van de RDOG bestaat uit de portefeuillehouders Volksgezondheid van de 25 gemeenten in de regio Hollands Midden. Een zevental portefeuillehouders Volksgezondheid neemt zitting in het DB van de RDOG HM.			
Eigenaarsrol	Deelnemende gemeenten houden deze gemeenschappelijke regeling in stand.			
Opdrachtgeversrol	Deelnemende gemeenten hebben opdrachtgeversrol.			
	Publiek Belang			
Taakveld	- Samenkracht en burgerparticipatie - Wijkteams - Maatwerk dienstverlening 18+ - Maatwerk dienstverlening 18- - Geëscaleerde zorg 18+ - Geëscaleerde zorg 18-			
Doelstelling	Primaire doelstelling is preventie van gezondheidsproblemen.			
Besluit tot deelname	De gemeenschappelijke regeling RDOG HM dateert van 2006. Daartoe is per 1 januari 2006 de oude gemeensch. regeling GGD Zuid-Holland Noord opgeheven.			
Bestuurlijk belang	Elke gemeente levert een deelnemer voor het AB. 7 van de 25 gemeenten leveren een deelnemer voor het DB.			
Relatie met andere verbonden partijen	Sinds 2014/2015 heeft de RDOG HM de taak GHOR overgenomen van de veiligheidsregio HM.			
	Financieel Belang			
Gemeentelijk financieel belang	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017		
		2017 OGZ	2017 GHOR	2017 BPI/BPK
		775.661	61.618	837.279
Eigen en vreemd vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017		
	EV: 4.231.000 VV: 24.911.000	EV : 4.302.000 VV : 24.174.000		
Verwachte omvang financieel resultaat 2017	nihil			
	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten			
Visie en beleidsvoornemens	Missie De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de			

	burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden. Daarnaast probeert de RDOG Hollands Midden de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken. Missie is om die opdracht resultaatgericht op een innoverende manier in samenwerking met betrokkenen vorm te geven. Ambitie De RDOG Hollands Midden is dé deskundige en betrouwbare organisatie op het gebied van publieke zorg en veiligheid in de regio. RDOG HM zet actief diens kennis, dienstverlening en netwerk in om de maatschappelijke taken van hun opdrachtgevers (gemeenten) te helpen verwezenlijken. RDOG HM werkt dichtbij en is vernieuwend, resultaatgericht, flexibel en transparant met de beste prijs/kwaliteit verhouding. Zij werken nauw samen zowel intern als met hun opdrachtgevers, partners en ons netwerk. Hun medewerkers zijn hun kapitaal en hun ambassadeurs bij het waarmaken hun ambitie. Zij geven deze concreet vorm door actief en dichtbij te werken én te communiceren.
Beleidsdoel begrotingsjaar	De RDOG Hollands Midden heeft het doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid en de ambulancezorg.
Wijze waarop de VP bijdraagt aan beleidsdoelstelling van het taakveld	
Recente activiteiten en ontwikkelingen	- Ontwikkelagenda RDOG Hollands Midden 2020
Financiële en bestuurlijke risico's	Kosten Veilig Thuis HM, onderdeel van RDOG HM, zullen nav verbeterplan nav inspectierapporten waarschijnlijk verhoogd worden.
Beslispunten	

Naam	Gemeenschappelijk regeling GGZ subsidies
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	Betreft een lichte GR, waarbij alle gemeenten die ook deelnemen in de GR RDOG /GGD, m.u.v. gemeente Kaag en Brasem.
Eigenaarsrol	Gemeenten als leden van deze GR
Opdrachtgeversrol	Gemeenten als subsidieverleners.
	Publiek Belang
Taakveld	Geestelijke gezondheidszorg
Doelstelling	Activiteiten ihkv de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) in stand houden.
Besluit tot deelname	Met de invoering van de Wmo in 2007 is besloten om de GGZ-subsidies die van AWBZ overgingen naar Wmo in deze GR te handhaven.
Bestuurlijk belang	
Relatie met andere	n.v.t.

verbonden partijen		
	Financieel Belang	
Gemeentelijk financieel belang	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	bijdrage is € 35.000	
Eigen en vreemd vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	nmb	nmb
Verwachte omvang financieel resultaat 2017	nihil	
	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten	
Visie en beleidsvoornemens	Uitvoering gesubsidieerde GGZ-activiteiten	
Beleidsdoel begrotingsjaar	De GGZ-subsidies worden nader gezien hoe die aansluiten bij Wmo 2015 en hoe die eventueel anders ingericht worden. Regionale werkgroep OGGZ is daar mee bezig.	
Wijze waarop de VP bijdraagt aan beleidsdoelstelling van het taakveld		
Recente activiteiten en ontwikkelingen	Uitvoering gesubsidieerde GGZ-activiteiten. In het PHO van december 2015 is besloten de collectie preventie GGZ conform de notitie 'preventie in de GGZ' lokaal, subregionaal of lokaal te organiseren. Daarnaast is besloten de preventie in de toekomst alleen te richten op volwassenen. In hetzelfde PHO is ook besloten de GR per 1 januari 2017 te stoppen. De werkgroep OOGZ kreeg de opdracht dit verder uit te werken.	
Financiële en bestuurlijke risico's	Geen.	
Beslispunten		

Naam	Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Wassenaar
Bestuur en toezicht	

	<pre> graph TD GV[Gemeenteraad Voorschoten] --> CV[College Voorschoten] GW[Gemeenteraad Wassenaar] --> CW[College Wassenaar] CV --> AB[Algemeen Bestuur] CW --> AB AB --> DB[Dagelijks Bestuur] DB --> CD[Concerndirectie] STSC[Staf Strategie & Control] --- CD CD --> PZ[Publiekszaken] CD --> MO[Maatschappelijke Ontwikkeling] CD --> RO[Ruimtelijke Ontwikkeling] CD --> OB[Omgevingsbeheer] CD --> POI[Personeel, Organisatie & Informatie] CD --> FFJ[Financiën, Facilitaire & Juridische zaken] </pre> Werkorganisatie Duivenvoorde Het bestuur van de werkorganisatie bestaat uit een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks bestuur (DB). Het AB wordt gevormd door de voltallige colleges van Voorschoten en Wassenaar. Het DB bestaat uit beide burgemeesters en twee wethouders van beide gemeentes. De voorzitter van het AB is de voorzitter van de werkorganisatie Duivenvoorde. Werkorganisatie Duivenvoorde wordt aangestuurd door de concerndirectie. De concerndirectie bestaat uit de gemeentesecretarissen van Voorschoten en Wassenaar. De werkorganisatie is via het AB, DB en de concerndirectie verbonden met de colleges. Via de concerndirectie vloeien opdrachten de werkorganisatie in en uit richting beide colleges.	
Eigenaarsrol	Voorschoten draagt voor iets minder dan 50% bij aan de kosten van de WODV en is voor de helft eigenaar van deze GR	
Opdrachtgeversrol	College is via het AB opdrachtgever naar de WODV	
	Publiek Belang	
Taakveld		
Doelstelling	Komen tot een kwalitatief hoogwaardige ambtelijke organisatie die sterker, goedkoper, efficiënter en toekomstbestendig is.	
Besluit tot deelname	2012	
Bestuurlijk belang	Het voltallige college is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur. De burgemeester en een wethouder zijn vertegenwoordigd in de helft van het dagelijkse bestuur.	
Relatie met andere verbonden partijen	n.v.t.	
	Financieel Belang	
Gemeentelijk financieel belang	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 14.143.820 (bijdrage)	€ 14.143.820
Eigen en vreemd vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 0	€ 0

Verwachte omvang financieel resultaat 2017	nihil
	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten
Visie en beleidsvoornemens	Verder ontwikkelen van de Werkorganisatie zodat deze toekomstbestendig op een efficiënte wijze hoogwaardige diensten kan leveren tegen aanvaardbare kosten.
Beleidsdoel begrotingsjaar	Een werkorganisatie die zich continue verbetert. Steeds nadenken over wat beter kan en hoe en medewerkers hierop met hun kwaliteiten kunnen inzetten. Dit is erop gericht burgers, instellingen en bedrijven optimaal te bedienen.
Wijze waarop de VP bijdraagt aan beleidsdoelstelling van het taakveld	n.v.t.
Recente activiteiten en ontwikkelingen	In 2017 zal naast de huidige activiteiten veel aandacht gaan naar inrichting van de nieuwe Besluit, Begroting en Verantwoording opzet. Er spelen veel grote projecten, de naderende invoering van de omgevingswet en het mijn overheidsportal krijgt aandacht. Ook zal de WODV met de uitkomsten van het dan beschikbare bestuurskrachtonderzoek aan de slag gaan.
Financiële en bestuurlijke risico's	
Beslispunten	

Naam	Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling met een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam.
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	De BSGR kent drie bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Het algemeen bestuur bestaat uit zoveel leden als er deelnemers zijn. De leden van het algemeen bestuur worden door de colleges uit hun midden aangewezen.
Eigenaarsrol	portefeuillehouder Financiën
Opdrachtgeversrol	portefeuillehouder Financiën
	Publiek Belang
Taakveld	0.61 OZB woningen
Doelstelling	Het verbeteren van de kwaliteit, continuïteit en efficiency door samen te werken bij de beleidsuitvoering, heffing en invordering van waterschaps- en gemeentelijke belastingen, bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.
Besluit tot deelname	In de raadsvergadering van 11 december 2008 is besloten om samen met de besturen van zeven organisaties (Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeenten Gouda, Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Wassenaar en Zoeterwoude) een belastingorganisatie op te richten. Deze belastingsamenwerking is in juli 2009 formeel in werking getreden en is vanaf 1 januari 2011 operationeel.

Bestuurlijk belang	De gemeente Voorschoten is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met een wethouder. Sinds 16 juni 2014 is de gemeente Voorschoten ook met een wethouder vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur van de BSGR. In beide gevallen vervult deze wethouder de rol van voorzitter. In de vergadering van het algemeen bestuur van 16 juni 2016 is besloten de huidige personele bezetting van het dagelijks bestuur inclusief de invulling van de voorzittersrol bij zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur ongewijzigd te continueren tot na de samenstelling van de nieuwe colleges na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018.	
Relatie met andere verbonden partijen	Geen.	
	Financieel Belang	
Gemeentelijk financieel belang	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 422.273	€ 422.273
Eigen en vreemd vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	Eigen vermogen: € 724.000 Vreemd vermogen: € 0	Eigen vermogen: € 574.000 Vreemd vermogen: € 0
Verwachte omvang financieel resultaat 2017	Nihil	
	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten	
Visie en beleidsvoornemens	De belastingtaken efficiënt, tegen lage kosten en kwalitatief hoogwaardig uitvoeren.	
Beleidsdoel begrotingsjaar	De belastingtaken efficiënt, tegen lage kosten en kwalitatief hoogwaardig uitvoeren waarbij het behouden van het ISAE3402 certificaat, een kwaliteitskenmerk voor de validiteit en betrouwbaarheid van de processen het uitgangspunt is.	
Wijze waarop de VP bijdraagt aan beleidsdoelstelling van het taakveld	Door sterk te sturen op zowel kwaliteit, continuïteit als financiën worden de financiële en uitvoeringsrisico's beperkt waardoor er voor de bekostiging van de BSGR geen extra beroep hoeft te worden gedaan op de algemene middelen.	
Recente activiteiten en ontwikkelingen	<u>Beheer BAG</u> Er wordt een business case gemaakt waarin de voor- en nadelen worden onderzocht van het beheer door de BSGR van de Basisadministratie Adressen en Gebouwen (BAG) voor haar deelnemers.	
	<u>Kostprijscalculatie</u> In juni 2016 heeft het algemeen bestuur van de BSGR ingestemd met de invoering van een zuiver KostPrijsCalculatie-model (KPC-model) als bekostigingsgrondslag voor de BSGR. Met ingang van 2018 is nog sprake van een gemitigeerd KPC-model waarbij deelnemers die een nadeel ondervinden voor 50% van het nadelige verschil tussen de deelnemersbijdrage 2017 en 2018 worden gecompenseerd door de deelnemers die een voordeel hebben door de invoering van het KPC-model. Met ingang van 2019 wordt het zuivere KPC-model ingevoerd, zonder mitigering van de uitkomsten. Voor Voorschoten levert dit naar verwachting vanaf 2019 een structureel voordeel op van € 85.000. Voor 2018 wordt een voordeel verwacht van € 42.500.	
Financiële en bestuurlijke risico's	Op grond van artikel 32 van de Gemeenschappelijke regeling Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland (GR BSGR), zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Dit betekent dat de deelnemers zelf maatregelen moeten treffen	

	om eventuele risico's af te dekken. Het grootste risico dat wordt ingeschat is het uittreden van één van de deelnemers. Op grond van artikel 38 van de GR BSGR wordt voor uittreding een opzegtermijn van ten minste een jaar in acht genomen en vindt uittreding plaats aan het einde van het kalenderjaar. Uittreding gedurende de eerste 5 jaar na toetreding is niet mogelijk. Er zijn geen deelnemers die te kennen hebben gegeven uit de gemeenschappelijk regeling te willen treden.
Beslispunten	Op grond van artikel 31 van de GR wordt de ontwerpbegroting van de BSGR voor zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraad.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling: bedrijfsvoeringsorganisatie	
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp	
Bestuur en toezicht	De gemeenschappelijke regeling kent één bestuur. Namens de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer is de wethouder van de gemeente Zoetermeer lid van het bestuur.	
Eigenaarsrol	-	
Opdrachtgeversrol	-	
	Publiek Belang	
Taakveld	Programma 6	
Doelstelling	Het behartigen van de belangen van de betrokken gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken op taakonderdelen binnen het sociaal domein. Daartoe is het Inkoopbureau H-10 belast met de volgende taken: a. uitvoering van de gezamenlijke inkoop en contractering – dat wil zeggen het bepalen van de wijze van inkoop, de inkoopprocedure en het contracten leveranciersmanagement; b. het op verzoek namens gemeenten optreden richting leveranciers om de voorwaarden en eisen, waaronder de overeenkomsten worden afgesloten te harmoniseren (gecombineerde inkoop); c. het op verzoek van een individuele (of cluster van) gemeente(n) contracteren met leveranciers (individuele inkoop en contractering).	
Besluit tot deelname	2014	
Bestuurlijk belang	Namens de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer is de wethouder van de gemeente Zoetermeer lid van het bestuur.	
Relatie met andere verbonden partijen	Geen	
	Financieel Belang	
Gemeentelijk financieel belang	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 39.415 (bijdrage)	€ 39.415
Eigen en vreemd vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 0	€ 0
Verwachte omvang financieel resultaat 2017	€ 0	

	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten
Visie en beleidsvoornemens	De betrokken gemeenten zijn verantwoordelijk voor de beleidsvorming. Het Inkoopbureau H-10 voert de technische inkoop uit.
Beleidsdoel begrotingsjaar	Door gezamenlijke inkoop en afhandeling facturering efficiency voordelen (door synergie effecten) te behalen.
Wijze waarop de VP bijdraagt aan beleidsdoelstelling van het taakveld	-
Recente activiteiten en ontwikkelingen	De formele regeling van de bedrijfsvoeringsorganisatie is in eerste instantie aangegaan tot en met 31 december 2017. In de regeling is afgesproken dat voor 1 maart 2017 op basis van een evaluatie door de colleges wordt besloten of de samenwerking door middel van deze regeling wordt voortgezet dan wel opgeheven.
Financiële en bestuurlijke risico's	-
Beslispunten	-

Vennootschappen

Naam	BNG NV
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Bestuur en toezicht	BNG kent een Algemene Vergadering van Aandeelhouders, Raad van Commissarissen, Raad van Bestuur en Ondernemingsraad. Voorschoten oefent de aan het aandeelhouderschap verbonden zeggenschapsrechten uit in de aandeelhoudersvergadering
	Publiek Belang
Taakveld	
Doelstelling	De BNG behartigt het maatschappelijk belang met gespecialiseerde financiële dienstverlening aan overheden en maatschappelijke instellingen. De gemeente ziet het aandelenbezit als een duurzame belegging.
Besluit tot deelname	De gemeente bezit sinds lang aandelen in BNG
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (41.184 aandelen a €2,50 nominaal).
Relatie met andere verbonden partijen	Geen

Naam	Alliander NV
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Amsterdam
Bestuur en toezicht	Alliander kent een Algemene Vergadering van Aandeelhouders, Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur. Voorschoten oefent de aan het aandeelhouderschap verbonden zeggenschapsrechten uit in de aandeelhoudersvergadering.
Publiek Belang	
Taakveld	
Doelstelling	
Besluit tot deelname	Het belang in Alliander vloeit voort uit het gemeentelijk belang in Nuon, hetgeen weer voortvloeide uit het belang in EWR waarin het gemeentelijk nutsbedrijf ooit is ingebracht.
Bestuurlijk belang	Voorschoten heeft een belang van 565.227 aandelen van € 5,- nominaal per aandeel in NV Alliander. Via het aandelenbezit kan zeggenschap worden uitgeoefend op de bedrijfsvoering van Alliander
Relatie met andere verbonden partijen	Geen

Naam	Dunea NV
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Bestuur en toezicht	Dunea kent een Algemene Vergadering van Aandeelhouders, Raad van Commissarissen, Directie en Ondernemingsraad. Voorschoten oefent de aan het aandeelhouderschap verbonden zeggenschapsrechten uit in de aandeelhoudersvergadering.
Publiek Belang	
Taakveld	
Doelstelling	Het leveren van betrouwbaar drinkwater en het beheren van de duinen tussen Monster en Katwijk
Besluit tot deelname	De gemeente bezit sinds lang aandelen in Dunea.
Bestuurlijk belang	Het aandelenbezit is groot 77.052, met een nominale waarde van € 5,- per aandeel. Via het aandelenbezit kan zeggenschap worden uitgeoefend op de bedrijfsvoering van N.V. Dunea te den Haag
Relatie met andere verbonden partijen	Geen

Paragraaf 7 Grondbeleid

7.1 Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de visie van de gemeente op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen die in deze begroting zijn opgenomen, de wijze waarop het grondbeleid ten uitvoer wordt gebracht. Ook de actuele ontwikkelingen komen aan bod.

De gemeente Voorschoten laat ruimte voor initiatieven vanuit de markt, maar indien een sterker grondpositie onontbeerlijk is, voor een sterke regierol, zal zij gericht strategische (grond)aankopen doen. Faciliteren waar kan en actief waar nodig.

7.2 Hoofddoelstellingen

Meer concreet kunnen de hoofddoelstellingen van het grondbeleid voor de gemeente als volgt worden omschreven:

Het stellen van (bestuurlijke) kaders:

- Formuleren van uitgangspunten van het grondbeleid en aangeven van speerpunten.

Informeren:

- Het binnen gestelde doelen van ruimtelijke ordening, structuurvisie en sectorale visies (met inzet van juridische en financiële instrumenten) realiseren van het door de gemeente, in deze begroting geformuleerde ruimtelijke beleid;
- Het kenbaar en transparant maken van het grondbeleid van de gemeente Voorschoten, zowel naar de interne organisatie als naar de 'buitenwereld'.
- Faciliteren:
- Bieden van structuur ten behoeve van de uitvoeringsstrategie van specifieke ruimtelijke ontwikkelingen;
- Benoemen van de bestuurlijke rolverdeling in de uitvoering van het grondbeleid.

7.3 Grondbeleid

Het grondbeleid wordt uitgevoerd aan de hand van de Nota Grondbeleid:

De Nota Grondbeleid schetst de uitgangspunten van het te voeren grondbeleid van de gemeente Voorschoten. De voorkeur van de gemeente is: op basis van het beperken van risico's en gemeentelijke investeringen, faciliteren waar kan en actief waar nodig. Het beschrijft onder andere de diverse grondbeleidsinstrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft en er worden concrete grondbeleidskeuzes gemaakt. Ook geeft het richtlijnen voor het "in de markt zetten" van in exploitatie te brengen gronden. De methoden van prijsbepaling voor de toekomstige functie van de te verkopen grond staan beschreven, met als doel een zo marktconform mogelijke prijs. Dit alles heeft tot doel het voeren van een transparant, eenduidig en integer grondbeleid.

7.4 Wettelijke/landelijke grondslagen

- Wet ruimtelijke ordening (*Wro*)
- Besluit ruimtelijke ordening (*Bro*)
- Besluit Begroting en Verantwoording (*BBV*)
- Wet voorkeursrecht Gemeenten (*Wvg*)
- Wet Markt en Overheid
- Gemeentewet (*Gemw*)

7.5 Grondexploitaties

Uitgangspunt van de gemeente Voorschoten is dat het saldo van alle grondexploitaties minimaal nul moet zijn. Opbrengsten en tekorten uit grondexploitaties komen ten gunste respectievelijk ten laste van de algemene reserve.

7.6 Actuele ontwikkelingen

A. Ontwikkelingen fiscaal-juridisch

Vennootschapsbelasting (VPB)

Het wetsvoorstel heeft per 1 januari 2016 een belastingplicht geïntroduceerd voor overheidsondernemingen. Het is de bedoeling dat overheden die winst of structureel overschotten realiseren met activiteiten die concurreren met de 'markt', VPB plichtig worden. Activiteiten die structureel verliesgevend zijn leiden niet tot belastingplicht. Tussen die twee uitersten ligt een grijs gebied. Dit grijze gebied wordt tussen de belastingdienst en de VNG uitgewerkt. Ook is de gemeente in gesprek met de belastingdienst.

De komende periode zal duidelijk moeten worden wat het effect van de VPB is op de verschillende categorieën en wat het effect is van bepaalde keuzes die gemaakt kunnen worden.

Wijzigingen verslaggevingsregels grondexploitaties

Per 1 januari 2016 is de categorie NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden) afgeschaft. Zolang gronden nog niet in exploitatie zijn genomen worden deze als 'strategische gronden' benoemd. Het gevolg hiervan is dat er geen rente en andere kosten, waaronder algemene kosten en ambtelijke uren, aan deze gronden kunnen worden toegerekend. Voorschoten volgt deze systematiek.

De Omgevingswet

Dit betreft een omvangrijke stelselwijziging, waarbij het Omgevingsrecht fundamenteel op de schop gaat. 40 Sectorale wetten 117 algemene maatregelen van bestuur (amvb's) en honderden ministeriële regelingen worden vereenvoudigd, versoberd en gebundeld in één samenhangende Omgevingswet. Het doel van deze nieuwe wet is het integreren van alle wetten en regelingen waardoor het eenvoudiger moet worden om projecten op te starten. Deze wet kan effect hebben op de mogelijkheden betreffende het kostenverhaal voor Bovenwijkse, Bovenplanse en de Bijdrage ruimtelijke ontwikkelingen. Niet langer geldt 2018 als invoeringsjaar. De inwerkingtreding is verschoven naar begin 2019.

B. Ontwikkelingen planeconomisch

Gebruikelijk is jaarlijks een actualisatie van een grondexploitatie vast te laten stellen door de gemeenteraad. In het verleden gebeurde dit door middel van het Meerjaren Programma Grondexploitaties (MPG) tegelijkertijd met de door de raad vast te stellen jaarrekening. Met het afschaffen van de grondbedrijfsfunctie is het MPG ook komen te vervallen. De verantwoording voor de grondexploitatie Duivenvoorde Corridor wordt meegenomen in de reguliere Planning & Control cyclus. De risico's van de grondexploitatie zijn geïnventariseerd en gekwantificeerd. De benodigde risicodekking is volledig opgenomen in de begroting.

Voor andere grondexploitaties die zijn opgeheven en waar de ontwikkeling zich in de afrondende fase bevindt, zijn afrondingskredieten beschikbaar. De verwachte opbrengsten met betrekking tot de opgeheven grondexploitatie Dobbewijk zijn niet in de begroting 2017 opgenomen vanwege de onzekerheid wanneer deze opbrengsten worden gerealiseerd.

7.7 Grondexploitatie Duivenvoorde Corridor (grex DVC)

De grex DVC is de enige nog lopende grex waarop actief grondbeleid wordt gevoerd. Jaarlijks wordt deze grex met bijbehorende risico's geactualiseerd. Het verwachte verlies van de grex bedraagt per 1-1-2017 € 1.042.000, waar voor een gelijk bedrag de verliesvoorziening DVC is gevormd. De risico's die voor deze grex zijn voorzien worden gekwalificeerd en gekwantificeerd zijn voor 2017 hebben een gewogen gemiddelde van € 1.869.000. Ter dekking van deze risico's is de risicoreserve DVC ingesteld. Zowel de verliesvoorziening als de risicoreserve worden aangepast als uit de jaarlijkse actualisatie van de grex wijzigingen naar voren komen. Deze wijzigingen worden verrekend met de concernreserve.

De boekwaarde van de grex DVC bedraagt per 1-1-2017 € 9.836.000.

Bij de behandeling van de kadernota 2017-2020 in de raadsvergadering van 7 juli 2016 heeft de raad het amendement 100438 aangenomen. Dit amendement betrof onder andere het beslippunt om het resterende bedrag van de Nuon-gelden ad. € 1.076.370 toe te voegen aan de nieuw te vormen reserve Duivenvoordecorridor. Het doel, de duur en de werking van deze reserve is bij dit amendement niet genoemd.

Financiële begroting

Leeswijzer voor de financiële begroting

Naast de programma's en de paragrafen uit de beleidsbegroting kent de programmabegroting een financiële begroting. Volgens de voorschriften uit de BBV moet daarin opgenomen worden:

- a. Het overzicht van baten en lasten en de toelichting;
- b. De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting.

In deze begroting is dat als volgt uitgewerkt:

- Resultaat begroting 2017;
- Het financieel meerjarenperspectief 2018-2020

Bij het onderdeel resultaat begroting 2017 vindt cijfermatige vergelijking plaats tussen het jaar 2017 en de jaren 2016 en 2015. Waar dit noodzakelijk is staat een inhoudelijke toelichting opgenomen. En bij het onderdeel financieel meerjarenperspectief 2017-2020 wordt een meerjarenoverzicht gepresenteerd van baten en lasten van 2018-2020. In dit overzicht zijn de gevolgen van nieuw beleid en bezuinigingen integraal verwerkt. In de programmatoelichtingen en in bijlage 1 (nieuw beleid) zijn de concrete maatregelen toegelicht.

Uitgangspunten

In het volgende overzicht staan de belangrijkste uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2017-2020 weergegeven:

Tabel 146 Uitgangspunten meerjarenbegroting 2017-2020

Omschrijving	2017	2018	2019	2020
Algemene Uitkering	Meicirculaire'16	Meicirculaire'16	Meicirculaire'16	Meicirculaire'16
Lonen	CAO	cao	cao	CAO
Prijzen (algemeen)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Verbonden partijen	Bij een AB-besluit de begroting voor 2017 anders de begroting	Bij een AB-besluit de begroting voor 2017 anders de begroting	Bij een AB-besluit de begroting voor 2017 anders de begroting	Bij een AB-besluit de begroting voor 2017 anders de begroting
	2016-2019	2016-2019	2016-2019	2016-2019
Overige tarieven	1,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Dotaties voorzieningen	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Kapitaallasten (omslagrente)	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Belastingen (volgens Centraal Economisch Planbureau)	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Onvoorzien per inwoner	€ 2,05	€ 2,05	€ 2,05	€ 2,05
Verblijfsobjecten met woonfunctie	11.210	11.210	11.210	11.210
Aantal inwoners	25.211	25.211	25.211	25.211

Toezichtregime

Het belangrijkste criterium voor het toezicht van de provincie is het "reëel en structureel evenwicht". Structureel evenwicht houdt in dat de structurele lasten door structurele baten en de incidentele lasten door incidentele baten worden gedekt. Reëel evenwicht wil zeggen dat de wijze waarop het saldo tot stand komt een realistische grondslag heeft. Zo moeten bijvoorbeeld de taakstellingen en bezuinigingen in de begroting concreet zijn uitgewerkt en de haalbaarheid ervan aannemelijk zijn.

Het evenwicht moet in beginsel al bereikt zijn in het begrotingsjaar. Als dat niet het geval is moet de gemeente kunnen aantonen dat dit evenwicht uiterlijk in 2020 bereikt wordt.

We kennen twee typen toezicht: repressief en preventief toezicht. Uit de Gemeentewet blijkt dat repressief toezicht regel is en preventief toezicht uitzondering. Repressief toezicht is toezicht achteraf, hiermee kan de uitvoering van besluiten van de gemeenteraad niet worden belemmerd. Bij preventief toezicht is dit wel het geval. De toezichthouder moet dan de begrotingswijzigingen vooraf goedkeuren. Voor de gemeente Voorschoten geldt repressief toezicht.

Dit begrotingsjaar besteedt de provincie extra aandacht aan de invoering van het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Het BBV is op een aantal belangrijke punten gewijzigd, dit betekent nogal wat voor de gemeenten. De provincie toetst of de wijzigingen van het BBV op de juiste manier zijn doorgevoerd.

In kader van financieel toezicht gemeente nieuwe stijl streeft de provincie naar een situatie van het nemen van verantwoordelijkheid door de gemeenten voor het financieel resultaat (inclusief de opgenomen bezuinigingsmaatregelen) en de financiële positie. Als dat een goede invulling krijgt treedt de provincie meer terug.

Resultaat begroting 2017 - 2020

Overzicht van baten en lasten

Onderstaande tabel geeft het resultaat van de primitieve begroting voor 2017 in vergelijking met de realisatie over 2015 en de aangepaste begrotingscijfers over 2016

Tabel 147 Baten en lasten 2015-2017

- = lasten; + = baten

Programma's bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)	Rekening 2015			Begroting 2016			Begroting 2017		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	42.031	-14.189	27.842	46.204	-17.986	28.218	39.563	-14.528	25.035
P1 Veiligheid	155	-1.684	-1.529	157	-1.785	-1.628	123	-1.960	-1.837
P2 Verkeer en vervoer	9.139	-2.753	6.385	144	-6.653	-6.508	90	-3.040	-2.950
P3 Economie	128	-312	-184	110	-386	-277	110	-311	-201
P4 Onderwijs	320	-3.004	-2.684	271	-2.732	-2.462	53	-1.776	-1.723
P5 Sport, cultuur en recreatie	1.266	-6.300	-5.034	1.285	-6.260	-4.974	335	-5.830	-5.495
P6 Sociaal Domein	5.515	-19.028	-13.513	5.482	-20.975	-15.493	5.073	-18.868	-13.795
P7 Volksgezondheid en milieu	7.139	-8.156	-1.017	7.526	-8.087	-561	6.482	-5.729	753
P8 Wonen en bouwen	11.080	-12.567	-1.487	5.252	-8.989	-3.737	1.054	-2.571	-1.517
Saldo van baten en lasten	76.773	-67.993	8.780	66.431	-73.853	-7.422	52.883	-54.613	-1.730
Mutaties reserves									
P0 Bestuur en ondersteuning	458	-66	391	6.723	-6.190	532	2.831	-1.537	1.294
P2 Verkeer en vervoer	516	-9.000	-8.484	4.361	-75	4.287	0	-187	-187
P3 Economie	10	0	10	0	0	0	55	0	55
P4 Onderwijs	516	0	516	375	-98	277	78	0	78
P5 Sport, cultuur en recreatie	349	0	349	181	-92	89	51	-92	-42
P6 Sociaal Domein	591	0	591	2.264	-1.678	586	528	0	528
P7 Volksgezondheid en milieu	7	0	7	15	0	15	0	0	0
P8 Wonen en bouwen	15.170	-15.342	-171	2.990	-1.379	1.612	30	0	30
Totaal mutaties reserves	17.617	-24.408	-6.791	16.909	-9.512	7.398	3.571	-1.817	1.755
Resultaat	94.390	-92.401	1.989	83.341	-83.364	-24	56.455	-56.430	25

Per saldo geeft 2017 na mutaties over de reserves een resultaat te zien van € 24.917.

Incidentele baten en lasten

Ten einde te kunnen beoordelen of de begroting materieel in evenwicht is, d.w.z. structurele lasten worden door structurele baten afgedekt, dienen de incidentele lasten en baten inzichtelijk te worden gemaakt.

Onder de lasten en baten die in dit overzicht dienen te worden opgenomen, worden o.a. verstaan:

- bijzondere baten a.g.v. verkoop van gemeentelijke eigendommen
- verkoop tafelzilver
- extra dividenduitkering
- incidentele bouwleges
- extra afschrijvingen t.l.v. de exploitatie
- extra dotaties aan voorzieningen o.a. voor onderhoud
- investeringen met maatschappelijk nut die ten laste van een reserve komen
- dotaties en onttrekkingen aan de algemene reserve
- baten en lasten ten gevolge van incidenteel nieuw beleid
- voor- en nadelige afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren
- éénmalige subsidies

Tabel 148 Incidentele baten en lasten

- = lasten; + = baten

Overzicht incidentele baten en lasten									
Progr.	Omschrijving (x € 1.000)	Lasten				Baten			
		2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
P0	Verkiezingen	-30		-30					
P0	Rekenkamer	-9				9			
P0	WODV wijzigingen IKB	-411							
P0	VPB-heffing		-31	-64	-15				
P0	Salariskosten griffie (IKB)	-30							
P0	Dekking incidentele lasten middels reserves					417	81	144	65
P3	Opstarten BIZ Rouwkoopplan	-5							
P4	Schakelklas vluchtelingen	-78							
P5	Duivenvoorde Corridor wandelpaden	-209	-168			209	168		
P5	Projecten Economische Agende Leidse Regio	-50	-50	-50	-50				
P5	Groen onderhoud Vlietwijk					187			
P6	Organiseren beschutte werkplekken Participatiewet	-70	-83			70	83		
p8	Opstellen gebiedsprofielen wonen en werken	-9				9			
	Totaal	-901	-332	-144	-65	901	332	144	65
	Saldo incidentele lasten - incidentele baten	0	0	0	0				

Nagenoeg alle incidentele baten en lasten betreffen mutaties die vanuit de kadernota en wijzigingen daarna zijn opgenomen.

In tabel 149 wordt een meerjarenoverzicht gepresenteerd van baten en lasten van 2018-2020. In dit overzicht zijn de gevolgen van nieuw beleid en bezuinigingen integraal verwerkt. In de programmatoelichtingen en in bijlage 1 (nieuw beleid) zijn de concrete maatregelen toegelicht.

Tabel 149 Meerjarenperspectief 2017-2020

- = lasten; + = baten

Programma's bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / " + " = voordeel)	Begroting 2017			Begroting 2018			Begroting 2019			Begroting 2020		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	39.563	-14.528	25.035	39.406	-14.114	25.292	39.365	-13.948	25.416	39.230	-12.988	26.243
P1 Veiligheid	123	-1.960	-1.837	123	-1.960	-1.837	123	-1.960	-1.836	123	-1.959	-1.836
P2 Verkeer en vervoer	90	-3.040	-2.950	90	-3.431	-3.341	90	-3.576	-3.486	90	-3.700	-3.611
P3 Economie	110	-311	-201	110	-306	-196	110	-306	-196	110	-306	-195
P4 Onderwijs	53	-1.776	-1.723	53	-1.692	-1.639	53	-1.651	-1.598	53	-1.645	-1.592
P5 Sport, cultuur en recreatie	335	-5.830	-5.495	324	-5.961	-5.637	156	-5.814	-5.658	156	-5.813	-5.657
P6 Sociaal Domein	5.073	-18.868	-13.795	5.073	-18.820	-13.747	4.993	-18.189	-13.196	4.993	-18.206	-13.213
P7 Volksgezondheid en milieu	6.482	-5.729	753	6.359	-5.673	686	6.398	-5.712	686	6.308	-5.604	704
P8 Wonen en bouwen	1.054	-2.571	-1.517	922	-2.430	-1.508	835	-2.343	-1.508	726	-2.235	-1.509
Saldo van baten en lasten	52.883	-54.613	-1.730	52.460	-54.387	-1.927	52.123	-53.499	-1.376	51.790	-52.456	-667
Mutaties reserves												
P0 Bestuur en ondersteuning	2.831	-1.537	1.294	882	-37	844	844	0	844	265	0	265
P2 Verkeer en vervoer	0	-187	-187	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P3 Economie	55	0	55	50	0	50	50	0	50	50	0	50
P4 Onderwijs	78	0	78	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 Sport, cultuur en recreatie	51	-92	-42	51	-92	-42	51	-92	-42	51	-92	-42
P6 Sociaal Domein	528	0	528	540	0	540	0	0	0	0	0	0
P7 Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P8 Wonen en bouwen	30	0	30	21	0	21	22	0	22	22	0	22
Totaal mutaties reserves	3.571	-1.817	1.755	1.544	-130	1.414	966	-92	874	388	-92	296
Resultaat	56.455	-56.430	25	54.004	-54.516	-513	53.089	-53.591	-503	52.177	-52.548	-371

Voorvermelde resultaten na bestemming zijn inclusief incidentele lasten en baten. Teneinde de zgn. structurele sluitendheid van de (meerjaren)begroting te berekenen worden de resultaten geschoond voor de factor 'incidenteel'.

Tabel 150 Structureel begrotingsresultaat

x € 1.000

Structureel begrotingsresultaat				
Omschrijving (x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Vertretpunt programmabegroting 2017 na wijzigingen	-2.934	-3.286	-3.468	-3.240
Dekkingsmogelijkheden 1 t/m 8	2.042	2.192	2.321	2.804
Dekking middels reserves (dekkingsmogelijkheden 9 + 10)	917	581	644	65
Begrotingsresultaat na reservemutaties	25	-513	-503	-371
Saldo incidentele lasten en baten	0	0	0	0
Structureel resultaat	25	-513	-503	-371

Omdat in meerjarenperspectief sprake is van evenveel incidentele lasten als baten en heeft dit geen effect op het resultaat. In 2017 is sprake van een beperkt voordelig resultaat en in 2018, 2019 en 2020 een substantieel structureel ekort. Voor het voor de toezichthouder bepalende begrotingsjaar 2017 is sprake van een begrotingsoverschot van afgerond € 25.000.

Tabel 151 Mutatie reserves

Mutaties reserves												
Programma's (x € 1.000)	Begroting 2017			Begroting 2018			Begroting 2019			Begroting 2020		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P0 Één centrale ambtelijke huisvesting, Motie CAO voor WODV, regionale investeringen, rekenkamer, structuurverbetering	2.831	-1.537	1.294	882	-37	844	844	0	844	265	0	265
P2 Regulier groenonderhoud Vlietwijk, niet nodig ivm project reconstructie Vlietwijk	0	-187	-187	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P3 Projecten economische agenda, BIZ-Rouwkoopplan	55	0	55	50	0	50	50	0	50	50	0	50
P4 Schakelklas vluchtelingen	78	0	78	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 Kunstgrasvelden	51	-92	-42	51	-92	-42	51	-92	-42	51	-92	-42
P6 BUIG, beschutte werkplekken Participatiewet	528	0	528	540	0	540	0	0	0	0	0	0
P7 Gebiedsprofielen wonen en werken, rentemutaties grex	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P8	30	0	30	21	0	21	22	0	22	22	0	22
Totaal mutaties reserves	3.573	-1.816	1.756	1.544	-129	1.413	967	-92	874	388	-92	295

Mutaties op de reserves conform eerdere besluitvorming worden niet toegelicht. De volgende reservemutaties worden met de voorliggende begroting besloten en zijn reeds verwerkt in bovenstaand overzicht:

- Het saldo van de incidentele baten en lasten uit tabel 11 in de begroting ten laste van de concernreserve: 2017 € 416.953, 2018 € 81.295, 2019 € 143.605, 2020 € 65.088;
- Op peil brengen dienstverlening klanten Werk en Inkomen 2017 € 40.000 en 2018 € 40.000 ten laste van de reserve BUIG;
- Organiseren beschutte werkplekken Participatiewet 2017 € 70.000 en 2018 € 82.500 ten laste van de egaliseringsreserve sociaal domein;
- Opstellen gebiedsprofielen wonen en werken 2017 € 9.000 ten laste van de reserve volkshuisvesting;
- In het kader van één centrale ambtelijke huisvesting en gemeentewerf voor 2017, 2018 en 2019 jaarlijks € 500.000 ten laste van de reserve "Centrale Ambtelijke Huisvesting" ter verlichting van de exploitatie.

Bijlagen

Bijlage 1 Nieuw beleid per programma

In de onderstaande tabellen is het nieuwe beleid opgenomen. Dit zijn de tabellen die eveneens in de kadernota 2017 -2020 staan. Dezelfde nummering is aangehouden, aangezien deze nummers ook in de meerjarenraming van tabel 1 in deze begroting zijn verwerkt. Vanaf nummer 26 betreft het de wijzigingen na kadernota.

18. Projecten Economische Agenda Leidse Regio / Economie071

Onderwerp: Leidse Regio	Bedragen per jaar			
	2017	2018	2019	2020
Lasten	- 50.000	- 50.000	- 50.000	- 50.000
<i>Onderbouwing wijziging</i> De gemeente Voorschoten neemt deel aan de Economische Agenda Leidse Regio/Economie071. In de stuurgroep van februari 2016 is er gesproken over de financiering van de projecten van Economie071. De gemeenten hadden in 2015 allemaal een post gereserveerd voor projecten Economie071, naast de bijdrage aan het programmabureau. Gedurende het jaar kon uit deze post een bijdrage aan projecten worden gefinancierd. In Voorschoten is voor de komende jaren de bijdrage voor het programmabureau opgenomen in de begroting. Naar aanleiding van een voorstel van de stuurgroep in 2015 is voor 2016 al een bedrag van €2 per inwoner opgenomen voor de financiering van projecten. Vanuit de stuurgroep is het verzoek aan de gemeenten gedaan om een structurele post voor financiering van projecten op te nemen in hun begroting. Dit om de voortgang van de projecten (beter) te kunnen borgen, nadat projectplannen worden vastgesteld. Door het opnemen van een budget in de begroting, kan gedurende het jaar bepaald worden aan welke projecten de gemeente deel wil nemen en voor welke periode. Voor deze benadering wordt een eerlijke bijdrage voorgesteld binnen de gehele regio. Immers een sterke economische regio is belangrijk voor iedereen. Voorgesteld wordt om voor 2017 tot en met 2020 <u>€2,-/ inwoner</u> te reserveren, zoals dat in 2016 ook is gedaan. Voor Voorschoten komt dit, afgerond, neer op een jaarlijkse bedrag van €50.000,-.				

19. Centrummanager Voorschoten

Onderwerp: Centrummanager Voorschoten	Bedragen per jaar			
	2017	2018	2019	2020
Lasten	-10.000	- 10.000	- 10.000	- 10.000
<i>Onderbouwing wijziging</i> Het centrum van Voorschoten is van groot belang voor het dorp. Het is een dorpscentrum waar mensen graag hun boodschappen doen, goed wonen en samenkomen om feest te vieren tijdens de Paardenmarkt of andere festiviteiten. De taskforce dorpscentrum Voorschoten, een vertegenwoordiging van winkeliers, cultuur, horeca, makelaars, bewoners en gemeente werkt voor een aantrekkelijk en levendig centrum, volgens een duidelijke visie en plan van aanpak met de kernwaarden historisch, bereikbaar en ontmoeten aan het versterken en toekomstbestendig maken van het centrum.				

Een van de maatregelen uit de taskforce is het aanstellen van een Centrummanager. De Centrummanager is in zijn eerste jaar van grote meerwaarde gebleken bij de organisatie van evenementen en de promotie van het centrum. Daarnaast zorgt de Centrummanager voor het leggen van verbindingen tussen de gemeente, winkeliers, pandeigenaren, bewoners, cultuur en bezoekers van het centrum en draagt daarmee bij aan de sociale samenhang van Voorschoten.

De kosten voor de Centrummanager zijn een grote aanslag op het ondernemersfonds (de opbrengsten van de reclamebelasting die ter beschikking worden gesteld aan de Centrumondernemers Voorschoten).

De gemeente heeft daarom in 2015 een bedrag van 50% van de kosten van de Centrummanager op zich genomen. Voor 2016 worden deze kosten meegenomen in een nieuw financieel voorstel, dat is toegezegd bij de vaststelling van de economische visie voorschoten, voor de uitvoering van de maatregelen van de taskforce. Omdat wij de Centrummanager van meerwaarde achten voor heel Voorschoten stellen wij voor om structureel 50% van de kosten van de Centrummanager ad € 10.000 op te nemen in de begroting van de gemeente Voorschoten.

20. Bedrijveninvesteringszone Rouwkooplaan

Onderwerp: Opstarten BIZ Rouwkooplaan	Bedragen per jaar			
	2017	2018	2019	2020
Lasten	- 5.000	0	0	0

Onderbouwing wijziging

In het coalitieakkoord 2014-2018 staat dat de bestrating op de Rouwkooplaan aan vervanging toe is en dat de gemeente samen met de eigenaren wil werken aan een goed onderhoudsplan voor de bestrating op de Rouwkooplaan. De weg is privé-eigendom en de eigenaren zien de noodzaak om de weg op te knappen. Na vele overleggen (met de gemeente) zijn de pandeigenaren het eens geworden over de manier waarop de weg opgeknapt dient te worden. De eigenaren hebben in maart aangegeven dat ze ernaar streven de weg voor de zomer van 2016 op te knappen (zodanig dat de ondergrondse infrastructuur gemakkelijk bereikbaar blijft).

Naar aanleiding van de gezamenlijke aanpak voor het opknappen van de weg hebben de eigenaren aangegeven dat ze de wens hebben om het onderhoud van de openbare ruimte aan de Rouwkooplaan op niveau te houden en de samenwerking tussen de bedrijven te intensiveren en te optimaliseren door een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) te realiseren. Er is aangegeven dat deze wens schriftelijk aan de gemeente wordt bevestigd. In een BIZ betalen ondernemers samen mee aan een aantrekkelijke en veilige omgeving. De ondernemers organiseren zich in een vereniging of stichting die de BIZ en haar activiteiten en financiën beheert. De gemeente heeft een (extra) belasting die, na aftrek van de perceptiekosten, als een subsidie uitgekeerd wordt aan de BIZ vereniging/stichting. Deze gebruikt dat geld vervolgens om activiteiten uit te voeren volgens een vooraf opgesteld plan. Voor het opstarten van een BIZ dienen kosten te worden gemaakt. In het verlengde van onze bijdrage aan de voorbereiding BIZ Dobbewijk is het verstandig en wenselijk om voor de Rouwkooplaan ook middelen te reserveren. Ook wij vinden het instellen van een BIZ van groot belang en hebben hier ook op aangedrongen. Wij vinden het van belang dat het duurzaam behoud en onderhoud van de weg nu wordt geborgd.

De incidentele kosten verbonden aan het opstarten van de BIZ zijn, in verband met de uitvoering bij de Dobbewijk, inzichtelijk. Naar verwachting, gelet op het beperkt aantal pandeigenaren en het feit dat ze reeds gezamenlijk in overleg zijn, zullen de opstartkosten voor de BIZ bij de Rouwkooplaan lager uitvallen. Het opstarten van de BIZ zal ons inziens, mede ingegeven door het vasthouden van een goede concurrentiepositie in de regio, in 2017 moeten worden opgestart, zodat de BIZ per 1 januari 2018 kan worden ingevoerd.

21. Functioneel beheer fietsparkeren bij stations

Onderwerp: Functioneel beheer fietsparkeren bij stations	Bedragen per jaar			
	2017	2018	2019	2020
Lasten	- 15.000	- 15.000	- 15.000	- 15.000
<i>Onderbouwing wijziging</i> <i>Functioneel beheer fietsparkeren bij stations (structureel nadeel, PM)</i> Ten behoeve van een goed en veilig gebruik van het fietsparkeerterrein is functioneel beheer van het fietsparkeerterrein van belang. Functioneel beheer houdt in het tegengaan van weesfietsen, fout geparkeerde fietsen en fietswrakken. De weesfietsen en fout geparkeerde fietsen die bij het station weggehaald worden moeten ergens opgeslagen worden. De fietseigenaren moeten in de gelegenheid gesteld worden om hun fiets op te halen, tegen vergoeding van de afhandelkosten. Voor het beheer op fietsparkeren is een fietsafhandelcentrale nodig. Omdat Voorschoten hier geen beschikking over heeft, kan aangesloten worden bij de fietsafhandelcentrale van Leiden of Den Haag (fietsdepot Haaglanden). Deze afhandelcentrales nemen werkzaamheden en capaciteit van de gemeente uit handen. Hiervoor moet een jaarlijkse vergoeding betaald worden. De kosten hiervoor zijn nog onbekend. De aanvang van functioneel beheer is afhankelijk van de aanleg van het nieuwe fietsparkeerterrein door ProRail, te verwachten gereed in 2016.				

22. Uitvoeringsbudget cultuurnota

Onderwerp : Cultuurnota	Bedragen per jaar			
	2017	2018	2019	2020
Lasten	- 6.000	- 6.000	- 6.000	- 6.000
<i>Onderbouwing wijziging</i> De cultuurnota Voorschoten zal naar verwachting dit jaar worden vastgesteld door de raad. Het koppelen van een uitvoeringsbudget voor de komende 4 jaar aan dit nieuwe cultuurbeleid is wenselijk voor onder andere het organiseren van netwerk- en deskundigen bijeenkomsten.				

23. Gebiedsprofielen wonen en leefbaarheid

Onderwerp : Wijkprofielen	Bedragen per jaar			
	2017	2018	2019	2020
Lasten	- 9.000	0	0	0
<i>Onderbouwing wijziging</i> Ten behoeve van de beleidsontwikkeling, het stimuleren van een evenwichtige opbouw in de wijk en prioritering op het gebied van wonen en zorg dient de status van diverse wijken beter inzichtelijk te zijn. Hiertoe zullen in 2017 gebiedsprofielen worden opgesteld ten aanzien van wonen en leefbaarheid. Hierbij is externe expertise nodig. De kosten hiervan bedragen incidenteel € 9.000.				

24. Herinrichting en kwaliteitsverbetering centrum Voorschoten

Onderwerp : Herinrichting en kwaliteitsverbetering centrum	Bedragen per jaar			
	2017	2018	2019	2020
Lasten	PM	0	0	0
<i>Onderbouwing wijziging</i> In het coalitieakkoord 2014-2018 staat dat er samen met de centrumondernemers een integraal en realistisch plan voor revitalisering van het dorpscentrum moet worden opgesteld. De Taskforce Centrum heeft samen met de gemeente gekeken naar het DNA van Voorschoten en daaruit zijn de kernwaarden Historisch, Bereikbaar en Ontmoeting naar voren gekomen. Op basis van deze kernwaarden is er naar het centrum gekeken en zijn er 18 korte termijn maatregelen en een aantal lange termijn maatregelen opgesteld om het centrum kwalitatief te versterken. Een aantal van de korte termijn maatregelen van de Taskforce Centrum is reeds in uitvoering en een aantal van deze maatregelen, die voor rekening van de gemeente komen, zal in een aparte studie worden uitgewerkt. In die studie zullen de wensen en behoeften van de verschillende belanghebbenden worden gewogen en interdisciplinair, in nauw overleg met onder andere stedenbouwkundigen en verkeersdeskundigen, vertaald in een concreet, integraal en realistisch plan voor kwaliteitsverbetering en herinrichting van het centrum als recreatief winkelgebied dat aansluit op de kernwaarden en bijdraagt aan het creëren van een plaats van ontmoeting, vermaak, cultuur en ontspanning. Bij de interdisciplinaire afweging zullen ook de trends en ontwikkelingen op het gebied van recreatieve winkelcentra worden meegenomen. De studie naar de herinrichting en kwaliteitsverbetering van het Centrum van Voorschoten is een uitwerking van de gemeentelijke opgave uit de Taskforce Centrum. De studie zal intern, voornamelijk in het tweede en derde kwartaal van 2016, worden uitgevoerd en heeft een interactieve opzet. De incidentele kosten verbonden aan de uitvoering van het plan zijn momenteel nog niet inzichtelijk en zijn vanzelfsprekend afhankelijk van de uitkomsten van de studie. De uitvoering van de noodzakelijke versterking van het centrum als hart van Voorschoten zal ons inziens, mede ingegeven door het vasthouden van een goede concurrentiepositie in de regio, in 2017 moeten worden uitgevoerd.				

Bijlage 2 Reserves en voorzieningen

Tabel 152 Reserves en voorzieningen

Naam Reserve	Begrote Stand 31-12-2016	Begrote Stand 31-12-2017	Begrote Stand 31-12-2018	Begrote Stand 31-12-2019	Begrote stand 31-12-2020
Algemene reserves					
Concernreserve	7.613.361	5.608.496	5.442.873	5.277.643	5.190.498
Reserve weerstandsvermogen	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000
Risicoreserve Duivenvoorde corridor (nakomende werkzaamheden)	1.869.000	1.869.000	1.869.000	1.869.000	1.869.000
Reserve Rekeningresultaat	0	0	0	0	0
Totaal algemene reserves	13.482.361	11.477.496	11.311.873	11.146.643	11.059.498
Bestemmingsreserves					
Reserve bovenwijkse voorzieningen	845.094	845.094	845.094	845.094	845.094
Reserve Advies Groep Toegankelijkheid	18.790	18.790	18.790	18.790	18.790
Reserve Volkshuisvesting	985.000	976.000	976.000	976.000	976.000
Reserve Exploitatie Gem. accomodaties	52.730	52.730	52.730	52.730	52.730
Egalisatiereserve Sociaal Domein	1.885.197	1.815.197	1.732.697	1.732.697	1.732.697
Regionale Investerings (RIF)	1.500.000	1.250.000	1.000.000	750.000	500.000
Reserve Duurzaamheid	286.581	286.581	286.581	286.581	286.581
Reserve Gemeentewerf	804.747	804.747	804.747	804.747	804.747
Reserve Rekenkamercommissie WVO	9.446	4.492	4.492	4.492	4.492
Reserve van der Hoevenpark (nakomende werkzaamheden)	56.412	56.412	56.412	56.412	56.412
Dekking BUIG	1.774.528	1.316.827	859.126	859.126	859.126
Reserve Afschrijving Rijnlandroute 2021-24	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
Reserve Vlietwijk Keel-gebied (nakomende werkzaamheden)	0	0	0	0	0
Reserve Nood-Hofland (nakomende werkzaamheden)	0	0	0	0	0
Reserve Rabobank Deltaplein (nakomende werkzaamheden)	0	0	0	0	0
Reserve Dobbewijk (nakomende werkzaamheden)	0	0	0	0	0
Reserve kapitaallasten sportvelden	92.322	133.911	175.500	217.089	258.678
Bestemmingsreserve Duivenvoordecorridor	1.076.370	1.076.370	1.076.370	1.076.370	1.076.370
Bestemmingsreserve Centrale Ambtelijke Huisvesting	0	1.000.000	500.000	0	0
Totaal bestemmingsreserves	10.587.218	10.837.152	9.588.540	8.880.129	8.671.718
Totaal Reserves	24.069.579	22.314.648	20.900.413	20.026.772	19.731.216

De reserves nakomende werkzaamheden staan in dit overzicht op € 0 omdat er in 2016 een krediet is verstrekt van het volledige bedrag van de reserve. De projecten zijn nog niet allemaal gereed en de werkzaamheden worden over 2 jaar verdeeld, waardoor de saldo van het verstrekte krediet en de werkelijke uitgaven in 2016 zichtbaar zal zijn bij de jaarrekening 2016.

Overzicht voorzieningen 2016-2020	Begrote stand 2016	Begrote stand 2017	Begrote stand 2018	Begrote stand 2019	Begrote stand 2020
per 31 december; bedragen x € 1.000					
Onderhoudsegalisatievoorzieningen					
Onderhoud gebouwen, accommodaties en schoolgebouwen					
VZ onderhoud ambachts- en baljuwhuis	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Raadhuis	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Raadshuislaan 41	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Brandweerkazerne Burg.vd Haarplein	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Welfare Trafo	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Frisozaal	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Hoflandzaal	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Vlietzaal	0	0	0	0	0
VZ onderhoud sporthal de Vliethorst	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Zwembad het Wedde	0	0	0	0	0
VZ onderhoud berging Welfareruimte	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Kerktoeren	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Knipmolen	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Dorpspomp	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Oorlogsmonument	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Cultureel Centrum Pr.Marijkelaan	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Buurthuis Vlietwijk Lorentzlaan	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Leeuwenhoek	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Richard Wagnerlaan	0	0	0	0	0
VZ onderhoud D vd Kraplaan/Oyenlaan	0	0	0	0	0
VZ onderhoud A.Jacobsplantsoen	0	0	0	0	0
VZ onderhoud JW Frisolaan	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Prof. Vd Waalslaan	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Beethovenlaan	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Aula begraafplaats	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Rosenburghlaan	0	0	0	0	0
VZ onderhoud OCJ Julianalaan	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Openbare bibliotheek Wijngaardelaan	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Ter Lips 1b	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Krimwijkzaal	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Zwaluwweg 4	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Turnzaal Oude Adegeesterlaan	0	0	0	0	0
VZ Onderhoud woonwagenkamp Leidseweg 514	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Kon.Marinelaan	0	0	0	0	0
VZ Buitenonderhoud schoolgebouwen	316	316	316	316	316
Inventaris Binnensport accommodatie					
VZ inventaris JW Frisolaan	0	0	0	0	0
VZ inventaris Hoflandzaal	0	0	0	0	0
VZ inventaris Vlietzaal	0	0	0	0	0
VZ inventaris De Vliethorst	0	0	0	0	0
VZ inventaris Krimwijkzaal	0	0	0	0	0
VZ inventaris turnzaal Oude Adegeesterlaan	0	0	0	0	0
Inventaris openbare gebouwen					
VZ inventaris Raadhuis Leidseweg 25	0	0	0	0	0
VZ Inventaris Cultureel Centrum Pr.Marijkelaan	0	0	0	0	0
VZ inventaris Ambachts- En Baljuwhuys	0	0	0	0	0
VZ inventaris Kon. Marinelaan	0	0	0	0	0
Overige onderhoudsvoorzieningen					
VZ onderhoud Openbaar Onderwijs	0	0	0	0	0
VZ onderhoud Bijzonder Onderwijs	11	11	11	11	11
VZ onderhoud openbare verlichting	276	200	132	72	33
VZ Onderhoud Baggerwerkzaamheden	196	22	43	64	86
VZ onderhoud Speelplaatsen	14	29	26	87	102
VZ onderhoud wegen	1.038	780	554	279	155
VZ onderhoud VRI	0	8	54	119	174
VZ onderhoud bruggen	0	17	22	13	16
Totaal Onderhoudsegalisatievoorzieningen	1.851	1.382	1.158	961	893
Voorziening toek.verv.inv.heffing					
VZ riolering	1.676	1.038	642	477	312
VZ afvalstoffenheffing	691	587	587	587	587
Totaal Voorziening toek.verv.inv.heffing	2.367	1.625	1.228	1.063	898
Voorzieningen voor verplichtingen					
VZ pensioenen en wachtgelden bestuurders	1.397	1.438	1.478	1.519	1.559
VZ Spaarcontracten	43	27	15	3	2
VZ Beeldenplan	29	29	29	29	29
VZ parkeergarage Deltaplein	392	25	25	25	25
Voorzieningen voor risico's					
VZ Duivenvoorde Corridor	1.042	1.063	1.084	1.106	1.128
VZ vd Hoevenpark stimuleringsfonds woningen	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.904	2.582	2.632	2.682	2.744
Totaal voorzieningen	7.121	5.589	5.018	4.706	4.535

	Begrote	Begrote	Begrote	Begrote	Begrote
	stand	stand	stand	stand	stand
	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal reserves	24.070	22.315	20.900	20.027	19.731
Totaal voorzieningen	7.121	5.589	5.018	4.706	4.535
Totaal reserves en voorzieningen	31.191	27.904	25.918	24.733	24.266

In het bovenstaand overzicht ziet u een groot aantal met een saldo 0. De voorzieningen worden geactualiseerd bij het nieuwe beheerplan vastgoed en bij de nieuwe nota reserves en voorzieningen. Als de voorzieningen niet meer nodig zijn, zal er op dat moment een voorstel worden gedaan om deze af te sluiten en niet langer meer voorkomen in dit overzicht.

Bijlage 3 Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	2017	2018	2019	2020
1a Waarde woningen eigenaren	-2.855.617	-2.855.617	-2.855.617	-2.855.617
1c Waarde niet-woningen eigenaren	-309.083	-309.083	-309.083	-309.083
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	-244.314	-244.314	-244.314	-244.314
Subtotaal A	-3.409.014	-3.409.014	-3.409.014	-3.409.014

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	2017	2018	2019	2020
1e OZB waarde niet-woningen	75.283	75.283	75.283	75.283
2 Inwoners	3.855.266	3.855.770	3.856.779	3.857.031
3a Eén-ouder-huishoudens	169.348	169.348	169.348	169.348
3b Huishoudens	1.013.036	1.013.036	1.013.036	1.013.036
3c Eenpersoonshuishoudens	74.939	75.500	75.500	75.500
4 Inwoners: jongeren < 20 jaar	1.479.253	1.479.253	1.479.253	1.479.253
5 Inwoners: ouderen > 64 jaar	445.474	445.474	445.474	445.474
5a Inwoners: ouderen > 74 en < 85 jaar	49.744	49.744	49.744	49.744
7 Lage inkomens	108.437	108.437	108.437	108.437
7b Lage inkomens (drempel)	608.949	610.800	610.800	610.800
8a Bijstandsontvangers	681.228	703.711	716.575	723.425
11a Uitkeringsontvangers	91.192	91.916	92.278	92.529
12 Minderheden	350.663	350.663	350.663	350.663
13 Klantenpotentieel lokaal	784.000	784.000	784.000	784.000
14 Klantenpotentieel regionaal	111.695	112.046	112.046	112.046
16 Oppervlakte land	45.711	45.711	45.711	45.711
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	30.333	30.826	30.826	30.826
19 Oppervlakte binnenwater	1.611	1.629	1.629	1.629
21 Oppervlakte bebouwing	60.137	60.137	60.137	60.137
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	317.831	317.857	317.883	317.910
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	111.690	111.690	111.690	111.690
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	7.699	7.700	7.701	7.701
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	4.793	4.793	4.793	4.793
24a Woonruimten	673.635	673.635	673.635	673.635
25a Woonruimten * bodemfactor woonkernen	601.450	601.450	601.450	601.450
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	27.897	27.897	27.897	27.897
31a ISV (a) stadsvernieuwing	3.324	3.324	3.324	3.324
31b ISV (b) herstructurering	4.493	4.493	4.493	4.493
32a Omgevingsadressendichtheid	1.518.580	1.519.193	1.519.193	1.519.193
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	12.699	12.699	12.699	12.699
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	183.029	183.029	183.029	183.029

36 Meerkernigheid	9.064	9.064	9.064	9.064
36a Kernen met 500 of meer adressen	55.518	55.518	55.518	55.518
37 Meerkernigheid * bodemfactor buitengebied	15.023	15.025	15.026	15.027
38 Bedrijfsvestigingen	165.520	165.520	165.520	165.520
39 Vast bedrag	236.201	236.201	236.201	236.201
Subtotaal B	13.984.745	14.012.373	14.026.635	14.034.017

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	2017	2018	2019	2020
Uitkeringsfactor	1,420	1,427	1,421	1,422
Subtotaal (B x C (=uf))	19.858.338	19.995.656	19.931.849	19.956.372

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	2017	2018	2019	2020
56b Cumulatieregeling gemeentefonds (SU)	0	-6.537	-5.867	n.v.t.
61 Suppletieregeling OZB	36.226	24.150	12.075	0
Subtotaal D	36.226	17.613	6.208	0

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	2017	2018	2019	2020
62 Wet maatschappelijke ondersteuning (IU)	1.538.321	1.538.321	1.538.321	1.551.149
113 Peuterspeelzaalwerk (DU)	40.482	0	0	0
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (IU)	8.915	10.215	10.215	10.215
204 Verhoogde asielinstroom (DU)	210.559	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	25.171	37.757	50.342	62.928
Subtotaal	1.823.448	1.586.293	1.598.878	1.624.292

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein				
Maatstaf	2017	2018	2019	2020
172 decentralisatie AWBZ naar WMO (IU)	2.389.986	2.362.263	2.338.605	2.326.766
173 decentralisatie jeugdzorg (IU)	3.844.327	3.888.391	3.888.397	3.889.027
174 decentralisatie Participatiewet (IU)	1.577.882	1.497.254	1.450.568	1.380.732
Subtotaal	7.812.195	7.747.908	7.677.570	7.596.525

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker				
Aanvullingen v/d gebruiker	2017	2018	2019	2020
Ontwikkeling BBP cf. septembercirculaire 2015	0	84.389	253.424	436.682
Subtotaal	0	84.389	253.424	436.682

Totaal	26.121.192	26.022.845	26.058.915	26.204.856
--------	------------	------------	------------	------------

Functie 921 (incl. WMO huishoudelijke hulp)	18.308.997	18.274.937	18.381.345	18.608.331
Functie 923 (decentralisatie sociaal domein)	7.812.195	7.747.908	7.677.570	7.596.525

Bijlage 4 Subsidies

Onderstaand overzicht geeft de in 2015 en 2016 verleende subsidies weer. De subsidies 2015 en 2016 zijn nog niet vastgesteld.

Over het jaar 2017 valt het volgende te zeggen. De termijn voor het indienen van aanvragen voor 2017 sloot op 1 september. De aanvragen zitten nu in de beoordelingsfase. Hoe de verdeling van het subsidiebudget er in 2017 uit komt te zien is op dit moment nog niet te zeggen, maar bij de verdeling wordt rekening gehouden met de middelen die maximaal beschikbaar zijn volgens de vastgestelde begroting 2017.

Tabel 153 Subsidieontvanger

Subsidieontvanger	Subsidies 2015	Subsidies 2016
PROGRAMMA 1. VEILIGHEID		
Bureau Halt	8.003	7.650
Reddingsbrigade Leidschendam	1.336	1.336
	9.339	8.986
PROGRAMMA 4. ONDERWIJS		
St. Kinderspeelzaal Voorschoten - VVE-subsidie	28.500	28.500
St. Kinderspeelzaal Voorschoten	151.000	151.000
	179.500	179.500
PROGRAMMA 5. SPORT, CULTUUR EN RECREATIE		
Avanti	350	0
Basisschool De Regenboog / commissie schoolsport	4.200	4.200
BplusC	55.336	55.336
Bridgeclub Noord Hofland	350	350
Christelijke Oratoriumver. Exultate Deo	350	350
Commissie Open Kerk	1.500	0
Den Hartog festival > Jazz Culinaire (Ver. Centrum Horeca V.)	1.070	1.070
Eerste Voorschotense Zwemver. (EVZV)	1.170	1.170
EVBC Badmintonvereniging	880	880
Handbalvereniging Voorschoten HVV '70	2.499	2.499
Harmonie Voorschoten	5.243	5.243
Historisch museum	9.900	9.900
Honk en Softbalvereniging HSV Adegeest	1.700	1.700
IJclub Voorschoten	1.800	1.800
Jeu de Boule De Six Pret	813	813
Jumelage Voorschoten-Kita	4.000	0
Mixed Hockey club MHC Forescate	7.530	7.530
Musicultura	0	7.717
Muziekvereniging Laurentius	9.999	9.999
Oranjever. Kon. Wilhelmina	2.667	2.667
OSV Palmare	1.320	1.320
Roeivereniging Rijnland	2.020	2.020
Schaakvereniging	750	750
Sinfonietta Voorschoten	1.975	1.975

Subsidieontvanger	Subsidies 2015	Subsidies 2016
Slank en Kwiek	1.830	1.830
St. Agglomeratieomroep Holland Centraal	12.260	12.260
St. Behoud Oude Motor gemalen	905	905
St. Concertkamer Voorschoten	2.333	0
St. Cultureel gebruik Dorpskerk	3.884	0
St. Duivenvoorde	350	0
St. Kinderfilmtheater Voorschoten	2.450	2.450
St. Musica Antica da Camera	6.235	6.235
St. Nationale Muziekdag Voorschoten	2.499	2.499
St. Openb. Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar - CIPVW	0	2.500
St. Openb. Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar	347.135	347.135
St. Paardensport Voorschoten	1.107	1.107
St. Podium Jong Professionals Jazz	1.000	1.000
St. Spuit 41	1.000	809
St. Tennispark Adegeest	700	700
Tennisvereniging TV Forescate	3.330	3.330
Toneelgroep Voorschoten	1.700	1.700
Ver. Voorschotense Visserij belangen	2.100	2.100
Vereniging tot Behoud van Oud Groen en Leefbaar VS	2.100	2.100
Vlietloop Voorschoten	800	800
Volleybalvereniging Gemini Kangeroes	1.030	1.030
Voorschoten '97	8.500	8.500
Voorschotens Kamerkoor	1.500	1.500
Voorschotense Kunstkring	1.285	1.285
Vox Clara	1.500	1.500
Weekend van Voorschoten	2.138	2.138
	527.093	524.702
PROGRAMMA 6. SOCIAAL DOMEIN		
Buurthuis Bloemenwijk/Boschgeest	6.350	6.350
Festival voor de jeugd	5.000	5.000
Gilde Samenspraak	1.603	1.603
Jeugd- en jongerenwerk Midden-Holland	207.539	200.000
Kwadraad - Algemeen Maatschappelijk Werk	249.187	249.187
Kwadraad - Crisishulpverlening	10.000	10.000
Kwadraad - Meldpunt Tijdelijk Huisverbod	7.500	7.500
Kwadraad - MIKA Thuiscoach	15.000	25.000
Kwadraad - Schoolmaatschappelijk Werk	44.000	44.000
Kwadraad - Sociaal Raadslieden	12.000	32.000
Leidse Rechtswinkel	1.603	1.603
NVVH vrouwenennetwerk	850	850
Oogvereniging Leiden en omstreken	350	350
RDOG HM: Jeugd preventieteam (was: Bureau Jeugdzorg west)	13.500	13.500
Reuma patiënten vereniging Leiden e.o.	350	0
RK Parochie Moeder Godskerk	350	0
Rode Kruis, afdeling Welfare	600	0

Subsidieontvanger	Subsidies 2015	Subsidies 2016
Scouting Kimball O'Hara	9.999	9.999
Scouting Leif Erikson	9.999	9.999
Scouting Maurits	1.374	1.374
Speel-o-theek 'Tante Ileen'	2.000	2.000
St. Alzheimer Café	1.000	1.000
St. Assalem	5.775	5.775
St. Autotocht Bejaarden (Van Ouden Van Dagen)	2.499	2.499
St. Buddy Netwerk	10.228	10.228
St. Huisdieren voor Ouderen (HUVVO)	750	750
St. Jansland	0	350
St. Ouderenbus Voorschoten	5.850	5.850
St. Scouting Impeesa	960	960
St. Topaz Buurthuis Vlietwijk - beheer & ontw. Buurthuis	0	2.000
St. Topaz Buurthuis Vlietwijk - buurtfunc. ontmoetingspunt	0	6.350
St. Vakantiepas	4.274	4.274
St. Vluchtelingenwerk Rijnade (Zuid Holland Noord)	32.380	64.725
St. Voor Elkaar Voorschoten - mantelzorgondersteuning	107.000	107.000
St. Voor Elkaar Voorschoten - mantelzorgondersteuning	71.200	71.200
St. Voor Elkaar Voorschoten - Merelhof	37.100	37.100
St. Voor Elkaar Voorschoten - ouderen	166.291	166.291
St. Voor Elkaar Voorschoten - professionalisering VIVE	40.000	40.000
St. Voor Elkaar Voorschoten - vrijwilligerscentrale VIVE	28.895	28.895
St. Welzijn en Zorg Doven Z.H.	350	350
UDCN Vlietlanderit	600	600
Vereniging Noord-Hofland	8.350	8.350
Wijkraad Dorpskerk	350	0
Zonnebloem, afdeling Voorschoten	1.900	1.900
	1.124.906	1.186.762
PROGRAMMA 8. WONEN EN RUIMTE		
St. Voor Elkaar Voorschoten - educatieve tuin (heemtuin)	6.100	7.500
	6.100	7.500
Totaal	1.846.938	1.907.450

Bijlage 5 Overzicht baten en lasten per taakveld

Tabel 154 Baten en lasten per taakveld exclusief reservemutaties

Baten en lasten per taakveld (voor mutaties reserves)						
Programma:P0 Bestuur en ondersteuning	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Baten en lasten per taakveld	2015	2016	2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Taakveld: 0.1 Bestuur						
Baten	166.829	200.911	175.600	175.600	175.600	175.600
Lasten	-4.145.899	-4.793.746	-2.498.705	-2.459.116	-2.459.011	-2.448.422
Saldo	-3.979.070	-4.592.835	-2.323.105	-2.283.516	-2.283.411	-2.272.822
Taakveld: 0.2 Burgerzaken						
Baten	504.305	425.846	409.365	409.365	409.365	409.365
Lasten	-981.149	-902.064	-859.299	-850.675	-880.675	-848.126
Saldo	-476.844	-476.218	-449.934	-441.310	-471.310	-438.761
Taakveld: 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden						
Baten	142.219	126.704	134.278	134.278	134.278	134.278
Lasten	-307.468	-319.555	-242.296	-241.941	-241.835	-241.724
Saldo	-165.250	-192.851	-108.018	-107.663	-107.557	-107.446
Taakveld: 0.4 Overhead						
Baten	6.312.012	9.237.373	3.413.625	3.699.627	3.679.990	3.502.264
Lasten	-8.246.436	-10.706.928	-9.664.594	-9.416.384	-9.237.221	-8.352.781
Saldo	-1.934.425	-1.469.555	-6.250.969	-5.716.757	-5.557.231	-4.850.517
Taakveld: 0.5 Treasury						
Baten	3.500.104	3.280.374	918.395	626.315	591.909	555.009
Lasten	-821.778	-1.027.717	-923.076	-816.972	-810.904	-826.485
Saldo	2.678.326	2.252.657	-4.681	-190.657	-218.995	-271.476
Taakveld: 0.61 OZB Woningen						
Baten	4.460.541	4.834.914	5.924.557	5.924.557	5.924.557	5.924.607
Lasten	-376.542	-398.486	-429.073	-386.573	-344.073	-344.073
Saldo	4.083.999	4.436.428	5.495.484	5.537.984	5.580.484	5.580.534
Taakveld: 0.62 OZB Niet-Woningen						
Baten	367.383	357.282	406.216	406.216	406.216	406.216
Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo	367.383	357.282	406.216	406.216	406.216	406.216
Taakveld: 0.63 Parkeerbelasting						
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0
Taakveld: 0.64 Belastingen overig						
Baten	670.190	1.178.657	1.188.484	1.188.484	1.188.484	1.188.484
Lasten	-85.185	-71.793	-80.822	-80.822	-80.822	-80.822
Saldo	585.005	1.106.864	1.107.662	1.107.662	1.107.662	1.107.662
Taakveld: 0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds						
Baten	25.885.772	26.516.284	26.121.193	26.022.845	26.058.915	26.204.856
Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo	25.885.772	26.516.284	26.121.193	26.022.845	26.058.915	26.204.856
Taakveld: 0.8 Overige baten en lasten						
Baten	21.785	45.710	870.796	818.817	795.193	729.688
Lasten	775.543	234.137	169.986	169.984	169.984	169.984
Saldo	797.328	279.847	1.040.782	988.801	965.177	899.672
Taakveld: 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)						
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	-31.295	-63.605	-15.088
Saldo	0	0	0	-31.295	-63.605	-15.088
Taakveld: 0.10 Mutaties reserves						
Baten	0	0	10	10	10	10
Lasten	0	0	-10	-10	-10	-10
Saldo	0	0	0	0	0	0
Taakveld: 0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten						
Baten	0	0	10	10	10	10
Lasten	0	0	-10	-10	-10	-10
Saldo	0	0	0	0	0	0
Baten programma	42.031.140	46.204.055	39.562.529	39.406.124	39.364.527	39.230.387
Lasten programma	-14.188.915	-17.986.152	-14.527.899	-14.113.814	-13.948.182	-12.987.557
Saldo programma	27.842.225	28.217.903	25.034.630	25.292.310	25.416.345	26.242.830

Programma:P1 Veiligheid	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Baten en lasten per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
2018	2019	2020				
Taakveld: 1.1 Crisisbeheersing en brandweer						
Baten	155.058	155.895	104.840	104.840	104.840	104.840
Lasten	-1.296.537	-1.389.281	-1.387.739	-1.387.577	-1.387.435	-1.387.295
Saldo	-1.141.480	-1.233.386	-1.282.899	-1.282.737	-1.282.595	-1.282.455
Taakveld: 1.2 Openbare orde en veiligheid						
Baten	72	1.514	18.518	18.518	18.518	18.518
Lasten	-387.571	-395.734	-572.685	-572.490	-572.310	-572.130
Saldo	-387.499	-394.220	-554.167	-553.972	-553.792	-553.612
Baten programma	155.130	157.409	123.358	123.358	123.358	123.358
Lasten programma	-1.684.109	-1.785.015	-1.960.424	-1.960.067	-1.959.745	-1.959.425
Saldo programma	-1.528.979	-1.627.606	-1.837.066	-1.836.709	-1.836.387	-1.836.067
Programma:P2 Verkeer en vervoer	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Baten en lasten per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
2018	2019	2020				
Taakveld: 2.1 Verkeer en vervoer						
Baten	9.128.665	132.224	77.532	77.532	77.532	77.532
Lasten	-2.691.430	-6.609.994	-3.000.113	-3.391.115	-3.536.299	-3.660.544
Saldo	6.437.235	-6.477.770	-2.922.581	-3.313.583	-3.458.767	-3.583.012
Taakveld: 2.2 Parkeren						
Baten	10.115	12.172	12.294	12.294	12.294	12.294
Lasten	-61.938	-42.571	-30.112	-30.112	-30.112	-30.112
Saldo	-51.823	-30.399	-17.818	-17.818	-17.818	-17.818
Taakveld: 2.3 Recreatieve havens						
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0
Taakveld: 2.4 Economische havens en waterwegen						
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0
Taakveld: 2.5 Openbaar vervoer						
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	-9.840	-9.840	-9.840	-9.840
Saldo	0	0	-9.840	-9.840	-9.840	-9.840
Baten programma	9.138.780	144.396	89.826	89.826	89.826	89.826
Lasten programma	-2.753.368	-6.652.565	-3.040.065	-3.431.067	-3.576.251	-3.700.496
Saldo programma	6.385.412	-6.508.169	-2.950.239	-3.341.241	-3.486.425	-3.610.670
Programma:P3 Economie	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Baten en lasten per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
2018	2019	2020				
Taakveld: 3.1 Economische ontwikkeling						
Baten	2.660	0	0	0	0	0
Lasten	-202.695	-279.917	-222.595	-217.595	-217.595	-217.595
Saldo	-200.035	-279.917	-222.595	-217.595	-217.595	-217.595
Taakveld: 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur						
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0
Taakveld: 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen						
Baten	35.713	39.552	39.552	39.552	39.552	39.552
Lasten	-39.361	-34.981	-68.369	-68.369	-68.369	-68.369
Saldo	-3.648	4.571	-28.817	-28.817	-28.817	-28.817
Taakveld: 3.4 Economische promotie						
Baten	89.575	70.070	70.745	70.745	70.745	70.745
Lasten	-70.056	-71.495	-20.139	-19.998	-19.860	-19.719
Saldo	19.518	-1.425	50.606	50.747	50.885	51.026
Baten programma	127.948	109.622	110.297	110.297	110.297	110.297
Lasten programma	-312.112	-386.393	-311.103	-305.962	-305.824	-305.683
Saldo programma	-184.164	-276.771	-200.806	-195.665	-195.527	-195.386
Programma:P4 Onderwijs	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Baten en lasten per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
2018	2019	2020				
Taakveld: 4.1 Openbaar basisonderwijs						
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	-12.994	-12.994	-12.994	-12.994
Saldo	0	0	-12.994	-12.994	-12.994	-12.994
Taakveld: 4.2 Onderwijshuisvesting						
Baten	317.118	263.974	46.000	46.000	46.000	46.000
Lasten	-2.466.184	-2.111.704	-1.185.107	-1.179.192	-1.138.895	-1.133.965
Saldo	-2.149.066	-1.847.730	-1.139.107	-1.133.192	-1.092.895	-1.087.965
Taakveld: 4.3 Onderwijsbeleid en						

leerlingzaken						
Baten	2.991	6.898	6.898	6.898	6.898	6.898
Lasten	-537.745	-620.673	-578.102	-499.798	-498.994	-498.190
Saldo	-534.755	-613.775	-571.204	-492.900	-492.096	-491.292
Baten programma	320.109	270.872	52.898	52.898	52.898	52.898
Lasten programma	-3.003.930	-2.732.377	-1.776.203	-1.691.984	-1.650.883	-1.645.149
Saldo programma	-2.683.821	-2.461.505	-1.723.305	-1.639.086	-1.597.985	-1.592.251
Programma:P5 Sport, cultuur en recreatie	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Baten en lasten per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
Taakveld: 5.1 Sportbeleid en activering						
Baten	45	67	67	67	67	67
Lasten	-251.547	-249.727	-197.250	-196.468	-195.685	-194.904
Saldo	-251.502	-249.660	-197.183	-196.401	-195.618	-194.837
Taakveld: 5.2 Sport-accomodaties						
Baten	90.146	68.281	67.931	67.931	67.931	67.931
Lasten	-1.494.181	-1.176.075	-1.182.465	-1.181.362	-1.180.329	-1.179.294
Saldo	-1.404.034	-1.107.794	-1.114.534	-1.113.431	-1.112.398	-1.111.363
Taakveld: 5.3 Cultuurpresentatie, prod, particip						
Baten	269.093	183.233	14.018	14.018	14.018	14.018
Lasten	-951.586	-878.887	-397.476	-394.994	-392.742	-390.494
Saldo	-682.494	-695.654	-383.458	-380.976	-378.724	-376.476
Taakveld: 5.4 Musea						
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	-13.319	-13.319	-13.319	-13.319
Saldo	0	0	-13.319	-13.319	-13.319	-13.319
Taakveld: 5.5 Cultureel erfgoed						
Baten	81.375	45.572	29.963	29.963	29.963	29.963
Lasten	-275.198	-305.205	-263.787	-263.667	-263.668	-263.668
Saldo	-193.823	-259.633	-233.824	-233.704	-233.705	-233.705
Taakveld: 5.6 Media						
Baten	40.429	31.258	18.151	18.151	18.151	18.151
Lasten	-413.789	-422.563	-410.100	-402.822	-395.583	-388.345
Saldo	-373.360	-391.305	-391.949	-384.671	-377.432	-370.194
Taakveld: 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie						
Baten	784.602	956.722	205.102	193.532	26.002	26.002
Lasten	-2.913.718	-3.227.148	-3.365.901	-3.508.466	-3.372.662	-3.383.425
Saldo	-2.129.116	-2.270.426	-3.160.799	-3.314.934	-3.346.660	-3.357.423
Baten programma	1.265.690	1.285.133	335.232	323.662	156.132	156.132
Lasten programma	-6.300.019	-6.259.605	-5.830.298	-5.961.098	-5.813.988	-5.813.449
Saldo programma	-5.034.329	-4.974.472	-5.495.066	-5.637.436	-5.657.856	-5.657.317
Programma:P6 Sociaal Domein	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Baten en lasten per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie						
Baten	387.845	306.412	174.842	174.842	174.842	174.842
Lasten	-2.263.976	-2.382.187	-1.887.004	-1.865.444	-1.844.042	-1.822.636
Saldo	-1.876.131	-2.075.775	-1.712.162	-1.690.602	-1.669.200	-1.647.794
Taakveld: 6.2 Wijkteams						
Baten	33.553	45.944	0	0	0	0
Lasten	-1.877.314	-2.118.731	-571.448	-571.254	-571.060	-570.866
Saldo	-1.843.762	-2.072.787	-571.448	-571.254	-571.060	-570.866
Taakveld: 6.3 Inkomensregelingen						
Baten	4.735.093	4.547.105	4.345.503	4.345.503	4.345.503	4.345.503
Lasten	-5.953.987	-5.970.533	-5.921.672	-5.921.672	-5.503.971	-5.503.971
Saldo	-1.218.894	-1.423.428	-1.576.169	-1.576.169	-1.158.468	-1.158.468
Taakveld: 6.4 Begeleide participatie						
Baten	4.420	90.000	90.000	90.000	10.000	10.000
Lasten	-2.618.514	-2.531.159	-2.804.469	-2.772.054	-2.567.234	-2.491.343
Saldo	-2.614.094	-2.441.159	-2.714.469	-2.682.054	-2.557.234	-2.481.343
Taakveld: 6.5 Arbeidsparticipatie						
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	0	0	-15.983	-15.983	-15.983	-15.983
Saldo	0	0	-15.983	-15.983	-15.983	-15.983
Taakveld: 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)						
Baten	731	5.643	0	0	0	0
Lasten	-738.869	-898.250	-1.083.240	-1.082.407	-1.081.665	-1.080.923
Saldo	-738.139	-892.607	-1.083.240	-1.082.407	-1.081.665	-1.080.923
Taakveld: 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+						
Baten	352.726	486.871	462.641	462.641	462.641	462.641
Lasten	-2.425.343	-3.046.021	-2.781.469	-2.738.864	-2.753.532	-2.868.448
Saldo	-2.072.617	-2.559.150	-2.318.828	-2.276.223	-2.290.891	-2.405.807

Taakveld: 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-						
Baten	376	0	0	0	0	0
Lasten	-2.707.988	-3.776.337	-3.176.687	-3.226.687	-3.226.687	-3.226.687
Saldo	-2.707.611	-3.776.337	-3.176.687	-3.226.687	-3.226.687	-3.226.687
Taakveld: 6.81 Geescaleerde zorg 18+						
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	-84.743	-92.991	-107.705	-107.501	-107.296	-107.092
Saldo	-84.743	-92.991	-107.705	-107.501	-107.296	-107.092
Taakveld: 6.82 Geescaleerde zorg 18-						
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	-356.833	-158.350	-517.851	-517.851	-517.851	-517.851
Saldo	-356.833	-158.350	-517.851	-517.851	-517.851	-517.851
Baten programma	5.514.743	5.481.975	5.072.986	5.072.986	4.992.986	4.992.986
Lasten programma	-19.027.567	-20.974.559	-18.867.528	-18.819.717	-18.189.321	-18.205.800
Saldo programma	-13.512.824	-15.492.584	-13.794.542	-13.746.731	-13.196.335	-13.212.814
Programma:P7 Volksgezondheid en milieu	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Baten en lasten per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
Taakveld: 7.1 Volksgezondheid						
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	-1.168.951	-1.111.807	-1.045.771	-1.038.956	-1.037.381	-1.035.805
Saldo	-1.168.951	-1.111.807	-1.045.771	-1.038.956	-1.037.381	-1.035.805
Taakveld: 7.2 Riolerings						
Baten	2.768.972	3.147.454	2.732.045	2.712.910	2.741.545	2.727.957
Lasten	-2.383.317	-2.316.991	-1.666.924	-1.668.447	-1.692.681	-1.685.523
Saldo	385.655	830.463	1.065.121	1.044.463	1.048.864	1.042.434
Taakveld: 7.3 Afval						
Baten	3.918.696	4.067.214	3.438.280	3.334.112	3.344.619	3.268.009
Lasten	-3.469.935	-3.552.024	-2.296.883	-2.246.535	-2.262.581	-2.166.221
Saldo	448.761	515.190	1.141.397	1.087.577	1.082.038	1.101.788
Taakveld: 7.4 Milieubeheer						
Baten	124.090	0	0	0	0	0
Lasten	-810.767	-794.416	-440.840	-440.670	-440.670	-440.670
Saldo	-686.677	-794.416	-440.840	-440.670	-440.670	-440.670
Taakveld: 7.5 Begraafplaatsen en crematoria						
Baten	327.561	311.304	311.738	311.738	311.738	311.738
Lasten	-322.968	-312.159	-278.561	-278.427	-278.360	-275.496
Saldo	4.593	-855	33.177	33.311	33.378	36.242
Baten programma	7.139.319	7.525.972	6.482.063	6.358.760	6.397.902	6.307.704
Lasten programma	-8.155.939	-8.087.397	-5.728.979	-5.673.035	-5.711.673	-5.603.715
Saldo programma	-1.016.620	-561.425	753.084	685.725	686.229	703.989
Programma:P8 Wonen en bouwen	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Baten en lasten per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
Taakveld: 8.1 Ruimtelijke ordening						
Baten	8.820	0	0	0	0	0
Lasten	-720.345	-806.959	-573.454	-573.454	-573.454	-573.454
Saldo	-711.525	-806.959	-573.454	-573.454	-573.454	-573.454
Taakveld: 8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)						
Baten	10.408.130	4.883.429	711.331	579.204	491.934	383.248
Lasten	-9.936.138	-6.289.950	-732.116	-600.405	-513.559	-405.305
Saldo	471.991	-1.406.521	-20.785	-21.201	-21.625	-22.057
Taakveld: 8.3 Wonen en bouwen						
Baten	663.315	368.317	342.725	342.725	342.725	342.725
Lasten	-1.910.415	-1.891.774	-1.265.190	-1.256.145	-1.256.141	-1.256.136
Saldo	-1.247.100	-1.523.457	-922.465	-913.420	-913.416	-913.411
Baten programma	11.080.265	5.251.746	1.054.056	921.929	834.659	725.973
Lasten programma	-12.566.899	-8.988.683	-2.570.760	-2.430.004	-2.343.154	-2.234.895
Saldo programma	-1.486.634	-3.736.937	-1.516.704	-1.508.075	-1.508.495	-1.508.922
Totaal baten programma's	76.773.125	66.431.180	52.883.245	52.459.840	52.122.585	51.789.561
Totaal lasten programma's	-67.992.857	-73.852.745	-54.613.259	-54.386.749	-53.499.020	-52.456.169
Geraamde saldo van baten en lasten	8.780.268	-7.421.565	-1.730.014	-1.926.909	-1.376.435	-666.608

Tabel 155 Reservemutaties per taakveld

Mutaties reserves per taakveld						
Programma:P0 Bestuur en ondersteuning	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Mutaties reserves per taakveld	2015	2016	2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Taakveld: 0.1 Bestuur						
Onttrekking reserves	308.785	310.454	700.407	250.000	250.000	250.000
Toevoeging reserves	-3.787	-500	0	0	0	0
Mutaties reserves	304.998	309.954	700.407	250.000	250.000	250.000
Taakveld: 0.2 Burgerzaken						
Onttrekking reserves	0	0	30.000	0	30.000	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	30.000	0	30.000	0
Taakveld: 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden						
Onttrekking reserves	0	30.000	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	30.000	0	0	0	0
Taakveld: 0.4 Overhead						
Onttrekking reserves	27.982	12.500	500.000	500.000	500.000	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	27.982	12.500	500.000	500.000	500.000	0
Taakveld: 0.5 Treasury						
Onttrekking reserves	0	1.076.370	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	-1.076.370	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Taakveld: 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)						
Onttrekking reserves	0	0	0	31.295	63.605	15.088
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	31.295	63.605	15.088
Taakveld: 0.10 Mutaties reserves						
Onttrekking reserves	120.853	5.293.246	1.600.308	100.308	0	0
Toevoeging reserves	-62.610	-5.113.551	-1.537.181	-37.181	0	0
Mutaties reserves	58.243	179.695	63.127	63.127	0	0
Onttrekking reserves programma	457.620	6.722.570	2.830.715	881.603	843.605	265.088
Toevoeging reserves programma	-66.397	-6.190.421	-1.537.181	-37.181	0	0
Mutaties reserves programma	391.223	532.149	1.293.534	844.422	843.605	265.088
Programma:P2 Verkeer en vervoer	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Mutaties reserves per taakveld	2015	2016	2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Taakveld: 2.1 Verkeer en vervoer						
Onttrekking reserves	516.006	4.350.731	0	0	0	0
Toevoeging reserves	-9.000.000	-64.076	-187.000	0	0	0
Mutaties reserves	-8.483.994	4.286.655	-187.000	0	0	0
Taakveld: 2.2 Parkeren						
Onttrekking reserves	0	10.500	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	-10.500	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves programma	516.006	4.361.231	0	0	0	0
Toevoeging reserves programma	-9.000.000	-74.576	-187.000	0	0	0
Mutaties reserves programma	-8.483.994	4.286.655	-187.000	0	0	0
Programma:P3 Economie	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Mutaties reserves per taakveld	2015	2016	2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Taakveld: 3.1 Economische ontwikkeling						
Onttrekking reserves	10.200	0	55.000	50.000	50.000	50.000
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	10.200	0	55.000	50.000	50.000	50.000
Onttrekking reserves programma	10.200	0	55.000	50.000	50.000	50.000
Toevoeging reserves programma	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves programma	10.200	0	55.000	50.000	50.000	50.000
Programma:P4 Onderwijs	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Mutaties reserves per taakveld	2015	2016	2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Taakveld: 4.2 Onderwijshuisvesting						
Onttrekking reserves	515.907	375.410	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	-98.000	0	0	0	0
Mutaties reserves	515.907	277.410	0	0	0	0
Taakveld: 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken						
Onttrekking reserves	0	0	77.500	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	77.500	0	0	0

Onttrekking reserves programma	515.907	375.410	77.500	0	0	0
Toevoeging reserves programma	0	-98.000	0	0	0	0
Mutaties reserves programma	515.907	277.410	77.500	0	0	0
Programma:P5 Sport, cultuur en recreatie	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Mutaties reserves per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
Taakveld: 5.2 Sport-accomodaties						
Onttrekking reserves	0	0	50.733	50.733	50.733	50.733
Toevoeging reserves	0	-92.322	-92.322	-92.322	-92.322	-92.322
Mutaties reserves	0	-92.322	-41.589	-41.589	-41.589	-41.589
Taakveld: 5.3 Cultuurpresentatie, prod, particip						
Onttrekking reserves	0	30.000	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	30.000	0	0	0	0
Taakveld: 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie						
Onttrekking reserves	348.628	151.300	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	348.628	151.300	0	0	0	0
Onttrekking reserves programma	348.628	181.300	50.733	50.733	50.733	50.733
Toevoeging reserves programma	0	-92.322	-92.322	-92.322	-92.322	-92.322
Mutaties reserves programma	348.628	88.978	-41.589	-41.589	-41.589	-41.589
Programma:P6 Sociaal Domein	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Mutaties reserves per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie						
Onttrekking reserves	140.375	129.625	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	140.375	129.625	0	0	0	0
Taakveld: 6.2 Wijkteams						
Onttrekking reserves	6.148	1.677.646	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	-1.677.646	0	0	0	0
Mutaties reserves	6.148	0	0	0	0	0
Taakveld: 6.3 Inkomensregelingen						
Onttrekking reserves	414.388	456.646	417.701	417.701	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	414.388	456.646	417.701	417.701	0	0
Taakveld: 6.4 Begeleide participatie						
Onttrekking reserves	30.000	0	110.000	122.500	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	30.000	0	110.000	122.500	0	0
Taakveld: 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+						
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Taakveld: 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-						
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves programma	590.911	2.263.917	527.701	540.201	0	0
Toevoeging reserves programma	0	-1.677.646	0	0	0	0
Mutaties reserves programma	590.911	586.271	527.701	540.201	0	0
Programma:P7 Volksgezondheid en milieu	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Mutaties reserves per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
Taakveld: 7.1 Volksgezondheid						
Onttrekking reserves	7.175	15.000	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	7.175	15.000	0	0	0	0
Taakveld: 7.2 Riolering						
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Taakveld: 7.3 Afval						
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Taakveld: 7.4 Milieubeheer						
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves programma	7.175	15.000	0	0	0	0
Toevoeging reserves programma	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves programma	7.175	15.000	0	0	0	0

Programma:P8 Wonen en bouwen	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Mutaties reserves per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
				2018	2019	2020
Taakveld: 8.1 Ruimtelijke ordening						
Onttrekking reserves	18.238	110.000	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	18.238	110.000	0	0	0	0
Taakveld: 8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)						
Onttrekking reserves	15.152.127	1.766.606	20.785	21.201	21.625	22.057
Toevoeging reserves	-15.341.712	-360.085	0	0	0	0
Mutaties reserves	-189.586	1.406.521	20.785	21.201	21.625	22.057
Taakveld: 8.3 Wonen en bouwen						
Onttrekking reserves	0	1.113.461	9.000	0	0	0
Toevoeging reserves	0	-1.018.461	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	95.000	9.000	0	0	0
Onttrekking reserves programma	15.170.364	2.990.067	29.785	21.201	21.625	22.057
Toevoeging reserves programma	-15.341.712	-1.378.546	0	0	0	0
Mutaties reserves programma	-171.348	1.611.521	29.785	21.201	21.625	22.057
Totaal onttrekking reserves	17.616.811	16.909.494	3.571.434	1.543.738	965.963	387.878
Totaal toevoeging reserves	-24.408.109	-9.511.511	-1.816.503	-129.503	-92.322	-92.322
Totaal mutaties reserves	-6.791.298	7.397.983	1.754.931	1.414.235	873.641	295.556

Tabel 156 Resultaat inclusief reservemutaties per taakveld

Geraamde resultaat (na verwerking mutaties reserves)						
Programma:P0 Bestuur en ondersteuning	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Geraamd resultaat per taakveld	2015	2016	2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Taakveld: 0.1 Bestuur						
resultaat baten	475.614	511.365	876.007	425.600	425.600	425.600
resultaat lasten	-4.149.686	-4.794.246	-2.498.705	-2.459.116	-2.459.011	-2.448.422
resultaat saldo	-3.674.072	-4.282.881	-1.622.698	-2.033.516	-2.033.411	-2.022.822
Taakveld: 0.2 Burgerzaken						
resultaat baten	504.305	425.846	439.365	409.365	439.365	409.365
resultaat lasten	-981.149	-902.064	-859.299	-850.675	-880.675	-848.126
resultaat saldo	-476.844	-476.218	-419.934	-441.310	-441.310	-438.761
Taakveld: 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden						
resultaat baten	142.219	156.704	134.278	134.278	134.278	134.278
resultaat lasten	-307.468	-319.555	-242.296	-241.941	-241.835	-241.724
resultaat saldo	-165.250	-162.851	-108.018	-107.663	-107.557	-107.446
Taakveld: 0.4 Overhead						
resultaat baten	6.339.993	9.249.873	3.913.625	4.199.627	4.179.990	3.502.264
resultaat lasten	-8.246.436	-10.706.928	-9.664.594	-9.416.384	-9.237.221	-8.352.781
resultaat saldo	-1.906.443	-1.457.055	-5.750.969	-5.216.757	-5.057.231	-4.850.517
Taakveld: 0.5 Treasury						
resultaat baten	3.500.104	4.356.744	918.395	626.315	591.909	555.009
resultaat lasten	-821.778	-2.104.087	-923.076	-816.972	-810.904	-826.485
resultaat saldo	2.678.326	2.252.657	-4.681	-190.657	-218.995	-271.476
Taakveld: 0.61 OZB Woningen						
resultaat baten	4.460.541	4.834.914	5.924.557	5.924.557	5.924.557	5.924.607
resultaat lasten	-376.542	-398.486	-429.073	-386.573	-344.073	-344.073
resultaat saldo	4.083.999	4.436.428	5.495.484	5.537.984	5.580.484	5.580.534
Taakveld: 0.62 OZB Niet-Woningen						
resultaat baten	367.383	357.282	406.216	406.216	406.216	406.216
resultaat lasten	0	0	0	0	0	0
resultaat saldo	367.383	357.282	406.216	406.216	406.216	406.216
Taakveld: 0.63 Parkeerbelasting						
resultaat baten	0	0	0	0	0	0
resultaat lasten	0	0	0	0	0	0
resultaat saldo	0	0	0	0	0	0
Taakveld: 0.64 Belastingen overig						
resultaat baten	670.190	1.178.657	1.188.484	1.188.484	1.188.484	1.188.484
resultaat lasten	-85.185	-71.793	-80.822	-80.822	-80.822	-80.822
resultaat saldo	585.005	1.106.864	1.107.662	1.107.662	1.107.662	1.107.662
Taakveld: 0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds						
resultaat baten	25.885.772	26.516.284	26.121.193	26.022.845	26.058.915	26.204.856
resultaat lasten	0	0	0	0	0	0
resultaat saldo	25.885.772	26.516.284	26.121.193	26.022.845	26.058.915	26.204.856
Taakveld: 0.8 Overige baten en lasten						
resultaat baten	21.785	45.710	870.796	818.817	795.193	729.688
resultaat lasten	775.543	234.137	169.986	169.984	169.984	169.984
resultaat saldo	797.328	279.847	1.040.782	988.801	965.177	899.672
Taakveld: 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)						
resultaat baten	0	0	0	31.295	63.605	15.088
resultaat lasten	0	0	0	-31.295	-63.605	-15.088
resultaat saldo	0	0	0	0	0	0
Taakveld: 0.10 Mutaties reserves						
resultaat baten	120.853	5.293.246	1.600.318	100.318	10	10
resultaat lasten	-62.610	-5.113.551	-1.537.191	-37.191	-10	-10
resultaat saldo	58.243	179.695	63.127	63.127	0	0
Taakveld: 0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten						
resultaat baten	0	0	10	10	10	10
resultaat lasten	0	0	-10	-10	-10	-10
resultaat saldo	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat baten programma	42.488.760	52.926.625	42.393.244	40.287.727	40.208.132	39.495.475
Geraamde resultaat lasten programma	-14.255.312	-24.176.573	-16.065.080	-14.150.995	-13.948.182	-12.987.557
Geraamde resultaat saldo programma	28.233.448	28.750.052	26.328.164	26.136.732	26.259.950	26.507.918
Programma:P1 Veiligheid	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Geraamd resultaat per taakveld	2015	2016	2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Taakveld: 1.1 Crisisbeheersing en brandweer						
resultaat baten	155.058	155.895	104.840	104.840	104.840	104.840
resultaat lasten	-1.296.537	-1.389.281	-1.387.739	-1.387.577	-1.387.435	-1.387.295

resultaat saldo	-1.141.480	-1.233.386	-1.282.899	-1.282.737	-1.282.595	-1.282.455
Taakveld: 1.2 Openbare orde en veiligheid						
resultaat baten	72	1.514	18.518	18.518	18.518	18.518
resultaat lasten	-387.571	-395.734	-572.685	-572.490	-572.310	-572.130
resultaat saldo	-387.499	-394.220	-554.167	-553.972	-553.792	-553.612
Geraamde resultaat baten programma	155.130	157.409	123.358	123.358	123.358	123.358
Geraamde resultaat lasten programma	-1.684.109	-1.785.015	-1.960.424	-1.960.067	-1.959.745	-1.959.425
Geraamde resultaat saldo programma	-1.528.979	-1.627.606	-1.837.066	-1.836.709	-1.836.387	-1.836.067
Programma:P2 Verkeer en vervoer	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Geraamd resultaat per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
Taakveld: 2.1 Verkeer en vervoer						
resultaat baten	9.644.671	4.482.955	77.532	77.532	77.532	77.532
resultaat lasten	-11.691.430	-6.674.070	-3.187.113	-3.391.115	-3.536.299	-3.660.544
resultaat saldo	-2.046.759	-2.191.115	-3.109.581	-3.313.583	-3.458.767	-3.583.012
Taakveld: 2.2 Parkeren						
resultaat baten	10.115	22.672	12.294	12.294	12.294	12.294
resultaat lasten	-61.938	-53.071	-30.112	-30.112	-30.112	-30.112
resultaat saldo	-51.823	-30.399	-17.818	-17.818	-17.818	-17.818
Taakveld: 2.3 Recreatieve havens						
resultaat baten	0	0	0	0	0	0
resultaat lasten	0	0	0	0	0	0
resultaat saldo	0	0	0	0	0	0
Taakveld: 2.4 Economische havens en waterwegen						
resultaat baten	0	0	0	0	0	0
resultaat lasten	0	0	0	0	0	0
resultaat saldo	0	0	0	0	0	0
Taakveld: 2.5 Openbaar vervoer						
resultaat baten	0	0	0	0	0	0
resultaat lasten	0	0	-9.840	-9.840	-9.840	-9.840
resultaat saldo	0	0	-9.840	-9.840	-9.840	-9.840
Geraamde resultaat baten programma	9.654.786	4.505.627	89.826	89.826	89.826	89.826
Geraamde resultaat lasten programma	-11.753.368	-6.727.141	-3.227.065	-3.431.067	-3.576.251	-3.700.496
Geraamde resultaat saldo programma	-2.098.582	-2.221.514	-3.137.239	-3.341.241	-3.486.425	-3.610.670
Programma:P3 Economie	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Geraamd resultaat per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
Taakveld: 3.1 Economische ontwikkeling						
resultaat baten	12.860	0	55.000	50.000	50.000	50.000
resultaat lasten	-202.695	-279.917	-222.595	-217.595	-217.595	-217.595
resultaat saldo	-189.835	-279.917	-167.595	-167.595	-167.595	-167.595
Taakveld: 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur						
resultaat baten	0	0	0	0	0	0
resultaat lasten	0	0	0	0	0	0
resultaat saldo	0	0	0	0	0	0
Taakveld: 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen						
resultaat baten	35.713	39.552	39.552	39.552	39.552	39.552
resultaat lasten	-39.361	-34.981	-68.369	-68.369	-68.369	-68.369
resultaat saldo	-3.648	4.571	-28.817	-28.817	-28.817	-28.817
Taakveld: 3.4 Economische promotie						
resultaat baten	89.575	70.070	70.745	70.745	70.745	70.745
resultaat lasten	-70.056	-71.495	-20.139	-19.998	-19.860	-19.719
resultaat saldo	19.518	-1.425	50.606	50.747	50.885	51.026
Geraamde resultaat baten programma	138.148	109.622	165.297	160.297	160.297	160.297
Geraamde resultaat lasten programma	-312.112	-386.393	-311.103	-305.962	-305.824	-305.683
Geraamde resultaat saldo programma	-173.964	-276.771	-145.806	-145.665	-145.527	-145.386
Programma:P4 Onderwijs	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Geraamd resultaat per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
Taakveld: 4.1 Openbaar basisonderwijs						
resultaat baten	0	0	0	0	0	0
resultaat lasten	0	0	-12.994	-12.994	-12.994	-12.994
resultaat saldo	0	0	-12.994	-12.994	-12.994	-12.994
Taakveld: 4.2 Onderwijshuisvesting						
resultaat baten	833.026	639.384	46.000	46.000	46.000	46.000
resultaat lasten	-2.466.184	-2.209.704	-1.185.107	-1.179.192	-1.138.895	-1.133.965
resultaat saldo	-1.633.158	-1.570.320	-1.139.107	-1.133.192	-1.092.895	-1.087.965
Taakveld: 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken						
resultaat baten	2.991	6.898	84.398	6.898	6.898	6.898
resultaat lasten	-537.745	-620.673	-578.102	-499.798	-498.994	-498.190
resultaat saldo	-534.755	-613.775	-493.704	-492.900	-492.096	-491.292
Geraamde resultaat baten programma	836.016	646.282	130.398	52.898	52.898	52.898
Geraamde resultaat lasten programma	-3.003.930	-2.830.377	-1.776.203	-1.691.984	-1.650.883	-1.645.149
Geraamde resultaat saldo programma	-2.167.913	-2.184.095	-1.645.805	-1.639.086	-1.597.985	-1.592.251

Programma:P5 Sport, cultuur en recreatie	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Geraamd resultaat per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
Taakveld: 5.1 Sportbeleid en activering						
resultaat baten	45	67	67	67	67	67
resultaat lasten	-251.547	-249.727	-197.250	-196.468	-195.685	-194.904
resultaat saldo	-251.502	-249.660	-197.183	-196.401	-195.618	-194.837
Taakveld: 5.2 Sport-accomodaties						
resultaat baten	90.146	68.281	118.664	118.664	118.664	118.664
resultaat lasten	-1.494.181	-1.268.397	-1.274.787	-1.273.684	-1.272.651	-1.271.616
resultaat saldo	-1.404.034	-1.200.116	-1.156.123	-1.155.020	-1.153.987	-1.152.952
Taakveld: 5.3 Cultuurpresentatie, prod, particip						
resultaat baten	269.093	213.233	14.018	14.018	14.018	14.018
resultaat lasten	-951.586	-878.887	-397.476	-394.994	-392.742	-390.494
resultaat saldo	-682.494	-665.654	-383.458	-380.976	-378.724	-376.476
Taakveld: 5.4 Musea						
resultaat baten	0	0	0	0	0	0
resultaat lasten	0	0	-13.319	-13.319	-13.319	-13.319
resultaat saldo	0	0	-13.319	-13.319	-13.319	-13.319
Taakveld: 5.5 Cultureel erfgoed						
resultaat baten	81.375	45.572	29.963	29.963	29.963	29.963
resultaat lasten	-275.198	-305.205	-263.787	-263.667	-263.668	-263.668
resultaat saldo	-193.823	-259.633	-233.824	-233.704	-233.705	-233.705
Taakveld: 5.6 Media						
resultaat baten	40.429	31.258	18.151	18.151	18.151	18.151
resultaat lasten	-413.789	-422.563	-410.100	-402.822	-395.583	-388.345
resultaat saldo	-373.360	-391.305	-391.949	-384.671	-377.432	-370.194
Taakveld: 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie						
resultaat baten	1.133.230	1.108.022	205.102	193.532	26.002	26.002
resultaat lasten	-2.913.718	-3.227.148	-3.365.901	-3.508.466	-3.372.662	-3.383.425
resultaat saldo	-1.780.488	-2.119.126	-3.160.799	-3.314.934	-3.346.660	-3.357.423
Geraamde resultaat baten programma	1.614.318	1.466.433	385.965	374.395	206.865	206.865
Geraamde resultaat lasten programma	-6.300.019	-6.351.927	-5.922.620	-6.053.420	-5.906.310	-5.905.771
Geraamde resultaat saldo programma	-4.685.701	-4.885.494	-5.536.655	-5.679.025	-5.699.445	-5.698.906
Programma:P6 Sociaal Domein	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Geraamd resultaat per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie						
resultaat baten	528.220	436.037	174.842	174.842	174.842	174.842
resultaat lasten	-2.263.976	-2.382.187	-1.887.004	-1.865.444	-1.844.042	-1.822.636
resultaat saldo	-1.735.756	-1.946.150	-1.712.162	-1.690.602	-1.669.200	-1.647.794
Taakveld: 6.2 Wijkteams						
resultaat baten	39.701	1.723.590	0	0	0	0
resultaat lasten	-1.877.314	-3.796.377	-571.448	-571.254	-571.060	-570.866
resultaat saldo	-1.837.614	-2.072.787	-571.448	-571.254	-571.060	-570.866
Taakveld: 6.3 Inkomensregelingen						
resultaat baten	5.149.481	5.003.751	4.763.204	4.763.204	4.345.503	4.345.503
resultaat lasten	-5.953.987	-5.970.533	-5.921.672	-5.921.672	-5.503.971	-5.503.971
resultaat saldo	-804.506	-966.782	-1.158.468	-1.158.468	-1.158.468	-1.158.468
Taakveld: 6.4 Begeleide participatie						
resultaat baten	34.420	90.000	200.000	212.500	10.000	10.000
resultaat lasten	-2.618.514	-2.531.159	-2.804.469	-2.772.054	-2.567.234	-2.491.343
resultaat saldo	-2.584.094	-2.441.159	-2.604.469	-2.559.554	-2.557.234	-2.481.343
Taakveld: 6.5 Arbeidsparticipatie						
resultaat baten	0	0	0	0	0	0
resultaat lasten	0	0	-15.983	-15.983	-15.983	-15.983
resultaat saldo	0	0	-15.983	-15.983	-15.983	-15.983
Taakveld: 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)						
resultaat baten	731	5.643	0	0	0	0
resultaat lasten	-738.869	-898.250	-1.083.240	-1.082.407	-1.081.665	-1.080.923
resultaat saldo	-738.139	-892.607	-1.083.240	-1.082.407	-1.081.665	-1.080.923
Taakveld: 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+						
resultaat baten	352.726	486.871	462.641	462.641	462.641	462.641
resultaat lasten	-2.425.343	-3.046.021	-2.781.469	-2.738.864	-2.753.532	-2.868.448
resultaat saldo	-2.072.617	-2.559.150	-2.318.828	-2.276.223	-2.290.891	-2.405.807
Taakveld: 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-						
resultaat baten	376	0	0	0	0	0
resultaat lasten	-2.707.988	-3.776.337	-3.176.687	-3.226.687	-3.226.687	-3.226.687
resultaat saldo	-2.707.611	-3.776.337	-3.176.687	-3.226.687	-3.226.687	-3.226.687
Taakveld: 6.81 Geescaleerde zorg 18+						
resultaat baten	0	0	0	0	0	0
resultaat lasten	-84.743	-92.991	-107.705	-107.501	-107.296	-107.092
resultaat saldo	-84.743	-92.991	-107.705	-107.501	-107.296	-107.092

Taakveld: 6.82 Geescaleerde zorg 18-						
resultaat baten	0	0	0	0	0	0
resultaat lasten	-356.833	-158.350	-517.851	-517.851	-517.851	-517.851
resultaat saldo	-356.833	-158.350	-517.851	-517.851	-517.851	-517.851
Geraamde resultaat baten programma	6.105.654	7.745.892	5.600.687	5.613.187	4.992.986	4.992.986
Geraamde resultaat lasten programma	-19.027.567	-22.652.205	-18.867.528	-18.819.717	-18.189.321	-18.205.800
Geraamde resultaat saldo programma	-12.921.913	-14.906.313	-13.266.841	-13.206.530	-13.196.335	-13.212.814
Programma:P7 Volksgezondheid en milieu	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Geraamd resultaat per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
Taakveld: 7.1 Volksgezondheid						
resultaat baten	7.175	15.000	0	0	0	0
resultaat lasten	-1.168.951	-1.111.807	-1.045.771	-1.038.956	-1.037.381	-1.035.805
resultaat saldo	-1.161.776	-1.096.807	-1.045.771	-1.038.956	-1.037.381	-1.035.805
Taakveld: 7.2 Riolerig						
resultaat baten	2.768.972	3.147.454	2.732.045	2.712.910	2.741.545	2.727.957
resultaat lasten	-2.383.317	-2.316.991	-1.666.924	-1.668.447	-1.692.681	-1.685.523
resultaat saldo	385.655	830.463	1.065.121	1.044.463	1.048.864	1.042.434
Taakveld: 7.3 Afval						
resultaat baten	3.918.696	4.067.214	3.438.280	3.334.112	3.344.619	3.268.009
resultaat lasten	-3.469.935	-3.552.024	-2.296.883	-2.246.535	-2.262.581	-2.166.221
resultaat saldo	448.761	515.190	1.141.397	1.087.577	1.082.038	1.101.788
Taakveld: 7.4 Milieubeheer						
resultaat baten	124.090	0	0	0	0	0
resultaat lasten	-810.767	-794.416	-440.840	-440.670	-440.670	-440.670
resultaat saldo	-686.677	-794.416	-440.840	-440.670	-440.670	-440.670
Taakveld: 7.5 Begraafplaatsen en crematoria						
resultaat baten	327.561	311.304	311.738	311.738	311.738	311.738
resultaat lasten	-322.968	-312.159	-278.561	-278.427	-278.360	-275.496
resultaat saldo	4.593	-855	33.177	33.311	33.378	36.242
Geraamde resultaat baten programma	7.146.494	7.540.972	6.482.063	6.358.760	6.397.902	6.307.704
Geraamde resultaat lasten programma	-8.155.939	-8.087.397	-5.728.979	-5.673.035	-5.711.673	-5.603.715
Geraamde resultaat saldo programma	-1.009.445	-546.425	753.084	685.725	686.229	703.989
Programma:P8 Wonen en bouwen	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
Geraamd resultaat per taakveld	2015	2016	2017	Begroting	Begroting	Begroting
Taakveld: 8.1 Ruimtelijke ordening						
resultaat baten	27.058	110.000	0	0	0	0
resultaat lasten	-720.345	-806.959	-573.454	-573.454	-573.454	-573.454
resultaat saldo	-693.288	-696.959	-573.454	-573.454	-573.454	-573.454
Taakveld: 8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)						
resultaat baten	25.560.256	6.650.035	732.116	600.405	513.559	405.305
resultaat lasten	-25.277.850	-6.650.035	-732.116	-600.405	-513.559	-405.305
resultaat saldo	282.406	0	0	0	0	0
Taakveld: 8.3 Wonen en bouwen						
resultaat baten	663.315	1.481.778	351.725	342.725	342.725	342.725
resultaat lasten	-1.910.415	-2.910.235	-1.265.190	-1.256.145	-1.256.141	-1.256.136
resultaat saldo	-1.247.100	-1.428.457	-913.465	-913.420	-913.416	-913.411
Geraamde resultaat baten programma	26.250.629	8.241.813	1.083.841	943.130	856.284	748.030
Geraamde resultaat lasten programma	-27.908.611	-10.367.229	-2.570.760	-2.430.004	-2.343.154	-2.234.895
Geraamde resultaat saldo programma	-1.657.982	-2.125.416	-1.486.919	-1.486.874	-1.486.870	-1.486.865
Geraamde baten	94.389.936	83.340.674	56.454.679	54.003.578	53.088.548	52.177.439
Geraamde lasten	-92.400.966	-83.364.256	-56.429.762	-54.516.252	-53.591.342	-52.548.491
Geraamde resultaat	1.988.970	-23.582	24.917	-512.674	-502.794	-371.052

Bijlage 6 Investerings

Tabel 157 Investerings

Investeringsplanning 2017-2020								
Onderdeel investeringsplafond?	Betreft	Afschr. termijn	Investering	2016	2017	2018	2019	2020
Ja	bruggen	10	Investerings in Bruggen	50.000	57.500	343.390	57.500	57.500
	civil	7	VOLKSWAGEN CADDY, 41 BX DP, WAGEN NR 252			25.000		
	groen	7	VOLKSWAGEN TRANSPORTER88 BL JJ, WAGEN NR 234		45.000			
	groen	10	Groen vervangingsinvesteringen	160.000				
	reiniging	7	MERCEDES BENZ. BB ST 62. WAGEN NR 271		200.000			
	reiniging	1	MEYER LST 57 SMAL, WAGENNUMMER V0001			3.995		
	reiniging	1	NISSAN X RAIL 60 RV LL, WAGEN NR 201			15.000		
	reiniging	7	ravo, WAGEN NR 265		128.569			
	reiniging	10	NIDO, NAT 4,0 M3 STROOIER 1, VOO5				39.000	
	wegen	15	Investerings wegen	350.000	350.000	350.000	350.000	350.000
	werkplaats	7	VOLKSWAGEN TRANSPORTER, 97 BX DJ, WAGEN NR 251			30.682		
Nieuw aangedragen investeringen 2017								
	Onderwijs	40	Verbeterings & levensduurverlenging pand Nutsschool, collegebesluit: voorlopig niet		-			
	Riolering	40	Vervangingsinvestering waterbouwkundige kunstwerken		40.597			
	Spelen	10	Speelruimteplan nieuwe toestellen kinderen 1-18 jaar, collegebesluit: gedeeltelijk in 2017		19.560	38.059	30.298	30.249
	Onderwijs		Groot onderhoud Ds. Fortgensschool op termijn, collegebesluit: voorlopig niet		PM	PM	PM	PM
Subtotaal Investerings (onderdeel investeringsplafond)				560.000	841.226	806.126	476.798	437.749
Nee	afval	7	BURG, BPA 10-20, WF DJ 11, WAGEN NR 291	50.000				
	afval	7	Volvo, BS-LX-68, nr 221	230.000				
	afval	7	daf BV ND 12, WAGEN NR 212		211.690			
	afval	7	daf BV ND 13, WAGEN NR 213		211.690			
	afval	7	HUFFERMANS 14 KEER VC 11 TOT EN MET VC24			112.000		
	afval	7	MERCEDES BENZ, BLBN 87, WAGEN NR 214	190.000				
	afval	1	PUINCONTAINER. 10 M3, VC08			6.000		
	afval	1	PUINCONTAINER. 20 M3, VC07			6.000		
	afval	1	SCHENK GLASCONTAINER. 20 M3, VC01			15.000		
	afval	1	SCHENK GLASCONTAINER. 20 M3, VC02				15.000	
	afval	1	SCHENK KUNSTSTOFCONTAINER. 20 M3, VC06			25.000		
	afval	1	SCHENK PAPIERCONTAINER. 20 M3, VC03			15.000		
	afval	1	SCHENK TAKKENCONTAINER. 20 M3, VC04			10.000		
	afval	1	SCHENK TAKKENCONTAINER. 20 M3, VC05			10.000		
	riolering	15	Meetapparatuur vGRP 2014-2018		60.000			
	riolering	15	Minigemalen vGRP 2014-2018	30.000	30.000	30.000	30.000	
	riolering	15	Randvoorzieningen vGRP 2014-2018	43.634				
	riolering	15	Verbetering grondwatermeetnet vGRP 2014-2018	50.000				
	riolering	45	Hoofdgemalen vGRP 2014-2018		80.516			
	riolering	45	Persleidingen vGRP 2014-2018	13.694				
	riolering	45	Vrijvervalriolering vGRP 2014-2018	981.021	555.649	535.000		
	riolering	45	waterkwaliteitsopgave riolering vGRP 2014-2018	475.000				
	Water	40	waterbouwkundige kunstwerken vGRP 2014-2018	361.091				
	Water	40	waterbouwkundige kunstwerken vGRP 2014-2018		275.000			
	Water	40	waterbouwkundige kunstwerken vGRP 2014-2018			275.000		
	Water	40	waterbouwkundige kunstwerken vGRP 2014-2018				275.000	
Subtotaal Investerings (Gesloten circuit)				2.424.440	1.424.545	1.039.000	320.000	
Nee (vanwege eerder besluit)	afval	7	Reconstructie Vlietwijk (Afval)	20.000	20.000			
	groen	40	Reconstructie Vlietwijk (groen)	542.493	226.049			
	ovl	30	Reconstructie Vlietwijk (openbare verlichting)	408.546	189.386			
	riolering	45	Reconstructie Vlietwijk (riolering)	3.870.042	189.818			
	wegen	30	Reconstructie Vlietwijk (wegen)	1.553.428	1.198.592			
Subtotaal Investerings (Vlietwijk)				6.394.509	1.823.845	0	0	
Eindtotaal				9.378.949	4.089.616	1.845.126	796.798	437.749

Afschrijvingslasten investeringsplan onderdeel investeringsplafond				
Investeringen	2017	2018	2019	2020
Investeren in Bruggen	5.000	10.000	44.339	54.339
VOLKSWAGEN CADDY, 41 BX DP, WAGEN NR 252	0	0	3.571	3.571
VOLKSWAGEN TRANSPORTER88 BL JJ, WAGEN NR 234	0	6.429	6.429	6.429
Groen vervangingsinvesteringen	16.000	16.000	16.000	16000
MERCEDES BENZ. BB ST 62. WAGEN NR 271	0	28.571	28.571	28.571
MEYER LST 57 SMAL, WAGENNUMMER V0001	0	3.995	0	
NISSAN X RAIL 60 RV LL, WAGEN NR 201	0	15.000	0	
ravo , WAGEN NR 265	0	18.367	18.367	18.367
NIDO, NAT 4,0M3 STROOIER 1, VOOS	0	0	0	
Investeren wegen	23.333	46.667	70.000	93332
VOLKSWAGEN TRANSPORTER, 97 BX DJ, WAGEN NR 251	0	0	4.383	4.383
Totale afschrijvingslasten investeringsplan 2016 -2019	44.333	145.029	191.661	224.993
<i>afschrijvingslasten knooppunt Voorschoten (Raadsbesluit 5-3-2015)</i>	<i>0</i>	<i>52.000</i>	<i>52.000</i>	<i>52.000</i>
Afschrijvinglasten toetsing begroting 2016-2019	44.333	197.029	243.661	276.993
Investeringsplafond 2016-2019*	100.000	200.000	300.000	400.000
Restant investeringsplafond 2016-2019		2.971	56.339	123.007
<u>Nieuw aangedragen investeringen 2017</u>				
Vervangingsinvestering waterbouwkundige kunstwerken		1.015	1.015	1.015
Speelruimteplan nieuwe toestellen kinderen 1-18 jaar, collegebesluit: gedeeltelijk in 2017		1.956	5.762	8.792
Totale afschrijvingslasten nieuwe investeringen 2017		2.971	6.777	9.807
Totale afschrijvingslasten investeringsplan 2017 -2020	44.333	200.000	250.437	286.799
Investeringsplafond 2016-2020*	100.000	200.000	300.000	400.000
Ruimte binnen investeringsplafond	55.667	0	49.563	113.201

* investeringsplafond stelt maximale stijging afschrijvingslasten € 100.000 per jaar met ingang van 2016. Investeren worden geactiveerd in het jaar na afronding van de investering, dus van investeringen in 2017 worden de kapitaallasten in 2018 in de exploitatie opgenomen.

Bijlage 7 Indeling nieuwe begroting

Tabel 158 Indeling nieuwe begroting

Bijlage 7		Programma-indeling n.a.v. het nieuwe BBV	
Programma's		Taakvelden	
Nr	Naam	Nr	Naam
0	Bestuur en ondersteuning	0.1	Bestuur
		0.2	Burgerzaken
		0.3	Beheer en overige gebouwen en gronden
		0.4	Overhead
		0.5	Treasury
		0.61	OZB-woningen
		0.62	OZB-niet woningen
		0.63	Parkeerbelasting
		0.64	Belastingen overig
		0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds
		0.8	Overige baten en lasten inclusief onvoorzien
		0.9	Vennootschapsbelasting
		0.10	Mutaties reserves
		0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten
1	Veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer
		1.2	Openbare orde en veiligheid
2	Verkeer en Vervoer	2.1	Verkeer en vervoer
		2.2	Parkeren
		2.3	Recreatieve havens
		2.4	Economische havens en waterwegen
		2.5	Openbaar vervoer
3	Economie	3.1	Economische ontwikkeling
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
		3.3	Bedrijfsloket en -regelingen
		3.4	Economische promotie
4	Onderwijs	4.1	Openbaar onderwijs
		4.2	Onderwijshuisvesting
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
5	Sport, cultuur en recreatie	5.1	Sportbeleid en activering
		5.2	Sportaccommodaties
		5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproduct en cultuurparticipatie
		5.4	Musea
		5.5	Cultureel erfgoed
		5.6	Media
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
6	Sociaal Domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
		6.2	Wijkteams
		6.3	Inkomensregelingen
		6.4	Begeleide participatie
		6.5	Arbeidsparticipatie
		6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18+
		6.72	Maatwerkdienstverlening 18-
		6.81	Geëscaleerde zorg 18+
		6.82	Geëscaleerde zorg 18-
7	Volksgesondheid en milieu	7.1	Volksgesondheid
		7.2	Riolering
		7.3	Afval
		7.4	Milieubeheer
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria
8	Wonen en ruimte	8.1	Ruimtelijke ordening
		8.2	Grondexploitatie